

وزارت امور حقوقی و قضایی

مجموعه قوانین و مقررات

مرتبط با

«دقرا مور حقوقي و پانحکومى به شکایات»

«إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَفْضُ الْحَقَّ»

حق قانون گذاری فقط برای خداست، که او حق را روایت می کند.

«انعام / ۵۷»

مجموعه قوانین و مقررات

مرتبط با

«وقر امور حقوقی و پانکولوپی به شکایات»

عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	مجموعه قوانین ومقررات مرتبط با دفتر حقوقی / گردآوری حسین اصلانی	
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات	۱۴۰۱ ،
مشخصات ظاهری	:	ص: مصور، جدول.	
شابک	:		
وضعیت فهرست نویسی	:	فپا	
شناسه افزوده	:		
رده بندی کنگره	:		
رده بندی دیویی	:		
شماره کتابشناسی ملی	:		

مجموعه قوانین ومقررات مرتبط با دفتر حقوقی

گردآوری: حسین اصلانی

نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۱

قطع: رقعی

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک:

چاپ و نشر: انتشارات

تعداد صفحات: ۲۹۵ صفحه

نشانی: تهران، میدان فردوسی، خیابان موسوی، سازمان امور دانشجویان، دفتر امور حقوقی و پاسخگویی به شکایات

دورنگار: ۸۸۵۹۴۲۸-۰۲۱ آدرس الکترونیکی:

سایت: www.newlegal.saorg.ir

تلفن: ۰۲۱-۹۶۶۶۴۱۱۱

«: تحول به سمت پیشرفت، وابسته
است به قانون‌گرایی، ارتقاء شفافیت،
انضباط مالی، برطرف کردن زمینه‌های
فساد، جلوگیری از تعارض منافع و
جدیت در اعمال تصمیم‌ها و
مصوبه‌ها»:

مقام معظم رهبری:

۱۴۰۰/۰۶/۰۶

پیشگفتار

به منظور استقرار نظام اداری صحیح و در راستای توسعه عملکرد سازمان امور دانشجویان براساس اهداف تاسیس و وظایف سازمانی مصوب که ساماندهی سیاست گذاری، برنامه ریزی و ارائه خدمات رفاهی – آموزشی را در بر می گیرد، رعایت شفافیت سازمانی الزامی است. شفافیت در ارائه اطلاعات با توجه به جوانب و ابعاد مختلف همچون سیاستها و برنامه های کلان و عملیاتی سازمان، وظایف و اختیارات، فرآیندها و نحوه عملکرد ادارات مختلف سازمان، طرح ها و پروژه ها و قوانین و مقررات، موجب آگاهی و اطلاع کلیه آحاد جامعه (بالاخص دانشجویان به عنوان مخاطب خاص سازمان) و نظارت همگانی بر عملکرد سازمان می شود. این دفتر در راستای ترویج شفافیت و اجرای قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، همچنین ارتقاء آگاهی نیروهای مستقر در این دفتر و سایر ادارات سازمان و اطلاع مراجعین از حقوق قانونی خود، نسبت به گردآوری مجموعه ای از قوانین مربوط به حوزه حقوقی اقدام نموده است. امید است مجموعه حاضر دسترسی آزاد به قوانین مربوطه و بهره برداری لازم برای کلیه ذی نفعان را تسهیل نموده و کیفیت ارائه خدمات سازمان را ارتقاء بخشد.

نادر میرزاده کوهشاهی

مدیرکل دفتر امور حقوقی و پاسخگویی به شکایات

فهرست مطالب

پیشگفتار ۶

فهرست مطالب ۷

۱۱ بخش اول: بورس خارج

قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۰۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی ۱۲۰۰

آیین نامه اعطای بورس تحصیلی و اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۲
وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۲۰

آیین نامه بورس ترددی مصوب مورخ ۱۳۷۸/۰۶/۰۸ وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۴۵۰

قانون لغو تعهد خدمت فارغ التحصیلان و دانشجویانی که از بورس تحصیلی استفاده کرده
اند و به دلایل مختلف به استخدام در نمی آیند مصوب مورخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ مجلس
شورای اسلامی ۵۲

تصویب نامه هیأت وزیران در مورد معادل ریالی ارز مربوط به دانشجویان بورسیه
دستگاهها مصوب مورخ ۱۳۷۲/۰۴/۲۷ ۵۳

۵۴ بخش دوم: اعزام با هزینه شخصی

دستورالعمل ارایه تسهیلات به متقاضیان ادامه تحصیل در خارج از کشور با هزینه شخصی
مصوب ۱۳۸۱/۰۳/۲۷ وزیر علوم، تحقیقات و فناوری ۵۵

دستورالعمل انتقال تعهدات خدمتی دانش آموختگان بورسیه داخل و خارج از کشور و
دانش آموختگان ارزیگیر متعهد خدمت به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاهها
و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته مصوب مورخ ۱۳۷۹/۰۳/۱۶ وزارت علوم،
تحقیقات و فناوری ۵۸

آیین نامه اعطای ارز و تسهیلات به دانشجویان ایرانی دوره های فوق لیسانس و دکتری
شاغل تحصیل خارج از کشور که از بورس یا ارز دولتی استفاده نمی کنند ۶۱

بخش سوم: بورس داخل

۶۴

دستورالعمل نحوه اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان دوره های دکترای تخصصی
داخل مصوب مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۸ وزیر فرهنگ و آموزش عالی ۶۵
آیین نامه اعطای بورس داخل برای ارتقای سطح علمی مربیان دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و
مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۱ ۶۸
دستورالعمل بورس تحصیلی داخل سال ۱۳۹۳ ۷۴

بخش چهارم: فرصت تحقیقاتی

۷۷

آیین نامه اعزام دانشجویان دکترای داخل به دوره های تخصصی خارج از کشور
مصوب ۱۳۷۳/۰۳/۲۴ وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۷۸
شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور (۱۴۰۰) ۹۳

۱۰۳

(پیوست شماره ۱)

۱۰۵

طرح و هدف از گذراندن دوره فرصت تحقیقاتی خارج از کشور

۱۰۶

(پیوست شماره ۲)

۱۱۲

(پیوست شماره ۴)

۱۱۴

(پیوست شماره ۵)

۱۱۵

(پیوست شماره ۶)

شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل و خارج کشور (۱۳۹۹) ۱۱۶
قانون معافیت کلیه دانشجویان بورسیه و اعضای هیات علمی که جهت تکمیل تحصیلات
عالی با استفاده از فرصت های مطالعاتی به خارج از کشور اعزام می گردند، از پرداخت
حق الثبت اسناد مربوط به سپردن تعهد رسمی مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۰۲ مجلس شورای
اسلامی ۱۲۹

بخش پنجم: فرصت مطالعاتی

۱۳۰

آئین نامه استفاده از فرصت های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و
موسسات آموزش عالی و پژوهشی ۱۳۱

بخش ششم: آموزش رایگان

۱۴۴

قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۳/۰۴/۳۰ مجلس
شورای ملی ۱۴۵

اخذ تعهد خدمت از پذیرفته شدگان امتحان گزینش دانشجو سالهای تحصیلی ۶۵-۶۶ به
بعد مصوب جلسه هشتاد و هفتمین مورخ ۶۵/۷/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۴۹

آیین نامه اجرایی تبصره ماده ۷ قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان
ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ شورای انقلاب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران ۱۵۱۰
دستورالعمل جامع ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ ۱۵۷

آیین نامه تقسیط بدهی مربوط به هزینه های تحصیلی آموزش رایگان در موارد خاص
مصوب ۱۳۷۱/۰۲/۲۲ وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۱۸۳

موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۴ مجلس شورای
اسلامی ۱۸۵

آیین نامه اجرایی ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۸
هیأت وزیران ۱۸۷

رای وحدت رویه ۶۷۵ - ۱۳۸۴/۰۲/۱۳ ۱۸۹

بخش هفتم: سایر قوانین و مقررات

۲۰۲

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۵۳/۰۵/۱۸
..... ۲۰۳

آیین نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی دانشگاه های خارج از کشور	۲۱۵
موادی از قانون نظام وظیفه عمومی مصوب مجلس شورای اسلامی و اصلاحات سال	
۱۳۹۰	۲۳۲
آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات	
اجرائی مصوب ۱۳۸۷/۰۶/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی	۲۳۷

بخش اول: بورس خارج

قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور مصوب

۱۳۶۴/۰۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- به منظور کمک به تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص مورد نیاز کشور و شناخت نوآوری های علمی دنیا و آشنایی با آخرین تجربیات کشورهای خارجی در زمینه های مختلف علمی، فنی و تخصصی، وزارت فرهنگ و آموزش عالی که در این قانون «وزارت» نامیده می شود، اقدام به اعزام دانشجویان به خارج از کشور می نماید.

ماده ۲- اعزام شوندگان باید دارای شرایط زیر باشند

الف) ایمان و اعتقاد به اسلام، نظام جمهوری اسلامی، قانون اساسی، ولایت فقیه؛

ب) تقوا، که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرمات است؛

ج) عدم وابستگی به احزاب و گروه های ملحد و محارب.

تبصره - اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی، از شرط ایمان و اعتقاد به اسلام مستثنا هستند.

ماده ۳- اعزام دانشجویانی که دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر هستند با در نظر گرفتن ظرفیت دانشگاه های کشور و امکانات ارزی و رشته های مورد نیاز و کاملاً ضروری و با رعایت مفاد ماده (۱۸) قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۰/۱۲ و اصلاحیه مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۲۳ صورت خواهد گرفت. وزارت هر سال یک بار این موارد را تعیین خواهد کرد. در شرایط مساوی اولویت با داوطلبان متأهل می باشد.

تبصره - به منظور افزایش ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها، وزارت برنامه و بودجه موظف است معادل مبلغ صرفه جویی ارزی که در اثر این قانون انجام می‌گیرد، بودجه ارزی دانشگاه‌ها را اضافه نماید، بر این مبنا وزارت علاوه بر بودجه مربوط به توسعه دانشگاه‌ها موظف است معادل صرفه جویی را در جهت توسعه دانشگاه‌ها مصرف نماید.

ماده ۴- وزارت موظف است هر سال رأساً تعدادی از فارغ التحصیلان را که دارای مدرک لیسانس یا بالاتر می‌باشند، به عنوان بورسیه برای کسب تخصص‌های لازم در رشته‌های ضروری، به خارج از کشور اعزام کند. همچنین اعزام بورسیه‌های وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگر که تحصیلات یا تحقیقاتشان منجر به اخذ مدرک دانشگاهی می‌شود، با توجه به ضوابط این قانون و لزوم اخذ تخصص در رشته‌های ضروری از طریق وزارت صورت می‌گیرد.

ماده ۵- مؤسسات، شرکتهای خصوصی و افراد حقیقی در صورت تحصیل ارز از طریق قانونی، می‌توانند با توجه به شرایط و مقررات این قانون تا ۲٪ ارز خود را به اعزام دانشجو اختصاص دهند.

ماده ۶- وزارت موظف است فهرست اسامی دانشگاه‌های دنیا را که به لحاظ علمی دارای اعتبار لازم بوده و به لحاظ اخلاقی بالنسبه واجد صلاحیت باشند تهیه و به داوطلب اعلام نماید و فقط پذیرش‌های تحصیلی این دانشگاه‌ها را به رسمیت بشناسد و دانشجویان موضوع این قانون را منحصر به آنها اعزام کند.

فصل دوم - امتحان اعزام و نحوه گزینش

ماده ۷- انتخاب داوطلبان به صورت زیر انجام می گیرد

الف) صلاحیت علمی افراد براساس سوابق دانشگاهی متقاضی و آزمون علمی تعیین می شود چنانچه تعداد داوطلب بیش از تعداد مورد نیاز باشد، اولویت افراد بر حسب صلاحیت علمی خواهد بود.

ب) صلاحیت اخلاقی داوطلبان با توجه به مقررات ماده ۲ توسط یک هیات بررسی صلاحیت اخلاقی مورد بررسی قرار می گیرد.

ماده ۸- وزارت موظف است کلاس هایی جهت تقویت زبان هایی که تدریس آن در ایران امکان پذیر است و آموزش مسائل اخلاقی و اجتماعی برای دانشجویانی که برای اعزام قبول شده اند، دایر نماید.

فصل سوم - هزینه تحصیل و پروانه ارزی و تعهدات مربوط به آنها

ماده ۹- دولت موظف است تا زمانی که نیاز کشور رفع نشده است و داوطلبان واجد شرایط، به ترتیب مذکور در این قانون وجود دارند، اعتبار لازم را برای بورس و وام تحصیلی را در بودجه کل کشور منظور و نیز سهمیه ارزی مربوط را پیش بینی کند.

تبصره - میزان بورس و وام تحصیلی به هر یک از دانشجویان و همچنین مبلغ ارز هر یک از دانشجویان مشغول تحصیل در خارج از کشور، همه ساله با پیشنهاد وزارت و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود.

ماده ۱۰- متناسب با میزان بودجه و رعایت آیین نامه های مربوطه، دولت هر سال علاوه بر دانشجویان ممتاز به تعدادی از دانشجویان اعزامی که امکان تأمین هزینه های تحصیلی خود را نداشته باشند در قبال اخذ تعهد رسمی، بورس یا وام تحصیلی اعطا می نمایند.

تبصره - اعطای کلیه بورس های آموزشی (اعم از بورس های دولتی و بورس هایی که کشورهای دیگر در اختیار دولت ایران می گذارند) و نیز وام تحصیلی از طریق وزارت انجام می گیرد.

ماده ۱۱- کسانی که با استفاده از بورس تحصیلی دولت به خارج می روند باید متعهد شوند و تضمین بسپارند که دو برابر و حداکثر ده سال، و کسانی که از وام استفاده می کنند، ۵/۱ برابر و حداکثر ۸ سال، و کسانی که از ارز تحصیلی استفاده می نمایند برابر مدتی که در خارج از کشور تحصیل کرده اند و حداکثر ۶ سال، در محلی که وزارت مربوطه تعیین می کند خدمت کنند.

ماده ۱۲- دانشجویانی که از بورس و یا وام کامل تحصیلی استفاده می کنند، فقط می توانند اشتغال به کارهای علمی داشته باشند. دانشجویان دیگر نیز فقط با اجازه سرپرستی می توانند به کارهایی پردازند که مغایر با شؤون و وظایف اسلامی نباشد و موجب عدم موفقیت آنها در تحصیل نگردد.

ماده ۱۳- ارز تحصیلی تنها به کسانی تعلق می گیرد که مطابق مقررات این قانون برای ادامه تحصیل به خارج از کشور، اعزام شوند.

تبصره - دانشجویانی که قبل از تصویب این قانون اعزام شده اند مشمول این ماده نبوده و در این مورد طبق ضوابط گذشته با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۱۴- مشمولان نظام وظیفه به شرط عدم غیبت با سپردن تعهد می توانند جهت ادامه تحصیل طبق ضوابط وزارت به خارج اعزام شوند.

فصل چهارم - سرپرستی دانشجویان

ماده ۱۵- به منظور حل مشکلات و نظارت و سرپرستی و مراقبت کامل دانشجویان ایرانی در خارج از کشور، به تناسب نیاز، سرپرست یا سرپرستانی به ریاست یکی از آنان تعیین و به کشورهای مختلف اعزام می شوند. سرپرستان و رؤسای سرپرستی به پیشنهاد وزیر فرهنگ و آموزش عالی و حکم وزیر امور خارجه منصوب می گردند.

ماده ۱۶- سرپرستی، ضمن رعایت مصالح سیاست خارجی و هماهنگی با نمایندگی وزارت امور خارجه ملزم به اجرای دستورالعمل ها و مقررات وزارت فرهنگ و آموزش عالی در رابطه با امور تحصیلی و اخلاقی دانشجویان می باشد.

تبصره - چگونگی ارتباط اداری و مالی سرپرستی با نمایندگی وزارت امور خارجه برطبق آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی و وزیر امور خارجه می رسد

ماده ۱۷- شرایط سرپرستان به قرار زیر است:

الف) ایمان و اعتقاد به اسلام و ولایت فقیه، نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی؛

ب) تقوا، که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرمات است؛

ج) تأهل؛

د) داشتن حداقل مدرک لیسانس با معادل آن؛

ه) توانایی کافی برای انجام وظایف سرپرستی؛

و) آشنایی لازم به زبان دانشگاهی کشور محل مأموریت و یا یکی از زبانهای بین المللی رایج در آن کشور؛

ز) داشتن حداقل سه سال سابقه کار در امور آموزشی و فرهنگی

تبصره - وزارت می تواند از علمای حوزه های علمیه که به جز بند «ز» سایر شرایط را دارا باشند جهت سرپرستی انتخاب نماید.

ماده ۱۸ - وظایف سرپرستان به شرح زیر است:

الف) کمک و راهنمایی به دانشجویان در تهیه مسکن؛

ب) بررسی وضع علمی و اخلاقی دانشگاه های کشور محل خدمت و تهیه گزارش های لازم سالانه از آنها برای وزارت فرهنگ و آموزش عالی؛

ج) نظارت بر امور تحصیلی دانشجویان و اخلاق و رفتار آنان؛

د) ارسال گزارش از وضع تحصیلی و اخلاق و رفتار دانشجویان به وزارت فرهنگ و آموزش عالی در هر سال یا نیم سال یا فصل بر حسب نظام تحصیلی دانشگاه محل؛

ه) همکاری در اخذ پذیرش داوطلبانی که از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی معرفی می شوند؛

و) نظارت بر وضع اخلاقی و اعتقادی و تحصیلی سایر دانشجویان که در محل مأموریت سرپرستی به تحصیل اشتغال دارند؛

ز) دانشجویان مشمول بند «و»، در صورت تأیید سرپرستی جز مزایای ارزی از سایر مزایا برخوردار می شوند.

ماده ۱۹- تحصیل فرزندان افرادی که به صورت مجاز در کشور خارجی زندگی مینمایند بلامانع بوده و سرپرستی موظف است به کار آنان نظارت داشته باشد.

ماده ۲۰- وزارت موظف است مطابق آیین نامه های مربوط پس از وصول گزارش سرپرستی ها و رسیدگی به وضع دانشجویانی که از حیث اخلاق و رفتار شایستگی ندارند و یا در تحصیلات، پیشرفت لازم را حاصل نکرده اند با تذکر قبلی نسبت به قطع بورس، وام تحصیلی و با ارز تحصیلی آنان اقدام نموده و از تمدید مجوز خروج تحصیلی ایشان خودداری نماید.

ماده ۲۱- وزارت موظف است ظرف ۳ ماه آیین نامه مربوط به موارد زیر را تهیه و به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی برساند:

۱- ارز تحصیلی؛

۲- حداکثر مدت اقامت و اشتغال به تحصیل؛

۳- طی دوره های کارآموزی و تخصصی؛

۴- مقررات مربوط به مشروط شدن و تجدید درس ها؛

۵- مسایل مربوط به چگونگی تحصیل در دانشگاه های خارج؛

۶- ضوابط مربوط به مراعات اصول اخلاقی و عقیدتی؛

۷- مشمولیت نظام وظیفه

ماده ۲۲- از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون، لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و دو ماده و هشت تبصره در جلسه روز یکشنبه بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۰۲/۰۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی رفسنجانی

آیین نامه اعطای بورس تحصیلی و اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۲ وزارت فرهنگ و آموزش عالی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در جهت نیل به اهداف والای انقلاب فرهنگی و به منظور کمک به تأمین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و متخصصان مورد نیاز کشور، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، همه ساله تعدادی از فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی و بالاتر را برای ادامه تحصیل و فراگیری نوآوری‌های علمی در مقاطع تحصیلی بالاتر از کارشناسی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی خارج از کشور با اعطای بورس تحصیلی یا به هزینه شخصی و با رعایت موارد زیر انتخاب و اعزام می‌نماید.

الف) قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۰۲/۰۵ مجلس شورای اسلامی؛

ب) رشته‌های مورد نیاز کشور؛

ج) میزان بودجه و سهمیه ارزی مصوب برای بورس و اعزام دانشجو به خارج

تبصره - به لحاظ رعایت اختصار در این آیین نامه، از این پس به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، «وزارت» و به دانشگاه‌ها و دیگر مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مؤسسه «و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی «دستگاه اجرایی» به اشخاص حقیقی داوطلب آزاد» و به پذیرفته شدگان نهایی آزمون بورس «بورسیه» اطلاق می‌گردد.

ماده ۲- ظرفیت پذیرش بورسیه (شامل بورس های دولتی و بورس هایی که کشورهای دیگر در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات وابسته می گذارند) اعزام با هزینه شخصی و رشته های تحصیلی مورد نیاز همه ساله براساس برنامه بخش آموزش عالی و تحقیقات از طریق وزارت تعیین می گردد.

ماده ۳- اولویت اعطای بورس تحصیلی و اعزام به هزینه شخصی با واجدین مدرک کارشناسی ارشد، جهت طی دوره دکترا است.

تبصره - در صورتی که دوره کارشناسی ارشد برخی از رشته ها در داخل کشور، دایر نباشد، و یا ظرفیت موجود، کفاف نیاز کشور را به فارغ التحصیلان این دوره ها نکند، بورس تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، به تعداد محدود و در رشته های ضروری اعطا خواهد شد.

ماده ۴- افرادی که به هزینه شخصی و بدون استفاده از تسهیلات ارزی، قصد تحصیل در خارج از کشور را دارند، در صورتی که واجد شرایط مربوط باشند، می توانند از تسهیلات غیر ارزی وزارت، برابر مقررات استفاده نمایند.

ماده ۵- به منظور

۱- تعیین خط مشی کلی اعطای بورس های تحصیلی؛

۲- پیشنهاد شرایط و نحوه گزینش افراد جهت استفاده از بورس های تحصیلی به مقام وزارت جهت تصویب؛

۳- اخذ تصمیم نسبت به پذیرش بورس های واگذاری کشورهای دیگر و نحوه استفاده از آنها

۴- نظارت بر تعیین دانشگاه‌ها و مراکز علمی مناسب برای تحصیل بورسیه‌ها در هر رشته؛

۵- تعیین رشته‌های مورد نیاز برای اعطای بورس و ظرفیت هر رشته در هر سال که از سوی معاونت آموزشی و معاونت پژوهشی در خصوص مؤسسات پژوهشی (پیشنهاد می‌شود)؛

۶- تصویب نهایی واگذاری بورس به متقاضیان واجد شرایط

شورای مرکزی بورس در وزارت تشکیل می‌گردد.

ماده ۶- اعضای شورای مرکزی بورس عبارتند از:

۱- معاون دانشجویی وزارت (رییس شورا)؛

۲- معاون آموزشی وزارت؛

۳- معاون پژوهشی وزارت

۴- معاون هماهنگی وزارت

۵- دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی

۶- مدیر کل بورس و اعزام (دبیر شورا).

تبصره ۱- جلسات شورای مرکزی با حضور اکثریت اعضا رسمی می‌یابد و

تصمیمات آن با رأی موافق اکثریت اعضا قابل اجراست

تبصره ۲- رییس شورا می‌تواند در موارد لازم از افراد صاحب نظر جهت شرکت در

جلسات شورا بدون حق رأی دعوت کند.

ماده ۷- شورای مرکزی دارای ۵ کمیته تخصصی در گروه های فنی و مهندسی و علوم پایه و «کشاورزی» و «علوم انسانی و هنر» و «دامپزشکی» می باشد.

کمیته های مذکور از ۳ تا ۵ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه ها تشکیل می گردد که به پیشنهاد معاون دانشجویی و با تصویب شورای مرکزی بورس منصوب می شوند.

ماده ۸- به منظور بررسی در خواست های مربوط به دریافت بورس از مؤسسات و انتخاب و معرفی متقاضیان حایز شرایط به وزارت، در هر مؤسسه شورای بورس متشکل از رییس و معاونان آموزشی و پژوهشی مؤسسه و دو عضو هیأت علمی به انتخاب رییس مؤسسه، تشکیل می گردد.

ماده ۹- از مجموع ظرفیت سالانه بورس که به تأمین اعضای هیأت علمی مورد نیاز آموزش عالی کشور اختصاص می یابد ۵۰ درصد به وزارت جهت تأمین اعضای هیأت علمی مؤسسات نیازمند یا جدید التأسیس) و ۵۰ درصد به مؤسسات تعلق می گیرد و سهمیه هر مؤسسه، همه ساله براساس ضوابطی که به تصویب شورای مرکزی بورس می رسد، توسط معاونت آموزشی و معاونت پژوهشی در خصوص مؤسسات پژوهشی) پیشنهاد می گردد.

تبصره - حداقل ۳۰ درصد از ظرفیت بورس هر مؤسسه به مربیان، مربی آموزشیاران و کارشناسان آموزشی آن مؤسسه، اختصاص می یابد.

ماده ۱۰- علاوه بر ظرفیت بورس مندرج در ماده ۹ همه ساله، سهمیه بورسی برای تأمین نیازهای آموزشی و تحقیقاتی دستگاه های اجرایی تعیین می شود. سهمیه های

مورد نظر در ردیف های جداگانه در دفترچه آزمون بورس و اعزام به خارج درج خواهد شد.

تبصره - بورسیه های دستگاه های اجرایی که با استفاده از سهمیه های ارزی وزارت اعزام می شوند، مشمول مواد این آیین نامه هستند.

ماده ۱۱- براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی، ۴۰ درصد از سهمیه بورس و اعزام پس از کسب حد نصاب، مطابق ضوابط به رزمندگان اختصاص می یابد.

فصل دوم - شرایط عمومی داوطلبان

ماده ۱۲- داوطلبان بورس و اعزام بایستی واجد شرایط زیر باشند

۱-۱۲ ایمان و اعتقاد به اسلام، نظام جمهوری اسلامی، قانون اساسی، ولایت فقیه؛

تبصره ۱- اقلیت های مذهبی مصرح در قانون اساسی، از شرط ایمان و اعتقاد به اسلام مستثنا هستند؛

۲-۱۲ تقوا، که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرمات است؛

۳-۱۲ عدم وابستگی به احزاب و گروه های ملحد و محارب؛

۴-۱۲ عدم عضویت در ساواک منحل و فراماسونری و حزب رستاخیز و نداشتن

فعالیت مؤثر در جهت تحکیم رژیم سلطنتی

۱۲-۵- دارا بودن کارت پایان خدمت وظیفه یا معافیت دایم یا معافیت تحصیلی و یا دفترچه آماده به خدمت که مهلت آن در تاریخ تصویب نهایی بورس، منقضی نشده باشد.

تبصره ۲- چنانچه در تاریخ اعزام، متقاضی در حال انجام خدمت وظیفه عمومی باشد، وزارت در چارچوب قانون وظیفه عمومی نسبت به ترخیص وی اقدام خواهد نمود؛

۱۲-۶- توانایی جسمی متناسب با رشته تحصیلی و الزامات حرفهای ناشی از آن

۱۲-۷- نداشتن سن بیش از ۲۶ سال تمام در تاریخ درخواست، برای دارندگان مدرک کارشناسی (لیسانس)؛

تبصره ۳- حداکثر سن متقاضی حسب مورد می تواند به شرح زیر افزایش یابد:

۱۲-۷-۱- برای دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکترا حرفهای، سه سال؛

۱۲-۲۰۷۰ برای متقاضیانی که خدمت وظیفه عمومی را انجام داده اند، برابر مدت خدمت وظیفه عمومی؛ ۱۲-۷-۳

- اعضای هیأت علمی و کارشناسان آموزشی و اعضای غیرهیأت علمی مؤسسه و وزارت و مستخدمین دستگاههای اجرایی که از ارز وزارت، استفاده می کنند به ازای هر سال سابقه کار در مؤسسه، وزارت و دستگاه اجرایی مربوط یک سال و حداکثر تا ده سال؛ ۱۲-۷-۴

مدت انجام طرح نیروی انسانی و خدمت خارج از مرکز برای فارغ التحصیلان رشته های گروه پزشکی، مشروط به این که در ردیف خدمت موضوع بند

۱۲-۷-۳- محاسبه نشده باشد

۱۲-۷-۵- مدت شرکت در جبهه های جنگ تحمیلی در صورتی که جزو مدت خدمت وظیفه عمومی محاسبه نشده باشد و تصدی مسئولیت های حساس در جمهوری اسلامی ایران که به تأیید بالاترین مقام نهاد مربوط رسیده باشد، حداکثر تا ۵ سال؛

تبصره ۴- در هیچ حال سن متقاضی بورس و اعزام نباید بیش از ۴۰ سال تمام باشد.

ماده ۱۳- در انتخاب پسران متقاضی ادامه تحصیل در خارج از کشور در شرایط مساوی اولویت با داوطلبان متأهل است و اعزام زنان متقاضی بورس و اعزام، تنها در صورتی انجام می شود که ازدواج کرده و در معیت همسر خویش باشند.

فصل سوم - نحوه گزینش

ماده ۱۴- سازمان سنجش آموزش کشور همه ساله از طریق آگهی، ظرفیت پذیرش داوطلبان بورس و اعزام، رشته ها و مقاطع تحصیلی مورد نظر، سهمیه وزارت، مؤسسات و دستگاه های اجرایی و برگ درخواست بورس تحصیلی و اعزام را که از طرف معاونت دانشجویی ارسال می شود، برای اطلاع متقاضیان، انتشار می دهد.

ماده ۱۵- متقاضیان حائز شرایط بورس، پرسشنامه مزبور را تکمیل و به همراه مدارک لازم حسب مورد به وزارت یا مؤسسه ذی ربط تسلیم می کنند.

تبصره - اخذ ریز نمرات رسمی و سوابق تحصیلی عنداللزوم از طرف مؤسسه

بخش نهم: دانشجویی / ۵۲۳ ذی ربط صورت می پذیرد

ماده ۱۶- درخواست متقاضیان و مدارک مربوط حسب مورد در شورای مرکزی بورس با شورای بورس مؤسسه، بر اساس ضوابط موضوع فصل چهارم این آیین نامه مورد بررسی قرار می گیرد.

ماده ۱۷- شورای مرکزی بورس و شورای بورس مؤسسات بعد از رسیدگی و امتیاز بندی تمامی درخواست های رسیده حداقل دو برابر سهمیه تعیین شده را از میان دارندگان بیشترین امتیازها انتخاب و فهرست اسامی مربوط را با ذکر امتیازات هر یک از متقاضیان به سازمان سنجش آموزش کشور ارسال می دارند.

تبصره - هر یک از متقاضیان می توانند حداکثر از سه محل برای معرفی و شرکت در آزمون متمرکز بورس و اعزام داوطلب شوند.

ماده ۱۸- متقاضیان حائز شرایط اعزام به هزینه شخصی پرسشنامه مربوط را تکمیل و به همراه مدارک کامل، مستقیماً به سازمان سنجش آموزش کشور ارسال می دارند

ماده ۱۹- سازمان سنجش آموزش کشور ترتیب شرکت معرفی شدگان شورای مرکزی بورس و شورای بورس مؤسسات و متقاضیان اعزام به هزینه شخصی را در آزمون متمرکز فراهم می سازد و هم زمان پرونده آنان را جهت رسیدگی به صلاحیت های عمومی در اختیار هیأت مرکزی گزینش دانشجو قرار می دهد.

ماده ۲۰- حد نصاب نمره قبولی آزمون بورس و اعزام در هر یک از سهمیه ها، توسط گروه های تخصصی برگزار کننده آزمون پیشنهاد می شود و پس از تصویب شورای مرکزی بورس مورد عمل قرار می گیرد

تبصره ۱- هم زمان با آزمون علمی، از داوطلبان امتحان زبان خارجی به عمل خواهد آمد، پذیرفته شدن داوطلب به عنوان بورسیه یا دانشجوی اعزامی منوط به کسب حداقل ۳۵ درصد نمره امتحان مذکور است.

تبصره ۲- داوطلبان می توانند هم زمان، متقاضی بورس و یا اعزام به خارج از کشور باشند، مشروط بر آنکه در هر مورد تقاضای جداگانه خود را ارسال نمایند.

تبصره ۳- پذیرفته شدگان سهمیه رزمندگان که نمره کمتر از حد نصاب تعیین

شده در ماده ۲۰ را کسب کنند، در کلاس های تقویتی که توسط معاونت امور دفاعی وزارت برگزار می شود، شرکت مینمایند و پس از قبولی در آزمون پایانی، اعزام خواهند

ماده ۲۱- پس از مشخص شدن نتایج گزینش عمومی، پذیرفته شدگان بورس و اعزام در هر سهمیه به ترتیب نمره آزمون انتخاب خواهند شد.

تبصره - در صورتی که تعداد قبول شدگان آزمون کمتر از سهمیه بورس وزارت و یا هر یک از مؤسسات باشد، وزارت یا مؤسسات می توانند تعدادی از پذیرفته شدگان اعزام به هزینه شخصی را حسب درخواست آنان به عنوان بورسیه به شورای مرکزی بورس معرفی نمایند و در صورت تصویب این قبیل پذیرفته شدگان به عنوان بورسیه انتخاب خواهند شد.

ماده ۲۲- متقاضیان استفاده از سهمیه بورس دستگاه های اجرایی تقاضای خود را به همراه مدارک لازم به دستگاه اجرایی ذی ربط تسلیم می نمایند و دستگاه های اجرایی پس از بررسی سوابق، مشخصات و مدارک متقاضیان واجد شرایط را به میزان حداقل سه برابر سهمیه خود جهت شرکت آنان در آزمون به وزارت، ارسال می نمایند

تبصره ۱- دستگاه های اجرایی، می توانند در چارچوب سهمیه بورس خود، از میان قبول شدگان آزمون اعزام به خارج با هزینه شخصی نیز، افرادی را با توافق خود آنان انتخاب و به عنوان بورسیه، معرفی نمایند.

تبصره ۲- مستخدمان رسمی دولت برای استفاده از بورس با اعزام به خارج باید به ترتیب، حکم مأموریت تحصیلی با مرخصی تحصیلی دریافت دارند.

فصل چهارم - معیارهای انتخاب بورسیه

ماده ۲۳- ملاک شورای مرکزی بورس و شورای بورس مؤسسات، برای امتیازبندی داوطلبان بورس تحصیلی به شرح زیر است:

۲۳-۱- عضویت هیأت علمی مؤسسات به ازای هر سال سابقه در مناطق گروه یک، ۲ امتیاز و در مناطق گروه دو، ۵/۲ امتیاز حداکثر تا ۱۰ امتیاز؛

تذکر ۱- مناطق گروه یک عبارتند از شهرهای تهران، اصفهان، مشهد، تبریز، شیراز، رشت، ساری و مناطق گروه در سایر نقاط کشور

۲۳-۲- تألیف کتاب در صورتی که تکراری با اقتباسی نباشد، حداکثر تا ۳ امتیاز

۲۳-۳- ترجمه و انتشار کتاب ها و منابع تحقیقاتی خارجی، حداکثر تا ۱۲ امتیاز؛

۲۳-۴- ارایه مقالات علمی و تخصصی در مجلات معتبر علمی داخل و خارج به ازای هر مقاله ۱ امتیاز حداکثر تا ۴ امتیاز

۲۳-۵- ترجمه مقالات علمی از مجلات معتبر جهانی به ازای هر مقاله ۰/۵ امتیاز حداکثر تا ۲ امتیاز؛

۲۳-۶- انجام کار تحقیقاتی در ارتباط با جنگ تحمیلی و امور دفاعی حداکثر تا ۲

امتیاز

۲۳-۷- راهنمایی پروژه دوره کارشناسی حداکثر تا ۵/۰ امتیاز؛

۲۳-۸- ایجاد طرح و راه اندازی آزمایشگاه یا درس کارگاهی، با دستور العمل لازم

حداکثر تا ۵/۰ امتیاز

۲۳-۹- کشف یا اختراع ثبت شده در داخل کشور به تأیید سازمان پژوهش های علمی

کشور حداکثر تا ۳ امتیاز؛

۲۳-۱۰- سرپرستی تحقیقات و پروژه هایی که به تأیید مراجع ذیربط در خود کفایی

کشور مؤثر باشد حداکثر تا ۲ امتیاز؛

۲۳-۱۱- ارایه آثار بدیع و ارزنده هنری حداکثر تا ۲ امتیاز؛

تذکره ۲- حداکثر امتیاز محاسبه شده برای ردیف های ۲۳-۲ تا ۲۳-۱۱، ۱۰ امتیاز

خواهد بود.

۲۳-۱۲- معاونت وزارت، ریاست یا سرپرستی دانشگاه یا مجتمع دانشگاهی برای هر

سال ۳ امتیاز

۲۳-۱۳- معاونت دانشگاه برای هر سال ۵/۲ امتیاز؛

۲۳-۱۴- ریاست یا سرپرستی مجتمع آموزش عالی، مدیر کلی وزارت برای هر سال

۲ | امتیاز؛

۲۳-۱۵- ریاست یا سرپرستی دانشکده برای هر سال ۵/۱ امتیاز؛

۲۳-۱۶- معاونت دانشکده، ریاست یا سرپرستی آموزشی آموز شکده و گروه برای هر سال ۱ امتیاز؛

تذکره ۳- برای ردیفهای ۱۲-۲۳ تا ۱۶-۲۳ حداکثر ۱۰ امتیاز قابل محاسبه خواهد بود.

۲۳-۱۷- امتیاز میانگین متقاضی دوره های کارشناسی یا کارشناسی ارشد پیوسته با ناپیوسته، حسب مورد به شرح زیر است:

میانگین ۹۹/۱۲-۱۲ ۵ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۳-۱۳ ۷ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۴-۱۴ ۱۰ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۵-۱۵ ۱۴ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۶-۱۶ ۱۹ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۷-۱۷ ۲۵ امتیاز

میانگین ۹۹/۱۸-۱۸ ۲۸ امتیاز

میانگین ۲۰-۱۹ ۳۰ امتیاز

۲۳-۱۸- اقامت در منطقه محل مؤسسه (خاص مناطق گروه ۲) بعد از آخرین مدرک تحصیلی برای هر سال ۲ امتیاز حداکثر تا ۱۰ امتیاز

تذکره ۴- در شرایط مساوی، اولویت با فردی است که متولد استان باشد.

۲۳-۱۹- فرزندان شهدا، اسراء مفقودین و جانبازان ۷۰ درصد معلولیت به بالا ۵ امتیازه

۲۳-۲۰- فرزندان اعضای هیات علمی و کارکنان وزارت و مؤسسات ۵ امتیازه

فصل پنجم - شرایط و نحوه تحصیل

ماده ۲۴- بورسیه های خارج می توانند فقط از دانشگاه هایی که وزارت آنها را معتبر می شناسد، پذیرش اخذ نموده و در آن به تحصیل بپردازند.

ماده ۲۵- حداکثر مهلت اخذ پذیرش از تاریخ اعلام موافقت نهایی، از طرف اداره کل بورس و اعزام دو سال می باشد. مهلت مذکور در موارد استثنایی تنها با تصویب شورای مرکزی بورس، قابل تمدید است.

ماده ۲۶- گرایش تحصیلی بورسیه های خارج با نظر مؤسسه یا دستگاه اجرایی معرف و تصویب شورای مرکزی بورس تعیین می شود و بورسیه ها مجاز به تحصیل در رشته های جنبی یا غیر مرتبط نمی باشند

تبصره - در شرایط اضطراری، تغییر رشته تحصیلی، دانشگاه یا کشور محل تحصیل بورسیه، موکول به موافقت قبلی مؤسسه یا دستگاه اجرایی معرف و تأیید شورای مرکزی بورس خواهد بود.

ماده ۲۷- پذیرفته شدگان به شرط تسلط به زبان خارجی و در صورت نیاز، پس از گذراندن دوره توجیهی در خصوص مسایل اخلاقی و اجتماعی متناسب با محل تحصیل خود اعزام می شوند

تبصره ۱- وزارت، تسهیلات لازم را جهت تحصیل زبانهای خارجی متداول تا کسب تسلط به زبان خارجی در سطح مورد قبول، در داخل کشور فراهم می نماید.

تبصره ۲- جهت تشخیص تسلط به زبان خارجی، وزارت از حایزین شرایط بورس و اعزام به خارج، سه بار در هر سال آزمون زبان خارجی (زبان هایی که آموزش آنها در داخل کشور امکان پذیر است) به عمل می آورد

تبصره ۳- متقاضیانی که در آزمون بورس و اعزام، بیش از ۶۰ درصد نمره امتحان زبان خارجی (موضوع تبصره ۱ ماده ۲۰) را کسب کرده باشند، از آزمون فوق معاف خواهند بود.

ماده ۲۸- تا زمانی که امکان تحصیل زبان خارجی تا سطح تسلط در داخل کشور، میسر نباشد، برای پذیرفته شدگان بورس و اعزام به خارج با تشخیص وزارت، یک دوره فراگیری زبان در یک کشور خارجی (ترجیحاً کشور محل تحصیل دانشجوی) در نظر گرفته می شود.

تبصره ۱- این دوره، ترجیحاً قبل و پیوسته به دوره تحصیلات دانشگاهی آنها خواهد بود و حداکثر مدت فراگیری زبان در خارج در رشته های علوم انسانی ۶ ماه و در سایر رشته ها ۳ ماه است

تبصره ۲- چنانچه آموزش زبان کشور محل تحصیل بورسیه، در ایران متداول با مقدور نباشد، حداکثر مدت آموزش زبان در خارج از کشور ۹ ماه خواهد بود.

ماده ۲۹- حداکثر مدت استفاده از بورس خارج برای دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته دو سال و برای دوره دکترا ۴ سال از تاریخ شروع بورس خواهد بود. مجموع طول مدت دوره های کارشناسی ارشد و دکترا به طور پیوسته، نباید از ۵ سال تجاوز نماید. در موارد استثنایی این مدت با نظر شورای مرکزی بورس، حداکثر تا ۶ ماه قابل تمدید است.

تبصره - تاریخ شروع بورس خارج از زمان شروع دوره فراگیری زبان در کشور خارج و در صورت عدم نیاز بورسیه به گذراندن دوره مذکور از تاریخ آغاز تحصیلات دانشگاهی وی خواهد بود. چنانچه مهلت بورسیه برای فراگیری زبان در خارج از کشور بیش از ۳ ماه باشد، مازاد بر ۳ ماه به طول مدت تحصیل وی اضافه خواهد شد.

ماده ۳۰- بورس خارج برای یک مقطع تحصیلی داده می‌شود، ادامه تحصیل در مقطع بعدی منوط به موافقت مؤسسه معرف، کیفیت مناسب تحصیلی بورسیه، صلاحیت عمومی (به تأیید سرپرستی و تصویب شورای مرکزی بورس خواهد بود. حایرین شرایط در صورت تمایل به ادامه تحصیل در مقطع بالاتر موظفند حداقل ۶ ماه قبل از اتمام تحصیلات درخواست خود را به اداره کل بورس و اعزام و یا مؤسسه مربوط، ارسال نمایند.

ماده ۳۱- متقاضیانی که هم زمان در مقطع کارشناسی ارشد داخل و امتحان بورس و اعزام به خارج پذیرفته می‌شوند در صورت شروع به تحصیل در داخل، قبل از اخذ پذیرش از خارج، قبولی آنها برای اعزام به خارج در مقطع تحصیلی بعدی در صورت احراز شرایط مناسب فارغ التحصیلی، به تشخیص شورای مرکزی بورس، حفظ خواهد شد.

ماده ۳۲- در صورت استفاده از بورس «ترددی» بورسیه در یکی از دانشگاه‌های معتبر خارجی ثبت نام می‌نماید و فعالیت‌های آموزشی خود را در داخل کشور دنبال می‌کند و عنداللزوم، برای دریافت راهنمایی‌های لازم و تهیه منابع درسی و همچنین شرکت در امتحانات، به خارج از کشور اعزام می‌شود. در هر حال استفاده از بورس ترددی» براساس آیین نامه مربوط صورت می‌گیرد.

فصل ششم - تسهیلات و تعهدات مربوط

ماده ۳۳- هزینه های تحصیلی بورسیه، شامل: شهریه دانشگاهی، خرید کتاب، تهیه ر ساله و انجام تحقیقات و مقرری ماهیانه برای امرار معاش خود و همسر و فرزندان و هزینه رفت در ابتدای تحصیل و برگشت پس از فراغت از تحصیل و همچنین هزینه های غیر مترقبه از طرف وزارت، پرداخت می شود.

تبصره ۱- تشخیص موارد غیرمترقبه با شورای مرکزی بورس خواهد بود.

تبصره ۲- هزینه های دوران تحصیل بورسیه دستگاه های اجرایی به عهده دستگاه اجرایی مربوط است.

ماده ۳۴- میزان مقرری تحصیلی از محل اعطای بورس خارج، به هر یک از دانشجویان همه ساله با پیشنهاد وزارت و تصویب هیأت دولت تعیین می گردد. وزارت همه ساله بررسی های لازم را در مورد هزینه متوسط زندگی دانشجویی انجام می دهد. مقرری تحصیلی تعیین شده از سوی هیأت وزیران، مبنای پرداخت به کلیه دانشجویان اعم از بورسیه و اعزام به هزینه شخصی خواهد بود.

ماده ۳۵- در مورد دانشجویانی که با استفاده از بورس تحصیلی اعطایی سایر کشورها به خارج اعزام می شوند، چنانچه مقرری تحصیلی پرداختی، تکافوی هزینه زندگی دانشجویی بورسیه را ننماید، مابه التفاوت آن حداکثر تا سقف مصوب هیات دولت، از طرف وزارت تعیین و تأمین می شود.

ماده ۳۶- پرداخت مقرری دانشجویان بورسیه «ترددی» متناسب با میزان تعیین شده، برای سایر دانشجویان بورسیه در کشور محل تحصیل، به ازای مدتی که در آن کشور به سر می برند، می باشد. به طوری که مجموعاً از ۵۰٪ کل دریافتی دانشجویان

بورسیه عادی (بر مبنای مصوبه دولت) تجاوز نکند و هزینه تهیه بلیط رفت و برگشت آنها در طول مدت تحصیل از محل اعتبارات وزارت پرداخت می شود. همچنین به دانشجویان مذکور مانند سایر دانشجویان بورسیه، هزینه تهیه رساله و کتاب پرداخت می گردد.

ماده ۳۷- به منظور تأمین هزینه های اولیه، تا تاریخ شروع تحصیل با دوره فراگیری زبان در خارج، دو ماه مقرری ارزی به بورسیه خارج پرداخت می شود.

تبصره ۱- اعزام بورسیه حداکثر یک ماه قبل از تاریخ شروع فراگیری زبان و یا تحصیل دانشگاهی وی انجام می شود.

تبصره ۲- دانشجویانی که برای تحصیل به کشورهای اعزام می شوند که به روال معمول در ایران محلی برای اخذ روادید ندارند و باید برای اخذ آن، در کشور ثالث توقف نمایند، می توانند حداکثر ۲ ماه قبل از تاریخ شروع تحصیل یا دوره فراگیری زبان، از کشور خارج شوند.

ماده ۳۸- دانشجویانی که پس از اعزام به کشور محل تحصیل، به هر علتی موفق به شروع و ادامه تحصیل نمی گردند، و همچنین آن دسته از دانشجویانی که برای اخذ روادید به کشور ثالث مسافرت می نمایند و ظرف یک ماه موفق به اخذ آن نمی گردند، بلافاصله باید به ایران مراجعت کنند و وجه ارزی دریافتی را با کسر هزینه مدت اقامت که بر پایه مقرری ارزی مجاز روزانه محاسبه می شود، به بانک عودت دهند.

ماده ۳۹- دانشجویانی که برای بورس پذیرفته می شوند، باید قبل از صدور حکم نهایی، تعهد و تضمین محضری را حسب مورد به وزارت یا مؤسسات و یا دستگاه

اجرائی بسپارند که پس از اتمام تحصیلات، به ایران مراجعت و در محلی که در تعهدنامه مشخص شده و با وزارت تعیین می نماید، دو برابر مدت تحصیل و حداکثر تا ۱۰ سال و کسانی که با استفاده از تسهیلات ارزی، اعزام می شوند، برابر مدتی که در خارج تحصیل کرده اند، حداکثر ۶ سال خدمت کنند، محل خدمت اعضای هیأت‌های علمی و مستخدمین دولت در درجه اول در مؤسسه معرف آنها خواهد بود و چنانچه خدمات آنها مورد نیاز مؤسسه معرف نباشد، محل خدمت آنها از طرف وزارت، تعیین می شود.

تبصره - مبلغ ضمانت ۵ برابر کلیه هزینه های بورس و اعزام دانشجوی به خارج می باشد.

ماده ۴۰- مبلغ ضمانت با درخواست متقاضی به طور تدریجی، بر حسب سنوات تعهد خدمت انجام شده، کاهش یافته و یا در پایان خدمت تعهد شده، یکجا فسخ خواهد شد.

ماده ۴۱- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به اعضای هیأت علمی بورسیه، مأموریت تحصیلی می دهند و هزینه های ریالی مقرری تحصیلی آنان را از محل حقوق و فوق العاده مستمری آنها پرداخت می نمایند. در صورتی که حقوق و فوق العاده مستمری بورسیه، پس از کسر مالیات و بازنشستگی تکافوی هزینه ریالی مقرری تحصیلی بورسیه را ننماید، مابه التفاوت آن را از اعتبارات وزارت، تأمین و چنانچه مجموع حقوق و فوق العاده وی، مازاد بر آن باشد، مابه التفاوت آن به حساب شخصی بورسیه، واریز خواهد شد.

ماده ۴۲- زوج دانشجوی بورسیه خارج باید رضایت خود را از اشتغال به کار همسر خویش، بعد از اتمام تحصیلات وی و در هر محلی که وزارت تعیین می کند به شکل محضری اعلام و امضا نماید.

ماده ۴۳- زوج بورسیه باید موافقت کتبی سازمان متبوع خود را مبنی بر ترک خدمت به صورت مرخصی برای طول مدت تحصیل خود و عزیمت با وی ارایه کند و خدمت نظام وظیفه را انجام داده و یا کارت معافیت دایم غیر تکفل (مادامی که موضوع تکفل به قوت خود باقی است)، داشته باشد

ماده ۴۴- چنانچه زوج بورسیه، در استخدام دولت باشد یا در حین انجام تعهد خدمت بدون درخواست شخصی و به دستور دولت، به محل دیگری منتقل شود، تعهد خدمت بورسیه به تشخیص وزارت، به یکی از مؤسسات دولتی محل جدید منتقل می گردد.

ماده ۴۵- پذیرفته شدگان بورس با اعزام به خارج در صورت عدم انجام تعهدات خود و یا عدم قبول انجام آن، مطابق تعهدنامه و یا در محلی که وزارت، تعیین می نماید و یا خودداری از ادامه انجام آن، ملزم به بازپرداخت معادل ریالی ارز خدماتی کلیه هزینه های تحصیلی مربوط و خسارت وارده به تشخیص وزارت می باشند.

ماده ۴۶- وزارت پس از رسیدگی به وضع بورسیه هایی که از حیث اخلاق و رفتار، شایستگی ادامه تحصیل نداشته و یا در تحصیل، پیشرفت لازم کسب نکرده باشند، نسبت به قطع بورس یا وام تحصیلی و بازگشت آنها اقدام می نماید. در این صورت بورسیه ملزم به بازپرداخت معادل ریالی ارز خدماتی کلیه هزینه های انجام شده و خسارت وارده به تشخیص وزارت می باشد.

تبصره - در مواردی که به دلایلی خارج از اراده دانشجو، ادامه تحصیل وی تا کسب درجه علمی مورد قبول شورای مرکزی بورس ممکن نباشد، بورسیه به خدمت در مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت به میزان دو برابر مدت استفاده از بورس ملزم می باشد.

ماده ۴۷- دانشجویان باید در پایان دوره تحصیلی با توجه به مقررات آموزشی دانشگاه مربوط به اخذ درجه دانشگاهی مورد نظر نایل آیند. در غیر این صورت و با توجه به دلایل عدم موفقیت در اخذ درجه دانشگاهی، به تشخیص شورای مرکزی بورس، نسبت به استرداد تا ۵ برابر هزینه های انجام شده و خسارات وارده، اقدام می شود.

ماده ۴۸- دانشجویان بدون موافقت قبلی شورای بورس، حق استفاده از بورس، کمک هزینه تحصیلی و یا وام سایر مؤسسات دولتی یا خصوصی داخلی و خارجی را ندارند.

ماده ۴۹- دانشجویانی که با استفاده از بورس تحصیلات خود را در یک رشته و یا یک مقطع به پایان برسانند، مجاز نیستند با دریافت بورس، وام، با کمک هزینه تحصیلی، از مؤسسه ای دیگر در رشته با مقطع دیگری به تحصیلات خود ادامه دهند.

تبصره - استفاده از وام تک نوبتی صندوق های رفاه دانشجویان، براساس آیین نامه مربوط، برای دانشجویان بورسیه و اعزامی در طول مدت بورس، بلامانع و تابع مقررات مربوط است

ماده ۵۰ - دانشجویان بورسیه، در طول مدت تحصیل و استفاده کنندگان از وام تحصیلی در طول مدت بهره مندی از وام، مجاز به کسب درآمد از طریق انجام کارهای علمی و تحقیقاتی برای مؤسسات دولتی و خصوصی و کارهای غیر علمی از

هر نوع که باشد، نیستند، در صورت تخلف با اطلاع مؤسسه معرف و تصمیم وزارت، تنبیهات: تذکره کاهش ارز، قطع ارز، بر حسب مورد در باره آنها اجرا خواهد شد.

تبصره - حق الزحمه ای که دانشجویان در ازای کارهای علمی با اطلاع وزارت، از دانشگاه محل تحصیل خود دریافت می کنند و همچنین کمک های مالی و جوایز دانشگاه به دانشجویان مستعد، چنانچه با اطلاع قبلی شورای بورس باشد، از موضوع این ماده مستثنا بوده و مطابق مقرراتی که به تصویب شورای مرکزی بورس خواهد رسید، با آن رفتار خواهد شد

ماده ۵۱- دانشجویان بورسیه اعزامی موظفند در پایان هر نیمسال یا سال تحصیلی بر حسب نظام آموزش کشور محل تحصیل، گزارش پیشرفت تحصیلی و ریز نمرات خود را که به مهر و تأیید دفتر سرپرستی دانشجویان و در صورت عدم وجود دفتر سرپرستی به تأیید نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در کشور مربوط رسیده باشد، به مؤسسه معرف و وزارت ارسال دارند. در غیر این صورت از سال مقرر تحصیلی و شهریه دانشگاهی آنها متوقف خواهد شد.

ماده ۵۲- دانشجویان بورسیه مکلفند خود را از لحاظ بیماری و خطرات ناشی از حوادث به ترتیبی که در کشور محل تحصیل، متداول است و یا وزارت تعیین می نماید بیمه کنند، در این صورت معادل حق بیمه پرداختی به مقرر بورسیه، اضافه می شود.

ماده ۵۳- برای دانشجویانی که قبل از انجام خدمت وظیفه عمومی با استفاده از بورس خارج از کشور، اعزام می شوند معافیت تحصیلی اخذ خواهد شد. چنانچه دانشجو بودن فرد به هر دلیلی منتفی شود، معافیت تحصیلی وی از همان تاریخ لغو می شود و از آن پس برابر قانون نظام وظیفه و آیین نامه اجرایی آن با وی رفتار می شود.

تبصره - چنانچه به هنگام تصویب اعطای بورس، متقاضی در حین انجام خدمت وظیفه عمومی باشد، برابر مقررات، قبل از تاریخ اعزام نسبت به ترخیص وی از خدمت نظام اقدام می شود.

ماده ۵۴- دانشجویان بورسیه در صورت تمایل می توانند سالانه یک بار و به مدت یک ماه به کشور مسافرت نمایند که در این صورت مقرری ارزی مدت توقف، به آنها پرداخت می شود

تبصره ۱- در صورت طولانی شدن سفر بیش از یک ماه به ازای مدت تا حداکثر ۳ ماه بر حسب کشور محل تحصیل، معادل ریالی مقرری ارزی به بورسیه، پرداخت خواهد

تبصره ۲- مسافرت به کشور در شش ماه اول و شش ماه آخر دوره بورس، مجاز نیست.

ماده ۵۵- حق تأهل و تکفل فرزند، برای مدتی که خانواده دانشجوی، دیرتر از وی اعزام شوند یا در طول تحصیل به ایران مسافرت و یا در پایان دوره، زودتر از بورسیه مراجعت نمایند، فقط برای دو ماه در سال پرداخت خواهد شد و چنانچه بیش از مدت مذکور به دلایلی که مورد تأیید اداره کل بورس و اعزام قرار گیرد. در ایران اقامت نمایند، معادل ریالی آن را از طریق اداره کل امور مالی و ذیحسابی وزارت متبوع دریافت خواهند نمود

ماده ۵۶- شهریه دانشگاهی زوج یا زوجه دانشجوی بورسیه خارج که در یکی از رشته های تحصیلی مورد قبول وزارت، به تحصیل مشغول باشد با داشتن شرایط زیر و حسب موافقت شورای مرکزی بورس، فقط تا پایان مهلت بورس پرداخت می شود:

۵۶-۱- واجد شرایط عمومی مندرج در ماده ۱۲ آیین نامه باشند

۵۶-۲- در یکی از رشته های تحصیلی و دانشگاه های مورد تأیید وزارت، در مقطع کارشناسی ارشد با دکترا پذیرش اخذ نموده و در آن مشغول تحصیل باشد.

۵۶-۳- تعهد و تضمین محضری موضوع ماده ۳۹ این آیین نامه را به وزارت، بسپارد.

۵۶-۴- تحصیلات خود را در مدت بورس همسر به اتمام رسانده و موفق به اخذ مدرک تحصیلی شود و یا حداقل یک سال تمام از دوره تحصیلی خود را به اتمام برساند.

ماده ۵۷- برای زنان بورسیه، گذرنامه جداگانه تحصیلی صادر نخواهد شد. بلکه مشخصات آنها در گذرنامه شوهر به عنوان همراه درج خواهد شد.

ماده ۵۸- معادل ریالی هزینه مقرری ارزی همسر و فرزندان بورسیه، توسط همسر بورسیه، تأمین می شود،

ماده ۵۹- چنانچه متقاضی بورس، دانشجوی ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور باشد، با تصویب شورای مرکزی بورس و با رعایت ضوابط این آیین نامه می تواند برای بقیه مدت تحصیل خود بورسیه وزارت بشود.

ماده ۶۰- معاونت دانشجویی وزارت عهده دار اجرای مفاد این آیین نامه که مستقیماً مجری آن معین نشده است و وظایف ذیربط مندرج در قانون اعزام مصوب ۵/۲/۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی می باشد.

این آیین نامه در ۶۰ ماده و ۳۶ تبصره در تاریخ ۱۳۶۸/۱۲/۱۲ به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسیده و از تاریخ تصویب، قابل اجراست

وزیر فرهنگ و آموزش عالی - محمد فرهادی

آیین نامه بورس ترددی مصوب مورخ ۱۳۷۸/۰۶/۰۸ وزارت فرهنگ و آموزش عالی

- تعاریف

در این آیین نامه جهت اختصار:

- وزارت فرهنگ و آموزش عالی، «وزارت»

- اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج، «اداره کل»

- دانشگاه ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و مراکز وابسته به «وزارت فرهنگ و آموزش عالی»، «مؤسسات».

- دستگاه های اجرایی اعم از وزارتخانه ها، سازمان ها و سایر مؤسسات، دستگاه ها نامیده می شوند.

- دانشجوی بورسیه ترددی به دانشجویی گفته می شود که در یک دانشگاه مورد تأیید وزارت در خارج از کشور ثبت نام کرده است و حداقل $\frac{1}{4}$ مدت دوره تحصیلی خود را داخل کشور تحت نظر یک استاد راهنمای داخل می گذراند و پس از فراغت از تحصیل مدرک خود را از دانشگاه خارجی دریافت می دارد.

- مقدمه

به منظور ارتقای سطح علمی اعضای هیأت علمی و متخصصان و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز کشور و توسعه روابط علمی بین دانشگاه ها و مؤسسات داخل و خارج از کشور، داوطلبان واجد شرایط می توانند با توجه به شرایط و ضوابط مندرج در این آیین نامه به صورت ترددی در دوره دکتری تحصیل نمایند.

– اهداف

الف) استفاده از امکانات تحقیقاتی دانشگاه ها و مؤسسات علمی خارج از کشور در جهت گسترش دوره های دکتری داخل

ب) صرفه جویی در هزینه اعزام دانشجوی تمام وقت به خارج از کشور

ج) کاهش تأثیرات منفی فرهنگی ناشی از اقامت طولانی دانشجویان و خانواده آنان در خارج از کشور

د) استفاده بهینه از توان علمی اعضای هیأت علمی مؤسسات و متخصصان داخل در گسترش دوره های دکتری

ماده ۱- شرایط داوطلبان

۱-۱- قبولی در آزمون اعزام و با استفاده از سهمیه مربیان رسمی (قطعی با آزمایشی) مؤسسات و دستگاه‌ها

۱-۲- داشتن شرایط عمومی مندرج در آیین نامه بورس و اعزام به خارج (به غیر از شرط تأهل)؛

۱-۳- حداکثر سن داوطلبان می تواند ۳ سال پیش از سقف تعیین شده در آیین نامه بورس و اعزام به خارج باشد؛

۱-۴- داشتن مدرک کارشناسی ارشد مورد تایید وزارت

۱-۵- اخذ حد نصاب آزمون زبان مورد قبول وزارت با توجه به زبان تدریس در دانشگاه خارجی

ماده ۲- نحوه اخذ پذیرش و تعیین استاد راهنما و موضوع پروژه

۲-۱- ارایه پذیرش ترددی بدون شرط از دانشگاه یا مؤسسه علمی خارج از کشور مورد تأیید وزارت به اداره کل.

۲-۲- موضوع پروژه متقاضی باید به تأیید مؤسسه و با دستگاه مربوط و اداره کل برسد

۲-۳- استاد راهنمای داخل باید مورد تأیید مؤسسه با دستگاه مربوط و اداره کل باشد؛

۲-۴- استاد راهنمای داخل باید شرایط لازم برای راهنمایی پروژه دانشجوی دوره دکتری را طبق آیین نامه مربوط داشته باشد و موافقت دانشگاه خارج را برای این منظور کسب نموده باشد؛

۲-۵- ارایه توافق نامه های استاد راهنمای داخلی و استاد راهنمای خارجی در خصوص تعریف دقیق پروژه، طول مدت تحصیل و پیشنهاد زمان بندی حضور دانشجو در کشور خارجی و در داخل کشور به اداره کل.

تبصره - شرایط مندرج در بندهای ۳-۲ تا ۵-۲ باید به تأیید نهایی مؤسسه محل اجرای پروژه دکتری رسیده و با امضای رییس یا معاون مربوط به اداره کل ارسال شود.

ماده ۳- نحوه پرداخت هزینه ها

۳-۱- کلیه هزینه های اعزام اعضای هیأت علمی مؤسسات شامل، صدور گذرنامه و خروج از کشور، بلیط رفت و برگشت، شهریه متعارف و مقرری زندگی، ۲ ماه هزینه ضروری سفر اول، هزینه سالانه، کتاب و هزینه رساله، کمک هزینه حمل بار در پایان دوره) و بیمه در طول مدتی که دانشجو در خارج از کشور به سر می برد از محل

اعتبارات تأمین هیأت علمی وزارت قابل پرداخت است. در مدتی که دانشجوی در داخل کشور می باشد مأمور به تحصیل است و حقوق و مزایای خود را از مؤسسه مربوط دریافت می کند.

تبصره ۱- در مدتی که دانشجوی بورس ترددی در خارج از کشور مشغول به تحصیل است و خانواده وی در داخل کشور زندگی می کنند، حقوق و مزایای دانشجوی به خانواده اش پرداخت می شود.

تبصره ۲- معادل ریالی یک ماه از هزینه ارزی ضروری سفر اول به نرخ شناور از سوی دانشجو و یک ماه دیگر از محل اعتبارات تأمین هیأت علمی توسط وزارت تأمین می شود.

۳-۲- کلیه هزینه های مندرج در بند ۱-۳ برای دانشجویان بورسیه غیر هیأت علمی مؤسسات از محل بودجه اعزام دانشجو به خارج توسط وزارت پرداخت می شود.

تبصره - در طول دوره تحصیل، هزینه ای معادل حقوق و مزایای مربی پایه ۱ به دانشجو یا خانواده وی پرداخت می شود.

۳-۳- پرداخت کلیه هزینه های مندرج در بند ۱-۳ برای دانشجویان دستگاه ها و سایر قبول شدگان آزمون اعزام (اعزام به هزینه شخصی براساس نرخ ارز شناور بانک مرکزی به عهده دستگاه مربوط و یا شخص دانشجو می باشد و وزارت هیچ تعهدی در این ارتباط ندارد.

۳-۴- طول دوره تحصیل توسط دانشگاه مربوط در خارج از کشور و استاد راهنمای داخل و موافقت اداره کل تعیین می شود، در شرایط خاص و در صورت پیشنهاد

دانشگاه مربوط و استادان راهنما با موافقت اداره کل مدت تحصیل می تواند تا $\frac{1}{4}$ طول کل دوره افزایش یابد.

۳-۵- مدت اقامت دانشجوی در خارج در هر سال براساس زمان بندی پیشنهادی استادان راهنمای دانشجوی و موافقت اداره کل تعیین می شود، مشروط به اینکه مجموع اقامت وی در خارج از $\frac{1}{4}$ طول دوره تجاوز نکند.

۳-۶- هزینه دانشجویان بورسیه ترددی در خارج از کشور براساس ماه های حضور دانشجوی در خارج، معادل مقرری دانشجویان بورسیه عادی مجرد خارج از کشور (محل تحصیل به صورت علی الحساب به دانشجوی پرداخت می شود و پس از هر بازگشت به کشور با ارایه گذرنامه و گزارش سفر نسبت به قطعی نمودن هزینه سفر برابر مدت اقامت در خارج از کشور اقدام می نمایند.

۳-۷- با نظر اداره کل برای یک بار در طول دوره و حداکثر به مدت سه ماه هزینه های ارزی خانواده همراه دانشجوی (همسر و حداکثر ۲ فرزند معادل بورسیه های عادی قابل پرداخت می باشد.

۳-۸- استاد راهنمای خارجی می تواند یک بار در طول دوره به ایران و استاد راهنمای داخل حداکثر دو بار به خارج سفر کند که هزینه های مربوط بر حسب مورد به عهده وزارت، دستگاه یا شخص دانشجوی می باشد. تشخیص ضرورت به عهده اداره کل است. مدت هر سفر حداکثر دو هفته می باشد. هزینه سفر استاد راهنمای داخل طبق آیین نامه مصوب هیأت وزیران در مورد مأموریت روزانه مأمورین دولت به خارج از کشور پرداخت می شود.

۳-۹- حق الزحمه استاد راهنمای داخل طبق مقررات دانشگاه‌ها در هر سال به پیشنهاد اداره کل و تصویب شورای مرکزی بورس تعیین و از محل اعتبارات تأمین کادر هیأت علمی پرداخت می‌شود.

۳-۱۰- حق الزحمه استاد راهنمای داخل دانشجویان پردی دستگاه‌ها و سایر قبول شدگان آزمون اعزام (اعزام به هزینه شخصی) طی قراردادی که به تأیید اداره کل می‌رسد با دانشگاه‌های مربوط توسط آن دستگاه و یا شخص دانشجو رأساً پرداخت می‌شود.

۳-۱۱- هزینه تحقیقات دانشجویان و استفاده از امکانات آموزشی مؤسسات در داخل کشور تا سقف چهل میلیون ریال با استفاده از تنخواه گردانی که میزان آن توسط اداره کل تعیین می‌شود با درخواست استاد راهنما قابل پرداخت می‌باشد. اسناد هزینه‌ها باید به تأیید اداره کل برسد. مواد باقیمانده و تجهیزات خریداری شده از این محل متعلق به مؤسسه محل اجرای پروژه می‌باشد.

ماده ۴- وظایف و تعهدات دانشجو

۴-۱- دانشجویان در مدتی که در ایران هستند باید در یک مؤسسه، مستقر و زیر نظر استاد راهنمای داخل مشغول به انجام پروژه دکتری خود شوند.

۴-۲- دانشجوی بورس پردی گزارش شش ماهه تحصیلی خود را که به تأیید استادان راهنمای داخل و خارج و مؤسسه محل تحصیل داخل رسیده باشد به اداره کل ارسال نماید.

۳-۴- دانشجوی بورس ترددی نباید به کاری به استثنای خدمات پژوهشی مربوط به موضوع پایان نامه پردازد. ۴-۴- دانشجوی ترددی به صورت تمام وقت به تحصیل می پردازد.

۵-۴- دانشجوی ترددی تابع مقررات تحصیلی مؤسسه ای است که در آنجا مشغول انجام پروژه می باشد.

۶-۴- دانشجو باید وثیقه ملکی را که مبلغ آن از طرف شورای مرکزی بورس تعیین می شود همراه با تعهد محضری به وزارت بسپارد.

این آیین نامه در ۴ ماده و ۲۷ بند و ۴ تبصره به تصویب شورای مرکزی بورس و در تاریخ ۸/۶/۱۳۷۸ به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسید و سایر بخشنامه ها در خصوص بورس ترددی از این تاریخ ملغی و این آیین نامه شامل دانشجویان بورسیه ترددی موجود نیز می شود.

وزیر فرهنگ و آموزش عالی - مصطفی معین

قانون لغو تعهد خدمت فارغ التحصیلان و دانشجویانی که از بورس تحصیلی استفاده کرده اند و به دلائل مختلف به استخدام در نمی آیند مصوب مورخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - تعهد خدمت فارغ التحصیلانی که از بورس تحصیلی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و یا دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تا تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۰۶ استفاده نموده اند و به دلیل عدم نیاز و یا دلائل دیگر به استخدام دانشگاه ها در نمی آیند، همچنین تعهد خدمت آن عده از دانشجویانی که بورس آنان قبل از فراغت از تحصیل طبق تصمیم وزارت مزبور قطع گردیده است و یا قطع می گردد تحت نظر کمیسیونی متشکل از وزیر فرهنگ و آموزش عالی، دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی و یک وزیر به انتخاب نخست وزیر بررسی می شود و بر طبق تصمیم این کمیسیون با توافق اشخاص مذکور تعهد مزبور به وزارتخانه ها و یا مؤسسات و ارگانهای دیگر منتقل می گردد. و متناسب با رشته تحصیلی و تخصصی شان به کار گمارده می شوند. تعهد خدمت افرادی که به موجب تشخیص کمیسیون مذکور به خدمتشان نیازی نیست لغو و ضمانت نامه های آنها آزاد می گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز دوشنبه یازدهم بهمن ماه یک هزار و سیصد و شصت و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی رفسنجانی

تصویب نامه هیأت وزیران در مورد معادل ریالی ارز مربوط به دانشجویان بورسیه دستگاه‌ها مصوب مورخ

۱۳۷۲/۰۴/۲۷

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۲/۰۴/۲۷ مقرر نمود: سازمان برنامه و بودجه معادل ریالی ارز مربوط به دانشجویان بورسیه دستگاه‌ها به استثنای وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، همچنین معادل ریالی مربوط به ارز فرصت های مطالعاتی سفرهای اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و نیز کتب و نشریات تخصصی مورد نیاز دانشجویان و اعضای هیأت علمی را تأمین نماید.

معاون اول رئیس جمهور حسن حبیبی

بخش دوم: اعزام با هزینه شخصی

دستورالعمل ارایه تسهیلات به متقاضیان ادامه تحصیل در

خارج از کشور با هزینه شخصی مصوب ۱۳۸۱/۰۳/۲۷

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

متقاضیان ادامه تحصیل در خارج از کشور با استفاده از امکانات شخصی در مقاطع تحصیلی بالاتر از کارشناسی، می توانند با احراز شرایط مورد نیاز از تسهیلات ذیل برخوردار شوند

ماده ۱- شرایط مورد نیاز

۱- داشتن مدرک کارشناسی از یکی از دانشگاه های مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

۲- کسب نمره حد نصاب از یکی از آزمون های زبان خارجی مورد قبول وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

۳- ارا بودن پذیرش قطعی (غیرمشروط) مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در مقطع مربوط از یکی از دانشگاه های معتبر خارجی.

ماده ۲- ارایه تسهیلات

۱- معرفی به اداره نظام وظیفه عمومی جهت کسب معافیت تحصیلی برای طول مدت دوره با رعایت مقررات نظام وظیفه؛

۲- به تعویق انداختن تعهدات مربوط به استفاده از تحصیل رایگان تا پایان دوره؛

۳- معرفی به اداره گذرنامه برای انجام امور مربوط (اخذ، تمدید و تجدید گذرنامه دانشجویی)؛

۴- معرفی به وزارت امور خارجه برای صدور مجوز خروج دانشجویی و حمایت از متقاضی به منظور اخذ روادید کشور خارجی؛

۵- صدور مجوز ارسال ارز از طریق مجاری معتبر بانکی به میزان مصوب هیأت دولت و به نرخ روز؛

۶- اطلاع رسانی و ارائه خدمات مشاوره ای در خصوص وضعیت تحصیل در دانشگاه‌های مختلف جهان

تبصره ۱- پرداخت کلیه هزینه های ریالی و ارزی مربوط بر عهده متقاضی است و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هیچ گونه تعهدی در این خصوص نخواهد داشت.

تبصره ۲- متقاضیان استفاده از بند یک تسهیلات مزبور باید معادل پنجاه میلیون ریال وثیقه ملکی یا تضمین معتبر به عنوان ضمانت انجام خدمت وظیفه عمومی پس از پایان تحصیلات مربوط «بسیارند».

تبصره ۳- متقاضیان استفاده از بند دو تسهیلات مزبور باید معادل پنجاه میلیون ریال وثیقه ملکی یا تضمین معتبر به عنوان ضمانت «ایفای تعهدات مربوط به استفاده از تحصیل رایگان پس از پایان تحصیلات مربوط» بسیارند.

تبصره ۴- مدت استفاده از تسهیلات مزبور، برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد حداکثر ۳ سال، در مقطع دکترا حداکثر ۶ سال و در دوره فوق دکترا حداکثر ۲ سال خواهد بود.

تبصره ۵- مربیان عضو هیأت علمی رسمی دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی و تحقیقاتی با موافقت دانشگاه یا مؤسسه محل خدمت و با استفاده از مأموریت تحصیل می‌توانند از این تسهیلات استفاده نمایند.

تبصره ۶- همسر و فرزندان متقاضیان نیز می‌توانند از تسهیلات مزبور به استثنای بند یک آن طبق ضوابط و مقررات جاری بهره‌مند شوند.

ماده ۳- این دستورالعمل در ۳ ماده و تبصره در تاریخ ۱۳۸۱/۰۳/۲۷ به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ تصویب قابل اجراست و ضوابط مغایر با آن ملغی می‌شود.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری - مصطفی معین

دستورالعمل انتقال تعهدات خدمتی دانش آموختگان بورسیه داخل و خارج از کشور و دانش آموختگان ارزیگیر متعهد خدمت به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته مصوب مورخ ۱۳۷۹/۰۳/۱۶ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱- انتقال تعهدات خدمتی دانش آموختگان بورسیه داخل و خارج از کشور و دانش آموختگان ارز بگیر در صورت نیاز وزارت و یا دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته، تنها با موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری امکان پذیر می باشد.

۲- در صورت عدم نیاز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به خدمات دانش آموختگان بورسیه و ارزیگیر متعهد خدمت، براساس تلخیص و اعلام کتبی دفتر نظارت و ارزیابی آموزش عالی، انتقال تعهدات خدمتی آنها به سایر دستگاه‌های دولتی و یا دانشگاه‌های غیر وابسته دارای مجوز از وزارت، در قبال اخذ کلبه ارزهای پرداختی با نرخ واریز نامهای و هزینه های مصروفه بلامانع می باشد. انتقال تعهدات خدمتی بدون دریافت ارزهای پرداختی و هزینه های مصروفه با موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و یا مقام مجاز از طرف ایشان امکان پذیر خواهد بود

تبصره ۱- مبادله دانش آموختگان بورسیه و ارتبگیر وزارت با دانش آموختگان مقاطع تحصیلی مشابه با سایر دستگاه‌های دولتی با موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

و یا مقام مجاز از طرف ایشان و مقام مجاز از دستگاه منتقل الیه» امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۲- در صورت عدم امکان جاییابی دانش آموختگان بورسیه و ارز بگیر در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دولتی و سایر دستگاه های دولتی، براساس اعلام نظر دفتر نظارت و ارزیابی آموزش عالی، با موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و با مقام مجاز از طرف ایشان نسبت به لغو تعهد آنها اقدام خواهد شد.

۳- مرجع اعلام تعیین میزان ارزهای پرداختی و هزینه های مصروفه اداره کل امور مالی و ذیحسابی و اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

تبصره - مرجع تعیین هزینه های مصروفه برای دانش آموختگان بورسیه داخل شورای مرکزی بورس می باشد.

۴- در کلیه مواردی که تعهدات خدمتی دانش آموختگان بورسیه و ارزیگیر متعهد خدمت به سایر دستگاه های دولتی و دانشگاه های غیر وابسته دارای مجوز از وزارت انتقال یافته است» آزادسازی وثایق و تضمینات مأخوذه از دانشجویان و اشخاص ثالث و فسخ اسناد تعهد و با تبدیل آنها پس از اعلام موافقت کتبی دستگاه با دانشگاه «منتقل الیه» امکان پذیر می باشد.

۵- وضعیت تعهدات آن عده از دانش آموختگان بورسیه و ارز بگیر که قبل از تصویب این دستورالعمل به سایر دستگاه های دولتی انتقال یافته اند، در صورت تقاضا برای آزادسازی وثائق و تضمینات مأخوذه و فسخ اسناد تعهد، توسط اداره کل بورس

و امور دانشجویان خارج با همکاری دفتر نظارت و ارزیابی آموزش عالی با مفاد این دستورالعمل تطبیق داده خواهد شد.

۶- این دستورالعمل براساس اختیارات وزارت پیش بینی شده در مصوبات جلسات ۴۲۹ و ۴۳۰ مورخ ۲۱/۷/۱۳۷۸ و ۸۵/۱۳۷۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، در شش بند و دو تبصره تهیه و در تاریخ ۱۶/۱۳۷۹۳ به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری - مصطفی معین

آیین نامه اعطای ارز و تسهیلات به دانشجویان ایرانی دوره های فوق لیسانس و دکتری شاغل تحصیل خارج از کشور که از بورس یا ارز دولتی استفاده نمی کنند مصوب جلسه ۲۲۵ مورخ ۱۳۶۹/۰۷/۱۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی

ماده ۱ - اهداف:

الف) گسترش و توسعه توان علمی، تحقیقاتی کشور

ب) جذب نیروهای متخصص و کارآمد در نظام جمهوری اسلامی ایران

ج) جلوگیری از انحرافات سیاسی و اخلاقی

د) ایجاد تضمین های لازم برای بازگشت فارغ التحصیلان به داخل کشور

ه) راهنمایی و ارائه مشاوره جهت رفع مشکلات تحصیلی آنان

ماده ۲ - وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای آن دسته از دانشجویان مذکور که به صورت غیر قانونی (مشمولین خدمت و ممنوعین خروج از کشور) به خارج از کشور نرفته اند با احراز شرایط زیر:

الف) دارا بودن صلاحیت علمی (پرونده دانشجویی آنان رضایت بخش بوده و نمرات نسبتاً خوبی اخذ کرده باشند)

ب) اعتبار دانشگاه های محل تحصیل به تأیید وزارت مربوطه

ج) سپردن تعهد معتبر از ولی دانشجو جهت بازگشت آنان به ایران و اخذ تعهد از دانشجو مبنی بر آن که پس از اتمام تحصیلات به ایران بازگردد.

(د) صلاحیت اخلاقی و سیاسی توسط دستگاه‌ها ذیربط

کارنامه ارزی و تسهیلات غیر ارزی صادر می‌نمایند.

ماده ۳ - منظور از تسهیلات ارزی و غیر ارزی به شرح ذیل می‌باشد.

الف) صدور کارنامه ارزی و پرداخت ارز به نرخي که تعیین خواهد شد.

ب) صدور معرفی‌نامه تحصیل

ج) صدور معرفی‌نامه تضمینی مالی به زبان لاتین

د) صدور معرفی‌نامه جهت اداره گذرنامه شهربانی جمهوری اسلامی ایران برای

انجام امور گذرنامه

ه) صدور معرفی‌نامه جهت اداره گذرنامه شهربانی جمهوری اسلامی ایران برای

صدور مهر خروج از کشور

و) صدور معرفی‌نامه بلیط رفت و برگشت

ز) اخذ معافیت تحصیلی برای آن دسته از دانشجویان مذکور که خدمت سربازی را

انجام نداده‌اند

ماده ۴ - آیین‌نامه اجرایی این مصوبه توسط شورای جذب نخبگان تهیه و جهت

تصویب تقدیم هیأت دولت خواهد شد.

ماده ۵ - این آیین‌نامه در ۵ ماده در جلسه ۲۲۵ مورخ ۱۳۶۹/۰۷/۱۷ شورای عالی

انقلاب فرهنگی با انجام اصلاحات مربوط به تصویب رسید.

بخش سوم: بورس داخل

دستورالعمل نحوه اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان دوره های دکترای تخصصی داخل مصوب مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۸ وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مقدمه

هدف از تدوین این دستورالعمل، اعطای اختیارات بیشتر به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی در زمینه تأمین اعضای هیأت علمی مورد نیاز و تسهیل در امر بورسیه نمودن دانشجویان دوره دکترای تخصصی است

ماده ۱- در این دستور العمل به وزارت فرهنگ و آموزش عالی وزارت و به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دانشگاه و به اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج، «اداره کل بورس» اطلاق می شود.

ماده ۲- دانشگاه می تواند از میان پذیرفته شدگان دوره های دکترای تخصصی داخل، که براساس دستورالعمل مصوب پذیرش دانشجویان دکترا و از طریق آزمون ورودی این دوره ها انتخاب و حائز شرایط دریافت بورس تحصیلی مذکور در ماده ۴ این دستورالعمل می باشند، بر مبنای نیاز و در قالب سهمیه ای که از سوی وزارت تعیین خواهد شد، دانشجوی بورسیه انتخاب و پس از اخذ تعهد رسمی، طبق ضوابط برای این دسته از دانشجویان مقرری بورس برقرار نماید.

تبصره - اداره کل بورس نیز می تواند با هماهنگی معاونت آموزشی وزارت و براساس نیازهای آتی بخش آموزش عالی کشور پس از تأیید وزیر فرهنگ و آموزش عالی به دانشجویان واجد شرایط بورس تحصیلی اعطا نماید. این دانشجویان باید

متعهد شوند پس از فارغ التحصیلی در محل تعیین شده از سوی وزارت خدمت نمایند.

ماده ۳- مقرری بورس هر دانشجوی بورسیه مشمول این دستورالعمل به میزان حقوق و مزایای مربی پایه یک دانشگاه بورس دهنده تعیین می شود. این مبلغ از سوی دانشگاه بورس دهنده، در صورت احراز پیشرفت تحصیلی مناسب، به نحو مقتضی به دانشجوی بورسیه پرداخت خواهد شد.

تبصره - اداره کل بورس، همه ساله اعتبارات مورد نیاز را براساس سهمیه تعیین شده به دانشگاه بورس دهنده اختصاص خواهد داد.

ماده ۴- شرایط اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان دوره دکترای تخصصی

الف) سن داوطلبان بورس در زمان برگزاری آزمون دوره دکترای نباید از ۳۳ سال بیشتر باشد، برای رزمندگان، آزادگان و جانبازان به ازای مدت حضور در جبهه از یک تا حداکثر ۷ سال به شرط سنی فوق افزوده می شود. همچنین شرط سنی برای زوجه شهدای مفقودان، آزادگان و جانبازان بالای ۷۰٪ حداکثر ۳۷ سال تعیین می شود.

ب) حداقل میانگین نمرات داوطلبان بورس در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد به ترتیب ۱۴ و ۱۶ و در مقطع دکترای حرفه ای و کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۵ تعیین می شود.

تبصره - دانشگاه می تواند با بررسی توان علمی و قابلیت های آموزشی و پژوهشی دانشجو در مورد پذیرش داوطلبانی که معدل آنها در دوره های فوق حداکثر نیم نمره پایین تر از حداقل تعیین شده می باشد تصمیم گیری نماید. ماده ۵- این دستورالعمل

در ۵ ماده و ۳ تبصره تدوین و در تاریخ ۲۸/۱۰/۷۷ به امضای وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسید.

وزیر فرهنگ و آموزش عالی - مصطفی معین

آیین نامه اعطای بورس داخل برای ارتقای سطح علمی مربیان دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۱

مقدمه

به منظور ارتقای سطح علمی مربیان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی، غیردولتی و وابسته به دستگاه‌های اجرایی و اصلاح هرم هیأت علمی آنها، اعطای بورس تحصیلی برای دوره دکتری تخصصی به ایشان بر اساس این آیین نامه انجام می شود.

ماده ۱: تعاریف

۱-۱- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۲- مؤسسه: هریک از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها یا مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی، غیردولتی و با وابسته به سایر دستگاه‌های اجرایی

۱-۳- بورسیه: مربیانی هستند که به عنوان پذیرفته شدگان نهایی از طرف شورای مرکزی بورس وزارت تأیید می شوند

۱-۴- اداره کل: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان خارج سازمان امور دانشجویان

۱-۵- کمی ته: کمی ته منتخب شورای مرکزی بورس وزارت

۱-۶- مؤسسه مجری: دانشگاه، پژوهشگاه یا مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که به بورسیه پذیرش تحصیل در دوره دکتری داده است.

ماده ۲: اهداف

۱-۲- کمک به ارتقای سطح علمی مربیان و اصلاح هرم هیأت علمی مؤسسات.

۲-۲

کمک به ارتقای کمی و کیفی آموزش عالی و فراهم آوردن زمینه لازم برای توسعه تحصیلات تکمیلی

ماده ۳: شرایط ورود

۱-۳- مربی مؤسسه با مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد مورد تایید وزارت که شرایط علمی زیر را دارا باشد.

- فارغ التحصیل دوره تمام وقت حضوری با حداقل معدل کارشناسی ۱۵ و کارشناسی ارشد ۱۷ بر اساس معدلهای تراز شده - هم راستا بودن مدارک تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد - داشتن حداقل ۶۰ درصد امتیاز پژوهشی از ماده ۳ جدول ارتقای هیأت‌های علمی با تأیید هیأت ممیزه مؤسسه با

هیأت ممیزه مرکزی

تبصره: همراستا بودن پذیرش دوره دکتری با مقاطع تحصیلی قبلی باید به تأیید گروه آموزشی با پژوهشی مربوطه و اداره کل برسد.

۲-۳- حداکثر سن ۳۵ سال در زمان تقاضا

تبصره: با توجه به آیین نامه ایثارگران، برای مربیان جامعه ایثارگری (فرزندان و همسر شهدا، جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و فرزندان و همسران آنان، آزادگان و

فرزندان و همسران آنان، مربیان دانشگاه‌های تازه تاسیس و در حال توسعه، حداکثر ۴۰ سال در زمان تقاضا بلامانع است. درخواست این افراد در کمی‌ته منتخب شورای مرکزی بورس وزارت جداگانه مورد بررسی قرار خواهد گرفت

۳-۳- تأیید رشته و گرایش تحصیلی مورد درخواست متقاضی توسط مؤسسه و اعلام نیاز به تخصص وی با تأیید هیأت اجرایی جذب مؤسسه.

۳-۴- ارائه معرفی نامه از طرف رئیس پژوهشی مربوطه

مؤسسه به انضمام صورجلسه هیأت اجرایی جذب و نظریه گروه آموزشی با

۳-۵- کسب امتیاز لازم از مصاحبه علمی انجام شده توسط اساتید مورد نظر اداره کل

ماده ۴: سهمیه مؤسسه

شورای مرکزی بورس در هر سال سهمیه هریک از مؤسسات را اعلام خواهد کرد. مؤسسات مجازند در سقف تعیین شده نسبت به معرفی مربیان رسمی (آزمایشی با قطعی) و پیمانی شاغل به کار خود، در صورت احراز شرایط ماده ۳ این آیین نامه، برای ادامه تحصیل اقدام کنند.

تبصره: در صورتی که تعداد متقاضیان از حد مجاز بیشتر باشد، انتخاب مربیان توسط مؤسسه بر حسب اولویت‌های زیر انجام می‌شود اولویت اول: مربیان رسمی قطعی اولویت دوم: مربیان رسمی آزمایشی اولویت سوم: مربیان پیمانی با حداقل سه سال سابقه کار و کسب موافقت هیأت امانا.

ماده ۵: نحوه و زمان معرفی

۱-۵- مؤسسه موظف است حداکثر تا آذرماه هر سال نسبت به معرفی مربیان واجد شرایط موضوع مواد ۳ و ۴ این آیین نامه به اداره کل اقدام کند

۲-۵- اداره کل براساس برنامه مشخص نسبت به برگزاری جلسات مصاحبه تا پایان اسفندماه و نسبت به معرفی مربیان به مؤسسات مجری دوره دکتری حداکثر تا پایان فروردین سال بعد اقدام خواهد کرد.

ماده ۶: پذیرش و نام نویسی

۱-۶- بورسیه های معرفی شده موظفند نسبت به کسب پذیرش از مؤسسه مجری دوره دکتری اقدام کنند و نتیجه را به اداره کل اطلاع دهند.

تبصره: با توجه به شرایط پذیرش مؤسسه مجری دوره دکتری، اخذ پذیرش بر عهده متقاضی است و اداره کل در این خصوص مسئولیتی ندارد

۲-۶- تحصیل بورسیه در مؤسسه متبوع خود مجاز نیست.

۳-۶- فهرست مؤسسات مجری معتبر هر سال توسط اداره کل اعلام و معرفی بورسیه بنابر تشخیص اداره کل به آن مؤسسات حداکثر تا ۳ مؤسسه، انجام خواهد شد

۴-۶- بورسیه از هر حیث تابع آیین نامه ها و مقررات آموزشی دوره های دکتری خواهد بود.

۵-۶- بورسیه فقط در همان سالی که در مؤسسه مجری پذیرفته شده است حق ثبت نام دارد و ثبت نام برای سنوات بعدی مجاز نیست.

ماده ۷: مأموریت تحصیلی

۱-۷- بورسیه در زمان نام نویسی در مؤسسه مجری، پس از کسب موافقت هیأت اجرایی جذب مؤسسه به مدت ۴ سال از ماموریت آموزشی برخوردار خواهد بود و در طول مدت تحصیل حق اشتغال به کار در هیچ یک از مؤسسات و دستگاه‌های دولتی و غیر دولتی را نخواهد داشت.

تبصره: در صورتی که بورسیه در حین تحصیل به هر دلیل ناگزیر به استفاده از مرخصی تحصیلی (طبق ضوابط | آموزشی مصوب) باشد، می‌تواند در مدت مرخصی تحصیلی در دستگاه متبوع اشتغال یابد. در این حال حکم مأموریت آموزشی به صورت موقت لغو می‌شود و پس از اتمام مرخصی تحصیلی حکم ماموریت بار دیگر برقرار خواهد شد.

۲-۷- انجام حداکثر سه ساعت تدریس در هفته، در مؤسسه مجری محل تحصیل بورسیه، با تایید استاد راهنما بلامانع است.

ماده ۸: شهریه تحصیلی

۱-۸- شهریه تحصیلی بورسیه‌ها، هر سال توسط شورای مرکزی بورس تعیین خواهد شد

۲-۸- شهر به تحصیلی برای بورسیه‌های دانشگاه‌های دولتی وابسته به وزارت از محل ردیف‌های متمرکز به مؤسسه مجری که بورسیه در آن نام نویسی کرده است، پرداخت خواهد شد

۳-۸- شهریه تحصیلی بورسیه‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات غیر دولتی بر عهده دستگاه مربوطه

۴-۸- چنانچه مؤسسه مجری هزینه های بیشتری داشته باشد، مابه التفاوت آن با انعقاد قرارداد بین مؤسسه مجری و مؤسسه محل خدمت می تواند وفق مقررات از بودجه های مؤسسه محل خدمت پرداخت شود

ماده ۹: سایر موارد

۱-۹- مؤسسه مجری دوره دکتری می تواند حداکثر تا ۱۰٪ ظرفیت هر رشته دکتری خود را اضافه بر ظرفیت تعیین - شده طبق مفاد بند ۲-۵ شیوه نامه پذیرش و ظرفیت دانشجو در دوره دکتری تخصصی دانشگاه ها و مؤسسات عالی و پژوهشی کشور (شماره ۲/۲۴۵۲۳۳ مورخ ۲۸/۱۲/۹۱)، اختصاص دهد.

۲-۹- سایر دستگاه های اجرایی در جهت ارتقای اعضای هیات علمی می توانند حسب تقاضا در قالب سهمیه ای که به تصویب شورای مرکزی بورس می رسد نسبت به معرفی مربیان واجد شرایط ماده ۳ این آیین نامه با تقبل صد در صد شهریه تحصیلی به اداره کل اقدام نمایند

این آیین نامه مشتمل بر ۹ ماده، ۲۷ بند و ۵ تبصره در تاریخ ۳۱/۰۲/۱۳۹۳ به تصویب شورای مرکزی بورس و تایید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ به مدت ۴ سال قابل اجرا است و کلیه آیین نامه ها و مقررات مغایر با آن لغو می گردد.

مجتبی صدیقی - معاون وزیر و رئیس سازمان امور دانشجویان

دستورالعمل بورس تحصیلی داخل سال ۱۳۹۳

ماده ۱: متقاضیان بورس (دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره دکتری) علاوه بر احراز شرایط ماده ۴ آیین نامه باید شرایط زیر را نیز دارا باشند .

الف- شرایط تحصیلی: متقاضی باید در بین دانشجویان تحصیلی خود در دوره کارشناسی ارشد حائز ۱۰ درصد اول رتبه‌های بین ورودی‌های هم‌زمان خود در دانشگاه محل تحصیل بوده و نیز معدل دوره کارشناسی متقاضی حداقل ۱۵ و معدل دوره کارشناسی ارشد وی باید حداقل ۱۷ باشد.

تبصره: تمام دوران تحصیلی متقاضی باید به صورت حضوری و تمام وقت برگزار شده باشد.

ب: شرایط سنی: سن متقاضیان در دوره پذیرش در دوره دکتری نباید بیش از ۳۰ سال باشد (مدت خدمت سربازی به آن اضافه می شود)

ماده ۲: در جذب متقاضیان بورس علاوه بر اولویت های مندرج در ماده ۵ آیین نامه تصریح می شود که در شرایط یکسان اولویت جذب ابتدا با خانواده درجه یک شاهد و ایثارگر سپس داوطلبان بومی و سپس داوطلبان متاهل است.

ماده ۳: به منظور اطمینان از اجرایی شدن ماده ۸ آیین نامه لازم است متقاضیان شاغل و متعهد به دستگاه های اجرایی و سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی موافقت انتقال از دستگاه مربوط به دانشگاه جایابی شده را پیش از ثبت نام ارایه کنند.

ماده ۴: بررسی احراز شرایط، صلاحیت ها و اولویت ها در اعطای امتیاز بورس برعهده سازمان امور دانشجویان است.

تبصره یک: به منظور افزایش دقت در تشخیص صلاحیت های علمی متقاضیان از آنها مصاحبه حضوری به عمل خواهد آمد .

تبصره ۲: متقاضی باید در فراخوان جذب اعضای هیات علمی شرکت کرده باشد.

تبصره ۳: مسئولیت هرگونه اشتباه و مغایرت در اطلاعات تحصیلی و فعالیت های آموزشی و پژوهشی ارایه شده متوجه متقاضی است و در صورت احراز تخلف اداره کل بورس می تواند ضمن لغو پذیرش و بورس دانشجو نسبت به برآورد خسارت و مطالبه آن اقدام کنند.

ماده ۵: زمان تحویل درخواست متقاضی به اداره بورس داخل همراه با مدارک لازم شامل سوابق تحصیلی نباید بیش از سه سال از آغاز تحصیل در دوره دکتری گذشته باشد.

ماده ۶: متقاضیان جذب در دانشگاه های تک جنسیتی باید از همان جنس باشند.

ماده ۷: لازم از دانشگاه متقاضی جذب دانشجوی بورسه همزمان با معرفی وی به سازمان صورت جلسه هیات اجرایی جذب و فرم تکمیل شده حاوی شرایط و اولویت های مندرج در آئین نامه و و این دستورالعمل را به همراه اظهار نظر علمی گروه آموزشی یا پژوهشی مربوط به اداره کل بورس ارسال کنند.

ماده ۸: از آنجا که دانشجوی بورسیه باید به طور تمام وقت به تحصیل اشتغال داشته و شغل دیگری نداشته باشد در راستای مواد ۹ تا ۱۵ آیین نامه اجرایی اداره کل بورس می تواند در صورت احراز هرگونه تخلف از مقررات و یا کوتاهی در امر اشتغال به

تحصیل و ارسال گزارش های لازم امتیاز بورس را از دانشجوی بورسیه سلب و مقرری وی را قطع کند. که در این صورت جایی نیز منتفی خواهد شد.

بورس تحصیلی امتیاز اعطائی از طرف سازمان امور دانشجویان است و این سازمان پس از احراز صلاحیت های لازم در صورت وجود اعتبار اقدام میکند.

بخش چهارم: فرصت تحقیقاتی

آیین نامه اعزام دانشجویان دکتری داخل به دوره های تخصصی خارج از کشور مصوب ۱۳۷۳/۰۳/۲۴ وزارت فرهنگ و آموزش عالی

هدف: به منظور حمایت از دوره های دکتری داخل و گسترش روابط علمی و فرهنگی با سایر کشورها و استفاده از تجربیات، تخصص ها و امکانات علمی مؤسسات عالی مربوط، دانشجویان دوره دکتری داخل، می توانند با توجه به شرایط و ضوابط مندرج در این آیین نامه به مدت شش ماه به خارج اعزام شوند.

ماده ۱- شرایط متقاضیان

الف) گذراندن امتحان جامع؛

ب) آشنایی کافی به زبان دوره آموزش مربوط و همچنین لزوم اخذ حدنصاب نمره زبان خارجی به تشخیص شورای مرکزی.^۱

ج) داشتن پذیرش یا دعوت نامه از دانشگاه و یا مؤسسه آموزش عالی و پژوهشی مورد تأیید این وزارت؛

د) تأیید استاد راهنما و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در مورد ضرورت طی دوره.

تبصره - تأیید شرایط فوق پس از معرفی دانشجو توسط استاد راهنما به عهده شورای بورس دانشگاه است.

^۱ اصلاحی مورخ ۱/۶/۷۸ وزیر فرهنگ و آموزش عالی

ماده ۲- دانشگاه باید مدارک متقاضیان را حداقل سه ماه قبل از تاریخ شروع دوره به اداره کل بورس ها و دانشجویان خارج وزارت متبوع ارسال تا بررسی و اقدام لازم صورت گیرد.

ماده ۳- نحوه اعزام و پرداخت هزینه ها

۱- پرداخت کلیه هزینه های دانشجویان اعزامی اعم از بورسیه و هیأت علمی شامل هزینه معافیت تحصیلی و صدور گذرنامه و خروج از کشور، بلیط رفت و برگشت، شهریه متعارف و مقرری زندگی و بیمه در طول مدت دوره از محل اعتبارات تأمین کادر هیأت علمی وزارت قابل پرداخت است. ضمناً اخذ معافیت تحصیلی و گذرنامه و خروجی نیز از طریق وزارت انجام خواهد شد.

۲- حقوق و مزایا یا مقرری تحصیلی بورس داخل دانشجویان اعزامی طول دوره تحقیق در خارج از کشور به خانواده نامبرده پرداخت می شود.

تبصره ۱- هزینه های بلیط رفت و برگشت به کشور ثالث برای اخذ ویزا و اقامت کوتاه مدت در آن کشور به تشخیص اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج قابل پرداخت می باشد.^۲

تبصره ۲- دانشجویان دکترای غیر بورسیه می توانند از تسهیلات ارز شناور (به نرخ ارز بورسیه ها) به هزینه شخصی استفاده نمایند.^۳

ماده ۴- کلیه دانشجویان بدون همراهی خانواده اعزام می شوند.

^۲ همان

^۳ الحاقی به موجب مصوبه مورخ ۲۰/۷/۷۲

تبصره ۱- مهلت اقامت دانشجویان در صورت نیاز تا ۹ ماه قابل افزایش است و دو ماه پرداخت اضافی هزینه های ضروری قابل انجام است.

تبصره ۲- در صورت موافقت اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج با به همراه بردن خانواده، همسر و فرزندان دانشجویان می توانند از تسهیلات ارز شناور (به نرخ ارز بورسیه) به هزینه شخصی دانشجو استفاده نمایند.

ماده ۵- ارایه گزارش

دانشجویان موظفند پس از پایان کار خود در خارج از کشور ضمن اعلام مراجعت خویش گزارش جامعی از فعالیت علمی خود را با تأیید استاد راهنما و معاونت ذیربط دانشگاه به این وزارت ارسال نمایند.

ماده ۶- از دانشجویان فوق ۵/۱ برابر هزینه های مربوط تعهد ملکی یا غیر ملکی به تشخیص معاونت دانشجویی وزارت اخذ می شود.

بورسیه هایی که بیش از شش ماه به صورت پیوسته اعزام می شوند در صورت تأیید شورای مرکزی بورس می توانند همسر و فرزندان خود را به همراه خود به محل تحصیل ببرند، در این مدت ارز همسر و فرزندان طبق مقررات جاری پرداخت می گردد.

این آیین نامه به پیشنهاد شورای مرکزی بورس در تاریخ ۲۴/۳/۷۳ به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسید.

مصطفی معین- وزیر فرهنگ و آموزش عالی

شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور (۱۴۰۱)

این شیوه نامه (دستورالعمل اجرایی به استناد آئین نامه فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت دانشجویان دوره دکتری داخل به شماره ۲۵۷۲۰۷/۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ تدوین شده تا بر اساس آن تسهیلات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت به متقاضیان واجد شرایط ارائه شود مؤسسات می توانند طبق این شیوه نامه تعداد مشخصی از متقاضیان واجد شرایط خود را برای گذراندن فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل یا خارج از کشور معرفی نمایند سهمیه مربوط، همه ساله اساس نیازمندیهای کشور و منابع موجود طبق مصوبات شورای مرکزی بورس تعیین و ابلاغ می شود.

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

۱-۱- وزارت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۲- سازمان: سازمان امور دانشجویان

۱-۳- اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان

۱-۴- مؤسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی که دارای مجوز پذیرش دانشجوی مقطع دکتری از وزارت هستند.

۱-۵- فرصت: فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت

ماده ۲- شرایط استفاده از تسهیلات فرصت

دانشجویان شاغل به تحصیل در مقطع دکتری تخصصی حضوری تمام وقت نوبت اول دوره) روزانه و یا دانشجویان پژوهش محور قبولی آزمون مقطع دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور و بدون پرداخت شهریه با شرایط ذیل می‌توانند تقاضای استفاده از تسهیلات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت را به مؤسسه محل تحصیل خود ارائه نمایند:

۲-۱- دانشجوی می‌تواند پس از قبولی در آزمون جامع و تصویب طرح پیشنهادی رساله دکتری متقاضی استفاده از این تسهیلات باشد.

۲-۲- برای فرصت تحقیقاتی خارج از کشور ارائه پذیرش از یکی از دانشگاه‌های گروه الف (ممتاز) و یا مؤسسات وابسته به آنها رتبه بندی دانشگاه‌ها در پایگاه اطلاع رسانی اداره کل امور دانش‌آموختگان وزارت درج گردیده توسط دانشجو الزامی است. پذیرش فوق باید در راستای پژوهش مرتبط با موضوع رساله دکتری و مورد تأیید استاد راهنما و گروه تخصصی مؤسسه محل تحصیل باشد.

تبصره ۱: چنانچه پذیرش از دانشگاه‌های گروه (ب) باشد درخواست بررسی به همراه دلایل انتخاب آن دانشگاه به اداره کل بورس ارائه می‌گردد در صورت موافقت کارگروه تخصصی اعزام متقاضی بلامانع می‌باشد.

۲-۳- برای فرصت داخل ارائه پذیرش از یکی از مؤسسات داخل الزامی است.

تبصره ۲: دانشجویان سایر دستگاه‌ها و ارگانها در صورتی که دستگاه یا ارگان مربوطه همه هزینه های آنها را تقبل نماید می‌تواند تقاضای خود را برای فرصت تحقیقاتی داخل کشور ارائه نمایند.

تبصره ۳: دانشجویان شبانه می‌توانند از فرصت تحقیقاتی داخل بدون دریافت مقررۃ ماهانه و حق مسکن خوابگاه استفاده نمایند.

۲-۴- از آغاز دوره فرصت نباید بیش از ۴۸ ماه از شروع به تحصیل دانشجو در مقطع دکتری سپری شده باشد.

تبصره ۴: در صورتی که دانشجو از مرخصی تحصیلی بدون درج در سنوات ب) تأیید مؤسسه محل تحصیل) استفاده نموده باشد مدت آن به مهلت مذکور اضافه می‌شود.

تبصره ۵: مدت فرصت تحقیقاتی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۶: برای فرصت تحقیقاتی در خارج ارائه روادید بلیط پرواز و همچنین مجوز خروج از کشور قبل از پایان مهلت فوق‌الاشاره در بند ۴ (۴۸) ماه الزامی است.

۲-۵- برای اعزام به فرصت تحقیقاتی در کشورهای انگلیسی، زبان ارائه گواهی معتبر زبان انگلیسی مبنی بر احراز نمره در یکی از آزمونهای TOEFL iBT TOLIMO IELTS MSRT از سوی دانشجو الزامی است:

آزمون	MSRT	IELTS	TOLIMO	TOEFL (iBT)
حداقل نمره	۵۰	۵/۵	۴۸۰	۶۰

برای کشورهای غیر انگلیسی، زبان چنانچه نمره مربوط به آزمون زبان انگلیسی ارائه نگردد ارائه گواهی معتبر مبنی بر تسلط به زبان آن کشور الزامی است.

تبصره ۷: برای دانشجویان گروه پزشکی دانشگاه تربیت مدرس ارائه گواهی حداقل ۵۰ درصد نمره آزمون زبان MHLE قابل قبول است.

تبصره ۸: گواهی زبان ارائه شده باید در زمان آزمون جامع دانشجو دارای اعتبار باشد.

ماده: فرآیند انجام کار

۳-۱- ارائه تقاضای دانشجوی به مؤسسه محل تحصیل ب) تکمیل پیوست (۱) در صورت داشتن شرایط مندرج در ماده ۲

۳-۲- ثبت نام و بارگذاری مدارک در سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) توسط متقاضی و با هماهنگی دانشگاه

۳-۳- تأیید مراتب در سامانه سجاد از سوی مؤسسه در صورت دارا بودن شرایط

۳-۴- بررسی مدارک ارسالی در اداره کل بورس

۳-۵- داوری مدارک ارسالی توسط متقاضیان فرصت داخل و خارج شامل رزومه کاربرگ پیوست ۱ چکیده پروپوزال و دعوت نامه رسمی دانشگاه پذیرنده توسط کارگروه تخصصی

تبصره ۹: در صورتی که متقاضی توسط کارگروه تخصصی در اولویت اعزام برای فرصت خارج از کشور قرار نگیرد، می تواند درخواست فرصت داخل را نماید.

۳-۶- گرفتن تعهد محضری توسط واحد حقوقی مؤسسه محل تحصیل (پیوست ۲)

تبصره ۱۰- برای فرصت داخل یک نفر و برای فرصت خارج دو نفر ضامن الزامی است.

تبصره ۱۱- ضامنین باید واجد شرایط مندرج در پیوست شماره ۴ این شیوه نامه باشند.

تبصره ۱۲- سپردن وثیقه ملکی به جای ضامن وفق مقررات دفتر حقوقی بلامانع است.

تبصره ۱۳- میزان ضمانت مالی برای دوره های فرصت داخل و خارج از کشور و آزاد سازی مدارک مقاطع تحصیلی قبل برای فرصت خارج به شرح جدول ذیل می باشد:

دوره	بابت استفاده از تسهیلات فرصت دانشجویان (بورسیه و غیر بورسیه)	بابت آزادسازی مدارک تحصیلی مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد (به ازای هر مقطع که تعهد آموزش رایگان دارد)	بابت ضمانت تعهد آموزش رایگان تحصیلات در مقطع دکتری
فرصت تحقیقاتی خارج (دانشجویان روزانه)	۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (دو میلیارد ریال)	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (دویست میلیون ریال)	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ (دویست و پنجاه میلیون ریال)
فرصت تحقیقاتی داخل (دانشجویان روزانه)	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (چهارصد میلیون ریال)		
فرصت تحقیقاتی داخل (دانشجویان شبانه)	۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ (یک صد و بیست و پنج میلیون ریال)		

۳-۷- صدور نامه حمایت مالی

۳-۸- انجام مکاتبات مورد نیاز از طرف سازمان امور دانشجویان جهت درخواست صدور مجوز خروج از کشور دانشجویان مشمول خدمت وظیفه عمومی و درخواست تأیید گواهی تحصیلی و ریز نمرات مقاطع قبل برای دانشجویان فرصت خارج از کشور

۳-۹- بار گذاری ویزا و بلیط در سامانه سجاد توسط دانشجو در مهلت قانونی مقرر

۳-۱۰- صدور حکم نهایی و امضای آن توسط مدیر کل بورس و اعزام دانشجویان

۳-۱۱- پرداخت تسهیلات ارزی یا ریالی به ، دانشجو مطابق میزان مقرر در این شیوه نامه پیوست (۳) توسط دانشگاه/ سازمان

۳-۱۲- انجام تسویه حساب بعد از مراجعت به کشور با ارائه مدارک بازگشت به مؤسسه و ارسال آن به اداره کل بورس تبصره ۱۴: ملاک اولیه برای تسویه حساب

ارائه گزارش استاد راهنمای میزبان فرصت تحقیقاتی با ذکر تاریخ شروع و پایان دوره می باشد که به تأیید استاد راهنمای محل تحصیل و معاونت پژوهشی آموزشی دانشگاه رسیده باشد.

۳-۱۳- لغو سند تعهد سپرده شده توسط دانشجو پس از فارغ التحصیلی و بعد از انجام تعهدات فرصت از زمان بازگشت یا پایان دوره تحقیقاتی پسا دکتری داخل کشور امکان پذیر است بند) ۶ ماده ۵ شیوه نامه مدارک مربوط به انجام تعهدات از طریق مؤسسه برای اداره کل بورس ارسال می گردد.

تبصره ۱۵- پس از اتمام فرصت کوتاه مدت تحقیقاتی خارج دانشجو موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه به کشور مراجعت و طبق بند ۶ ماده ۵ شیوه نامه نسبت به انجام تعهدات مربوطه اقدام نماید.

ماده ۴: تسهیلات

۴-۱- فرصت تحقیقاتی خارج از کشور

۴-۱-۱- با توجه به مصوبات شورای مرکزی، بورس در حال حاضر به دانشجویان فرصت، خارج در صورت وجود اعتبار حداکثر شش ماه مقرر ارزی متناسب با مقرری دانشجویان بورسیه در کشور محل تحقیق یا معادل ریالی آن مطابق جدول پیوست ۳ پرداخت می گردد.

تبصره ۱۶- معادل ریالی مقرر فوق به نرخ فروش اسکناس سامانه بانک مرکزی در روز پرداخت به دانشجو محاسبه و تعیین می گردد.

۴-۱-۲- کمک هزینه ریالی بابت بیمه و بلیط رفت و برگشت به کشور محل تحقیق به شرح جدول پیوست شماره ۳ قابل پرداخت است.

۴-۲- فرصت تحقیقاتی داخل کشور

۴-۲-۱- با توجه به مصوبات شورای مرکزی، بورس دانشجویان می‌توانند از دوره های فرصت ۳ ماهه ۶ ماهه و ۹ ماهه استفاده نمایند.

۴-۲-۲- بر اساس مصوبات شورای مرکزی، بورس به منظور تأمین بخشی از هزینه های تحقیقات دانشجویان بورسیه و غیر بورسیه برای تحقیقات، نظری تجربی و آزمایشگاهی از محل اعتبارات سازمان و در چارچوب اعتبارات تخصیص یافته به مؤسسه محل انجام تحقیقات جهت هزینه کرد مطابق جدول صفحه بعد پرداخت می‌شود:

میزان و نحوه هزینه کرد کمک هزینه پژوهشی فرصت داخل در مؤسسه محل تحقیق دانشجویان

بابت	تحقیقات آزمایشگاهی و تجربی (میلیون ریال)			تحقیقات نظری (میلیون ریال)			هزینه کرد
	۹ ماه	۶ ماه	۳ ماه	۹ ماه	۶ ماه	۳ ماه	
به عنوان پژوهانه در اختیار استاد راهنمای محل تحقیق قرار گیرد.	۲۵	۲۰	۱۰	۲۵	۲۰	۱۰	استاد راهنمای میزبان
مواد و تجهیزات مصرفی آزمایشگاهی و خدمات انفورماتیک	۱۰۰	۱۰۰	۵۰	۵۰	۵۰	۲۵	خدمات
در صورت استفاده دانشجو از خوابگاه در اختیار معاونت دانشجویی قرار گیرد و در غیر اینصورت پس از ارائه مستندات از طریق مؤسسه به دانشجو پرداخت شود.	۳۷,۵	۲۵	۱۲,۵	۳۷,۵	۲۵	۱۲,۵	مسکن و خوابگاه

تبصره ۱۷- در صورتی که محل انجام تحقیق از میان مؤسسات غیر وابسته به وزارت، باشد موافقت مؤسسه محل تحصیل در خصوص واریز مبلغ کمک هزینه پژوهشی به حساب مؤسسه محل تحقیق الزامی است. کمک هزینه پژوهشی صرفاً در وجه مؤسسه محل تحقیق قابل پرداخت خواهد بود.

۴-۲-۳- مطابق با مفاد حکم صادره در طول مدت فرصت داخل به میزان سه برابر مقرری دانشجویان بورسیه مؤسسه محل تحقیق مصوب شورای مرکزی بورس به عنوان مقرری به صورت ماهانه به دانشجو پرداخت می‌شود.

تبصره ۱۸- میزان مقرری پرداختی به دانشجویانی که محل تحقیق آنها در لیست دانشجویان بورسیه وزارت نباشد به میزان مقرری مندرج در لیست دانشجویان بورسیه وزارت در همان شهر یا استان محل تحقیق خواهد بود.

تبصره ۱۹- چنانچه مؤسسه محل تحقیق و مؤسسه محل تحصیل متقاضی در یک شهر باشند، تنها پژوهانه استاد راهنمای محل تحقیق و هزینه خدمات (دو ردیف اول جدول فوق) قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۲۰- استاد راهنمای فرصت تحقیقاتی داخل می‌تواند استاد راهنمای دوم یا استاد مشاور رساله دکتری دانشجو باشد.

ماده ۵: سایر مقررات

۵-۱- رعایت شئون اخلاقی منطبق با موازین و مقررات جمهوری اسلامی ایران از طرف دانشجویان لازم است.

۵-۲- دانشجو موظف است پس از بازگشت از فرصت خارج ضمن اعلام مراجعت به دانشگاه گزارش استاد راهنمای خارجی خود که در آن تاریخ شروع و پایان دوره قید شده است را در اختیار دانشگاه قرار دهد و در نهایت برای تسویه حساب به سازمان ارسال شود.

۵-۳- دانشجو موظف است گزارش کامل و روایت مستند از فعالیتهای علمی و تجربیات کسب شده از جهات مختلف مانند اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی زندگی

دانشجویی و مشکلات پیش رو و فرصت‌های گذراندن این دوره و قبل از تسویه حساب تحویل سازمان دهد.

۴-۵- در صورتی که مدت تحقیق کمتر از مدت تعیین شده در حکم باشد دانشجوی موظف است بلافاصله پس از بازگشت اضافه مبالغ دریافتی ارزی و ریالی را متناسب با زمان حضور در محل، تحقیق به امور مالی سازمان امور دانشجویان مسترد نماید.

تبصره ۲۱- در صورت تمدید دوره تحصیلی دانشجو برای نیمسال نهم توسط مؤسسه این مدت بدون پرداخت هزینه و مقرری با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی قابل افزایش است.

۵-۵- دانشجو موظف است در طول دوره، فرصت به طور تمام وقت به پژوهش و تحقیق درباره موضوع رساله دکتری مصوب خود بپردازد. در صورت عدم رعایت این تکلیف و مبادرت به امور غیر پژوهشی حمایت مالی وی قطع شده و دانشجو مکلف به استرداد وجوه دریافتی و پرداخت خسارت با تشخیص اداره کل بورس خواهد بود.

۵-۶- دانشجویانی که از تسهیلات فرصت تحقیقاتی استفاده مینمایند موظفند بلافاصله پس از اتمام دوره مذکور به کشور مراجعت و مطابق مفاد سند محضری سپرده شده به میزان دو برابر مدت استفاده از تسهیلات مذکور در قالب یکی از موارد ذیل خدمت و تعهدات خود را انجام دهند:

الف - فعالیت پژوهشی در مؤسسه؛ شامل:

۱- حداقل یک مقاله علمی پژوهشی (داخلی یا بین المللی) که در مجلات معتبر به چاپ رسیده باشد و پیش شرط دفاع رساله دکتری نباشد با گزارش دقیق استاد راهنما و با تأیید معاونت پژوهشی، آموزشی و یا تحصیلات تکمیلی دانشگاه،

۲- گذراندن دوره پسا دکترای داخل یا دستیار پژوهشی با تأیید مؤسسه به منزله فعالیت پژوهشی قابل قبول بوده و برای انجام تعهدات قابل قبول می‌باشد.

ب- انجام خدمات دولتی با ارائه احکام کارگزینی

ج - انجام خدمات غیر دولتی

۱- با ارائه گواهی کار از کارفرما و تأییدیه بیمه متناظر با آن در داخل کشور بدیهی است در غیر این صورت وفق سند تعهد مأخوذه و مطابق قوانین و مقررات حاکم اقدام قانونی خواهد شد.

۲- سابقه خدمت به صورت حق التدریس با ارائه گواهی از مؤسسه محل تدریس مبنی بر تدریس حداقل ۸ تا ۱۰ واحد درسی در یک نیمسال تحصیلی

تبصره ۲۲- در صورت عدم انجام تعهدات مربوط به بهره مندی از تسهیلات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت، طبق بند ۶ ماده ۵ بدیهی است نسبت به استرداد وجوه پرداختی به نرخ روز به استاد تبصره ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ اقدام خواهد شد.

تبصره ۲۳- در صورت هرگونه اختلاف دانشجو با مؤسسه در خصوص موارد فوق نظر دفتر حقوقی سازمان در خصوص موضوع لازم الاجراء خواهد بود.

تبصره ۲۴- با توجه به متفاوت بودن ماهیت تعهد خدمت ناشی از فرصت با تعهد آموزش رایگان امکان لغو تعهد مذکور از طریق ارائه گواهی عدم کارایی میسر نمی‌باشد.

تبصره ۲۵- جهت لغو تعهدات فرصت مؤسسه موظف است مدارک و مستندات ارائه شده از سوی دانشجو را بررسی و پس از تکمیل کاربرگ مربوط پیوست ۵ یا ۶ مراتب را جهت تأیید انجام تعهدات و لغو سند مأخوذه به دفتر حقوقی سازمان ارسال نماید و دفتر حقوقی سازمان نیز موظف است پس از بررسی و تأیید مراتب انجام تعهد، نسبت به لغو سند ضمانت مربوط اقدام نماید.

تبصره ۲۶- در خصوص دانشجویانی که از مزایای بورس تحصیلی داخل کشور استفاده نموده و به تبع آن از امتیاز دوره کوتاه مدت فرصت تحقیقاتی بهره مند شده اند لغو تعهدات مربوط به فرصت تحقیقاتی منوط به انجام و لغو تعهدات مربوط به بورس تحصیلی داخل کشور خواهد بود.

تبصره ۲۷- بارگذاری کاربرگ تکمیل شده فوق و درج مراتب لغو تعهد در سامانه سجاد از طرف مؤسسه الزامی است.

تبصره ۲۸- پیگیری تعهدات مربوط به مستکفین بر عهده سازمان امور دانشجویان می‌باشد.

۵-۷- مزایای مندرج در این شیوه نامه امتیاز اعطایی سازمان بوده و صرفاً در صورت تأمین اعتبار قابل پرداخت می‌باشد.

۵-۸- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه به عهده سازمان می‌باشد.

ماده ۶:

این شیوه نامه مشتمل بر ۶ ماده و ۲۸ تبصره در تاریخ ۰۷/۰۴/۱۴۰۱ به تصویب شورای مرکزی بورس رسیده و از تاریخ ابلاغ قابل اجراء است ضمناً کلیه شیوه نامه های مغایر با آن لغو و هرگونه اصلاح یا تغییر مفاد شیوه نامه تنها با تصویب شورای مرکزی بورس معتبر می باشد.

شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور (۱۴۰۰)

این شیوه نامه (دستورالعمل اجرایی به استناد آئین نامه فرصت پژوهشی کوتاه مدت دانشجویان دوره دکتری داخل به شماره ۲۵۷۲۰۷/۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ تدوین شده تا بر اساس آن تسهیلات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت به متقاضیان واجد شرایط ارائه شود. مؤسسات می توانند طبق این شیوه نامه تعداد مشخصی از متقاضیان واجد شرایط خود را برای گذراندن فرصت تحقیقاتی در داخل یا خارج از کشور معرفی نمایند، سهمیه مربوطه، همه ساله بر اساس نیازمندیهای کشور و منابع موجود، طبق مصوبات شورای مرکزی بورس تعیین و ابلاغ می شود.

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

۱- وزارت: وزارت علوم تحقیقات و فناوری

۲- سازمان: سازمان امور دانشجویان

۳- اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان

۴- مؤسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی که دارای مجوز پذیرش دانشجوی دوره دکتری از وزارت هستند.

۵- فرصت: فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت ۶ ماهه

ماده ۲: شرایط استفاده از تسهیلات فرصت دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره دکتری تخصصی حضوری تمام وقت نوبت اول (روزانه) و یا دانشجویان پژوهش محور (قبولی آزمون دوره دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور و

بدون پرداخت شهریه) با شرایط ذیل می توانند تقاضای استفاده از تسهیلات فرصت تحقیقاتی را به موسسه محل تحصیل خود ارائه نمایند.

تبصره ۱: دانشجویان سایر دستگاه ها و ارگانها در صورتی که دستگاه یا ارگان مربوطه همه هزینه های آنها را تقبل نمایند.

می توانند تقاضای خود را برای فرصت تحقیقاتی داخل کشور به موسسه محل تحقیق ارائه نمایند:

۱- دانشجوی می تواند پس از طی آزمون جامع و تصویب طرح پیشنهادی رساله دکتری، متقاضی استفاده از این تسهیلات باشد.

۲- برای فرصت تحقیقاتی خارج از کشور، ارائه پذیرش از یکی از دانشگاه های گروه الف (ممتاز) و یا مؤسسات وابسته به آنها (رتبه بندی دانشگاه ها در پایگاه اطلاع رسانی اداره کل امور دانش آموختگان وزارت درج گردیده توسط دانشجو الزامی است. پذیرش فوق باید در راستای پژوهش مرتبط با موضوع رساله دکتری و مورد تایید استاد راهنما و گروه تخصصی موسسه محل تحصیل باشد.

تبصره ۲: چنانچه پذیرش از دانشگاه های گروه (ب) باشد، درخواست بررسی به همراه دلایل انتخاب آن دانشگاه به اداره کل بورس ارائه می گردد. در صورت موافقت کارگروه تخصصی، اعزام متقاضی بلامانع می باشد.

۳- برای فرصت داخل ارائه پذیرش از یکی از مؤسسات داخل الزامی است.

۴- از آغاز دوره فرصت، نباید بیش از ۴۸ ماه از شروع به تحصیل دانشجو در دوره دکتری سپری شده باشد.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو از مرخصی تحصیلی بدون درج در سنوات (با تایید مؤسسه محل تحصیل) استفاده نموده باشد مدت آن به مهلت مذکور اضافه می شود.

تبصره ۴: مدت فرصت تحقیقاتی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۵: برای فرصت تحقیقاتی در خارج، ارائه روایت و همچنین مجوز خروج از کشور قبل از پایان مهلت مذکور الزامی است.

۵- برای اعزام به فرصت تحقیقاتی در کشورهای انگلیسی زبان، ارائه گواهی معتبر زبان انگلیسی مبنی بر احراز نمره در یکی از آزمونهای TOEFL (IBT) TOLIMO یا IELTS MSRT از سوی دانشجو الزامی است.

آزمون	MSRT	IELTS	TOLIMO	TOEFL (IBT)
حداقل نمره	۵۰	۵/۵	۴۸۰	۶۰

برای کشورهای غیر انگلیسی زبان، چنانچه نمره مربوط به آزمون زبان انگلیسی ارائه نگردد. ارائه گواهی معتبر مبنی بر تسلط به زبان آن کشور الزامی است

تبصره ۶: برای دانشجویان گروه پزشکی دانشگاه تربیت مدرس، ارائه گواهی حداقل ۵۰ درصد نمره آزمون زبان MHLE قابل قبول است.

تبصره ۷: گواهی زبان ارائه شده باید در زمان آزمون جامع دانشجو دارای اعتبار باشد.

ماده ۳: فرآیند انجام کار:

۱- ارائه تقاضای دانشجو به مؤسسه محل تحصیل (با تکمیل پیوست ۱) در صورت داشتن شرایط مندرج در ماده ۲.

۲- ثبت نام و بارگذاری مدارک در سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) توسط متقاضی و با هماهنگی دانشگاه

۳- تایید مراتب در سامانه سجاد از سوی مؤسسه در صورت دارا بودن شرایط.

۴- بررسی مدارک ارسالی در اداره کل بورس

۵- برای متقاضیان فرصت تحقیقاتی خارج از کشور، برگزاری مصاحبه توسط کارگروه تخصصی

تبصره ۸: در صورتی که متقاضی توسط کارگروه تخصصی در اولویت اعزام قرار نگیرد، می تواند درخواست فرصت تحقیقاتی داخل را به دانشگاه ارائه نماید.

۶- گرفتن تعهد محضری توسط واحد حقوقی دانشگاه (پیوست ۲)

تبصره ۹: برای فرصت داخل، یک نفر و برای فرصت خارج دو نفر ضامن الزامی است.

تبصره ۱۰: ضامنین باید واجد شرایط مندرج در پیوست شماره ۴ این شیوه نامه باشند.

تبصره ۱۱: سپردن وثیقه ملکی وفق مقررات دفتر حقوقی بلامانع است.

تبصره ۱۲: میزان ضمانت مالی برای دوره های فرصت تحقیقاتی داخل و خارج از کشور و آزاد سازی مدارک مقاطع تحصیلی قبل برای فرصت خارج، در حال حاضر و تا اطلاع ثانوی به شرح جدول ذیل می باشد.

بابت استفاده از تسهیلات فرصت دانشجویان روزانه (بورسیه و غیر بورسیه)	بابت آزادسازی مدارک تحصیلی مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد (به ازای هر مقطع که تعهد آموزش رایگان دارد)	بابت ضمانت تعهد آموزش رایگان تحصیلات در مقطع دکتری
فرصت تحقیقاتی خارج ۴/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (دو میلیارد ریال)	۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (دویست میلیون ریال)	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (دویست و پنجاه میلیون ریال)
فرصت تحقیقاتی داخل ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (سیصد میلیون ریال)	-----	-----

۷- صدور تامه حمایت مالی.

۸- انجام مکاتبات مورد نیاز از طرف سازمان امور دانشجویان جهت درخواست صدور مجوز خروج از کشور دانشجویان مشمول خدمت وظیفه عمومی و درخواست تایید گواهی تحصیلی و ریز نمرات مقاطع قبل برای دانشجویان فرصت خارج از کشور

۹- بارگذاری ویزا و بلیط در سامانه سجاد توسط دانشجو در مهلت قانونی مقرر

۱۰- صدور حکم نهایی و امضای آن توسط مدیر کل بورس.

۱۱- پرداخت تسهیلات ارزی یا ریالی به دانشجو، مطابق میزان مقرر در این شیوه نامه (پیوست ۳)، توسط سازمان امور دانشجویان

۱۲- انجام تسویه حساب بعد از مراجعت به کشور با ارائه مدارک بازگشت به موسسه و ارسال آن به اداره کل بورس.

تبصره ۱۳: برای تسویه حساب، ملاک اولیه ارائه گزارش استاد فرصت تحقیقاتی با ذکر تاریخ شروع و پایان دوره می باشد که به تایید استاد راهنمای محل تحصیل و معاونت پژوهشی آموزشی دانشگاه رسیده باشد.

۱۳- لغو سند تعهد سپرده شده توسط دانشجو پس از فارغ التحصیلی و بعد از انجام تعهدات فرصت امکان پذیر است، مدارک مربوط به انجام تعهدات از طریق موسسه برای اداره کل بورس ارسال می گردد.

تبصره ۱۴: پس از اتمام فرصت خارج، دانشجو موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه به کشور مراجعت نماید. در غیر اینصورت نسبت به اجرای تعهد مأخوذه اقدام می شود.

ماده ۴: تسهیلات

الف - فرصت تحقیقاتی خارج از کشور:

۱- با توجه به مصوبات شورای مرکزی بورس، در حال حاضر به دانشجویان فرصت خارج، در صورت وجود اعتبار حداکثر شش ماه مقرر ارزی دانشجویان بورسیه کشور محل تحقیق یا معادل ریالی آن، مطابق جدول پیوست ۳ پرداخت می گردد.

تبصره ۱۵: معادل ریالی مقرر فوق به نرخ فروش سامانه بانک مرکزی در روز پرداخت به دانشجو محاسبه و تعیین می گردد.

۲- بابت جبران بخشی از هزینه بلیط رفت و برگشت به کشور محل تحقیق و بیمه، کمک هزینه ریالی به شرح جدول ذیل قابل پرداخت است.

نوع دانشجو	استرالیا ، زلاندنو، کانادا، امریکا، ژاپن، افریقای جنوبی، امریکای لاتین	کشورهای شرق و جنوب شرقی آسیا و اروپایی	ترکیه ، لبنان، هند ، روسیه و سایر
بورسیه و غیر بورسیه و پژوهش محور (قبولی آزمون)	۹۰۰۰۰۰۰۰ ریال (نود میلیون ریال)	۵۵۰۰۰۰۰۰ ریال (پنجاه و پنج میلیون ریال)	۲۵۰۰۰۰۰۰ ریال (سی و پنج میلیون ریال)

ب - فرصت تحقیقاتی داخل کشور:

۱- بر اساس مصوبات شورای مرکزی بورس، به منظور تامین بخشی از هزینه های تحقیقات دانشجویان بورسیه و غیر بورسیه برای تحقیقات نظری، مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ صد میلیون ریال و برای تحقیقات تجربی و آزمایشگاهی مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ (صد و پنجاه میلیون ریال از محل اعتبارات سازمان و در چهارچوب اعتبارات تخصیص یافته به موسسه محل انجام تحقیقات جهت هزینه کرد مطابق جدول ذیل پرداخت می شود

نحوه هزینه کرد کمک هزینه پژوهشی فرصت داخل در موسسه محل تحقیق دانشجو

هزینه کرد	تحقیقات نظری (میلیون ریال)	تحقیقات آزمایشگاهی و تجربی (میلیون ریال)	بابت
استاد راهنمای میزبان	۲۵	۲۵	به عنوان پژوهانه در اختیار استاد راهنما قرار گیرد.
خدمات	۵۰	۱۰۰	مواد و تجهیزات مصرفی آزمایشگاهی و خدمات انفورماتیک
مسکن و خوابگاه	۲۵	۲۵	در صورت استفاده دانشجو از خوابگاه در اختیار معاونت دانشجویی قرار گیرد و در غیر اینصورت پس از ارائه مستندات از طریق موسسه به دانشجو پرداخت شود.

تبصره ۱۶: در صورتی که محل انجام تحقیق از میان مؤسسات غیر وابسته به وزارت باشد، موافقت موسسه محل تحصیل در خصوص واریز مبلغ کمک هزینه پژوهشی به حساب موسسه محل تحقیق الزامی است، کمک هزینه پژوهشی صرفاً در وجه موسسه محل تحقیق قابل پرداخت خواهد بود.

۲- مطابق با مفاد حکم صادره، در طول مدت فرصت داخل، به میزان ۳ برابر مقرری دانشجویان بورسیه موسسه محل تحقیق، مصوب شورای مرکزی بورس، به عنوان مقرری به دانشجو پرداخت می شود.

تبصره ۱۷: میزان مقرری پرداختی به دانشجویانی که محل تحقیق آنها در لیست دانشجویان بورسیه وزارت نباشد، به میزان مقرری مندرج در لیست دانشجویان بورسیه وزارت در همان شهر یا استان محل تحقیق خواهد بود.

تبصره ۱۸: استاد راهنمای فرصت تحقیقاتی داخل نباید استاد راهنمای پایان نامه دانشجوی باشد.

ماده ۵: سایر مقررات

۱- رعایت شئون اخلاقی منطبق با موازین و مقررات جمهوری اسلامی ایران از طرف دانشجویان لازم الاجراست.

۲- دانشجو موظف است پس از بازگشت از فرصت خارج ضمن اعلام مراجعت به دانشگاه، گزارش استاد راهنمای خارجی خود که در آن تاریخ شروع و پایان دوره قید شده است را در اختیار دانشگاه قرار دهد و در نهایت برای تسویه حساب به سازمان ارسال شود.

۳- دانشجو موظف است یک گزارش کامل و روایت مستند از فعالیت های علمی و تجربیات کسب شده از جهات مختلف مانند اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زندگی دانشجویی و مشکلات پیش رو و فرصت های گذراندن این دوره و قبل از تسویه حساب تحویل سازمان دهد.

۴- در صورتی که مدت تحقیق کمتر از شش ماه باشد، دانشجو موظف است بلافاصله پس از بازگشت، اضافه مبالغ دریافتی ارزی و ریالی را متناسب با زمان تحقیق تا سقف ۶ ماه، به امور مالی سازمان امور دانشجویان مسترد نماید.

تبصره ۱۹: در صورت تمدید دوره تحصیلی دانشجو برای نیمسال هم توسط موسسه، این مدت بدون پرداخت هزینه تا یک سال با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی قابل افزایش است.

۵- دانشجو موظف است در طول دوره فرصت، به طور تمام وقت به پژوهش و تحقیق در باره موضوع رساله مصوب خود بپردازد، در صورت عدم رعایت این تکلیف و مبادرت به امور غیر پژوهشی حمایت مالی وی قطع شده و دانشجو مکلف به استرداد وجوه دریافتی و پرداخت خسارت با تشخیص اداره کل بورس خواهد بود.

۶- دانشجویانی که از تسهیلات فرصت تحقیقاتی استفاده می نمایند، موظفند پس از طی دور فرصت مطابق مفاد سند محضری سپرده شده، به میزان دو برابر مدت استفاده از تسهیلات مذکور در قالب:

الف) فعالیت آموزشی و پژوهشی در موسسه با تایید مقام مجاز

ب) انجام خدمات دولتی با تایید مقام مسئول و

ج) انجام خدمات غیر دولتی با ارائه گواهی کار از کارفرما و تاییدیه بیمه متناظر با آن، در داخل کشور خدمت نموده و تاییدیه آن را جهت لغو تعهد ارائه نمایند، بدیهی است در غیر این صورت وفق سند تعهد مأخوذه و مطابق قوانین و مقررات حاکم، اقدام قانونی خواهد شد، ضمناً با توجه به متفاوت بودن ماهیت تعهد خدمت ناشی از فرصت با تعهد آموزش رایگان، امکان لغو تعهد مذکور از طریق ارائه گواهی عدم کارایی میسر نمی‌باشد.

تبصره ۲۰: گذراندن دوره پسا دکترا داخل یا دستیار پژوهشی با تایید موسسه به منزله فعالیت پژوهشی قابل قبول بوده و برای انجام تعهدات قابل قبول می‌باشد.

تبصره ۲۱: جهت لغو تعهدات فرصت، موسسه موظف است مدارک و مستندات ارائه شده از سوی دانشجو را بررسی و پس از تکمیل کاربرگ مربوط (پیوست ۵ یا ۶)، مراتب را جهت تایید انجام تعهدات و لغو سند مأخوذه به دفتر حقوقی سازمان ارسال

نماید و دفتر حقوقی سازمان نیز موظف است پس از بررسی و تایید مراتب انجام تعهد، نسبت به لغو سند ضمانت مربوطه اقدام نماید.

تبصره ۲۲: بارگذاری کاربرگ تکمیل شده فوق و درج مراتب لغو تعهد در سامانه سجاده، از طرف مؤسسه الزامی است.

۷- مزایای مندرج در این شیوه نامه امتیاز اعطایی سازمان بوده و صرفاً "در صورت تامین اعتبار قابل پرداخت می باشد.

۸- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه، به عهده سازمان می باشد.

ماده ۶: این شیوه نامه مشتمل بر ۶ ماده و ۲۲ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۱ به تصویب شورای مرکزی بورس رسیده و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است، ضمناً کلیه شیوه نامه های مغایر با آن لغو و هر گونه اصلاح یا تغییر مفاد شیوه نامه تنها با تصویب شورای مرکزی بورس معتبر می باشد.

(پیوست شماره ۱)

کاربرگ استفاده از فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت تحقیقاتی داخل و خارج از کشور

مشخصات فردی دانشجو:

نام و نام خانوادگی	نام پدر	کد ملی	شماره شناسنامه
تاریخ تولد	محل تولد	وضعیت تاهل	وضعیت نظام وظیفه
تلفن تماس	پست الکترونیک		

وضعیت تحصیلی دانشجو:

نوع دانشجو: ☐ غیر بورسیه ☐ بورسیه دانشگاه های تحت پوشش وزارت علوم

نوع قبولی در آزمون: ☐ روزانه ☐ پژوهش محور (پذیرفته شده از طریق آزمون سراسری) ☐

دانشگاه محل تحصیل	دانشگاه محل خدمت (دانشجویان بورسیه)	رشته تحصیلی و گرایش دکتری	تاریخ گذراندن آزمون جامع	تاریخ شروع به تحصیل
تاریخ احتمالی دفاع از پایان نامه دوره دکتری	نوع پایان نامه (نظری یا آزمایشگاهی)	عنوان پایان نامه دکتری		

آزمون زبان	MSRT	TOEFL	IELTS	TOLIMO
نمره آزمون				
تاریخ برگزاری آزمون				

* در صورت داشتن پذیرش از کشورهای غیر انگلیسی زبان، مدارک رسمی مربوط به تعیین سطح زبان کشور مقصد در پیوست فرم ارسال شود.

نوع فرصت تحقیقاتی مورد تقاضا:

فرصت تحقیقاتی داخل کشور ☐ فرصت تحقیقاتی خارج از کشور ☐

توجه: در صورت انتخاب هر دو گزینه، پرونده ابتدا در کارگروه تخصصی فرصت تحقیقاتی خارج از کشور مورد بررسی قرار گرفته و در صورت قرار نگرفتن در اولویت، جهت گذراندن فرصت تحقیقاتی داخل کشور معرفی می گردند.

مشخصات پذیرش تحصیلی فرصت کوتاه مدت تحقیقاتی داخل یا خارج از کشور:

دانشگاه یا موسسه تحقیقاتی پذیرش کننده	کشور محل تحقیق	تاریخ شروع بر اساس دعوت نامه

طرح و هدف از گذراندن دوره فرصت تحقیقاتی خارج از کشور

(جهت دوره تحقیقاتی داخل کشور نیاز به تکمیل این بخش نمی باشد)

لطفاً با پاسخ به سوالات ذیل هدف از گذراندن فرصت مطالعاتی در خارج از کشور را تشریح نمایید.

۱- طرح موضوع، مساله و اهمیت تحقیق را در راستای رفع نیازهای کشور توضیح دهید.

۲- سوال (فرضیه‌هایی که در ارتباط با پروژه وجود داشته و در طول دوره تحقیقاتی باید به آنها پاسخ داده شود را مرقوم فرمایید.

۳- روش شناسی تحقیق را ارائه نمایید.

۴- نوآوری تحقیق را اشاره کنید.

۴- چه امکانات و تجهیزاتی برای یافتن پاسخ به سوالات (فرضیه‌ها) مورد نیاز است؟
توجه: مدارک زیر به پیوست ارسال گردد:

۱- دعوت نامه رسمی از دانشگاه پذیرنده

۲- چکیده پروپوزال مصوب و تایید شده توسط معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه (برای فرصت مطالعاتی خارج از کشور).

۳- تاییدیه رسمی نمره آزمون زبان

(پیوست شماره ۲)

فرم تعهد کارمندی دانشجویان دوره دکتری جهت استفاده از فرصت تحقیقاتی

اینجانب فرزند دارنده شناسنامه شماره
صادره از کد ملی ساکن
کد پستی که با استفاده از مزایای ارزی و ریالی اعطایی برای فرصت
کوتاه مدت تحقیقاتی در رشته مقطع عازم کشور
..... به مدت ماه از می باشم و از مزایای ارزی و ریالی
فرصت تحقیقاتی در خارج داخل کشور طبق ضوابط و دستورالعمل های مربوطه
استفاده خواهم نمود ، بموجب این سند متعهد می گردم که تمام تعهدات مندرج در
این سند را به طور کامل و مطلوب به انجام برسانم و در مقام تضمین اجرای مفاد و نیز
حسن انجام تعهدات ذیل ، با لحاظ کردن تمام شرایط و مندرجات این سند ،
مبلغ ریال به عنوان حداقل تضمین می سپارم. ذکر این مبلغ
صرفاً به جهت رعایت مقررات ثبتی و انتظامی بوده و مانع از آن نخواهد بود که
خسارات و هزینه های اضافه بر این مبلغ، حسب توافق طرفین که ضمن همین سند
انجام شده و بنا به تکلیف مندرج در ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی
دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و تبصره آن و بخشنامه شماره ۳۱۰۴۷/۱۳۴ مورخ
۱۱/۱۱/۸۲ از طریق صدور اجرائیه از جانب دفتر خانه و با مراجع قضایی استیفا گردد.
ضمن عقد خارج لازم ملتزم می گردم:

۱. طبق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (سازمان امور دانشجویان
و با توجه به قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور و آیین نامه ها و سایر مقررات

مربوطه در قبال اعطای مزایا و تسهیلات موضوع «شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل و خارج کشور و شرکت در کنفرانس های علمی در محل و مدت تعیین شده در این سند صرفا به امر تحقیقات علمی اشتغال داشته و کلیه دستورات و مقررات مربوط را رعایت نمایم.

۲. هیچ گونه اقدامی که خلاف شئون دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر مقررات جاری کشور باشد بعمل نیورم و بدون اجازه کتبی و قبلی، محل تحقیق خود را بدون کسب موافقت از اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج از کشور تغییر ندهم و دوره تحقیقاتی را که برای آن اعزام شده ام در محل تعیین شده و ظرف مدت مصوب، برابر مقررات با موفقیت بگذرانم.

۳. بعد از اتمام دوره و زمان تعیین شده و مراجعت به کشور در اولین فرصت اداری به اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج از کشور مراجعه و علاوه بر ارائه گزارش تحقیقات خود، نسبت به تسویه حساب بر حسب مستندات اقدام نمایم و این شرط را می پذیرم که تحویل مدرک فارغ التحصیلی دکتری فقط پس از تسویه حساب کامل با اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج امکان پذیر است.

۴. به موجب این سند، سازمان امور دانشجویان را وکیل قانونی خود در زمان حیات و وصی خود در صورت وفات و نیز مرجع انحصاری برای تشخیص ایفاء یا عدم ایفاء تعهدات قانونی و قراردادی می دانم، تشخیص این سازمان در مورد میزان خسارات ناشی از عدم مراجعت به کشور با تخلف از مفاد تعهدات موضوع این سند و چگونگی جبران آن بر اینجانب حجت است و سازمان می تواند به اختیار خود از هر گونه اقدام حقوقی-قضایی مقتضی برای وصول مطالبات خود و یا از طریق صدور اجرائیه از محل وثیقه اخذ شده استفاده نماید و علاوه بر مطالبه و دریافت معادل ریالی

ارزهای پرداختی به بالاترین قیمت روز پرداخت، برای مطالبه و دریافت ۵ برابر معادل ریالی ارزهای پرداختی به بالاترین قیمت روز پرداخت توسط دانشجو به عنوان خسارت عدم انجام تعهد با احتساب کلیه هزینه های قضایی و اجرایی و نیز خسارت تأخیر تأییه و جوه ریالی از تاریخ دریافت تا تاریخ پرداخت و کلیه خسارات دیگر به تشخیص سازمان اقدام نماید.

۵. به محض پایان یافتن مدت تعیین شده به کشور دانشگاه پژوهشگاه مراجعت نمایم و علاوه بر اجرای تعهدات مربوط به آموزش رایگان و سایر تعهداتی که حسب مورد بر طبق قوانین، مقررات و قراردادها در صورت استفاده از مزایای دیگر بر ذمه اینجانب قرار گرفته است، مطابق مقررات حاکم بر فرصت تحقیقاتی و سایر مقررات مربوط حداقل ۲ برابر مدتی را که در خارج از کشور با استفاده از مزایای ارزی و ریالی به تحقیق اشتغال داشته ام در داخل کشور (یا در صورت بورسیه بودن در دانشگاه / پژوهشگاه مربوطه) خدمت نمایم و چنانچه از انجام خدمت مورد تعهد استنکاف نموده و یا پس از شروع به کار به هر علتی از مؤسسه محل خدمت خود اخراج شوم و به طور کلی چنانچه برخلاف هر یک از تعهدات یاد شده عمل نمایم و یا حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ شروع دوره تحقیقات (طبق حکم فرصت تحقیقاتی) به کشور مراجعت ننمایم و تعهدات خود را انجام ندهم و یا معلوم شود کمتر از ۱۸۰ روز در کشور محل تحقیق اقامت داشته ام سازمان مذکور حق دارد به شرح بند ۴ این سند تعهد علیه اینجانب اقدام نماید.

۶. همچنین به موجب این سند و با توجه به بهره مندی از مزایای آموزش رایگان در مقطع، تعهد می نمایم به میزان مدت مقرر در قوانین و آئین نامه های مربوطه در کشور خدمت نمایم، در صورت عدم انجام تعهدات قانونی و قراردادی مربوط به آموزش رایگان وزارت مجاز است بابت هزینه های آموزش رایگان مبلغ ریال بعلاوه

کلیه خسارات احتمالی از جمله تاخیر تادیه را از اینجانب دریافت نماید، تشخیص وزارت راجع به وقوع تخلف و میزان خسارت وارده غیر قابل اعتراض بوده و موجب صدور اجراییه از طریق دفتر خانه خواهد بود.

۷. نشانی اقامتگاه اینجانب، نشانی مندرج در این سند می باشد و تمام ابلاغ های ارسالی به این محل، به منزله ابلاغ قانونی به اینجانب بوده و چنانچه نشانی خود را تغییر دهم فوراً مراتب را به دفتر خانه تنظیم کننده سند، دانشگاه محل خدمت و همچنین به اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج اطلاع خواهم داد در غیر این صورت، کلیه ابلاغ ها و اخطاریه ها به محل تعیین شده در این سند ابلاغ قطعی و غیر قابل اعتراض از سوی اینجانب می باشد.

همچنین مطابق ضوابط و مقررات و در راستای تضمین حسن اجرای تعهدات فوق الذکر:

اینجانبان :

۱-.....فرزند.....به شماره شناسنامه صادره از
کد ملی تلفن ثابت و همراه.....به نشانی و کدپستی.....
کارمند رسمی.....

۲-.....فرزند.....به شماره شناسنامه صادره از
کد ملی تلفن ثابت و همراه.....به نشانی و کدپستی.....
کارمند رسمی.....

۸. با اطلاع کامل از مفاد و لوازم حقوقی تعهدات یاد شده ضمن عقد خارج لازم متعهد می گردیم که آقای/خاتم تمام تعهدات فوق را به طور کامل و مطلوب به انجام خواهد رسانید و حسن انجام تعهدات فوق را در قبال مبلغ ریال بابت هزینه فرصت تحقیقاتی و مبلغ ریال بابت هزینه آموزش رایگان تضمین می نمایم و اذعان داریم که ذکر این مبلغ صرفاً به جهت رعایت مقررات ثبتی و انتظامی بوده و مانع از آن نخواهد بود که خسارات و هزینه های اضافه بر این مبلغ، حسب توافق طرفین که ضمن همین سند انجام شده و بنا به تکلیف مندرج در ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و تبصره آن و بخشنامه شماره ۳۱۰۴۷/۱۳۴ مورخ ۱۱/۱۱/۸۲ از طریق صدور اجرائیه از جانب دفتر خانه و با مراجع قضایی استیفا گردد، تخلف از مفاد هریک از تعهدات فوق الذکر به معنی نقض تعهد شخصی اینجانبان است و در این صورت سازمان امور دانشجویان حق دارد وفق بند ۴ این سند، علاوه بر مطالبه و دریافت معادل ریالی ارزشهای دریافتی به بالاترین قیمت روز پرداخت، برای مطالبه و دریافت ۵ برابر معادل ریالی ارزشهای پرداختی به بالاترین قیمت روز پرداخت به عنوان خسارت عدم انجام تعهد با احتساب کلیه هزینه های قضایی و اجرایی و نیز خسارت تأخیر تأییه وجوه ریالی از تاریخ دریافت تا تاریخ پرداخت و کلیه خسارات دیگر به تشخیص سازمان اقدام نماید. ضمناً هر یک از تعهدات مربوط به دوره فرصت تحقیقاتی و آموزش رایگان مستقل از یکدیگر بوده و ایفاء هر یک از تعهدات مذکور موجب فسخ سند و لغو سایر تعهدات نخواهد بود، بموجب عقد خارج لازم سازمان امور دانشجویان را وکیل خود در زمان حیات و وصی خود در زمان ممات قرار دادیم تا نسبت به احراز و اثبات تخلف از هر یک از موارد فوق و تعیین میزان ارزشهای پرداختی و سایر مطالبات و خسارات و هزینه از طرف اینجانب با خود توافق و مصالحه نماید و هیچ ضرورتی جهت مراجعه به مقام قضایی یا مرجع دیگر جهت تعیین

این موارد وجود نخواهد داشت و تعیین و تشخیص سازمان مذکور در این خصوص قطعی و غیر قابل اعتراض است. ضمناً تعهدات ضامن و متعهد تضامنی است و وزارت متبوع جهت جبران خسارت و وصول مطالبات می تواند به هر یک از ضامنین و یا متعهد و یا هر دو مراجعه نماید.

امضاء ضامن ۲

امضاء ضامن ۱

امضاء دانشجو

نماینده سازمان (دانشگاه)

(پیوست شماره ۴)

شرایط ضامنین :

۱- طبق متمم شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور سال ۹۵ در مورد شرایط ضامنین به شرح ذیل :

برای ضمانت تعداد دو نفر ضامن لازم بوده و ضرورت دارد که ضامنین دارای حداقل یکی از شرایط ذیل باشند

۱- کارمندان رسمی دولت و نهادهای عمومی غیر دولتی از قبیل شهرداری ها و نیز نهادهای مأمور به خدمات عمومی از قبیل سازمان تأمین اجتماعی و هلال احمر و غیره

۲- کارکنان شرکت های سهامی عام از قبیل تمامی بانک های خصوصی و دولتی مشروط بر اینکه خالص دریافتی حقوق و مزایای آنها بر حسب آخرین حکم کارگزینی حداقل ۱/۲۰ مبلغ وثیقه مربوطه باشد.

۳- وکلای دادگستری، پزشکان و مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی، کارشناسان رسمی دادگستری، حسابداران رسمی و با ارائه پروانه کار معتبر در زمان ارائه .

۴- دارندگان مشاغل آزاد از قبیل تجار، کسبه و... با ارائه پروانه کسب معتبر مشروط بر این که به تشخیص دفتر حقوقی مؤسسات، توان پرداخت خسارت را دارا باشند.

۵- بازنشستگان کشوری و نهادهای عمومی با ارائه گواهی کسر از حقوق به مبلغ ۱/۲۵ هزینه هایی که مقرر است برای دانشجو انجام شود در روز معرفی، مشروط بر اینکه از بستگان درجه اول و دوم دانشجو باشند.

۶- در خصوص کارکنان و بازنشستگان نیروهای مسلح پذیرش ضمانت موکول به معرفی نهاد مربوطه است. ۷- کارکنان شرکت هایی غیر از شرکت های سهامی عام و بیمه شدگان تأمین اجتماعی در صورتی که حداقل یکی از ضامنین بستگان درجه اول و یا دوم دانشجو باشند.

۸- کارکنان رسمی و اعضای هیات علمی رسمی دانشگاه های غیر انتفاعی.

تبصره: در صورت رسمی نبودن صرفاً برای بستگان درجه اول مورد قبول است.

۳- وثیقه ملکی

ملک مورد وثیقه اعم از اینکه دارای اعیان است یا خیر، باید شش دانگ - و طلق بوده و در رهن یا موقوفه نباشد .

تبصره: در خصوص املاک موقوفه عام آستان قدس رضوی و نهادهای مشابه که عرصه آنها موقوفه هستند، به شرط اینکه وثیقه گذار نسبت به اعیان آن مالکیت داشته باشد. و نهاد مربوطه نیز موافقت خود را با توثیق اعلام نماید ، قابل پذیرش خواهند بود.

یادآوری: فک رهن سند تعهد ماخوذه، پس از ارائه گواهی انجام کار دو برابر مدت استفاده از تسهیلات فرصت تحقیقاتی امکان پذیر می باشد.

(پیوست شماره ۵)

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره کل بورس و اعیان دانشجویان کاربرگ بررسی لغو تعهدات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت خارج از کشور	
نام دانشجو:	نام دانشگاه:
کشور محل تحقیق:	مدت دوره:
تاریخ شروع دوره فرصت تحقیقاتی:	تاریخ پایان دوره فرصت تحقیقاتی:
تاریخ آخرین خروج از کشور:	تاریخ آخرین ورود به کشور:
تاریخ دفاع از رساله:	
نوع خدمت برای لغو تعهد: ۱- فعالیت در دانشگاه ☐ ۲- انجام خدمات دولتی ☐ ۳- انجام خدمات غیر دولتی با بیمه ☐	
۱- فعالیت در دانشگاه: فعالیت پژوهشی ☐ فعالیت آموزشی ☐ مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ مدت فوق پس از بازگشت از دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت بوده است؟ فعالیت فوق به تأیید استاد راهنما رسیده است؟ فعالیت فوق توسط معاون آموزشی یا پژوهشی تأیید شده است؟ مستنداتی دال بر انجام فعالیت یا فعالیت‌های فوق ارائه شده است؟	
۲- انجام خدمات دولتی: مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا مدت مذکور توسط مقام مجاز در دستگاه دولتی تأیید شده است؟ مدت فوق پس از دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟	
۳- انجام خدمات غیر دولتی با بیمه: مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا مدت مذکور توسط بالاترین مسئول در دستگاه غیردولتی تأیید شده است؟ مدت فوق پس از دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت بوده است؟ آیا دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا گواهی بیمه پرداخت بیمه در مدت مذکور ارائه شده است؟	

این فرم باید توسط کارشناس مربوطه در دانشگاه تکمیل و تأیید شود و چنانچه پاسخ هر یک از موارد فوق خیر باشد، صرفاً با ذکر توضیحات قابل بررسی است.

امضاء و تاریخ:

نام و نام خانوادگی کارشناس تأیید کننده در مؤسسه:

(پیوست شماره ۶)

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره کل بورس و اعزام دانشجویان کاربرگ بررسی لغو تعهدات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل کشور	
نام دانشجو:	نام دانشگاه محل تحصیل:
نام مؤسسه محل تحقیق:	مدت دوره:
تاریخ شروع دوره فرصت تحقیقاتی:	تاریخ پایان دوره فرصت تحقیقاتی:
تاریخ دفاع از رساله:	
نوع خدمت برای لغو تعهد: ۱- فعالیت در دانشگاه ☐ ۲- انجام خدمات دولتی ☐ ۳- انجام خدمات غیر دولتی با بیمه ☐	
۱- فعالیت در دانشگاه: فعالیت پژوهشی ☐ فعالیت آموزشی ☐ مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ فعالیت فوق به تایید استاد راهنما رسیده است؟ فعالیت فوق توسط معاون آموزشی یا پژوهشی تایید شده است؟ مستندات دال بر انجام فعالیت یا فعالیت‌های فوق ارائه شده است؟	
۲- انجام خدمات دولتی: مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا مدت مذکور توسط مقام مجاز در دستگاه دولتی تایید شده است؟ مدت فوق پس از دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟	
۳- انجام خدمات غیر دولتی با بیمه: مدت فعالیت فوق ۲ برابر مدت بهره‌مندی از مزایای فرصت تحقیقاتی یا بیشتر بوده است؟ دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا مدت مذکور توسط بالاترین مقام مسئول در دستگاه غیردولتی تایید شده است؟ مدت فوق پس از دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت بوده است؟ آیا دانشجو در مدت مذکور در ایران حضور داشته است؟ آیا گواهی بیمه پرداخت بیمه در مدت مذکور ارائه شده است؟	

این فرم باید توسط کارشناس مربوطه در دانشگاه تکمیل و تایید شود و چنانچه پاسخ هر یک از موارد فوق خیر باشد، صرفاً با ذکر توضیحات قابل بررسی است.

امضاء و تاریخ:

نام و نام خانوادگی کارشناس تایید کننده در مؤسسه:

شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل و خارج کشور (۱۳۹۹)

مقدمه: به استناد آئین نامه فرصت پژوهشی کوتاه مدت برای دانشجویان دکتری داخل به شماره ۲۵۷۲۰۷/۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ این شیوه نامه تدوین و به اجرا گذاشته می شود.

اهداف و تعاریف:

این شیوه نامه (دستورالعمل اجرایی) باهدف واگذاری اختیارات حوزه ستادی وزارت به مؤسسات و تشویق دانشجویان دکتری داخل به توسعه فعالیتهای علمی و پژوهشی و با استناد به آیین نامه فرصت پژوهشی کوتاه مدت برای دانشجویان دکتری داخل به شماره ۲۵۷۲۰۷/۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ و مصوبات شورای مرکزی بورس تهیه شده است. مؤسسات می توانند طبق این شیوه نامه در قالب سهمیه های تخصیص داده شده و تعداد مشخصی از متقاضیان واجد شرایط خود را انتخاب و به فرصت تحقیقاتی در داخل یا خارج از کشور اعزام کنند. سهمیه مؤسسات همه ساله براساس نیازمندی های کشور و منابع موجود، طبق مصوبات شورای مرکزی بورس تعیین و از سوی اداره کل بورس به مؤسسات ابلاغ می شود.

وزارت: وزارت علوم تحقیقات و فناوری

سازمان: سازمان امور دانشجویان

اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان خارج

موسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی است که دارای مجوز پذیرش دانشجوی دوره دکتری از وزارت هستند.

ماده ۱: شرایط متقاضی

۱- بیش از سه سال از شروع دوره تحصیلی دکتری به هنگام معرفی از طرف موسسه نگذشته باشد.

تبصره ۱: معرفی از طرف موسسه برای دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره دکتری مستقیم تا یکسال قبل از اتمام سنوات مجاز دوره مذکور با رعایت سایر ضوابط و مقررات بلامانع می باشد.

۲- دانشجوی تمام وقت دوره های حضوری موسسات با پژوهشگاه های دولتی باشد.

تبصره ۲: به دانشجویان واجد شرایط شاغل به تحصیل در دوره دکتری پژوهش محور (قبولی آزمون دوره دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور و بدون پرداخت شهریه) مشابه سایر دانشجویان دوره روزانه تسهیلات تعلق می گیرد.

۳- آزمون جامع را با موفقیت گذرانده و طرح پیشنهادی رساله دکتری وی نیز تصویب شده باشد.

۴- پذیرش مرتبط با موضوع رساله دکتری خود را از یک موسسه معتبر مورد تایید وزارت دانشگاه های گروه الف (ممتاز) و گروه ب (خوب) یا موسسات وابسته به آن (قابل مشاهده در پایگاه اطلاع رسانی اداره کل امور دانش آموختگان)، استاد راهنما و گروه تخصصی موسسه محل تحصیل متقاضی، ارائه کند، موارد خاص با ذکر دلایل توجیهی از طرف گروه آموزشی و دانشگاه قابل بررسی است.

تبصره ۳: حداکثر زمان جهت ارائه روایت و خروج از کشور از زمان شروع به تحصیل با رعایت سنوات مجاز دوره دکتری به مدت ۴۸ ماه می باشد و دوره فرصت تحقیقاتی جزء سنوات تحصیلی مجاز دوره دکتری محسوب می شود.

تبصره ۴: تاریخ شروع فرصت تحقیقاتی داخل حداکثر تا ۴۸ ماه پس از زمان شروع به تحصیل با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی قابل اقدام می باشد.

تبصره ۵: در صورت استفاده از مرخصی بدون استفاده از سنوات تحصیلی با تایید دانشگاه محل تحصیل، مدت مذکور قابل احتساب می باشد.

۵- برای فرصت تحقیقاتی خارج در کشورهای انگلیسی زبان ارائه گواهی معتبر مبنی بر احراز حداقل حد نصاب ۵۰ درصد از نمره زبان از یکی از آزمونهای IELTS، TOEFL:IBT، MSRT یا TOLIMO یا TOEFL:IBT و برای دانشجویان گروه پزشکی دانشگاه تربیت مدرس احراز حداقل حد نصاب ۵۰ درصد از آزمون MHLE قابل قبول می باشد.

تبصره ۶: برای متقاضیان فرصت تحقیقاتی خارج در کشورهای غیر انگلیسی زبان مدرک معتبر زبان آکادمیک موسسات آن کشور به تشخیص اداره کل بورس قابل قبول می باشد.

تبصره ۷: چنانچه گواهی مذکور در طول دوره دکتری معتبر باشد قابل قبول است.

تبصره ۸: برای متقاضیان فرصت تحقیقاتی داخل کشور احراز حد نصاب نمره زبان معتبر برای گذراندن امتحان جامع با نظر دانشگاه محل تحصیل بلامانع می باشد.

ماده ۲: فرآیند انجام کار:

موسسات ضمن رعایت کلیه مواد این شیوه نامه می بایست مدارک مورد نیاز دانشجویان واجد شرایط فرصت تحقیقاتی را جهت طی مراحل زیر تهیه و از طریق سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) به اداره کل بورس ارسال نمایند.

۱- تکمیل کاربرگ های اطلاعات مربوط به متقاضی استفاده از فرصت تحقیقاتی همراه با معرفی نامه معاونت آموزشی با پژوهشی موسسه و ارسال از طریق سامانه سجاد .

تبصره ۹: در راستای سیاست های کاهش مراجعین ، پیگیری امور در صورت نیاز در اول و ۱۵ هر ماه از طریق نماینده موسسه صورت می گیرد.

۲- اخذ تعهد محضری مورد تایید دفتر حقوقی موسسه مطابق با نمونه مورد تایید دفتر حقوقی سازمان پیوست ۱)

تبصره ۱۰: بدیهی است تطبیق سند تعهد با نمونه تعیین شده دفتر حقوقی سازمان بر عهده دفتر حقوقی موسسه می باشد.

میزان ضمانت مالی جهت فرصت تحقیقاتی و آموزش رایگان دانشجویان که باید هنگام تشکیل پرونده از دانشجو اخذ گردد به شرح ذیل می باشد.

تضمین مالی جهت فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل و خارج از کشور: دانشجویان بورسیه و غیر بورسیه:

متقاضی	دانشجویان روزانه و بورسیه و غیر بورسیه	آموزش رایگان هر هر مقطع
فرصت تحقیقاتی خارج	۱۵۰۰۰۰۰۰۰ (یک میلیارد و پانصد میلیون ریال)	۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (یکصد و پنجاه میلیون ریال)
فرصت تحقیقاتی داخل	۲۰۰۰۰۰۰۰ (دو صد میلیون ریال)	

- شرایط ضامنین در پیوست شماره ۲ شیوه نامه مذکور مشخص شده است .

تبصره ۱۱: برای فرصت تحقیقاتی داخل یک نفر ضامن و برای فرصت تحقیقاتی خارج دو نفر ضامن طبق شرایط ضامنین (پیوست شماره ۲) الزامی می باشد.

تبصره ۱۲: سپردن وثیقه ملکی برای فرصت تحقیقاتی خارج از کشور وفق مقررات دفتر حقوقی سازمان بلامانع است.

۳- صدور نامه حمایت مالی از طریق اداره کل بورس.

۴- پرداخت ارزی یا ریالی به نرخ ارز سامانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی بر مبنای نرخ روز پرداخت به دانشجوی پس از اخذ روایت توسط سازمان یا موسسه انجام خواهد شد.

۵- نامه اخذ مجوز خروج از کشور به سازمان وظیفه عمومی، بر اساس مکاتبات دانشگاه با اداره کل امور دانشجویان داخل انجام خواهد شد.

ماده ۳: مزایا:

الف - فرصت تحقیقاتی خارج:

۱- برای دانشجویان بورسیه پرداخت حداکثر شش ماه مقرری ارزی، یا ریالی براساس مصوبات هیأت محترم وزیران.

تبصره ۱۳: برای دانشجویان بورسیه، حداکثر شش ماه مقرری ارزی با تقبل صدور صد معادل ریالی به نرخ سامانه بانک مرکزی یا به صورت ریالی (در صورت وجود اعتبار از طرف سازمان یا موسسه انجام می شود).

تبصره ۱۴: برای دانشجویان غیربورسیه و پژوهش محور (قبولی آزمون دوره دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور و بدون پرداخت شهریه) پرداخت حداکثر شش ماه مقرری ارزی یا ریالی با پرداخت درصدی از معادل ریالی مقرری

ارزی به نرخ سامانه بانک مرکزی طبق مصوبات شورای مرکزی بورس از طرف سازمان یا موسسه انجام می گردد.

تبصره ۱۵: با توجه به مصوبه شورای مرکزی بورس ۱۳۹۶/۱۰/۱۰ بمنظور مشارکت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و بهره مندی کامل دانشجویان از مزایای فرصتهای تحقیقاتی، در صورت نیاز علاوه بر روش کنونی (پرداخت از سوی سازمان مستقیماً به ذینفع)، اعتبار مربوط به هر دانشگاه به صورت کمک به دانشگاه پرداخت می گردد و عملکرد آن توسط اداره کل بورس و اعزام دانشجویان کنترل می شود.

تبصره ۱۶: چنانچه دانشجویان دوره دکتری برای انجام فرصت تحقیقاتی از حمایت سایر نهادها برخوردار شوند مابه التفاوت (در صورت تعلق) وفق مقررات قابل بررسی می باشد.

۲- کمک هزینه ریالی دانشجویان بور سیه و غیربور سیه بابت جبران بخشی از هزینه بلیط رفت و برگشت و بیمه به شرح جدول ذیل قابل پرداخت است ،

نوع دانشجو	استرالیا ، زلاندنو، کانادا، امریکا، ژاپن، افریقای جنوبی، امریکای لاتین	کشورهای شرق و جنوب شرقی آسیا و اروپایی	ترکیه ، لبنان، هند ، روسیه و سایر
بورسیه و غیر بورسیه و پژوهش محور(قبولی آزمون)	۹۰۰۰۰۰۰۰ ریال (نود میلیون ریال)	۵۵۰۰۰۰۰۰ ریال (پنجاه و پنج میلیون ریال)	۳۵۰۰۰۰۰۰ ریال (سی و پنج میلیون ریال)

ب- فرصت: تحقیقاتی داخل

۱- کمک هزینه پژوهش بر اساس مصوبات شورای مرکزی بورس برای تحقیقات نظری به میزان ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ (یکصد میلیون) ریال و برای تحقیقات تجربی و فنی مهندسی به میزان ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ (یکصد و پنجاه میلیون ریال به منظور تامین بخشی از کمک هزینه های تحقیقات دانشجویان بور سیه و غیر بور سیه از اعتبارات سازمان در

چهار چوب اعتبارات تخصیص یافته به موسسه محل انجام تحقیقات جهت هزینه کرد مطابق جدول ذیل پرداخت می شود.

جدول نحوه هزینه کرد ، کمک هزینه پژوهشی فرصت تحقیقاتی داخل کشور در موسسه محل تحقیق دانشجو:

هزینه کرد	درصد	بابت
استاد راهنما میزبان	۳۰٪	بعنوان GRANT در اختیار استاد راهنما قرار گیرد .
خدمات	۳۰٪	مواد و تجهیزات مصرفی آزمایشگاهی و خدمات انفورماتیک و کمک هزینه مسکن و خوابگاه.
مسکن و خوابگاه	۲۰٪	در صورت استفاده دانشجو از خوابگاه در اختیار معاونت دانشجویی قرار گیرد و در غیر اینصورت پس از ارایه مستندات از طریق دانشگاه به دانشجو پرداخت شود.
موسسات	۲۰٪	هدایت و راهبری امور دانشجویان

تبصره ۱۷: در صورتی که محل انجام تحقیقات داخل کشور از میان موسسات غیر وابسته به وزارت باشد، موافقت موسسه محل تحصیل در مورد واریز مبلغ کمک هزینه پژوهشی به حساب موسسه محل تحقیق الزامی است. بنابراین کمک هزینه پژوهشی در وجه موسسه محل تحصیل پرداخت خواهد شد

۲- در طول مدت استفاده دانشجو از فرصت تحقیقاتی داخل ، مقرری ریالی طبق حکم فرصت تحقیقاتی بر مبنای ۱/۵ برابر مقرری دانشجویان بورسیه مؤسسه محل تحقیق که توسط اداره کل بورس تهیه و ابلاغ می گردد پرداخت می شود.

تبصره ۱۸: مقرری برای محل تحقیقاتی که در لیست مقرری دانشجویان بورسیه وزارت نباشد به میزان مقرری مندرج در لیست مقرری دانشجویان بورسیه وزارت در همان شهر با استان محل تحقیق پرداخت می شود.

ماده ۴: سایر مقررات

۱- رعایت شئون اخلاقی منطبق بر موازین و مقررات جمهوری اسلامی ایران از طرف دانشجویان لازم الاجراست .

۲- دانشجو موظف است، پس از بازگشت از فرصت تحقیقاتی ضمن اعلام مراجعت، گزارش کاملی از فعالیت های علمی و تحقیقاتی خود را که با تأیید استاد راهنما رسیده باشد با تأیید موسسه محل تحصیل به اداره کل بورس ارائه نمایند

۳- دانشجو موظف است در صورت انجام تحقیقات کمتر از شش ماه، به تشخیص اداره کل با اداره کل بورس به امور مالی سازمان یا مؤسسه مبالغ اضافی دریافتی را مسترد نماید.

تبصره ۱۹:: ملاک عمل جهت تسویه حساب فرصت تحقیقاتی خارج از کشور مدت اقامت دانشجو در کشور محل تحقیق و برای فرصت کوتاه مدت تحقیقاتی داخل مدت حضور در موسسه محل تحقیق می باشد.

۴- دانشجو موظف است پس از اتمام دوره تحقیقات حداکثر ظرف مدت شش ماه به کشور مراجعت نماید در غیر اینصورت نسبت به استرداد هزینه های انجام شده و خسارات وارده طبق تعهد مأخوذه اقدام می شود .

تبصره ۲۰: در صورت تمدید دوره تحصیلی دانشجو برای نیمسال نهم توسط موسسه ، این مدت بدون پرداخت هزینه تا یکسال با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی قابل افزایش است.

۵- چنانچه دانشجوی بورسیه تحقیقاتی خارج از کشور به هر دلیل و به تشخیص اداره کل بورس در مهلت مقرر موفق به دریافت هزینه های تحقیقاتی استحقاقی نگردد و به ایران مراجعت کند. پس از ارسال درخواست توسط موسسه محل تحصیل معادل

ریالی معوقه های ارزی وی، در ایران به نرخ رسمی ارز تاریخ پایان حکم فرصت تحقیقاتی، در صورت وجود اعتبار، قابل پرداخت است.

تبصره ۲۱: پرداخت هزینه های پیش بینی نشده و غیر مترقبه با تصویب شورای مرکزی بورس بلامانع است.

۶- دانشجو موظف است در طول فرصت کوتاه مدت تحقیقاتی به طور تمام وقت، بر مبنای موضوع رساله خود به پژوهش بپردازد در صورت عدم رعایت این تکلیف و مبادرت به امور غیر پژوهشی حمایت مالی وی قطع شده و مکلف به استرداد وجوه دریافتی و پرداخت خسارت با تشخیص اداره کل بورس خواهد بود.

۷- دانشجو موظف است پس از اتمام فرصت کوتاه مدت پژوهشی، بی وقفه به دانشگاه محل تحصیل خود مراجعت و ضمن معرفی خویش، گزارش جامعی از فعالیت های پژوهشی و نتایج آن ارایه و به تایید استاد راهنما و موسسه محل تحصیل برساند و نسخه ای از آن را نیز به اداره بورس تحویل دهد.

۸- با توجه به متفاوت بودن ماهیت تعهد خدمت ناشی از فرصت تحقیقاتی با تعهد آموزش رایگان، لذا دانشجویان طبق تعهد و تضمین محضری که سپرده اند موظفند پس از اتمام فرصت تحقیقاتی به کشور مراجعت و دو برابر مدت استفاده از فرصت مذکور را پس از فارغ التحصیلی مطابق ضوابط در داخل کشور خدمت نمایند ضمناً "فعالتهای پژوهشی از قبیل دستیار پژوهشی با گذراندن دوره پسا دکترا داخل با تایید دانشگاه نیز به منزله انجام تعهدات محسوب می شود. در غیر اینصورت وفق سند تعهد مآخوذه و قوانین و مقررات حاکم، اقدام قانونی صورت می پذیرد.

۹- مزایای مندرج در این شیوه نامه امتیاز اعطایی سازمان بوده و صرفاً "در صورت تامین اعتبار قابل پرداخت می باشد. ۱۰- نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه، به عهده سازمان می باشد ..

ماده ۵:

این شیوه نامه مشتمل بر ۵ ماده و ۲۱ تبصره در تاریخ ۲۰/۱۲/۱۳۹۶ به تصویب شورای مرکزی بورس رسیده و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است، و کلیه شیوه نامه های مغایر با آن لغو می گردد.

شرایط ضامنین :

۱- طبق متمم شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور سال ۹۵ در مورد شرایط ضامنین به شرح ذیل :

تعداد ضامنین دو نفر بوده و برای ضمانت ضروری است که حداقل دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

۱- کارمندان رسمی دولت و نهادهای عمومی غیر دولتی از قبیل شهرداری ها و نیز نهادهای مأمور به خدمات عمومی از قبیل سازمان تأمین اجتماعی و هلال احمر و غیره

۲- کارکنان شرکتهای سهامی عام از قبیل تمامی بانک های خصوصی و دولتی مشروط بر اینکه خالص دریافت حقوق و مزایای آنها بر حسب آخرین حکم کارگزینی حداقل ۱/۲۰ مبلغ وثیقه مربوطه باشد.

۳- وکلای دادگستری، پزشکان و مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی، کارشناسان رسمی دادگستری، حسابداران رسمی و با ارائه پروانه کار معتبر در زمان ارائه .

۴- دارندگان مشاغل آزاد از قبیل تجار، کسبه و با ارائه پروانه کسب معتبر مشروط بر این که به تشخیص دفتر حقوقی موسسات، توان پرداخت خسارت را دارا باشند.

۵- بازنشستگان کشوری و نهادهای عمومی با ارائه گواهی کسر از حقوق به مبلغ ۱/۲۵ هزینه هایی که مقرر است برای دانشجو انجام شود در روز معرفی، مشروط بر اینکه از بستگان درجه اول و دوم دانشجو باشند.

۶- در خصوص کارکنان و بازنشستگان نیروهای مسلح پذیرش ضمانت موکول به معرفی نهاد مربوطه است.

۷- طلاب حوزه علمیه و روحانیون با گواهی مرکز مدیریت حوزه علمیه شهر مربوطه.

۸- کارکنان شرکت هایی غیر از شرکت های سهامی عام و بیمه شدگان تأمین اجتماعی در صورتی که حداقل یکی از ضامنین بستگان درجه اول و یا دوم دانشجو باشند.

۹- کارکنان رسمی و اعضای هیات علمی رسمی دانشگاه های غیر انتفاعی.

تبصره: در صورت رسمی نبودن صرفاً برای بستگان درجه اول مورد قبول است.

۱۰- در غیر از موارد فوق در صورت تأیید ضمانت ضامن توسط دفتر حقوقی دانشگاه ها و یا موسسات، ضمانت مورد قبول خواهد بود.

۳- وثیقه ملکی

ملک مورد وثیقه اعم از اینکه دارای اعیان است یا خیر، باید شش دانگ - و طلق بوده و در رهن یا موقوفه نباشد.

تبصره: در خصوص املاک موقوفه عام آستان قدس رضوی و نهادهای مشابه که عرصه آنها موقوفه هستند، به شرط اینکه وثیقه گذار نسبت به اعیان آن مالکیت داشته باشد، و نهاد مربوطه نیز موافقت خود را با توثیق اعلام نماید، قابل پذیرش خواهند بود.

یادآوری: فک رهن سند تعهد ماخوذه، پس از ارائه گواهی انجام کار دو برابر مدت استفاده از تسهیلات فرصت تحقیقاتی امکان پذیر می باشد.

قانون معافیت کلیه دانشجویان بورسیه و اعضای هیات علمی که جهت تکمیل تحصیلات عالی با استفاده از فرصت های مطالعاتی به خارج از کشور اعزام می گردند، از پرداخت حق الثبت اسناد مربوط به سپردن تعهد رسمی مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۰۲ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تحقیقاتی و اعضای هیأت علمی حوزه ستادی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که برای استفاده از فرصت های مطالعاتی به خارج از کشور عزیمت می نمایند و همچنین بورسیه ها و دانشجویانی که جهت تکمیل تحصیلات عالیه به خارج از کشور اعزام می گردند و مکلف به سپردن تعهد رسمی می باشند از پرداخت حق الثبت اسناد رسمی به هر میزانی که باشد معاف می گردند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ دوم اسفندماه یکهزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۹/۱۲/۱۳۷۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

بخش پنجم: فرصت مطالعاتی

آئین نامه استفاده از فرصت های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی

مقدمه

در اجرای ماده ۱۵ اصلاحی پیوست شماره ۶ آئین نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و موسسات پژوهشی کشور و موضوع بند ب ماده ۱ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به منظور ارتباط پیوسته و هدفمند اعضای هیئت علمی با سایر دانشگاه ها و موسسات علمی و پژوهشی معتبر داخلی و خارجی با هدف اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور در عرصه های علمی بین المللی، " آئین نامه استفاده از فرصت های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی " به شرح زیر تدوین می شود :

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- تعاریف کلی

۱-۱-۱- منظور از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی، کلیه دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی است که به اختصار " موسسه " نامی ده می شود.

۱-۱-۲- منظور از سازمان، کلیه سازمانهای تحقیقاتی، اجتماعی، اجرایی، تولیدی و خدماتی می باشد که به اختصار " سازمان " نامی ده می شود.

۳-۱-۱- منظور از گروه علمی اعم از گروه آموزشی با پژوهشی است که عضو هیئت علمی در آن مشغول است.

۴-۱-۱- فرصت مطالعاتی مأموریتی است که به اعضای هیئت علمی واجد شرایط منتخب یک موسسه داده می‌شود که برای مدتی معین به منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در سایر دانشگاه‌ها و مراکز علمی یا تحقیقاتی برجسته داخل یا خارج از کشور حضور یابند.

۲-۱- تعریف انواع فرصت‌های مطالعاتی

۱-۲-۱- فرصت مطالعاتی خارج از کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تحقیق و مطالعه در مورد یک موضوع خاص که امکان انجام آن در داخل کشور نمی‌باشد و یا انجام کار مشترک با صاحب نظران و اساتید شاغل در خارج از کشور ضروری باشد، بر اساس کسب حداقل امتیازات و اخذ پذیرش از یک دانشگاه یا مرکز علمی - پژوهشی معتبر مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و موافقت هیئت امناء ذیربط به خارج از کشور اعزام می‌شود.

۲-۲-۱- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

این نوع فرصت مطالعاتی در مدت تعطیلات تابستان و حداکثر به مدت ۲ ماه برای انجام مطالعه و تحقیقی معین و با انجام کارهای عملی و آزمایشگاهی با همکاری موسسه ای علمی در خارج از کشور که مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد انجام می‌گیرد.

۳-۲-۱- فرصت مطالعاتی داخل کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تقویت و افزایش توانمندی‌های پژوهشی و یا انجام مطالعه و تحقیق در یک موضوع خاص در سایر موسسات و مراکز تحقیقاتی و صنعتی معتبر به تشخیص موسسه و با در دانشگاه محل خدمت خود به مطالعه و تحقیق می‌پردازد. در این نوع فرصت مطالعاتی باید موافقت موسسه میزبان برای انجام فرصت مطالعاتی کسب گردد.

ماده ۲- اهداف

۱-۲- توسعه و گسترش تجارب علمی اعضای هیئت علمی و آشنایی بیشتر آنها با دستاوردهای علمی و دانش فنی جدید

۲-۲- کمک به رفع مشکلات علمی و تخصصی کشور با انتقال تجربیات مراکز علمی برجسته از خارج به داخل کشور

۳-۲- استفاده موثر و مفید از امکانات علمی، تجهیزاتی و آزمایشگاهی مراکز علمی برتر داخل و خارج از کشورها

۴-۲- انجام کارهای تحقیقاتی مشترک با دانشمندان و پژوهشگران سایر مراکز علمی برجسته داخل و خارج از کشور به منظور اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور موثر در همکاری‌های بین‌المللی

۵-۲- کمک به توسعه و تقویت همکاری‌های علمی منطقه‌ای و بین‌المللی

۶-۲- به روز شدن دانش تخصصی اعضای هیئت علمی و افزایش توانمندی علمی و کارایی آنان

تذکر ۱- چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام و طرح پژوهشی باشد، طرح می بایست در اولویت های علم و فناوری کشور بوده در نتیجه انجام اجرای آن مشخص باشد.

تذکر ۲- کشورهایی برای اعزام جهت فرصت مطالعاتی در اولویت خواهند بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم نامه همکاری داشته و در تبادل استاد و دانشجو باشد.

ماده ۳- شرایط عضو هیئت علمی در استفاده از فرصت مطالعاتی با توجه به اینکه فرصت مطالعاتی امتیازی است ویژه که بر اساس کسب امتیازات لازم از فعالیتهای موثر و مفید علمی - پژوهشی به اعضای هیئت علمی مؤسسات داده می شود، لازم است عضو هیئت علمی شرایط زیر را برای استفاده از این فرصت دارا باشد:

۱-۳- شرایط عمومی

۱-۳-۱- دارا بودن مرتبه علمی استادیاری و بالاتر تبصره ۱- استفاده از فرصت مطالعاتی برای مربیانی که برابر ضوابط مربوطه از نظر آموزشی و پژوهشی برجسته محسوب می شوند بلامانع است. کیفیت برجستگی در شیوه نامه اجرایی این آئین نامه بیان خواهد شد.

۲-۳-۱- کسب حداقل امتیازهای تعیین شده توسط مؤسسه برای فعالیت های آموزشی و پژوهشی که امتیازهای لازم جهت استفاده از فرصت مطالعاتی طی شیوه نامه اجرایی تبیین خواهد گشت.

تبصره ۲- آن دسته از اعضای هیئت علمی که تصدی یکی از سمت های ریاست دانشگاه، ریاست پژوهشگاه و معاونت وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی و بالاتر را برای یک دوره چهار ساله به عهده داشته اند، حق استفاده از فرصت مطالعاتی بدون رعایت بند ۳-۱-۲ را دارند.

۳-۱-۳- ارائه یک برنامه مطالعاتی یا یک طرح تحقیقاتی مشخص با توجه به اهداف مندرج در ماده ۲ و تایید موسسه ای که عضو هیئت علمی در آن شاغل است و کسب نظر مساعد و پذیرش از یک موسسه معتبر داخل یا خارج از کشور (که مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در همه ابعاد علمی، اجتماعی باشد)

۳-۱-۴- موافقت رئیس دانشگاه با استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی مبنی بر عدم ایجاد خلل در فعالیتهای آموزشی و با پژوهشی در زمان استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی.

۳-۱-۵- برخورداری از صلاحیت عمومی و اخلاقی و نداشتن منع قانونی دیگر.

۳-۲- شرایط فرصت مطالعاتی خارج از کشور

۳-۲-۱- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی قطعی

تبصره ۳- در شرایط خاص و برای انجام تحقیقاتی ویژه با نظر هیئت امنای موسسه، عضو هیئت علمی با وضعیت رسمی آزمایشی نیز می تواند از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده کند.

۳-۲-۲- دارا بودن حداقل پنج سال سابقه خدمت تمام وقت برای بار اول و حداقل پنج سال خدمت تمام وقت در مؤسسه پس از پایان فرصت مطالعاتی قبلی برای دفعات بعد.

تبصره ۴- حداقل مدت مذکور برای اعضای هیئت علمی مؤسسه های تازه تأسیس و در حال توسعه طبق تأییدیه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چهار سال خواهد بود.

۳-۳- شرایط فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

۱-۳-۳- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی و یا پیمانی-

تبصره ۵- اعضای هیئت علمی پیمانی فقط در طول مدت قرارداد می توانند از این نوع فرصت مطالعاتی استفاده نمایند.

۲-۳-۳- دارا بودن سه سال سابقه خدمت و سه سال فاصله سنواتی بین دو فرصت مطالعاتی

۴-۳- شرایط فرصت مطالعاتی داخل کشور

۱-۳-۴- دارا بودن حداقل وضعیت استخدامی رسمی آزمایشی

۲-۳-۴- چهار سال سابقه خدمت و چهار سال فاصله سنواتی بین دو فرصت مطالعاتی-

ماده ۴- تعهدات و تسهیلات مؤسسه

۱-۴- فرصت مطالعاتی خارج از کشور

مؤسسه مکلف است براساس نوع فرصت مطالعاتی، تسهیلاتی را در اختیار عضو هیئت علمی خود به شرح زیر قرار دهد:

۱-۴-۱- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تامین کامل هزینه های فرد و خانواده توسط مؤسسه

۱-۱-۱-۴- پیش بینی و تامین اعتبار مورد نیاز در بودجه تفصیلی سالانه مؤسسه برای استفاده حداکثر ۵ درصد اعضای هیئت علمی متقاضی و واجد شرایط خود جهت گذراندن دوره فرصت مطالعاتی بر اساس اولویت هایی که تعیین و اعلام خواهد کرد.

۲-۱-۱-۴- هزینه های ریالی و ارزی مترتب بر انجام فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی، همسر و حداکثر دو فرزند (حداکثر سن فرزند ۱۶ سال) بهای بلیط رفت و برگشت و اقامت در کشور مقصد، بیمه و هزینه های پزشکی و هزینه اخذ ویزا و عوارض خروج از کشور تا سقف تعرفه ای که به تصویب هیئت امناء ذیربط می رسد از محل تامین حقوق و مزایای عضو هیئت علمی و بر اساس آخرین حکم و هم چنین، مابه التفاوت آن از اعتبارات پژوهشی پیش بینی شده و در بودجه تفصیلی مؤسسه پرداخت خواهد شد.

تذکر ۳- سقف میزان مقرری ارزی بر اساس آخرین جدول پیشنهادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تصویب هیئت امنای ذیربط تعیین می گردد

۳-۱-۱-۴- در صورتی که مبلغ ریالی ارز تخصیص یافته به عضو هیئت علمی از میزان حقوق و مزایای وی کمتر باشد، پس از کسر مبلغ ریالی ارز از حقوق و مزایای متقاضی، مابه التفاوت آن به عضو هیئت علمی برگردانده می شود.

۴-۱-۱-۴- کسر کسورات قانونی حقوق و هزینه های مصروفه طبق ضوابط جاری خواهد بود.

۵-۱-۱-۴- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی به شرط رعایت مفاد مواد این آئین نامه جزء سابقه خدمت دانشگاهی عضو هیئت علمی محسوب خواهد شد.

۲-۱-۴- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تأمین بخشی از هزینه ها توسط موسسه

آن عده از اعضاء هیئت علمی واجد شرایط (موضوع ماده ۳) که با توجه به محدودیت اعتبارات پیش بینی شده در بودجه مؤسسه امکان استفاده از تسهیلات کامل در یک سال مشخص را نداشته باشند، در صورت تمایل می توانند با حکم ماموریت پژوهشی صرفاً با دریافت کامل حقوق و مزایای مرتبه و پایه خود، از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده نمایند

۳-۱-۴- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تقاضا و حمایت مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

این نوع فرصت مطالعاتی برای برطرف نمودن یک نیاز پژوهشی و یا حل مشکل یک سازمان و بنا به درخواست مراکز و یا سازمان های تحقیقاتی کشور انجام می گیرد. در این حالت عضو هیئت علمی با حکم ماموریت پژوهشی، صرفاً حقوق و مزایای خود را از موسسه دریافت می کند و تأمین بخش با کل هزینه های دیگر توسط سازمان حامی بیرون دانشگاه خواهد بود

۴-۱-۴- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور موسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور، حقوق و مزایای عضو هیئت علمی، بلیط رفت و برگشت عضو هیئت علمی، مابه التفاوت ارزی و بیمه را پرداخت می نماید

۲-۱-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور

۱-۲-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تأمین کامل هزینه ها توسط موسسه

۱-۲-۴- مؤسسه می تواند برای هر ترم تحصیلی حداکثر ۱۰٪ (مجموع فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور) اعضای هیئت علمی متقاضی منتخب را به فرصت مطالعاتی اعزام کند

۲-۲-۴- کسب موافقت سازمان متقاضی برای تایید فرصت مطالعاتی داخل توسط موسسه الزامی است. ۴-۲-۱-۳

- مؤسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی داخل کشور، مکلف است حقوق و مزایای عضو هیئت علمی را بطور کامل پرداخت کند.

تبصره ۶- مؤسسه علاوه بر تسهیلات این بند با تصویب هیئت امنا می تواند نسبت به پرداخت حق ماموریت به عضو هیئت علمی در طول فرصت مطالعاتی اقدام نماید.

تبصره ۷- مؤسسه می تواند به اعضای هیئت علمی که در طول فرصت مطالعاتی داخل از ارائه واحد آموزشی معاف خواهند بود، حق التدریس واحدهای آموزشی و رساله های دکتری و پایان نامه های کارشناسی ارشد (حداکثر تا سقف مجاز پایان نامه در ترم) را پرداخت نماید

۴-۲-۴- سازمان می تواند حق الزحمه ای براساس قرارداد منعقد شده بین موسسه و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید

۲-۲-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

۱-۲-۴- موسسه مکلف است برای عضو هیئت علمی داوطلب، با حکم ماموریت پژوهشی نسبت به پرداخت کامل حقوق و مزایای وی، اقدام نماید.

۲-۲-۴- سازمان می تواند حق الزحمه ای بر اساس قرارداد منعقدۀ بین عضو هیئت علمی و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید

۳-۲-۴- سازمان امکانات و تسهیلات لازم از جمله منابع علمی، اتاق کار و ... را برای استفاده کننده از فرصت مطالعاتی تامین می نماید

۴-۲-۴- سازمان می تواند در صورت امکان برای تشر نتایج تحقیقات انجام شده توسط استفاده کننده از فرصت مطالعاتی، وی را برای شرکت در مجامع علمی بین المللی با هزینه خود اعزام نماید.

۵-۲-۴- موسسه مکلف است به منظور تشویق اعضاء هیئت علمی به انجام دوره فرصت مطالعاتی داخل کشور تمهیداتی فراهم آورد از جمله اینکه برای گذراندن هر دوره شش ماهه فرصت مطالعاتی داخلی یک پایه تشویقی به عضو هیئت علمی اعطاء نماید

۴- عضو هیئت علمی در زمان استفاده از هر نوع فرصت مطالعاتی می تواند برای ارائه مقاله به شهر با کشور دیگر مسافرت نموده و از امکانات متعارف در ارائه مقالات در کنفرانس ها و همایش های معتبر استفاده نماید.

ماده ۵- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی

۱-۵- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور حداقل یک و حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی می باشد، عضو هیئت علمی بنا به تشخیص شورای پژوهشی مؤسسه می تواند از مدت زمانی فصل تابستان در آغاز با میانه با پایان مدت فرصت مطالعاتی به عنوان بخشی از فرصت استفاده نماید قابل ذکر است که هزینه های مدت زمان تابستان از حقوق و مزایای شخصی تامین می شود ۵-۲- مدت

استفاده از فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور حداکثر ۲ ماه در تابستان می باشد.

تبصره ۸- درخواست هرگونه مرخصی استحقاقی یا بدون حقوق بلافاصله قبل یا بعد از استفاده از دوره فرصت مطالعاتی ممنوع می باشد.

تبصره ۱- در صورتیکه استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی از نوع تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه براساس نیاز خارج از موسسه باشد و حضور بیشتر عضو هیئت علمی در فرصت مطالعاتی برای حل مساله ضروری تشخیص داده شود، تکرار و تمدید دوره تا سه نهم سال تحصیلی با بررسی عملکرد و تایید موسسه و موافقت معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۶- شیوه نامه اجرایی شیوه نامه اجرایی آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی مشتمل بر شاخص های امتیاز دهی و تعیین حداقل امتیازات لازم برای پذیرش درخواست، میزان و نحوه سپردن تعهد خدمت عضو هیئت علمی برخوردار از تسهیلات فرصت مطالعاتی، مشخصات و مختصات برنامه عضو هیئت علمی براساس اولویت های پژوهشی کشور، نحوه ارائه گزارش نهایی پایان دوره فرصت مطالعاتی و نحوه تاثیر آن در استفاده از ترفیع، ارتقاء و استفاده بعدی از فرصت مطالعاتی، توسط معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین و به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری خواهد رسید و جهت اجرا به کلیه موسسات تابعه ابلاغ می شود.

تذکر ۵- چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام طرح پژوهشی باشد، طرح می بایست در اولویت های علم و فناوری کشور بوده و خروجی آن مشخص گردد.

تذکر ۶- کشورهایایی برای اعزام عضو هیئت علمی به فرصت مطالعاتی در اولویت خواهند بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم نامه همکاری داشته و در تبادل اسناد و دانشجو باشد.

تذکر ۷- چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر با نمایه استنادی بین المللی پس از انجام فرصت مطالعاتی خارج از کشور و چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر علمی - پژوهشی داخلی پس از انجام فرصت مطالعاتی داخل کشور الزامی است. در صورت عدم رعایت آن، علاوه بر محرومیت از فرصتهای مطالعاتی و سفرهای علمی بعدی، معادل هزینه های مصروفه اعم از حقوق و غیره به عنوان خسارت از عدم انجام تعهد رسمی تعیین می گردد

ماده ۷- تضمین استفاده از فرصت مطالعاتی

عضو هیئت علمی در قبال استفاده از فرصت مطالعاتی اعم از داخل یا خارج از کشور باید به موجب سند رسمی تعهد نماید که به مدت سه برابر زمان استفاده از فرصت در موسسه متبوع خدمت کند.

صدور حکم استفاده از فرصت مطالعاتی منوط به توثیق سند ملکی (غیر منقول) با تعهد کارمندی محضری توام با اسناد تجاری به میزان دو برابر کل هزینه های مصروفه اعم از ریالی و ارزی می باشد که قرار است در طول مدت استفاده از فرصت دریافت گردد و مبلغ آن توسط موسسه تعیین خواهد شد تا در صورت تخلف از مفاد سند تعهد رسمی، موسسه بتواند فارغ از هرگونه الزام به تشریفات و پا با اعلام به دفترخانه، از طریق صدور اجرائیه به میزان دو برابر کلیه هزینه های مصروفه بابت وجه التزام و دیون خسارات دولت از متعهد و ضامن یا ضامنین وی به نحو انفرادی یا اشتراکی (مسئولیت تضامنی) اخذ نماید.

تذکر ۸- مسئولیت اخذ سند تعهد رسمی و اتخاذ تصمیم راجع به کیفیت سند مآخوذه اعم از تضمین ملکی یا تعهد کارمندی توأم با توثیق اسناد تجاری با موسسه می باشد.

ماده ۸- نظارت بر حسن اجرا

نظارت بر حسن اجرای این آئین نامه بر عهده معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

ماده ۹- تصویب

آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی خارج کشور مشتمل بر ۹ ماده، ۹ تبصره و ۸ تذکر در تاریخ ۳۰/۶/۸۹

به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسیده است و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست با ابلاغ این آئین نامه کلیه آئین نامه ها و دستور العمل های فرصت مطالعاتی موجود لغو و بلا اثر اعلام می گردد.

کامران دانشجو- وزیر علوم تحقیقات و فناوری

بخش ششم: آموزش رایگان

قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۳/۰۴/۳۰ مجلس شورای ملی

ماده ۱- کلیه اطفال و جوانان ایرانی که واجد شرایط تحصیل می باشند، باید بدون هیچ گونه مانعی به تحصیل پردازند و هیچکس نمی تواند آنان را از تحصیل بازدارد جز با مجوز قانونی.

ماده ۲- در هر محل که براساس قانون آموزش و پرورش عمومی اجباری و مجانی مصوب ۱۳۲۲/۰۵/۰۶

و اصلاحی آن مصوب ۲۹ خرداد ماه ۱۳۵۰ موجبات تحصیل مراحل تعلیمات ابتدایی و راهنمایی که اجباری و مجانی است فراهم و اعلام شده باشد پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک که وظیفه نگهداری و تربیت کودک بر عهده او می باشد موظف است نسبت به ثبت نام و فراهم کردن موجبات تحصیل کودک تحت سرپرستی خود اقدام کند و در صورتی که از انجام این وظیفه خودداری نماید وزارت آموزش و پرورش نسبت به ثبت اسامی کودکان مندرج در آمار ارسالی اداره کل ثبت احوال موضوع تبصره ماده ۵ قانون آموزش و پرورش عمومی اجباری و مجانی و همچنین نسبت به ثبت نام کودک واجد شرایط تحصیل در مراحل اول و دوم موضوع ماده ۲ قانون اصلاح قانون مذکور اقدام خواهد نمود.

ماده ۳- پدر یا مادر یا سرپرست قانونی نوجوان کمتر از هجده سال مکلف است به ثبت نام نوجوانی که دوره راهنمایی را طی نموده و طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش برای تحصیلات بالاتر مستعد شناخته می شود اقدام نماید و وسایل ادامه تحصیل او را فراهم کند و در صورت عدم تمکن مالی، دولت مکلف است امکانات لازم را برای ادامه تحصیل این قبیل نوجوانان با رعایت ماده ۶ این قانون فراهم نماید.

مرجع و ضوابط تشخیص عدم تمکن مالی پدر و مادر یا سرپرست در آیین نامه ای که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تعیین می شود.

ماده ۴- هر یک از پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک و نوجوان کمتر از هجده سال که قانون مسئول پرداخت مخارج زندگی او می باشد و با داشتن امکانات مالی از تهیه و سایل و موجبات تحصیل کودک یا نوجوان واجد شرایط تحصیل مشمول این قانون در محلی که موجبات تحصیل دوره های مربوط از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد امتناع کند یا به نحوی از انحاء از تحصیل او جلوگیری نماید به حکم مراجع قضایی که خارج از نوبت رسیدگی می کنند به جزای نقدی از ده هزار ریال تا دویست هزار ریال و به انجام تکالیف فوق نسبت به کودک یا نوجوان محکوم خواهد شد.

هر گاه پس از ابلاغ حکم پدر یا مادر یا سرپرست به تکلیف مقرر در حکم دادگاه اقدام ننماید یا پس از اجرای حکم مجدداً کودک یا نوجوان را از تحصیل باز دارد به حبس جنحه ای از یک تا سه سال و تأمین هزینه معاش و تحصیل کودک یا نوجوان خود محکوم خواهد شد.

تبصره - وجوه حاصل از جزای نقدی موضوع این ماده در اختیار شورای آموزش و پرورش منطقه ای مربوط قرار می گیرد تا جهت تکمیل کتابخانه مدارس همان منطقه به مصرف برسد.

ماده ۵- تحصیلات حرفه ای تا پایان دوره متوسطه مجانی است.

ماده ۶- تحصیلات دوره متوسطه حرفه ای برای کسانی که می خواهند در دستگاه های دولتی خدمت کنند مجانی خواهد بود مشروط بر این که این افراد حداقل به مدت سنوات تحصیل برای دولت خدمت کنند. ضوابط مربوط به خدمت در دستگاه های دولتی و نحوه اجرای این ماده طبق آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷- دانشجویان و هنرجویانی که بخواهند از آموزش رایگان در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور استفاده نمایند مکلفند برابر مدتی که از تحصیل رایگان استفاده کرده اند در ایران خدمت نمایند. در صورت استنکاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمت مذکور باید هزینه تحصیلات رایگان را تمام یا به تناسب مدتی که خدمت نکرده اند به دولت بپردازند.^۴

دانشجویان و هنرجویانی که مایل به استفاده از تحصیلات رایگان نیستند مکلف به پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی می باشند.

تبصره - آیین نامه مربوط به احتساب هزینه تحصیلات عالی و نحوه خروج از کشور افراد مذکور و نیز نحوه اشتغال آنان از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران اجرا خواهد شد.

ماده ۸- دانشجویان و هنرجویان دانشگاه ها، دانشکده ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارتخانه ها و مؤسسات عام المنفعه که برای خدمت در دانشگاه ها، وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکت های مذکور آموزش می بینند، مکلفند طبق

^۴ به موجب مصوبه هشتاد و هفتمین جلسه ۷۸/۱۳۶۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی پذیرفته شدگان مناطق ۲ و بالاتر موظفند دو برابر مدت دوره تحصیل در همان منطقه با مناطق محروم تر خدمت نمایند.

تعهدنامه رسمی که در بدو ورود برابر مقررات مربوط از آنان اخذ می شود تعهدات خود را انجام دهند. در آگهی پذیرش دانشجو و هنرجو برای این نوع مؤسسات، دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها و تعهدنامه مزبور باید شرایط تحصیل و کیفیت و ضمانت اجرای تعهدات قید شود.

از تاریخ تصویب این قانون، مواد ۷ و ۸ قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیلی اطفال و جوانان ایرانی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۴ لغو می گردد.^۵

ماده ۹- محصلینی که با استفاده از کمک هزینه تحصیلی و یا مقرری نیروهای مسلح به منظور خدمت در ارتش، ژاندارمری کشور و شهربانی کشور تحصیل می نمایند از شمول مقررات این قانون مستثنا بوده و در هر مورد تابع مقررات سازمان متبوع خواهند بود.

قانون فوق مشتمل بر نه ماده و یک تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه فوق العاده روز دوشنبه ۱۳۵۳/۴/۱۷ و در جلسه روز یکشنبه سی ام تیرماه یکهزار و سیصد و پنجاه و سه شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

^۵ مواد ۷ و ۸ به موجب لایحه قانونی مورخ ۵۸/۲۶/۷ مصوب شورای انقلاب اصلاح شده است.

اخذ تعهد خدمت از پذیرفته‌شدگان امتحان گزینش دانشجو سالهای تحصیلی ۶۵-۶۶ به بعد مصوب جلسه هشتاد و هفتمین مورخ ۶۵/۷/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

(دستگاه اجراء کننده: وزارت فرهنگ و آموزش عالی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش عالی)

از پذیرفته شدگان رشته‌های مختلف تحصیلی در امتحان گزینش دانشجو در سال تحصیلی ۶۵-۶۶ و سالهای آینده تعهد نامه خدمت به شرح ذیل اخذ میشود:

۱- پذیرفته شدگان رشته‌های مختلف تحصیلی امتحان گزینش سال تحصیلی ۶۵-۶۶ و بعد از آن که با استفاده از سهمیه مناطق (به جز سهمیه ۱) و عشایر در موسسات آموزش عالی پذیرفته میشوند، به دلیل امتیازاتی که در پذیرش سهمیه ای از آن برخوردار شده اند متعهد شوند که در همان منطقه یا منطقه محرومتر به مدت حداقل دو برابر دوره تحصیل دانشگاهی مطابق ضوابط رشته‌های تحصیلی خدمت نمایند.

۲- پذیرفته شدگان رشته‌های مختلف تحصیلی امتحان گزینش سال تحصیلی ۶۵-۶۶ و بعد از آن که با استفاده از سهمیه منطقه ۱ و سایر سهمیه‌ها (به غیر از موارد مذکور در بند ۱) در مؤسسات آموزش عالی پذیرفته می شوند به مدت یک برابر طول دوره تحصیل دانشگاهی (تعهد مربوط به قانون آموزش رایگان) در مناطقی که هر یک از ارگانهای ذیربط تعیین می نمایند، خدمت کنند.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی رفسنجانی

آیین نامه اجرایی تبصره ماده ۷ قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ شورای انقلاب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

در جلسه مورخ ۱۲/۳/۵۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۷۱۹/۱ مورخ ۲/۳/۵۹ - وزارت فرهنگ و آموزش عالی، آیین نامه اجرایی تبصره ماده هفت موضوع لایحه قانونی اصلاح مواد هفت و هشت قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۲۶/۷/۵۸ را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- دانشجویان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و هنرجویان مؤسسات آموزش عالی هنری که از تحصیلات رایگان موضوع قانون اصلاح ماده هفت قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیلی اطفال و جوانان ایرانی استفاده می کنند مکلفند برابر مدت تحصیل رایگان خود در ایران خدمت نمایند

تبصره ۱- دانشجویان و هنرجویان مذکور در این ماده که مایل به استفاده از تحصیلات رایگان نیستند باید شهریه و هزینه تحصیلی اعلام شده از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی را هنگام ثبت نام به محل تحصیل خود بپردازند.

تبصره ۲- شهریه دانشجویان و هنرجویان مشمول تحصیلات رایگان در هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی پس از بررسی وزارت فرهنگ و آموزش عالی تعیین و پرداخت خواهد شد و افزایش یا کاهش آن نیز با وزارت مذکور خواهد بود.

تبصره ۳- مدت خدمت وظیفه عمومی یا خدمت در بیمارستانها جهت کارورزی در رشته های پزشکی (دوره انترنی) و نیز طی دوره تخصصی پزشکی در داخل کشور

بعد از تحصیلات موضوع ماده ۷ قانون فوق جزو خدمت مذکور در ماده یک این آیین نامه محسوب می شود.

ماده ۲- دانش آموختگانی که از آموزش رایگان استفاده کرده اند چنانچه طبق مقررات آموزشی جهت تکمیل تحصیلات در دوره های بالاتر در کشور پذیرفته شوند، خدمت مربوط به آموزش رایگان خود را پس از خاتمه تحصیلات انجام خواهد داد.

ماده ۳- دانش آموختگان دوره های دانشگاهی مشمول ماده ۷ قانون فوق قبل از انجام خدمت مذکور در قانون با رعایت کلیه مقررات مربوط و ضوابطی که توسط وزارت فرهنگ و آموزش عالی تعیین شده است می توانند برای ادامه تحصیلات بالاتر به خارج از کشور عزیمت نمایند و خدمت مربوط به آموزش رایگان را بعد از اتمام تحصیلات در خارج و مراجعت به ایران انجام دهند.

ماده ۴- هر یک از دانشجویان و هنرجویان مشمول ماده هفت قانون مذکور در صورتی که تمام یا قسمتی از خدمت مذکور در ماده یک این آیین نامه را **انجام ندهند** باید هزینه تحصیلات خود را اعم از شهریه و کمک های دریافتی به طور کامل یا به تناسب عدم انجام خدمت نقدا از طریق وزارت فرهنگ و آموزش عالی به دولت بپردازند.

تبصره ۱- هزینه های تحصیلی هر دانشجو یا دانش آموخته اعم از شهریه یا مابه التفاوت شهریه و کمک های دریافتی که دانشجو با دانش آموخته در صورت استکاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمت مذکور در ماده یک آیین نامه **مکلف به پرداخت آن خواهد بود** به وسیله وزارت فرهنگ و آموزش عالی تعیین و دریافت خواهد شد.

تبصره ۲- پرداخت هزینه های تحصیلی موضوع این ماده در موارد خاص حسب مورد به تشخیص وزیر فرهنگ و آموزش عالی و وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی به صورت تقسیط امکان پذیر خواهد بود.^۶

ماده ۵- در صورتی که دانشجو یا هنرجوی مشمول ماده ۴ این آیین نامه مستخدم یکی از وزارتخانه ها یا مؤسسات و شرکت های دولتی با شهرداری ها باشد و از طرف مؤسسه متبوع خود منحصرأ برای ادامه تحصیلات بدون انجام خدمات اداری موظف خود مأمور شده باشد، در صورت استنکاف از انجام خدمت مذکور در ماده یک آیین نامه برابر تعهد مربوط باید وجوه مذکور در ماده (۱) آیین نامه را پرداخت کند و نسبت به حقوق و مزایای دریافتی ایام تحصیل از محل خدمت خود برابر قانون و مقررات با او رفتار خواهد شد.

ماده ۶- در تمام موارد فوق هیچ گونه مدرک تحصیلی یا ریز نمرات یا گواهینامه فراغ از تحصیل از طرف دانشگاه ها یا مؤسسات آموزش عالی به مشمولین مواد اصلاحی هفت و هشت قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیلی اطفال و جوانان ایرانی قبل از پایان خدمت مذکور در ماده یک این آیین نامه با پرداخت مخارج تحصیلات و کمکهای دریافتی موضوع این آیین نامه تسلیم نخواهد شد. لکن به دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان از طرف محل تحصیل گواهی موقت فراغ از تحصیل که فقط دارای ارزش استخدامی در ایران است، اعطای خواهد شد تا براساس آن در هر وزارتخانه و مؤسسه دولتی یا غیر دولتی که مایل به استخدام آنان است به کار اشتغال ورزند.

^۶ الحاقی به موجب تصویب نامه شماره ۳۴۸۶ ت ۲۳۵ ه مورخ ۳۰/۵/۷۰ هیأت

ماده ۷- دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان چنانچه مستخدم رسمی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی باشند و قبل از انجام تعهد خدمت مربوط بازنشسته شوند مشمول مقررات مربوط به ماده ۶ این آیین نامه خواهند بود.

ماده ۸- دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان جزو کادر ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی از شمول مقررات مربوط به ماده ۶ این آیین نامه مستثنا خواهند بود.

ماده ۹- دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی با اعلام وزارت فرهنگ و آموزش عالی دایره پرداخت هزینه های تحصیلی و کمک های دریافتی یا انجام خدمت مقرر در قانون توسط دانش آموختگان یا دانشجویان بهره مند از تحصیلات رایگان مجاز به تسلیم اصل مدرک تحصیلی آنان می باشند.

ماده ۱۰- دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی در هر نیم سال تحصیلی باید فهرست اسامی و مشخصات کامل سجلی و تحصیلی دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان را حداکثر یک ماه پس از فراغ از تحصیل به تفکیک رشته تحصیلی و ترتیب میانگین کل نمرات و مدت تعهد و نشانی دقیق دانش آموختگان به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ارسال نمایند تا به سازمان امور اداری و استخدامی کشور فرستاده شود.

ماده ۱۱- دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان به منظور اشتغال در بخش دولتی که نیاز بوجود آنان دارند، باید مانند سایر داوطلبان استخدام در امتحانات و مسابقات استخدامی رسمی طبق قانون استخدام کشور شرکت نموده و به کار اشتغال ورزند.

تبصره - در مواردی که وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی نتوانند نیازهای خود را از طریق انتشار آگهی استخدامی و جذب داوطلبان مورد نیاز برطرف نمایند سازمان امور اداری و استخدامی کشور از طریق تهیه و ارسال فهرست اسامی و مشخصات دانش آموختگان مورد نیاز به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی نسبت به معرفی واجدین شرایط و رفع نیاز این گونه مؤسسات اقدام نموده و مراتب را به وزارت فرهنگ و آموزش عالی اعلام خواهد نمود.

این گونه دانش آموختگان مکلفند براساس تعهدات خدمت خود در وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مورد نظر به کار اشتغال ورزند.

ماده ۱۲- چنانچه ظرف ۶ ماه پس از فراغت از تحصیل دانش آموختگان بهره مند از تحصیلات رایگان امکان اشتغال برای آنان از طریق شرکت در امتحانات و مسابقات استخدامی موضوع ماده ۱۱ این آیین نامه و تبصره ۱ آن بنا به گواهی سازمان امور اداری و استخدامی کشور فراهم نگردد، فهرست اسامی و مشخصات آنان جهت اشتغال در بخش غیر دولتی از طرف سازمان امور اداری و استخدامی کشور به وزارت کار و امور اجتماعی ارسال می گردد، چنانچه پس از ۶ ماه وزارت کار و امور اجتماعی نیز عدم امکان کاریابی برای دانش آموختگان را در بخش غیردولتی به وزارت فرهنگ و آموزش عالی اعلام نماید، تعهد خدمت این گونه دانش آموختگان لغو شده اعلام می گردد.

تبصره - مفاد ماده ۱۲ در مورد مشمولین خدمت وظیفه عمومی پس از پایان خدمت وظیفه عمومی قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۳- مشمولان ماده ۷ اصلاح قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیلی اطفال و جوانان ایرانی در صورتی که بخواهند قبل از پایان خدمت مذکور در ماده یک این

آیین نامه و یا بدون پرداخت هزینه های تحصیلی و کمک های دریافتی جهت ادامه تحصیلات و یا به طور موقت به خارج عزیمت نمایند باید با تنظیم تعهدنامه رسمی و ضمانت شخصی دیگری یا سپردن وثیقه ملکی یا ضمانت بانکی با توجه به ضوابطی که وزارت فرهنگ و آموزش عالی مقرر بدارد تعهد نمایند پس از انقضای مدت لازم که در هر مورد تعیین و تشخیص آن با وزارت فرهنگ و آموزش عالی خواهد بود، جهت انجام خدمت به ایران مراجعت کند، در صورت عدم مراجعت در تاریخ انقضای مدت مذکور وزارت فرهنگ و آموزش عالی مطالبات دولت را از محل وثیقه یا ضامن وصول خواهد کرد.

ماده ۱۴- دانشجویان و هنرجویانی که قبل از فراغ از تحصیل از دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی ترک تحصیل کنند و یا اخراج شوند، در صورتی که از تحصیلات رایگان استفاده کرده باشند از لحاظ انجام خدمت در ایران یا استرداد هزینه های تحصیلی و کمک دریافتی و سایر موارد مشمول این آیین نامه خواهند بود.

ماده ۱۵- از تاریخ تصویب این آیین نامه، آیین نامه اجرایی موضوع ماده هشت قانون تأمین و سایل و امکانات تحصیلی اطفال و جوانان ایرانی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۴ لغو می گردد.

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

دستورالعمل جامع ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان

مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶

مقدمه

به استناد مواد آیین نامه اجرائی تبصره ماده هفت لایحه قانونی موضوع اصلاح مواد هفت و هشت قانون تأمین و سائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ این دستورالعمل تنظیم و به منظور ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان کلیه مقاطع تحصیلی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی قابل اجرا است. به موجب این دستورالعمل دانشجویان و دانش آموختگانی که از تحصیلات رایگان استفاده می کنند مکلف هستند برابر مدت تعهد با توجه به نوع سهمیه خود در ایران (بدون محدودیت برای محل انجام تعهد دانش آموختگان سهمیه مناطق) خدمت نمایند.

وفق ماده ۶ آیین نامه اجرائی مواد هفت و هشت قانون تأمین و سائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی به دانش آموختگان بهره مند از آموزش رایگان و یا وام صندوق رفاه دانشجویان صرفاً گواهی نامه موقت پایان تحصیل که فقط دارای ارزش استخدامی در ایران است، تسلیم خواهد شد.

استنادات قانونی:

- مواد آیین نامه اجرائی مورخ ۱۳۵۴/۴/۲۹ در اجرای ماده هفت و هشت قانون تأمین و سائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب مردادماه سال ۱۳۵۳

در خصوص دانشجویان و هنرجویانی که برابر تعهد و یا دو برابر مدت آموزش رایگان خود در ایران مکلف هستند خدمت نمایند.

- لایحه قانونی اصلاح مواد هفت و هشت قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مورخ ۱۳۵۸/۷/۲۶ شورای انقلاب اسلامی ایران در خصوص مدت تعهد خدمت مربوط به بهره مندی از آموزش رایگان.

- آئین نامه اجرایی تبصره ماده ۷ موضوع لایحه قانونی اصلاح مواد هفت و هشت قانون تأمین و وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ در خصوص شرایط لغو تعهد خدمت آموزش رایگان.

- مصوبه هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۶۵/۷/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص اخذ تعهد خدمت از پذیرفته شدگان آزمون سراسری.

الف: تعاریف و کلیات

ماده ۱:

۱- ۱- وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۱- ۲- سازمان: سازمان امور دانشجویان.

۱- ۳- موسسه: کلیه دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی.

۱- ۴- اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان.

۱- ۵- آموزش رایگان: منظور آموزش بدون پرداخت هزینه دانشجوی در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی در دانشگاه هایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده می نمایند.

۱- ۶- تعهد خدمت آموزش رایگان (تعهد خدمت): کلیه دانشجویان بهره مند از آموزش رایگان مکلفند برابر مدت تعهد مندرج در این دستورالعمل در ایران خدمت نمایند.

۱- ۷- گواهی نامه موقت پایان تحصیلات (گواهی نامه موقت): گواهی نامه ای دال بر اتمام تحصیلات در رشته و مقطع مشخص، با قید مدت تعهد خدمت آموزش رایگان و بدهی صندوق رفاه دانشجویان.

۱- ۸- گواهی نامه پایان تحصیلات (گواهی نامه): گواهی نامه ای دال بر اتمام تحصیلات در رشته و مقطع مشخص، بدون قید تعهد خدمت آموزش رایگان و بدهی صندوق رفاه دانشجویان، که مبتنی بر تصفیه کلیه تعهدات دانشجوی می باشد.

۱- ۹- ریزنمرات: به کارنامه دانشجو به همراه نمرات واحدهای اخذ شده در طول دوران تحصیل وی اطلاق می شود.

۱- ۱۰- دانش نامه: به مدارک صادر شده پایان دوره آموزش های رسمی (دوره کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری حرفه ای و دکتری تخصصی) اطلاق می شود، که مبتنی بر تصفیه کلیه تعهدات دانشجو می باشد.

۱- ۱۱- تصفیه حساب: تصفیه حساب با کلیه واحدهای دانشگاه و تعیین تکلیف بدهی های صندوق رفاه دانشجویان (که شامل تصفیه حساب کامل یا بصورت اقساط با دریافت دفترچه می باشد).

۱- ۱۲- تصفیه حساب قطعی: شامل تصفیه حساب با دانشگاه، تصفیه بدهی ها به صندوق رفاه دانشجویان و ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان.

۱- ۱۳- تصفیه حساب صندوق رفاه: به تصفیه کلیه بدهی های صندوق رفاه دانشجویان به هنگام اتمام تحصیل (دانش - آموختگی، اخراج و انصراف) گفته می شود.

۱- ۱۴- ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان: لغو کلیه تعهدات خدمت آموزش رایگان از طریق یکی از روش های مندرج در این دستورالعمل.

۱- ۱۵- مبلغ هزینه پرداخت معادل تعهد خدمت آموزش رایگان (مبلغ تعهد): وجه تعیین شده در ازای ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان.

۱- ۱۶- دانشگاه های وابسته: دانشگاه ها، دانشکده ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارتخانه ها (به جز وزارت علوم و بهداشت)، نهادهای حکومتی، نهادهای نظامی و انتظامی و مؤسسات عام المنفعه می باشد.

۱- ۱۷- دوره های شهریه پرداز: به دوره های تحصیل در مقاطع مختلف آموزش عالی گفته می شود که شامل دوره های نوبت دوم، پردیس بین الملل، پیام نور، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه جامع علمی کاربردی، مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی، دوره های مجازی و نیمه حضوری و سایر دانشجویانی که از آموزش رایگان استفاده نمی نمایند، و هزینه تحصیل شان را در حین تحصیل پرداخت می کنند.

ب: تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۲: دانش آموختگانی که از خدمات آموزش رایگان استفاده می کنند مکلفند، برابر با مدت تعهد خدمت آموزش رایگان در ایران خدمت نمایند.

ماده ۳: مدت تعهد خدمت آموزش رایگان:

۳-۱- برای پذیرفته شدگان سهمیه های آزاد، منطقه ۱، شاهد، خانواده معظم شهدا، ایثارگران، نهضت سوادآموزی، جهاد، جانبازان، آزادگان، پذیرفته شدگان دوره های کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی، ورودی های قبل از انقلاب فرهنگی و دانشجویان غیرایرانی پذیرفته شده از طریق کنکور سراسری (ورودی های قبل از سال ۱۳۸۷) یک برابر مدت تحصیل می باشد.

۳-۲- برای پذیرفته شدگان سال ۶۲ به بعد، سهمیه های مناطق ۵، ۴، ۳، ۲، عشایر و مناطق محروم دو برابر مدت تحصیل می باشد.

۳-۳- برای پذیرفته شدگان سهمیه استانداری ها، سه برابر مدت تحصیل می باشد.

تبصره ۱: چنانچه دانش آموختگان سهمیه مناطق ۲ و ۳، پس از استعلام از سازمان سنجش آموزش کشور و یا با توجه به کارنامه محرمانه مندرج در پرونده متقاضی، حائز امتیاز حد نصاب گزینش آزاد همان رشته و محل تحصیلی باشند، تعهد خدمت ایشان بصورت سهمیه مناطق آزاد، یک برابر مدت تحصیل لحاظ می گردد.

تبصره ۲: دانشجویان غیرایرانی پذیرفته شده پس از سال ۱۳۸۷ از طریق آزمون های ورودی سازمان سنجش آموزش کشور، جزء دانشجویان شهریه پرداز محسوب شده و تعهد خدمتی بر عهده ندارند.

ماده ۴: مدت تعهد خدمت برگزیدگان المپیادهای بین المللی، برگزیدگان جشنواره خوارزمی و استعدادهای درخشان که بدون شرکت در آزمون سراسری از تحصیلات رایگان استفاده می نمایند، همانند پذیرفته شدگان سهمیه آزاد می باشد.

ماده ۵: دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور، که به صورت روزانه به موسسات داخل کشور منتقل شده و از مزایای آموزش رایگان بهره مند گردیده اند، یک برابر مدت تحصیل، تعهد خدمت دارند.

ماده ۶: تعهد خدمت برای نیمسال های تحصیلی پاییز و بهار به مدت ۶ ماه محاسبه می شود و نیمسال های تابستانی جزء تعهدات خدمت محاسبه نمی گردد.

ماده ۷: دانشجویان استعداد درخشان بهره مند از تحصیل همزمان در دو رشته، تنها نسبت به مدت تحصیل خویش (تعداد نیمسال های تحصیلی) برحسب سهمیه منطقه قبولی، متعهد به خدمت آموزش رایگان می باشند.

ماده ۸: تعهد خدمت دانشجویان انصرافی و اخراجی مقطع کارشناسی پذیرفته شده بر اساس سهمیه های مندرج در ماده ۳ که واجد شرایط دریافت گواهی کاردانی نباشند، یک برابر مدت تحصیل محاسبه و دانشجویان مذکور که واجد شرایط و متقاضی دریافت گواهی کاردانی هستند، برحسب سهمیه منطقه پذیرفته شده در ماده ۳، یک، دو و یا سه برابر این مدت، تعهد خدمت خواهند داشت.

تبصره: دانشجویان انصرافی و اخراجی واجد شرایط دریافت گواهی کاردانی، که متقاضی دریافت مدرک کاردانی نمی باشند، تعهد خدمت ایشان یک برابر مدت تحصیل محاسبه می گردد.

ماده ۹: تعهد خدمت دانشجویان انصرافی و اخراجی صرفاً با توجه به مدت تحصیل و نیمسال های ثبت نام شده محاسبه می شود.

ماده ۱۰: مدت تحصیل دانش آموخته و دانشجویان انصرافی و اخراجی در کلیه دوره های آموزش عالی بصورت شهریه پرداز مشمول آموزش رایگان نمی شود.

تبصره ۱: هر نیمسالی که دانشجویان دوره روزانه بصورت شهریه پرداز، شهریه آن را پرداخت نموده اند (مثل نیمسال های میهمانی و نیمسال های تمدید سنوات با مجوز کمیسیون بررسی موارد خاص)، جزء تعهد خدمت محسوب نمی گردد.

تبصره ۲: دانشجویان دوره روزانه در صورتی که مایل به استفاده از آموزش رایگان نباشند، بایستی شهریه و هزینه تحصیلی اعلام شده از سوی سازمان را در هنگام ثبت نام در هر نیمسال پرداخت نمایند.

ماده ۱۱: نیمسال های مرخصی بدون احتساب در سنوات، تعلیق و وقفه تحصیلی مشمول تعهد خدمت نمی گردد.

تبصره: نیمسالهای مرخصی با احتساب در سنوات در مدت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه می گردد.

ماده ۱۲: مدت تعهد بابت درس های معرفی به استاد متناسب با واحد انتخاب شده محاسبه می گردد.

ماده ۱۳: نیمسال های حذف شده به صورت اضطراری، پزشکی و... در صورتی که نیمسال های فوق جزء سنوات تحصیلی آنها محسوب شود، به صورت نیمسال کامل در مدت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه می گردد.

ماده ۱۴: نیمسال هایی که تنها واحدهای درسی پایان نامه و پروژه اخذ شده است، در کلیه مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای، فقط یک بار جزء تعهد خدمت محسوب می‌گردد.

ماده ۱۵: تعهد خدمت در مقطع دکتری تخصصی در نیمسال هایی که واحدهای رساله اخذ شده است، با توجه به تعداد واحدهای رساله حداقل ۳ نیمسال و حداکثر ۴ نیمسال محاسبه می‌گردد.

تبصره: در دوره های پژوهش محور، رساله دکتری تخصصی بر اساس تعداد واحدهای رساله محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۶: دانشجویان انتقالی که به صورت روزانه به دانشگاه مقصد انتقال می‌یابند، در صورت عدم پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی نیمسال های مربوط، تعهد خدمت آموزش رایگان بر عهده ایشان می‌باشد.

ماده ۱۷: دانشجویان بورسیه وزارت علوم و یا سایر دستگاه ها، پس از لغو تعهدات بورس دستگاه مربوطه و اعلام دستگاه می‌توانند نسبت به تصفیه تعهدات خدمت آموزش رایگان اقدام نمایند.

ج: پایان تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۱۸: ارائه گواهی نامه موقت به دانش‌آموختگان متعهد خدمت، بدون ایفای تعهدات خویش، برای خدمت در داخل کشور منوط به داشتن شرایط زیر و عدم تعهد به دستگاه های اجرایی و بورس دهنده بلامانع است:

۱۸ - ۱ - انجام امور دانش آموختگی و تصفیه حساب با دانشگاه؛

۱۸ - ۲ - تصفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان و اخذ دفترچه اقساط یا پرداخت بدهی؛

۱۸ - ۳ - تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه (مختص آقایان).

ماده ۱۹: ارائه گواهی نامه یا دانشنامه به دانش آموختگان، با داشتن شرایط زیر بلامانع است:

۱۹ - ۱ - انجام امور دانش آموختگی و تصفیه حساب با دانشگاه؛

۱۹ - ۲ - تصفیه حساب قطعی با صندوق رفاه دانشجویان با پرداخت بدهی صندوق مذکور؛

۱۹ - ۳ - تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه (مختص آقایان)؛

۱۹ - ۴ - لغو تعهد بورس برای دانشجویان بورسیه وزارت علوم یا سایر دستگاه های اجرایی؛

۱۹ - ۵ - پایان تعهد خدمت آموزش رایگان دانشجویان دوره روزانه.

تبصره: ارائه دانش نامه به دانش آموختگان دارای گواهی نامه موقت یا گواهی نامه پایان تحصیلات، منوط به تسلیم اصل گواهی نامه مذکور به موسسه می باشد.

ماده ۲۰: تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه طبق یکی از موارد زیر انجام خواهد شد:

۲۰ - ۱ - دارندگان کارت پایان خدمت دوره ضرورت.

۲۰ - ۲ - دارندگان کارت معافیت دائم.

۲۰-۳- دارندگان کارت معافیت موقت در مدت اعتبار آن.

۲۰-۴- دارندگان گواهی صادره از نیروهای نظامی و انتظامی مبنی بر استخدام در نیروهای مذکور.

۲۰-۵- دارندگان گواهی صادره از نیروهای نظامی و انتظامی مبنی بر اشتغال به خدمت دوره ضرورت بدون غیبت اولیه.

۲۰-۶- دارندگان گواهی اشتغال به تحصیل و یا خدمت در وزارت بهداشت، وزارت آموزش و پرورش، سازمان کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، آموزشگاه فنون هواپیمائی (موضوع مواد ۶، ۷، ۸ و ۹ قانون خدمت نظام وظیفه عمومی).

۲۰-۷- دارندگان برگه اعزام به خدمت دوره ضرورت بدون غیبت در مدت اعتبار آن.

۲۰-۸- دارندگان گواهی صادره از سوی سازمان وظیفه عمومی و معاونت های وظیفه عمومی استانهای کشور.

۲۰-۹- دارندگان گواهی اشتغال به تحصیل بر اساس شماره معافیت تحصیلی معتبر.

۲۰-۱۰- دارندگان گواهی رسمی مبنی بر اتمام خدمت دوره ضرورت از یگان خدمتی.

تبصره: ارائه ریزنمرات تایید شده، بدون قید فراغت از تحصیل، به دانش آموختگان غیرغایب پس از لغو تعهد خدمت و تصفیه بدهی صندوق رفاه دانشجویان بلامانع می باشد.

ماده ۲۱: دانشجویان و دانش آموختگان دوره های روزانه، متعهد خدمت آموزش رایگان دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، می توانند از طریق یکی از روش های زیر تعهد خدمت خویش را به پایان برسانند:

۲۱- ۱- انجام تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق ارائه گواهی انجام کار معتبر؛

۲۱- ۲- پرداخت هزینه تحصیلی معادل تعهد خدمت آموزش رایگان؛

۲۱- ۳- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق عدم کارایی قابل قبول؛

۲۱- ۴- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق بازنشتگی؛

۲۱- ۵- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق از کار افتادگی.

تبصره: دانش آموختگان غیرایرانی، که از طریق آزمون سراسری سال ۱۳۸۶ و قبل از آن پذیرفته شده باشند، فقط با بازپرداخت هزینه تعهد خدمت آموزش رایگان و تایید اداره کل امور دانشجویان غیرایرانی می توانند مدارک تحصیلی خود را از دانشگاه محل تحصیل دریافت نمایند.

ماده ۲۲: ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان دانش آموختگان رشته های دامپزشکی، پس از انجام طرح خدمت نیروی انسانی و یا معافیت از آن بر اساس نامه شماره ۱۷۲۶۳/۲۲/۹۳ مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۷ سازمان دامپزشکی کشور بلامانع می باشد. همچنین ارائه دانش نامه و ریزنمرات به دانش آموختگان مذکور منوط به اتمام تعهد خدمت آموزش رایگان می باشد.

ماده ۲۳: لغو تعهد خدمت آموزش رایگان دانشجویان و دانش آموختگان متعهد خدمت دبیری، پس از اعلام لغو تعهد خدمت دبیری از سوی دفتر حقوقی وزارت

آموزش و پرورش و یا ادارات کل آموزش و پرورش استان ها بر اساس دستورالعمل شماره ۴۷۳۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۹ وزارت آموزش و پرورش مجاز می باشد.

ماده ۲۴: دانشجویان بور سیه ای که نهاد بورس دهنده هزینه تحصیلی ایشان را تامین نموده، نسبت به دوره بورس مشمول تعهد خدمت نمی باشند و این افراد پس از اعلام نهاد مذکور می توانند اصل مدرک خود را دریافت نمایند.

ماده ۲۵: افرادی که در چند مقطع دانش آموخته گردیده اند لازم است به ترتیب از مقطع پایین تر نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند، و پایان تعهد خدمت مقطع بالاتر منوط به ارائه فرم نحوه انجام تعهد خدمت مقاطع قبلی است.

ماده ۲۶: ثبت نام و ادامه تحصیل افراد بازنشسته (با تایید مراتب بازنشستگی توسط مراجع قانونی ذیصلاح) در دوره های روزانه بدون گرفتن تعهد خدمت آموزش رایگان در کلیه مقاطع تحصیلی، در صورت عدم مغایرت با سایر آیین نامه های آموزشی، صرف نظر از شرایط سنی و استخدامی همانند سایر دانشجویان بلامانع می باشد.

ج - ۱ - انجام تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق ارائه گواهی انجام کار معتبر

ماده ۲۷: ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق انجام تعهد خدمت با ارائه گواهی انجام کار معتبر برابر مدت تعهد خدمت آموزش رایگان انجام می شود.

ماده ۲۸: کار معتبر برای انجام تعهد خدمت آموزش رایگان به نوعی از اشتغال گفته می شود که شاغل مشمول بیمه باشد و سابقه بیمه ملاک محاسبه انجام تعهد خدمت می باشد.

تبصره: احکام کارگزینی نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی به عنوان سند قابل قبول برای انجام تعهد خدمت آموزش رایگان محسوب می گردد.

ماده ۲۹: در موارد زیر فعالیت بدون سابقه بیمه به عنوان کار معتبر جهت انجام تعهد قابل قبول می باشد:

۲۹-۱ - گواهی تدریس معتبر از دانشگاه ها، موسسات آموزش عالی (دولتی و غیردولتی) به میزان ۱۰ ساعت در هفته، سایر موسسات آموزشی در صورت تایید نهاد مربوطه به میزان ۱۶ ساعت در هفته به عنوان کارکرد تمام وقت، تلقی می شود.

۲۹-۲ - پروانه کسب معتبر افرادی که به حرف مختلف مشغول بکارند، از جمله پروانه کسب از سازمانهای صنفی کشور، پروانه اشتغال مهندسين، پروانه وکالت، پروانه کارآموزی وکالت، پروانه سازمان دامپزشکی و نظام دامپزشکی و سایر نهادهای دولتی، غیردولتی و آزاد از تاریخ صدور، به شرط تمدید یا داشتن پرونده مالیاتی به عنوان گواهی انجام کار در طول سالیان، قابل پذیرش می باشد.

۲۹-۳ - مدت کارکرد دانش آموختگان به عنوان مدیرعامل در شرکت های خصوصی، به شرط اثبات فعالیت با ارائه گواهی از شرکت مورد نظر و تصویر آگهی درج تاسیس و تغییرات شرکت در روزنامه رسمی و ارائه گواهی پرداخت مالیات در مدت زمان فعالیت قابل پذیرش می باشد.

۲۹-۴ - فعالیت های هنری و مطبوعاتی دانش آموختگان، با ارائه گواهی اشتغال به این حرفه از سوی دستگاه های ذیربط به منزله انجام تعهد تلقی می - شود.

۲۹-۵ - در صورتی که دانش --آموخته- ای گواهی فعالیت قابل قبولی را در حوزه هایی به غیر از موارد فوق ارائه نماید، در صورت استعلام دانشگاه و موافقت سازمان

(اداره کل امور دانشجویان داخل) گواهی مورد نظر می -تواند مورد پذیرش قرار گیرد.

تبصره تمامی موارد مذکور در فوق مشروط بر این است که دانش -آموخته در ایران حضور داشته باشد و دانشگاه می -تواند در صورت لزوم موارد مشکوک را از مرجع مربوطه استعلام نماید.

ماده ۳۰: دانش آموختگان می توانند مبلغ تعهد مقاطع پایین تر را پرداخت و گواهی انجام کار خود را برای مقطع بالاتر ارائه دهند.

ماده ۳۱: ارائه گواهی انجام کار برای هر مقطع بایستی بعد از تاریخ فراغت از تحصیل فرد در آن مقطع باشد.

ماده ۳۲: گواهی های انجام کار ارائه شده برای انجام تعهد خدمت در یک مقطع، برای مقاطع دیگر قابل پذیرش نمی -باشد.

ماده ۳۳: انجام خدمت وظیفه عمومی پس از تاریخ فراغت از تحصیل، ترک تحصیل و یا اخراج، جزء خدمات موثر در انجام تعهد خدمت متقاضی محسوب شده و تاریخ و مدت زمان مندرج در پشت کارت پایان خدمت مبنای محاسبه می -باشد.

تبصره: صدور معرفی -نامه به نظام وظیفه جهت انجام خدمت سربازی برای افراد فوق (دانش -آموخته، انصرافی و اخراجی) قبل از ایفای تعهد خدمت بلامانع می -باشد.

ماده ۳۴: دانش آموختگانی که خدمت وظیفه عمومی ایشان با استفاده از امکانات بنیاد نخبگان به پروژه تبدیل شده است، سابقه فعالیت ایشان در طول زمانی که مشمول بیمه هستند، می تواند جهت انجام تعهد خدمت محاسبه گردد، مگر در حالتی که این فعالیت حین تحصیل دوره روزانه باشد.

ماده ۳۵: جهت انجام تعهد خدمت، گواهی کار پس از تاریخ فراغت، انصراف و اخراج از تحصیل، ملاک محاسبه می- باشد.

ماده ۳۶: انجام تعهد خدمت دانش- آموختگان پذیرفته شده از طریق سهمیه استانداری ها، در صورت ارائه تاییدیه اشتغال به کار از استانداری محل خدمت مربوطه جهت لغو تعهد آموزش رایگان بلامانع است. در صورت اعلام عدم نیاز استانداری به میزان مدت باقی مانده، گواهی انجام کار در سایر مناطق کشور نیز مورد قبول خواهد بود.

تبصره: دانشجویان انصرافی یا اخراجی نیز به تناسب مدت استفاده از آموزش رایگان، مشمول ماده فوق می- باشد.

ماده ۳۷: تحویل گواهی نامه موقت مقطع پایین تر مندرج در پرونده تحصیلی مقطع بالاتر، به دانشجویان انصرافی و یا اخراجی که تصفیه حساب صندوق رفاه دانشجویان را انجام داده باشند، با اعلام مدت تعهد به دانشگاه مقطع پایین- تر بلامانع است، مشروط بر اینکه متقاضی قصد لغو تعهد و گرفتن اصل دانشنامه مقطع قبل را نداشته باشد.

تبصره: چنانچه متقاضی فوق قصد گرفتن اصل دانشنامه از مقطع پایین- تر را داشته باشد بایستی لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع ناتمام بالاتر را انجام دهد.

ماده ۳۸: کلیه متعهدین دستگاه های اجرایی یا بورسیه وزارتخانه ها می توانند از سابقه خدمت ارائه شده جهت لغو تعهد بورس، در خصوص ایفاء تعهدات خدمت آموزش رایگان نیز استفاده نمایند.

ماده ۳۹: ارائه سابقه کار همزمان در چند محل جهت انجام تعهد خدمت مورد قبول نبوده و در هر زمان تنها یک سند معتبر اشتغال مورد تایید می باشد.

ماده ۴۰: گواهی انجام کار در حین تحصیل مقطع بالاتر برای مقاطع پایین -تر در صورتیکه متقاضی در دوره روزانه مشغول به تحصیل نباشد، برای مقاطع قبلی قابل قبول خواهد بود.

ج - ۲ - پرداخت مبلغ معادل تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۴۱: دانش آموختگان در صورتی که تمام یا قسمتی از تعهد خدمت موضوع ماده ۲۷ را، بواسطه گواهی انجام کار معتبر ایفا ننمایند، می توانند تعهد خدمت خود را بطور کامل یا به تناسب عدم انجام، به سازمان بازپرداخت نمایند.

ماده ۴۲: مبلغ تعهد برای هر نیمسال تحصیلی دانش آموختگان مقاطع مختلف برابر حداقل واحد مجاز یک نیمسال تحصیلی محاسبه می شود:

۴۲ - ۱ - دوره های کاردانی و کارشناسی، ۱۲ واحد درسی

۴۲ - ۲ - کارشناسی ارشد ناپیوسته، ۸ واحد درسی

۴۲ - ۳ - دکتری تخصصی، ۶ واحد درسی

ماده ۴۳: در هنگام بررسی مبلغ تعهد هر نیمسال، تعداد واحدهای انتخاب شده در ماده ۴۲ ملاک محاسبه می - باشد.

۴۳ - ۱ - در صورتی که دانشجو در هر نیمسال بیش از حداقل مجاز و یا کمتر از حداقل مجاز یک نیمسال تحصیلی نیز واحد انتخاب کرده باشد، همان شهریه نیمسال تحصیلی به حساب مبلغ تعهد نیمسال وی منظور می - گردد.

۴۳- ۲- نیمسال های که دانشجویان مقطع دکتری مشغول به آماده سازی طرح رساله (پروپوزال) و آزمون جامع هستند، در مبلغ بازپرداخت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه نمی گردد.

۴۳- ۳- نیمسال ها و واحدهای دروس پیش نیاز نیز جزء تعهد خدمت آموزش رایگان محسوب می گردد.

ماده ۴۴: در مورد دانش آموختگان کارشناسی -ارشد پیوسته و دکتری حرفه -ای، شهریه و هزینه تحصیلی این افراد تا واحدهای کارشناسی بر اساس مقطع کارشناسی و واحدهای مربوط به مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شهریه مقطع مذکور محاسبه می -گردد و مبنا در همه موارد فوق سال پذیرش دانش -آموخته می -باشد.

ماده ۴۵: در مورد دانش آموختگان دکتری پیوسته، شهریه و هزینه تحصیلی این افراد تا واحدهای کارشناسی بر اساس مقطع کارشناسی و واحدهای مربوط به مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شهریه مقطع کارشناسی ارشد و واحدهای مقطع دکتری بر اساس تعرفه دوره دکتری تخصصی تعیین می -گردد و مبنا در همه موارد فوق سال پذیرش دانش -آموخته می -باشد.

ماده ۴۶: افرادی که با استفاده از سهمیه استانداری -ها پذیرفته شده اند، پس از اعلام عدم نیاز استانداری مربوطه، چنانچه قبل از ایفای تعهد خدمت، تقاضای دریافت مدارک تحصیلی خود را داشته باشند، باید شهریه و هزینه تحصیلی خود را برابر با مقررات مربوطه پرداخت نمایند.

ماده ۴۷: دانشجویان انصرافی و یا اخراجی چنانچه پس از ترک تحصیل و یا اخراج و قبل از انجام تعهد خدمت، تقاضای دریافت ریزنمرات و گواهی -نامه مقطع قبلی خود

را (جهت لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی و گرفتن دانشنامه و ریزنمرات رسمی) داشته باشند، باید مبلغ تعهد خدمت آموزش رایگان را پرداخت نمایند.

ماده ۴۸: مبلغ معادل تعهد خدمت دانش -آموختگان و دانشجویان انصرافی و اخراجی در موارد ذیل تا مدت یک سال تقسیط می -گردد:

۴۸ - ۱ - دانش - آموختگانی که تحت حمایت موسسات حمایتی از قبیل کمیته امداد، بهزیستی و ... باشند؛

۴۸ - ۲ - دانش -آموختگانی که متکفل خرج افراد تحت تکفل خود باشند.

۴۸ - ۳ - دانش -آموختگانی که خود یا وابستگان درجه یک ایشان مبتلا به بیماری -های خاص باشند.

۴۸ - ۴ - خانواده معظم شهدا (فرزندان و همسر)، جانبازان (جانبازان، فرزندان و همسر)، رزمندگان (رزمندگان، فرزندان و همسر) و آزادگان (آزادگان، فرزندان و همسر).

۴۸ - ۵ - عدم بضاعت دانش - آموخته که تشخیص آن به عهده اداره کل امور دانشجویان داخل می باشد .

تبصره: تقسیط بیش از یک سال طبق مقررات مربوطه می -باشد.

ماده ۴۹: تقاضای تقسیط و مدارک مربوط به آن به اداره کل امور دانشجویان داخل ارائه، پس از بررسی و احراز شرایط و موافقت وزارت، مراتب به دفتر حقوقی اعلام و دفتر مذکور مکلف است سند رسمی تعهد پرداخت از مدیران را با ضمانت دو نفر

کارمند رسمی قطعی دولت اخذ و سند اصلی را در بایگانی خود نگه -داری و رونوشت مصداق آن را برای اقدام به اداره کل امور دانشجویان داخل ارسال کند.

ج -۳- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان با استفاده از گواهی عدم کارایی

ماده ۵۰: تعهد خدمت دانش آموختگان با ارائه گواهی عدم کارایی قابل قبول از اداره کل کار و امور اجتماعی استان، توسط دانشگاه با رعایت مواد زیر پذیرفته می -شود.

تبصره ۱: دانش -آموختگان از تاریخ دانش -آموختگی تنها شش ماه فرصت دارند در دفاتر کارایی تقاضای کار نمایند.

تبصره ۲: ثبت نام در دفاتر کارایی و دریافت گواهی عدم کارایی تنها با حضور شخص دانش -آموخته امکان -پذیر است.

تبصره ۳: این فرصت برای آقایان در صورتی - که کارت نظام وظیفه بعد از فراغت از تحصیل صادر شده باشد، بعد از تاریخ صدور کارت قابل محاسبه می -باشد.

تبصره ۴: فرصت مذکور برای دانش -آموختگان در صورتی که بلافاصله در مقطع تحصیلی بالاتر در دوره روزانه پذیرفته شوند، بعد از فراغت از تحصیل در مقطع بالاتر محاسبه می -گردد.

ماده ۵۱: گذشت یک -سال از تاریخ فراغت از تحصیل برای کلیه دانش -آموختگان دارای گواهی عدم کارایی از ادارات کل کار و امور اجتماعی مراکز استان، الزامی می -باشد.

تبصره ۱: زمان احتساب یک - سال شمسی برای آقایان از تاریخ صدور کارت پایان خدمت وظیفه عمومی یا کارت معافیت دائم از خدمت در نظر گرفته می شود. مبنای محاسبه برای کارت معافیت، تاریخ صدور معافیت موقت پزشکی و غیرپزشکی می باشد.

تبصره ۲: زمان احتساب یک - سال برای دانش - آموختگان از آخرین مقطع تحصیلی دوره روزانه قابل قبول است.

ماده ۵۲: گواهی عدم کارایی در صورتی که از تاریخ فراغت از تحصیل تا زمان اقدام به تصفیه تعهد خدمت، هیچ - گونه تاییدیه تحصیلی مربوط به اشتغال در پرونده یا سابقه بیمه نداشته باشد، مورد قبول می - باشد.

ماده ۵۳: اعلام عدم کارایی در مقاطع بالاتر، تعهد خدمت دانش آموختگان را در مقاطع تحصیلی قبلی نیز لغو می نماید.

تبصره: در صورت تحصیل دانشجوی در رشته متفاوت در مقطع بالاتر، جهت استفاده از این فرصت در هر مقطع نیاز به گواهی عدم کارایی مربوط به همان رشته را نیازمند است.

ماده ۵۴: تعهد خدمت پذیرفته شدگان سهمیه استانداری - ها با ارائه گواهی عدم کارایی اداره کل کار و امور اجتماعی استان - ها، در صورت اعلام عدم نیاز به خدمت از سوی استانداری مربوطه لغو می گردد.

ماده ۵۵: دانش - آموختگان بورسیه و متعهد به دستگاه - ها، پس از اعلام عدم نیاز دستگاه مربوطه می - تواند از طریق عدم کارایی نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند.

ماده ۵۶: لغو تعهد خدمت آموزش رایگان، از طریق گواهی عدم کارایی دانش آموختگان رشته های دامپزشکی، پس از اعلام انجام طرح خدمت نیروی انسانی و یا معافیت از طرح مذکور از سوی سازمان دامپزشکی کشور میسر است.

ماده ۵۷: دانشجویان شاغل به تحصیل در کلیه دوره های مقاطع بالاتر دوره روزانه نمی توانند گواهی عدم کارایی در حین تحصیل برای لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی ارائه نمایند.

ماده ۵۸: دانش -آموختگانی که همزمان در دو رشته تحصیل نموده -اند، می -توانند با استفاده از گواهی عدم کارایی برای هر کدام از دو رشته نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند.

تبصره: ثبت نام افراد مذکور برای کارایی در صورت دانش -آموختگی در دو رشته امکان -پذیر می -باشد.

ماده ۵۹: دانشجویان انصرافی، اخراجی، نمی توانند از فرصت عدم کارایی جهت تصفیه آموزش رایگان مقطع ناتمام استفاده نمایند.

ج - ۴ - بازنشستگی

ماده ۶۰: لغو تعهد خدمت دانش -آموختگان بازنشسته با ارائه حکم بازنشستگی (با تایید مراتب بازنشستگی توسط مراجع قانونی ذیصلاح) و به شرط حضور در کشور بلامانع است.

ج - ۵ - لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق از کارافتادگی

ماده ۶۱: لغو تعهد خدمت دانش آموختگان، دانشجویان انصرافی و اخراجی به علت از کار افتادگی و از دست دادن اهلیت و عدم توانایی انجام تعهد خدمت، با ذکر صریح عبارت «نامبرده قادر به کار کردن نمی باشد» از سوی شورای پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی استان محل تحصیل - شان انجام می شود. لذا افرادی - که صرفاً توانایی انجام کار خاصی را ندارند، از تعهد خدمت آموزش رایگان معاف نخواهند شد.

ماده ۶۲: تحویل مدارک تحصیلی دانش -آموختگانی که پس از پایان تحصیلات فوت نموده اند با ارائه گواهی فوت و به اتفاق کلیه وارثین بلامانع است.

ج - ۶ - تعویق ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۶۳: دانشجویان انصرافی و اخراجی، در صورتی که متقاضی ادامه تحصیل در کلیه دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی باشند (به جز دانشگاه آزاد اسلامی با توجه به شرایط این دانشگاه)، می توانند ایفای تعهد خدمت خود را تا پایان تحصیلات مقطع جدید به تعویق بیاورند.

تبصره ۱: دانشجویان انصرافی و اخراجی استفاده کننده از بورسیه، با لغو تعهد بورسیه، می توانند در صورت تحصیل مجدد، تعهدات خدمت مقطع ناتمام پیشین را به تعویق انداخته و به تعهدات مقطع جدید اضافه نمایند.

تبصره ۲: تعویق تعهدات دانشجویان انصرافی / اخراجی متعهد خدمت به دستگاه های اجرایی، منوط به موافقت دستگاه های ذیربط می باشد.

ماده ۶۴: دانش -آموختگان روزانه کلیه مقاطع تحصیلی در صورتی که از طریق سازمان سنجش آموزش کشور در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در مقاطع تحصیلی بالاتر قبول شده باشند، می توانند تعهد خدمت آموزش رایگان خویش را تا پایان تحصیلات مقطع بالاتر به تعویق بیاورند.

تبصره ۱: ارا سال تاییدیه تحصیلی برای این افراد در صورتی -که در دوره نوبت دوم، شهریه- پرداز، غیرانتفاعی - غیردولتی، دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه پیام -نور پذیرفته شده باشند، با قید "مدت بهره -مندی تحصیل از مزایای آموزش رایگان" انجام گردد و موسسه جدید ملزم به درج میزان تعهد آموزش رایگان مقطع قبلی در گواهی فراغت از تحصیل دانشجو بوده و صدور دانشنامه مقطع جدید منوط به ارائه لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی می -باشد.

تبصره ۲: دانش -آموختگانی که قصد ادامه تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی را دارند چنانچه درخواست تعویق تعهدات آموزش رایگان خود را تا زمان فراغت از تحصیل در مقطع بالاتر داشته باشد، موسسه می -بایست با اخذ تعهد رسمی، ریزنمرات وی را به صورت محرمانه همراه با کپی تعهدنامه به دانشگاه آزاد اسلامی ارسال نماید.

ماده ۶۵: دانشجویان دوره روزانه که به دانشگاه -ها و موسسات آموزش عالی (دوره -های غیرانتفاعی، پیام نور، علمی - کاربردی، شهریه پرداز) انتقال می -یابند، می توانند تعهد خدمت خویش را تا پایان تحصیلات بدون تصفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان به تعویق بیاورند.

تبصره دانشجویانی که از طریق تکمیل ظرفیت به دانشگاه -ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی، علوم پزشکی و دانشگاه فرهنگیان انتقال می -یابند نیز می -

توانند تعهد خدمت خویش را تا پایان تحصیلات بدون تصفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان به تعویق بیندازند.

ماده ۶۶: ارسال تاییدیه تحصیلی (ریزنمرات تایید نشده و تصویر گواهی موقت پایان تحصیلات) برای دانش -آموختگان به دانشگاه -های مقاطع تحصیلی بالاتر به صورت محرمانه و با قید مدت تعهد خدمت و سهمیه منطقه پذیرفته شده و ذکر عبارات ذیل در متن نامه ارسالی "ریزنمرات نباید به صاحبش تسلیم شود" و "در صورت عدم نیاز به آن دانشگاه عودت گردد و ریزنمرات فوق منحصر برای ارائه به آن دانشگاه و یا سازمان صادر شده و فاقد هرگونه ارزش دیگری از جمله ترجمه را دارا می -باشد" صورت می -پذیرد.

ماده ۶۷: ارسال تاییدیه تحصیلی برای دانش -آموختگان مقطع کارشناسی که مجدداً در همان مقطع و مقاطع پزشکی پذیرش می -شوند، به صورت محرمانه و قید مدت تعهد خدمت آموزش رایگان بلامانع می -باشد.

تبصره در خصوص افراد فوق -الذکر در صورت درخواست ریزنمرات و ارسال آن به دانشگاه جدید جهت معادل -سازی و تطبیق واحد بایستی لغو تعهد خدمت آموزش رایگان صورت گیرد.

ه) سایر موارد

ماده ۶۸: هزینه -های آموزش رایگان هر سال توسط سازمان اعلام می -گردد.

ماده ۶۹: هزینه -های محاسبه شده آموزش رایگان به شماره حسابی که توسط سازمان اعلام می -گردد، بایستی واریز شود.

ماده ۷۰: ارائه درخواست جهت لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق سامانه سجاد سازمان توسط متقاضی صورت می گیرد و دانشگاه پس از بررسی و تایید درخواست، لغو تعهد افراد را تایید و چنانچه اداره کل امور دانشجویان داخل نیز لغو تعهد متقاضی را تایید نماید، صدور مدارک با رعایت سایر مقررات بلامانع می باشد.

ماده ۷۱: گواهی نامه موقت تحصیلی کلیه دانشگاه - ها و موسسات آموزش عالی در مدت اعتبارشان در کلیه نهادهای داخلی کشور معتبر بوده و دانش آموخته نیاز به ارائه هیچ گونه مدرکی اعم از گواهی یا دانشنامه ندارد.

ماده ۷۲: اخذ مدرک دیپلم از پذیرفته شدگان توسط موسسات به منظور اطلاع از سوابق آموزشی آنان می باشد. بر این اساس پس از فراغت از تحصیل در مقطع دانشگاهی، تحویل مدارک دیپلم و پیش - دانشگاهی و ریزنمرات آن به دانش - آموختگان (آقایان مشروط به انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم از آن) بلامانع می باشد.

تبصره: تحویل مدارک فوق به دانشجویان انصرافی و اخراجی مشروط به لغو تعهد خدمت آموزش رایگان است.

ماده ۷۳: موارد پیش - بینی نشده در دستورالعمل فوق با استعلام موسسه مربوطه و اعلام نظر رییس سازمان قابل بررسی است.

ماده ۷۴: این دستورالعمل در ۷۴ ماده، ۵۹ بند و ۳۱ تبصره در تاریخ ۱۳۹۶/ ۱۰/ ۲۶ به تائید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم - الاجرا بوده و کلیه دستورالعمل - ها و بخشنامه های قبلی مرتبط ملغی می گردد.

منصور غلامی-وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه تقسیط بدهی مربوط به هزینه های تحصیلی آموزش رایگان در موارد خاص مصوب ۱۳۷۱/۰۲/۲۲ وزارت فرهنگ و آموزش عالی

در اجرای تصویب نامه شماره ۳۴۸۶ و ۲۳۵ ه مورخ ۳۰/۵/۷۰ هیأت وزیران راجع به تقسیط بدهی مربوط به هزینه های تحصیلی آموزش رایگان آیین نامه ذیل تصویب برای اجرا به واحدهای ذی ربط ابلاغ می گردد.

۱- هر یک از دانشجویان و هنرجویان مشمول ماده (۷) قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی در صورتی که تمام یا قسمتی از خدمت مذکور در ماده یک آیین نامه قانون موصوف را انجام ندهند باید هزینه تحصیلات خود را اعم از شهریه و کمک های دریافتی به طور کامل و یا به تناسب عدم انجام خدمت نقداً بپردازند.

۲- در موارد خاص به شرح ذیل موضوع بدهی ماده یک حسب تقاضای کتبی متقاضی تقسیط می گردد.

- دانشجو، والدین خود را از دست داده باشد. - دانشجو متکفل خرج افراد تحت تکفل خود باشد. - پدر دانشجو از کارکنان دولت باشد. - دانشجو به علت قوه قهریه قادر به پرداخت بدهی خود به طور یکجا نباشد. - عدم بضاعت دانشجو که تشخیص آن به عهده معاونت دانشجویی است.

۳- پس از احراز شرایط فوق و عدم تمکن مالی دانشجو بدهی وی به شرح ذیل تقسیط می گردد

- تا پانصد هزار ریال یک سال؛ - تا یک میلیون ریال دو سال؛ - تا یک میلیون و پانصد هزار ریال سه سال؛

- تا دو میلیون ریال چهار سال؛ - بیش از دو میلیون ریال پنج سال.

تبصره - برای خانواده معظم شهدا و جانبازان و رزمندگان و آزادگان مدت فوق دو برابر خواهد بود.

۴- تقاضای تقسیط و مدارک مربوط به آن بدو به اداره کل دانشجویان داخل تسلیم و در صورت احراز شرایط مندرج در این آیین نامه مراتب تقسیط به وسیله معاون دانشجویی به استحضار مقام محترم وزارت خواهد رسید.

۵- پس از موافقت مقام محترم وزارت با قرار تقسیط، مراتب به دفتر حقوقی اعلام می گردد. دفتر مذکور مکلف است سند رسمی تعهد پرداخت از مدیران را با ضمانت دو نفر کارمند رسمی و قطعی دولت اخذ و سند اصلی را در بایگانی خود نگهداری و رونوشت مصداق آن را برای اقدام به اداره کل دانشجویان داخل ارسال کند.

این آیین نامه مشتمل بر ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۲۲/۲/۱۳۷۱ به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسید.

وزیر فرهنگ و آموزش عالی - مصطفی معین

موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۳۴- متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۲۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۲۸/۱۲/۱۳۷۳ الحاق می گردد.

تبصره - به وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می شود که برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین صدور اجراییه ثبتی دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده یا می کنند یا ضامن های آنان، برای جبران تعهدات و خسارت مربوطه معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در زمان باز پرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی و یا متضامنا دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند.

میزان بدهی و نحوه پرداخت بدهی به موجب آیین نامه ای که به پیشنهاد وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، تعیین خواهد شد. مفاد این تبصره با توجه به قسمت اخیر ماده (۲) قانون مدنی مصوب ۱۸/۲/۱۳۰۷ به گذشته نیز تسری دارد. در صورت اقامه دعوا در مراجع قضایی، وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از پرداخت هزینه دادرسی در کلیه مراحل معاف می باشند.

ماده ۳۵- متن زیر به عنوان بند (ج) به ماده (۲۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۲۸/۱۲/۱۳۷۳ الحاق می گردد (ج) دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی می توانند برای تأمین بخشی از هزینه

های خود نسبت به پذیرش دانشجویان خارجی یا دانشجویان ایرانی که در دانشگاه های سایر کشورها در رشته تحصیلی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول به تحصیل هستند اقدام نمایند. سقف در صد پذیرش دانشجو، ضوابط و دستورالعمل نحوه دریافت شهریه، شرایط پذیرش، میزان شهریه، سایر شرایط به پیشنهاد وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

هم چنین بنیاد ایران شناسی و فرهنگستان ها می توانند از دانشجویان خارجی که دوره های کوتاه مدت آموزشی و پژوهشی را در این دستگاه ها طی می کنند، حق ثبت نام و هزینه های مربوط را دریافت کنند، مطابق ضوابط مذکور وجوه حاصل از اجرای این بند به حساب درآمد اختصاصی مؤسسات ذیربط واریز می گردد تا طبق مقررات مربوط هزینه گردد.

رییس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

آیین نامه اجرایی ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از

مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۸ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۰۲/۱۸ بنا به پیشنهاد وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، موضوع نامه شماره ۱۸۹۱۱/۱۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۰۲/۱۰ سازمان یاد شده و در اجرای ماده (۳۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تصویب نمود:

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم:

الف) بورسیه: به دانشجویانی اطلاق می گردد که با رعایت ضوابط، کلیه هزینه های ریالی و ارزی آنان از طرف دولت پرداخت گردد.

ب) اعزامی (ارزیگیر): به دانشجویانی اطلاق می گردد که با رعایت ضوابط و مجوز ارزی دولت، هزینه های ریالی خود را پرداخت کنند

ماده ۲- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین دریافت خسارت از دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده و یا می کنند، از دانشجویان بورسیه معادل ارزهای پرداختی به نرخ زمان بازپرداخت با احتساب سایر هزینه های ریالی، و از دانشجویان اعزامی معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز و نرخ پرداخت شده قبلی را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه داری کل) واریز می نمایند

ماده ۳- در مواردی که به منظور بازگشت دانشجویان بورسیه و اعزامی و انجام تعهدات مربوط، تضمین از ضامن اخذ گردیده است، در صورت عدم ایفای تعهدات

و عدم پرداخت خسارت مربوط از طرف دانشجو، ضامن مکلف به استرداد هزینه ها و ارزشهای مصرف شده می باشد. در هر صورت بدهی ضامن بیشتر از کل بدهی دانشجو نخواهد بود.

ماده ۴- مبلغی که مطابق این آیین نامه از ضامن دانشجو دریافت می گردد، پس از واریز به حساب درآمد عمومی کشور، از میزان بدهی دانشجو کسر خواهد شد.

معاون اول رییس جمهور - محمدرضا عارف

رای وحدت رویه ۶۷۵ - ۱۳/۰۲/۱۳۸۴

خلاصه رای: تعهدات ارزی دانشجویان موضوع تبصره ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ با عنایت به قسمت اخیر ماده ۲ قانون مدنی به گذشته تسری یافته و قرارداد تنظیمی بین ضامن و وزارتخانه های مورد نظر قانون مورد بحث با توجه به ماده ۳ قانون آیین دادرسی مدنی نمی تواند مانع حاکمیت تبصره ماده مزبور باشد.

نقل از شماره ۱۷۵۶۰ — ۲۴/۳/۱۳۸۴ روزنامه رسمی / شماره: ۴۸۰۴ / و / خ تاریخ ۱۷/۳/۱۳۸۴

پرونده وحدت رویه ردیف: ۳۸/۸۳ هیأت عمومی

محضر مبارک حضرت آیت الله مفید دامت برکاته

ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عالی کشور

احتراماً معروض می دارد: طبق گزارش ۱۷۴۰۱ — ۱۵/۱۱/۱۳۸۲ ریاست محترم نهاد قوه قضائیه که با وصول درخواست ۱۳۷۵۳۷ — ۳۰/۹/۱۳۸۲ وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بر مبنای نظریه احد از مشاوران ریاست محترم قوه قضائیه تنظیم گردیده است در استنباط از ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی از شعب نهم دادگاه تجدید نظر استان گیلان و هفتم تجدیدنظر استان تهران طی پرونده های کلاسه ۸۱/۸۰ و ۲۲۲۵/۸۲ آراء مختلف صادر گردیده است که با مطالبه پرونده های مربوطه، جریان امر ذیلاً منعکس می گردد:

۱- حسب محتویات پرونده کلاسه ۸۰/۸۱ شعبه نهم دادگاه تجدید نظر استان گیلان، آقای مهدی درخشان نیک با وکالت آقای سیدابراهیم رحمت آبادی مقدم بطرفیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به خواسته الزام خوانده به فک رهن از وثیقه ملکی شماره ۶۸ فرعی مجزی شده از شماره های ۴، ۷۱، ۶۹ و ۵۲ واقع در سرخبنده بخش یک رشت موضوع سند رسمی شماره ۹۹۱۳۲ مورخ ۲۶/۱۲/۱۳۶۳ تنظیمی دفترخانه ۲۸ تهران اقامه دعوی نموده و توضیح داده است: به منظور دریافت ارز دانشجویی برای دختر خود، خانم مرضیه درخشان نیک دارای پرونده ارزی شماره ۲۰۱۵۷۲ جهت تحصیل رشته پزشکی در ایتالیا، خانه مسکونی بنا شده در قطعه زمین پلاک ۴۸ فرعی مجزی شده از شماره های ۴، ۷۱، ۶۹ و ۵۲ ثبت شده به شماره ۴۷۰۰ صفحه ۳۵۷ دفتر ۱/۴۴ واقع در محله سرخبنده بخش یک رشت متعلق به خود را به عنوان وثیقه طبق سند رسمی شماره ۹۹۱۳۲ مورخ ۲۶/۱۲/۱۳۶۳ تنظیمی دفتر اسناد رسمی شماره ۲۸ تهران نزد وزارت فرهنگ و آموزش عالی برای مدت پنج سال به رهن گذاشتم به شرط اینکه دانشجوی مذکور پس از فراغت از تحصیل به ایران بازگردد و به اندازه مدتی که از ارز دولتی استفاده کرده در ایران مشغول به کار گردد، چنانچه دانشجوی نامبرده به تعهد خود وفا نکرد وثیقه گذار تا مبلغ پنج میلیون ریال بابت خسارت در وجه وزارت نامبرده پرداخت نماید... وزارتخانه نامبرده در سال ۱۳۶۵ فقط یک سال به دانشجوی نامبرده ارز پرداخت نمود و پس از آن به بهانه اینکه دانشجو نمره کم آورده است از تعهد خود عدول کرده و دستور بازگشت او را به ایران صادر نمود... اینجانب برای آزاد کردن ملک خود از رهن به وزارت بهداشت و درمان مراجعه و حاضر شدم مبلغ پنج میلیون ریال مقید در سند را بپردازم، متصدی مربوطه اظهارداشت که... شخص ضامن باید بهای کلیه ارزشهای دریافتی را به نرخ روز بپردازد تا از ملک مورد وثیقه فک رهن به عمل آید... که

نهایتاً صدور حکم بر الزام خواننده به فک رهن از ملک مورد وثیقه را در مقابل پرداخت پنج میلیون ریال قید شده را با کسر خسارات هزینه دادرسی و حق الوکاله استدعا نموده است.

دادخواست تقدیمی در تاریخ ۹/۱۰/۱۳۸۰ به شماره ۲۱۳۱۷۷ ثبت و جهت رسیدگی به شعبه هشتم دادگاه عمومی رشت ارجاع شده که پس از تعیین وقت رسیدگی و ابلاغ نسخه ثانی دادخواست به خواننده، آقای سرپرست دفتر حقوقی و امور مجلس وزارتخانه مزبور طی لایحه وارده ۱۱۲۶۳/ن - ۶/۳/۱۳۸۱ در پاسخ به دعوی مطروحه اعلام داشته اند: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و این وزارتخانه مجاز است برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین صدور اجرائیه ثبتی دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری می کنند و ضامن های آنان برای جبران تعهدات و خسارات مربوطه، معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزشهای پرداختی به دانشجویان در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی دریافت و به حساب دولت... واریز نماید. میزان بدهی و نحوه پرداخت آن بموجب آیین نامه ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب بهمن ماه ۱۳۸۰ تعیین می شود. مفاد این تبصره با توجه به قسمت اخیر ماده ۴ قانون مدنی مصوب ۱۸/۲/۱۳۰۷ به گذشته نیز تسری دارد... و آقای وکیل خواهان نیز پاسخ داده اند: خواننده در لایحه ارسالی به بند هـ تبصره ۱۷ قانون بودجه اشاره نموده که بند مذکور منحصراً مربوط به دانشجویان بورسیه و اعزامی می باشد که طبق قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور در سال ۱۳۶۴ به تصویب رسیده و منحصراً مربوط به دانشجویان لیسانسیه می باشد... که با تشریفات خاص و امتحان زبان به نوبت به خارج فرستاده می شوند در صورتی که موکل اینجانب ضمانت

دانشجویی را نموده که اولاً: تاریخ قرارداد سال ۱۳۶۳ می باشد یعنی یک سال قبل از تصویب قانون فوق، ثانیاً: دانشجوی مورد ضمانت نه بورسیه بوده و نه اعزامی و در متن سند تنظیمی از صدر تا ذیل هیچگونه نامی از بورسیه و اعزامی برده نشده، بنابراین مشمول عنوان فوق و در نتیجه مشمول بنده تبصره ۱۷ قانون بودجه نمی باشد و تسری موضوع طبق ماده ۴ قانون مدنی نیز منحصرأً مربوط به دانشجویان بورسیه و اعزامی می باشد که از سنوات ۱۳۶۴ تاکنون اعزام شده به علاوه، دانشجوی نامبرده با داشتن دیپلم به ایتالیا رفته و وزارتین نامبرده او را نفرستاده اند و بعداً پدر وی با سند ضمانت فوق الذکر تقاضای دریافت ارزش تحصیلی نموده و فقط تعهد نموده در صورتی که دانشجو به تحصیل ادامه ندهد تا مبلغ پنج میلیون ریال بابت خسارت پرداخت نماید، مدت قرارداد پنج سال بوده و وزارت بهداشت فقط یک سال به دانشجوی نامبرده ارزش پرداخته، همچنین طبق ماده ۲۳۰ قانون مدنی از شخص ضامن بیش از آنچه ضمانت کرده نمی توان وجهی دریافت نمود... که دادگاه مرجوع الیه ختم رسیدگی را اعلام و طی دادنامه ۴۸۹ - ۲۳/۳/۱۳۸۱ به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی نموده است:

«در خصوص دعوی آقای مهدی درخشان نیک با وکالت آقای سیدابراهیم رحمت آبادی مقدم بطرفیت وزارت بهداشت... به خواسته الزام خواننده به فک رهن از وثیقه ملکی... اوراق پرونده حاکی است که خواهان برای دریافت ارزش دانشجویی برای دخترش... ملک خود را به رهن گذاشته و متعهد شده چنانچه دخترش به تعهدات خود عمل ننماید مبلغ پنج میلیون ریال بابت وجه التزام به خواننده تأدیه کند، نظر به اینکه دختر خواهان به تعهدات خود عمل نکرده، اداره خواهان حق مطالبه مبلغ فوق را خواهد داشت و افزون طلبی خواننده به نحوی که نماینده قضایی وی بیان داشته

متکی به دلایل قانونی نیست و مغایر رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور و مفاد سند رهنی می باشد، علیهذا دادگاه خواننده را به استناد ماده ۱۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی به فک رهن از ملک موصوف در قبال وصول مبلغ پنج میلیون ریال از خواهان محکوم و ملزم می نماید...» مفاد سند رسمی وثیقه شماره ۹۹۱۳۲-۲۶/۱۲/۱۳۶۳ تنظیمی در دفترخانه شماره ۲۸ تهران به شرح ذیل است:

«چون قرار است خانم مرضیه درخشان فرزند مهدی... طبق مدرک موجود در پرونده ارزی شماره ۲۰۱۵۷۲ تحصیلات خود را در رشته پزشکی در کشور ایتالیا به مدت پنج سال از تاریخ تنظیم این سند ادامه دهد و طبق آیین نامه های وزارت فرهنگ و آموزش عالی از مزایای تحصیل در خارج از کشور استفاده نماید و به موجب این سند باید کلیه دستورات و نظامات دولتی را رعایت نماید و... لذا جهت برقراری ارز دانشجویی نامبرده، اینجانب مهدی درخشان شش دانگ خانه... را با کلیه متعلقات و منضمات... در قبال مبلغ پنج میلیون ریال به مدت پنج سال از تاریخ زیر نزد اداره کل امور دانشجویی خارج از کشور... به رهن و وثیقه قرارداد، متعهد می شوم چنانچه دانشجوی نامبرده برخلاف تعهدات خود... رفتار نماید... وزارت مذکور حق دارد از طریق صدور اجرائیه تا میزان مبلغ پنج میلیون ریال بابت وجه التزام... استیفای منافع نماید...» به تاریخ ۲۶/۱۲/۱۳۶۳ که رأی بدوی صادره عیناً طی دادنامه ۹۰۸-۲۶/۶/۱۳۸۱ صادره از شعبه نهم تجدیدنظر گیلان تأیید شده است.

۲- طبق محتویات پرونده کلاسه ۲۲۲۵/۷/۸۲ شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر استان تهران، آقای حمیدرضا بهنیا به خواسته الزام خواننده به فک رهن از وثیقه ملکی (یک

دستگاه آپارتمان) حادثی در پلاک ثبتی ۶۰ فرعی از ۱۸۲۲ اصلی بخش ۱۱ تهران... بطرفیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقامه دعوی کرده و توضیح داده است:

«اینجانب... یک دستگاه آپارتمان مسکونی را... به منظور تضمین تعهدات تحصیلی خارج از کشور فرزندم بهزاد بهنیا در پرونده ارزی ۱۵۱۰۱۴ جهت استفاده از تسهیلات منجزاً در برابر چهارده میلیون ریال به وثیقه گذاشتم... با انجام مکاتبات متعدد اعلام داشته‌ام نظر به مضمی مدت مرقوم در سند رهنی با دریافت وجه مورد نظر از سند مرقوم فک رهن شود ولی با امتناع وزارتخانه خوانده مواجه شده است و با این ترتیب صدور حکم الزام خوانده به فک رهن از ملک مورد بحث را تقاضا نموده که دادخواست تقدیمی در تاریخ ۳۰/۲/۱۳۸۲ به شماره ۲۴۸۵۲۳ ثبت و به شعبه دوازده دادگاه عمومی تهران ارجاع گردیده و پس از تعیین وقت دادرسی و ابلاغ آن به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، خوانده مرقوم طی لایحه وارده ۷۶۱-۲۸/۵/۱۳۸۲ پاسخ لازم را تقدیم نموده که قسمت هایی از آن ذیلاً منعکس می گردد:

«.. به موجب ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ و آیین نامه اجرایی آن... به وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده شده برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین صدور اجرائیه ثبتی دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده و یا می کنند و ضامن های آنان، برای جبران تعهدات و خسارات مربوطه معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در

زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی و یا متضامناً دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند. میزان بدهی و نحوه پرداخت بدهی به موجب آیین نامه ای که توسط وزارتخانه های مزبور پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران می رسد، تعیین خواهد شد. مفاد این تبصره با توجه به قسمت اخیر ماده ۴ قانون مدنی به گذشته نیز تسری دارد... طبق ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۳۴ قانون فوق الذکر وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین دریافت خسارت از دانشجویان... معادل ارزشهای پرداختی به نرخ زمان پرداخت با احتساب سایر هزینهای ریالی... قبلی را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز می نماید...» که دادگاه رسیدگی کننده پس از اعلام ختم رسیدگی طی دادنامه ۲۳۴-۱۳۸۲/۱/۶ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم نموده است:

«در خصوص دعوی آقای محمدرضا بهنیا بطرفیت وزارت بهداشت... به خواسته الزام خواننده به فک رهن از وثیقه ملکی و رفع اثر از تعهدات مرقوم در سند رهنی شماره ۶۰۸۹۲ — ۲۳/۸/۱۳۶۹... با عنایت به اینکه قانونگذار حسب ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱ مصوب ۱۳۸۰ و آیین نامه اجرایی آن... اجازه داده است که برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و نیز صدور اجرائیه ثبتی دانشجویان بورسیه یا اعزامی که از ایفای تعهد خودداری کرده یا می کنند و ضامنین آنان برای جبران تعهد و خسارات مربوط معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارزش کلیه ارزشهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی و یا متضامناً دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید و این امر را به گذشته نیز تسری داده است، فلذا توجهاً به اینکه قانونگذار میزان

تعهدات خواهان را افزایش داده مضافاً به اینکه استناد خواهان به رأی وحدت رویه شماره ۶۲۷ سال ۱۳۷۷ به لحاظ تصویب ماده ۳۴ مرقوم در سال ۱۳۸۰ مؤثر در مقام نمی باشد، بنابراین دادگاه دعوی خواهان را محمول بر صحت ندانسته و آن را مردود اعلام می دارد... که طی دادنامه ۲۶۵۲ — ۳۰/۱۱/۱۳۸۲ صادره از شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر استان تهران به شرح ذیل مورد تأیید واقع شده:

«در باب تجدیدنظر خواهی... به دادنامه ۲۳۴ — ۱/۶/۱۳۸۲ صادره از شعبه ۱۲ دادگاه عمومی تهران... نظر به اینکه از ناحیه وکیل تجدیدنظر خواه ایراد و اعتراض موجه قانونی اقامه نشده و تجدید نظر خواهی مطروحه با هیچ یک از شقوق مندرج در ماده ۳۴۸ قانون آیین دادرسی مدنی انطباق ندارد و استدلال وکیل تجدیدنظر خواه بر اینکه تعهد ضامن طبق سند رهنی مذکور مقطوعاً مبلغ چهارده میلیون ریال بوده و افزایش تعهدات قراردادی خاص به استناد قانون مارالذکر از مصادیق ضمان مالم یجب است که به اتفاق نظر فقهای عظام باطل است، اگرچه از جهت مبانی فقهی و حقوقی به نظر این دادگاه صحیح است ولی با توجه به صراحت ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ بر موقوف نمودن آزادی وثایق دانشجویان بورسیه یا اعزامی بر استرداد معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی از دانشجو به نحو تضامن و با توجه به اینکه مطابق اصل ۱۶۷ قانون اساسی قضات دادگاه ها مکلف به صدور حکم طبق قوانین می باشند... و با توجه به اینکه دادنامه تجدیدنظر خواسته طبق قانون و با رعایت موازین قانونی و با توجه به محتویات پرونده صادر گردیده است، لذا دادگاه ضمن رد اعتراض غیرقانونی وکیل تجدیدنظرخواه دادنامه تجدیدنظرخواسته را طبق ماده ۳۵۸ قانون آیین دادرسی در امور مدنی تأیید می نماید.»

«متن زیر به عنوان تبصره به ماده ۳۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۲۸/۱۲/۱۳۷۳ الحاق می گردد:

تبصره — به وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می شود که برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین صدور اجراییه دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده یا می کنند و ضامن های آنان، برای جبران تعهدات و خسارت مربوطه معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی و یا متضامناً دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند.

میزان بدهی و نحوه پرداخت بدهی به موجب آیین نامه ای که به پیشنهاد وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تعیین خواهد شد. مفاد این تبصره با توجه به قسمت اخیر ماده ۲ قانون مدنی مصوب ۱۸/۲/۱۳۰۷ به گذشته نیز تسری دارد. در صورت اقامه دعوا در مراجع قضایی، وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از پرداخت هزینه دادرسی در کلیه مراحل معاف می باشند.

مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ بر موکول نمودن آزادی وثایق دانشجویان بورسیه یا اعزامی بر استرداد معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزشهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی از دانشجو به نحو تضامن و با توجه به اینکه مطابق اصل ۱۶۷ قانون اساسی قضاات دادگاهها مکلف به صدور حکم طبق قوانین می باشند... و با توجه به اینکه دادنامه تجدیدنظر خواسته طبق قانون و بارعایت موازین قانونی و با توجه به محتویات پرونده صادر گردیده است، لذا دادگاه ضمن رد اعتراض غیرقانونی و کیل تجدیدنظرخواه، دادنامه تجدیدنظر خواسته را طبق ماده ۳۵۸ قانون آیین دادرسی در امور مدنی تأیید می نماید.»

نظر به اینکه در استنباط از تبصره ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ از شعب نهم و هفتم دادگاههای تجدیدنظر استان های گیلان و تهران آراء مختلف صادر گردیده است، لذا مراتب به استناد ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری جهت طرح در هیأت عمومی دیوان عالی کشور برای صدور رأی وحدت رویه قضایی اعلام می گردد.

معاون قضائی دیوان عالی کشور - حسینعلی نیری

بتاریخ روز سه شنبه ۱۳/۲/۱۳۸۴ جلسه وحدت رویه قضائی هیأت عمومی دیوان عالی کشور، به ریاست حضرت آیت الله مفید رئیس دیوانعالی کشور، و با حضور حضرت

آیت الله درّی نجف آبادی دادستان محترم کل کشور و جنابان آقایان رؤسا و مستشاران و اعضاء معاون شعب حقوقی و کیفری دیوانعالی کشور، تشکیل گردید.

پس از طرح موضوع و قرائت گزارش و بررسی اوراق پرونده مبنی بر: «... احتراماً: در خصوص پرونده وحدت رویه شماره ۳۸/۸۳ موضوع اختلاف نظر بین شعبه نهم دادگاه تجدیدنظر استان گیلان و شعبه هفتم دادگاه تجدید نظر استان تهران در استنباط از ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ نظریه حضرت آیت الله درّی نجف آبادی دادستان محترم کل کشور بشرح ذیل اظهار می گردد:

(۱) بموجب اسناد تنظیمی فیما بین وزارت تحقیقات و فناوری و همچنین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد با دانشجویان بورسیه و اعزامی و ارزیگیر، قراردادی منعقد که بموجب آن دانشجوی مذکور، شخصاً و ضامن معرفی شده در قبال وزارتخانه ذینفع متعهد بودند که اولاً: دانشجو در کشور محل تحصیل رعایت اصول و مقررات کشور و ضوابط تحصیلی را نموده و در مدت مقرر یا بعد فراغت از تحصیل به کشور باز گردد. متقابلاً وزارتخانه ذیربط نسبت به برقراری نظام ارزی و حواله آن اقدام نماید در صورت تخلف دانشجو، ضامن و متعهد به انجام تعهدات مندرج در سند از جمله پرداخت مبلغ رسم القباله باشد. در تفسیر اراده طرفین و مندرجات سند تنظیمی بین طرفین آن و محاکم بدوی تجدید نظر اختلاف شدیدی بوده که در نهایت بموجب رأی وحدت رویه شماره ۶۲۷ مورخ ۳۱/۷/۱۳۷۷ رأیی که متضمن لزوم فک وثیقه با ایفای تعهد مصرح در سند رسمی وثیقه می باشد، مورد

تأیید قرار گرفته است و کلیه تهافت و اختلاف در استنباط منتفی گردیده است. متعاقب آن مقنن بموجب بند(هـ) تبصره ۱۷ قوانین بودجه سال ۱۳۸۰ و ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مقرر داشته است وزارتخانه های مذکور اجازه دارند برای خرید تعهد یا آزاد نمودن مدارک و وثایق و همچنین صدور اجراییه ثبتی دانشجویان و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده اند و ضامنین آنها برای اجرای تعهدات و خسارت مربوطه معادل مابه التفاوت نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی از دانشجو یا ضامن و یا متضامناً دریافت و به حساب درآمد عمومی واریز نمایند و مفاد این بند را عطف به ماسبق مقرر داشته است. بنابراین مراتب بنظر می رسد رأی صادره از شعبه نهم دادگاه تجدید نظر استان گیلان مغایر نص صریح قانون بوده و از این جهت متهاافت احکامی که براساس استنباط از قوانین مذکور صادر شده است نبوده تا قابلیت طرح در هیأت عمومی محترم دیوان عالی کشور داشته باشد.

۲) با توجه به صراحت قسمت اخیر ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از درآمدهای دولت که مقررات ماده مذکور را به تجویز قسمت اخیر ماده ۲ قانون مدنی به گذشته نیز تسری داده است و در نتیجه اراده مقنن حاکم بر اراده طرفین تنظیم کننده اسناد وثیقه و شرایط مندرج در آن بوده و بنابراین رأی شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر استان تهران که با لحاظ این مراتب صادر گردیده و طبق موازین تشخیص و مورد تأیید است.» مشاوره نموده و به اتفاق آراء بدین شرح رأی داده اند:

رأی شماره: ۶۷۵ - ۱۳۸۴/۲/۱۳

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

بموجب تبصره ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ به وزارتخانه های مذکور در این قانون اجازه داده شده، برای جبران تعهدات و خسارت مربوطه، معادل مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجویان در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را مطابق آیین نامه اجرائی مربوطه، از دانشجویان بورسیه یا اعزامی یا ضامن های آنان یا متضامناً دریافت نمایند و مفاد این تبصره با عنایت به قسمت اخیر ماده ۲ قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ به گذشته تسری یافته و قراردادهای تنظیمی بین ضامن و وزارتخانه های مورد نظر قانون مورد بحث نیز با توجه به ماده ۳ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی نمی تواند مانع حاکمیت مفاد تبصره مزبور باشد. بنابراین بنظر اکثریت اعضای هیأت عمومی دیوان عالی کشور، رأی شعبه هفتم دادگاه تجدید نظر استان تهران صحیح و منطبق با موازین قانونی تشخیص می گردد.

این رأی وفق ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری، در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه ها لازم الاتباع است.

بخش هفتم: سایر قوانین و مقررات

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۵۳/۰۵/۱۸

ماده ۱- به استناد ماده (۹۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۷۹/ ۱/ ۱۷ و به منظور انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج فکر خلاق و ارتقاء فرهنگ علم دوستی.

ب - اعتلای موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور.

ج - تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش های انسانی و اسلامی و اعتلای جلوه های هنر و زیبایی شناسی و میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی.

د - تأمین نیروی انسانی متخصص و توسعه منابع انسانی کشور.

هـ - ارتقاء سطح دانش و مهارت های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ تفکر علمی در جامعه.

و - حفظ و تحکیم آزادی علمی و استقلال دانشگاه ها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

ماده ۲- مأموریت های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر می باشد:

الف - در زمینه انسجام امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری

۱ - شناسائی مزیت های نسبی، قابلیت ها، استعدادها و نیازهای پژوهش و فناوری کشور بر مبنای آینده نگری و آینده پژوهی و معرفی آن به واحدهای تولیدی، تحقیقاتی، دانشگاه ها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی جهت بهره برداری.

۲- بررسی اولویت های راهبردی تحقیقات و فناوری با همکاری یا پیشنهاد دستگاه های اجرائی ذی ربط و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

۳- حمایت از توسعه تحقیقات بنیادی و پژوهش های مرتبط با فناوری های نوین براساس اولویت ها.

۴ - برنامه ریزی برای تدارک منابع مالی توسعه فناوری کشور و مشارکت در ایجاد، توسعه و تقویت فناوری ملی و حمایت از توسعه فناوری های بومی.

۵- اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش کارائی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاه های ذی ربط.

۶ - اتخاذ تدابیر و تهیه پیشنهادهای لازم در خصوص انتقال فناوری و دانش فنی و برنامه ریزی به منظور بومی کردن فناوریهای انتقال یافته به داخل کشور و ارائه آنها به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

۷- ایجاد زمینه های مناسب برای عرضه فناوری در داخل و خارج کشور و حمایت از صدور فناوری های تولید شده در کشور و کمک به ایجاد انجمن ها و شرکت های غیردولتی علمی، تحقیقاتی و فناوری.

۸- تمهید ساز و کارهای لازم برای ایجاد هم سویی میان فعالیت های آموزشی، تحقیقاتی و فناوری، تقویت ارتباط دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی با بخشهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور.

۹- اتخاذ راهکارهای مناسب برای کمک به توسعه پژوهش و فناوری در بخشهای غیردولتی.

۱۰- ارزیابی جامع عملکرد نظام ملی علوم، تحقیقات و فناوری شامل پیشرفت ها، شناخت موانع و مشکلات و تدوین و ارائه گزارش سالانه.

۱۱- اتخاذ تدابیر و ارائه پیشنهادهای لازم جهت حفظ دانشمندان و محققان و تأمین امنیت شغلی آنان و استفاده بهینه از توانمندی های آنها.

ب- در زمینه اداره امور دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱- پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو به مراجع ذی صلاح.

۲- تعیین راهکارهای لازم و برنامه ریزی و حمایت از ایجاد و گسترش دانشگاه ها، مؤسسات آموزش عالی، مراکز تحقیقاتی و فناوری و دیگر مراکز فعالیتهای علمی - پژوهشی همانند شهرکهای تحقیقاتی، آزمایشگاه های ملی، موزه های علوم و فنون با استفاده از منابع دولتی و غیردولتی و مشارکت های مردمی متناسب با نیازها و ضرورتهای کشور.

۳- برنامه ریزی اجرائی، آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی در جهان.

۴- تعیین ضوابط، معیارها و استانداردهای علمی مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، رشته ها و مقاطع تحصیلی با رعایت اصول انعطاف، پویایی، رقابت و نوآوری علمی.

۵- نظارت بر فعالیت های دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور.

۶- ارزیابی مستمر فعالیت هرگونه واحد آموزش عالی و یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی و غیردولتی) و جلوگیری از ادامه فعالیت، تعلیق فعالیت و یا انحلال هر یک از آنها در صورت تخلف از ضوابط و یا از دست دادن شرایط ادامه فعالیت براساس اساسنامه های مصوب.

۷- صدور مجوز تأسیس انجمن های علمی و حمایت و ارزیابی مستمر از فعالیت آنها براساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح.

۸- تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس انجمن ها و تشکل های دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و ارزیابی فعالیت آنها و اتخاذ تصمیم در مورد امکان ادامه فعالیت آنها براساس ضوابط و مقررات مراجع ذی صلاح.

۹- تأیید صلاحیت و صدور احکام اعضای هیأت های ممیزه، هیأت های امناء، هیأت های مؤسس، هیأت های گزینش اعضای هیأت علمی و هیأت های انتظامی اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طبق ضوابط و مقررات موضوعه.

تبصره - انتخاب و تأیید رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی براساس مفاد مندرج در وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.

۱۰ - ارزیابی و اعتبارسنجی علمی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی به صورت مستقیم و یا از طریق حمایت از انجمن‌های مستقل علمی، تخصصی و فرهنگستان‌ها در ارزیابی علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات و انتشار نتایج در محافل علمی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی و سایر مراجع ذی صلاح.

۱۱ - تأیید اساسنامه و صدور مجوز ایجاد یا توسعه هرگونه واحد آموزش عالی یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی یا غیردولتی)، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی.

۱۲ - ارزیابی سالانه عملکرد مالی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دولتی.

۱۳ - بررسی و پیشنهاد اولویت‌های تخصیص منابع در حوزه‌های علوم، تحقیقات و فناوری به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

۱۴ - توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی و اتخاذ تدابیر لازم به منظور نهادینه کردن همکاری‌ها و مبادلات علمی بین مراکز علمی - تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه‌ای و بین‌المللی در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب مراجع ذی صلاح.

تبصره - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند با تصویب هیأت امنا و تأیید وزیر ذی‌ربط و روابط تحقیقاتی، علمی و فنی با مؤسسات و مراکز

صنعتی و سازمان های مشابه خارجی برقرار نمایند و یا به عضویت مؤسسات و سازمان های مذکور درآیند.

حق عضویت مراکز مذکور در این قبیل مؤسسات با تصویب هیأت امناء قابل پرداخت خواهد بود.

۱۵- صدور مجوز «تأسیس دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیردولتی با مشارکت دانشگاه ها و مراکز علمی خارج از کشور» براساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح.

ج - سایر موارد:

۱ - مشارکت فعال در فرآیند سیاستگذاری نظام آموزش و توسعه نیروی انسانی کشور به منظور ایجاد هماهنگی لازم بین برنامه های سطوح مختلف آموزش کشور.

۲ - مشارکت در تعیین اولویت های توسعه منابع انسانی کشور و ارائه نتایج حاصل شده به دستگاه های ذی ربط به منظور هدایت منابع در جهت اولویت های مذکور.

۳- ارزیابی و تأیید اختراعات، اکتشافات و نوآوری ها با همکاری سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور به منظور فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت معنوی و ثبت در مراجع ذی ربط.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، آیین نامه اجرایی این جزء را تهیه و جهت تصویب تقدیم هیأت وزیران نماید.

۴- تعیین ضوابط ارزشیابی علمی مدارک فارغ التحصیلان و تأیید ارزش علمی مدارک دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (دولتی یا غیردولتی) داخل کشور به استثنای گروه پزشکی.

تعیین ضوابط مربوط به تشخیص ارزش علمی، گواهی‌نامه های آموزش عالی و پژوهش‌های علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی خارجی و تعیین ارزش مدارک مذکور به استثنای گروه پزشکی.

تبصره - اجرای مفاد این جزء در خصوص دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (دولتی و غیردولتی) در گروه پزشکی به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

۵- برنامه ریزی برای شناسایی و حمایت از شکوفایی استعدادهای درخشان و هدایت آنها به سمت اولویت‌های راهبردی کشور در زمینه علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب مقررات مصوب مراجع ذی صلاح.

۶- برنامه ریزی برای جذب متخصصان ایرانی داخل و خارج از کشور جهت همکاری علمی، تحقیقاتی و فناوری.

تبصره - وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند از اعضای هیأت علمی و محققان غیرایرانی خارج از کشور به منظور استفاده از خدمات علمی و تحقیقاتی دعوت به کار نمایند.

۷- اداره امور دانشجویان ایرانی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی خارج از کشور و ایجاد زمینه های علمی و فنی متقابل از طریق اعزام راینه‌های علمی با هماهنگی وزارت امور خارجه.

۸- اهتمام در معرفی میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی و گسترش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور.

۹- همکاری در اعتلای فرهنگ، اخلاق و معنویت اسلامی در مجامع علمی دانشگاهی و در جامعه.

۱۰- ایجاد پایگاه های اطلاع رسانی به جامعه و بخش های مختلف در زمینه سیاست ها، اولویت ها و برنامه ها و عملکردهای آموزش عالی، تحقیقات و فناوری.

۱۱- نمایندگی دولت در مجامع و سازمان های بین المللی و برقراری ارتباطات لازم در حوزه مأموریت ها و اختیارات وزارتخانه.

۱۲- انجام امور مربوط به کمیسیون ملی یونسکو.

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» با ترکیب زیر به ریاست رئیس جمهور تشکیل می گردد:

- رئیس جمهور.

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

- وزیر آموزش و پرورش.

- دو تا چهار نفر از اعضای هیأت دولت به انتخاب هیأت دولت.

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

- رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها با اجازه ایشان.

- دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

- رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

- رؤسای فرهنگستان های علوم، علوم پزشکی، هنر و زبان و ادبیات فارسی.

- سه نفر از رؤسای دانشگاه های دولتی (یک نفر از دانشگاه های علوم پزشکی) به انتخاب شورای مرکزی دانشگاه های مربوطه.

- یک نفر از رؤسای دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی.

- سه نفر از دانشمندان و صاحب نظران دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی به انتخاب تشکل ها و انجمن های علمی.

- سه نفر از صاحب نظران بخشهای تولیدی و خدماتی خصوصی با معرفی رئیس جمهور.

تبصره - مصوبات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب این قانون پس از تأیید رئیس جمهور برای کلیه مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی و دستگاه های اجرایی لازم الاجراء است.

ماده ۴ - وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:

۱ - اولویت بندی و انتخاب طرحهای اجرایی بلندمدت سرمایه گذاری کلان در بخش های آموزشی و پژوهشی و فناوری.

۲ - بررسی و پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز در حوزه های علوم، تحقیقات و فناوری.

تبصره ۱- شرح تفصیلی وظایف و اختیارات شورا در محدوده این قانون بنا به پیشنهاد وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲- دبیرخانه این شورا در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مستقر خواهد بود.

ماده ۵- تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس فدراسیون ملی ورزشهای دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیونهای قاره ای و بین المللی ورزش دانشگاهی، به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

ماده ۶- کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و همچنین مؤسسات خصوصی که به نوعی مبادرت به انجام فعالیت های آموزش عالی، پژوهش و فناوری می نمایند، موظفند فعالیت های خود را در چارچوب سیاست ها و آیین نامه های موضوع این قانون انجام دهند.

تبصره - مؤسسات پژوهشی وابسته به سایر وزارتخانه ها که به موجب قانون مصوب مجلس تأسیس شده اند در چارچوب قوانین مصوب و اصلاحات بعدی آن و سیاست ها و مصوبات مراجع ذی صلاح به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

ماده ۷- هرگونه فعالیت اشخاص حقوقی و مؤسساتی که به نحوی از انحاء به امور دانشجویی مرتبط می شود حسب مورد موکول به اجازه وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب مصوبات مراجع ذی صلاح است و اداره ثبت شرکتهای مالکیت صنعتی موظف است بدون ارائه این اجازه نامه از ثبت آن خودداری نماید.

ماده ۸- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجاز است زمینه فعالیت دانشگاه‌های غیردولتی و شعب دانشگاه‌های معتبر خارج از کشور را در چارچوب ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح فراهم نماید.

ماده ۹- در صورتی که به تشخیص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مؤسس یا مؤسسان و هیأت امنای هر یک از مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیردولتی بر خلاف ضوابط و معیارها و اصول مصوب رفتار نمایند، وزارتخانه می‌تواند براساس ضوابطی که به تصویب مراجع ذی صلاح می‌رسد از آنان سلب مسئولیت و صلاحیت نماید.

ماده ۱۰- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آیین نامه‌های خاص مالی معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیأت امناء و تأیید وزیر می‌رسد اداره می‌شوند.

اختیارات وزارت در امور دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاست‌های عمومی اداره آنها، ارزیابی، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون و مصوبات مراجع ذی صلاح خواهد بود.

تبصره - به منظور تحقق تمرکززدائی در فعالیت‌های اجرایی بخش آموزش عالی و پژوهشی افزایش اختیارات هیأت امناء شوراهای علمی و مدیریت اجرایی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تنظیم حدود اختیارات حوزه‌های ستادی وزارتخانه در امور دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تقویت ترکیب اعضای هیأت‌های امناء، تعریف و تعیین مسئولیت‌های متقابل دولت و هیأت‌های امناء و نحوه نظارت بر فعالیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، لوائح،

تصویب نامه ها، آیین نامه ها و اصلاحیه های لازم توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تنظیم و برای طی مراحل قانونی به مراجع ذی صلاح ارائه خواهد شد.

ماده ۱۱- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون با رعایت موارد مندرج در ماده (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/ ۱/ ۱۷ و مفاد این قانون شرح وظایف تفصیلی و تشکیلات وزارتخانه را تهیه و پس از تصویب سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به مرحله اجراء درآورد.

ماده ۱۲- آیین نامه های اجرائی این قانون از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به مراجع ذی ربط ارائه خواهد شد. اعمال مقررات موضوع این قانون در مورد دانشگاه های نظامی و انتظامی و مؤسسات آموزشی و پژوهشی تحت نظر فرماندهی کل قوا پس از کسب موافقت ایشان انجام خواهد شد.

ماده ۱۳- این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء است و کلیه قوانین، مصوبات و مقررات مغایر لغو و بلااثر می گردد.

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۸/ ۵/ ۱۳۸۳ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حداد عادل

آیین نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی دانشگاه‌های خارج از کشور

ماده ۱- تعاریف:

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۲. سازمان: سازمان امور دانشجویان.

۳. اداره کل: اداره کل امور دانش‌آموختگان سازمان امور دانشجویان.

۴. مؤسسه/ مؤسسات: هر یک/ همه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی خارج از کشور.

۵. مدرک تحصیلی: مدرک صادره از مؤسسه/ مؤسسات است که در ارتباط با رشته‌های تحصیلی وزارت متبوع بوده و از طرف مؤسسه/ مؤسسات به دانش‌آموختگان مربوط اعطا می‌شود.

۶. دانش‌آموختگان: کسانی که در یکی از مؤسسات، تحصیل کرده و موفق به دریافت مدرک تحصیلی شده‌اند.

۷. دانشگاه/ دانشگاه‌ها: منظور دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل کشور می‌باشند که تحت نظر وزارت به فعالیت مشغول می‌باشند.

۸. ارزشیابی: تعیین و تطبیق ارزش علمی مدارک تحصیلی صادره در خارج از کشور، هم‌مطراز با یکی از مقاطع تحصیلی رسمی در آموزش عالی داخل کشور.

۹. اعتبارسنجی: تعیین اعتبار علمی مؤسسه/ مؤسسات براساس مقررات وزارت متبوع و موازین این آیین نامه.

۱۰. شورای ارزشیابی: تعیین ضابطه های لازم و تعیین مقررات مربوط به نحوه ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از دانشگاه های خارج از کشور.

۱۱. طول دوره تحصیل و اقامت: طول مدت اقامت دانشجویی لازم برای تحصیلات حضوری و نیمه حضوری (به استناد گذرنامه) به شرح زیر می - باشد:

دوره تحصیلی	طول دوره تحصیلی	حداقل مدت اقامت دانشجویی لازم برای تحصیلات حضوری	حداقل مدت اقامت دانشجویی لازم برای تحصیلات نیمه حضوری
کاردانی	۲۴ ماه	۱۶ ماه	—
کارشناسی سه ساله	۳۶ ماه	۲۳ ماه	—
کارشناسی چهارساله	۴۸ ماه	۳۰ ماه	—
کارشناسی ارشد یکساله	۱۲ ماه	۹ ماه	—
کارشناسی ارشد دوساله	۲۴ ماه	۱۲ ماه	—
کارشناسی ارشد پنج ساله	۶۰ ماه	۳۶ ماه	—
دکتری	۳۶ الی ۴۸ ماه	۲۴ ماه	۱۴ ماه

تبصره ۱: در خصوص دوره های حضوری مقطع دکتری، حداقل ۲۴ ماه حضور در کشور محل تحصیل ضروری است، اما چنانچه مدت حضور دانش آموخته در کشور

محل تحصیل حداقل ۲۱ ماه باشد، در صورت ارایه حداقل یک مقاله علمی - پژوهشی (با رعایت ماده ۷- سایر مقررات) بصورت حضوری قابل بررسی و ارزشیابی است.

تبصره ۲: در خصوص دوره‌های نیمه حضوری مقطع دکتری، حداقل ۱۴ ماه حضور در کشور محل تحصیل ضروری است، اما چنانچه مدت حضور دانش‌آموخته در کشور محل تحصیل حداقل ۱۲ ماه باشد، در صورت ارایه حداقل یک مقاله علمی - پژوهشی (با رعایت ماده ۷- سایر مقررات) بصورت نیمه حضوری قابل بررسی و ارزشیابی است.

تبصره ۳: چنانچه بخشی از دوره تحصیلی مقطع دکتری، در ایران برگزار شده باشد در صورت ارایه گواهی رسمی از دانشگاه خارج (با تایید آن در سامانه تاک- میخک وزارت امور خارجه) و دانشگاه داخل (با تایید معاونت آموزشی)، گذراندن حداقل ۱۸ ماه از طول دوره دکتری در کشور محل تحصیل (به استناد گذرنامه) و نیز ارایه حداقل یک مقاله علمی - پژوهشی (با رعایت ماده ۷- سایر مقررات)، بصورت حضوری قابل بررسی و ارزشیابی است.

۱۲. کمیسیون‌های ارزشیابی مدارک: کمیسیون‌های تخصصی در رشته‌های مختلف که هر یک از مدارک تحصیلی و مدارک مرتبط دانش‌آموختگان را وفق مقررات قانونی مرتبط، طبق این آیین‌نامه و مصوبات شورای ارزشیابی مدارک تحصیلی مورد بررسی و ارزشیابی قرار می‌دهند.

۱۳. ارزش‌نامه: مدرکی است که بر اساس مفاد این آیین‌نامه و به تصویب هریک از کمیسیون‌های ارزشیابی مدارک، به عنوان همطرازی تحصیل در مؤسسه/ مؤسسات توسط اداره کل صادر و به امضای رییس سازمان می‌رسد.

۱۴. شیوه آموزشی: تحصیل دانش آموخته براساس مفاد این آیین نامه، حضوری و نیمه حضوری تعیین می شود، حتی اگر متقاضی در مؤسسه ذیربط به عنوان حضوری ثبت نام و یا مدرک تحصیلی حضوری صادر شده باشد.

[توضیح بند ۱۴: طبق مفاد این آیین نامه تحصیلات غیر حضوری مجاز نمی باشد و تحصیلات نیمه -حضوری نیز صرفاً در دوره دکتری امکان پذیر است. همچنین چنانچه متقاضی در مؤسسه ذیربط به عنوان دانشجوی حضوری دوره دکتری ثبت نام کرده و مدرک تحصیلی وی نیز حضوری صادر شده باشد، کمیسیون های ارزشیابی ممکن است تحصیلات وی را متناسب با مدت حضور در کشور محل تحصیل نیمه حضوری ارزیابی نمایند.]

ماده ۲- ترکیب اعضای شورا و کمیسیون های ارزشیابی:

الف - ترکیب اعضای شورای ارزشیابی

۱. رئیس سازمان (رئیس شورا)؛

۲. مدیرکل امور دانش آموختگان (دبیر شورا)؛

۳. معاون آموزشی وزارت یا نماینده تام الاختیار؛

۴. معاون پژوهشی وزارت یا نماینده تام الاختیار؛

۵. رئیس مرکز نظارت و ارزیابی آموزش عالی.

۶. پانزده تن از شخصیت های علمی - فرهنگی و آشنا به نظام های مختلف آموزشی و پژوهشی که با پیشنهاد رئیس شورا و با تأیید و حکم وزیر برای مدت دو سال انتخاب می شوند.

ب - ترکیب اعضای کمیسیون‌ها

۱. حسب تشخیص و تصویب شورای ارزشیابی، کمیسیون‌های تخصصی به تعداد مورد نیاز تشکیل می‌شود و هر کمیسیون، متشکل از حداقل پنج تن از اعضای هیأت علمی برجسته دانشگاه‌ها به پیشنهاد اداره کل و حکم رییس سازمان انتخاب می‌گردند.

۲. یک تن از اعضای مذکور باید حداقل در مرتبه دانشیاری باشند.

۳. تصمیمات کمیسیون با موافقت حداقل سه تن از اعضاء معتبر خواهد بود.

ماده ۳- اعتبارسنجی مؤسسه:

۱. هر یک از مؤسسات و شعب آنان در کشورهای مختلف، بر اساس ویژگی‌های عمومی، آموزشی، پژوهشی و فناوری، اداری — مالی و رفاهی، بررسی و با تصویب شورای ارزشیابی مدارک تحصیلی، به یکی از گروه‌های زیر سطح بندی می‌شوند و به نحو مقتضی از طریق اداره کل اطلاع‌رسانی می‌گردد.

گروه الف: مؤسسات ممتاز؛

گروه ب: مؤسسات خوب؛

گروه ج: مؤسسات متوسط؛

گروه د: مؤسسات ضعیف؛

گروه هـ: مؤسسات غیر قابل قبول؛

۲. اعتبار علمی مؤسسات (و نیز شعب آنان در سایر کشورها) براساس وجود نام آنها در منابع بین المللی شامل Times, Shanghai, Leiden & QS و با توجه به شرایط ذیل قابل بررسی و ارزشیابی است:

الف - نظر «مرجع قانونی ذریبط» در کشور (های) متبوع

ب - نظر رایزن علمی عنداللزوم

ج - نظر مشورتی کمیسیون های ارزشیابی

د - جمع بندی و تأیید نهایی توسط اداره کل امور دانش آموختگان

ماده ۴- شرایط عمومی ارزشیابی:

۱. برای ارزشیابی مدارک تحصیلی، علاوه بر رعایت قوانین و مقررات آموزش عالی کشور و مفاد این آیین نامه، ضوابط و مقررات عمومی و ضوابط خاص آموزشی هر کشور که به پیشنهاد اداره و تصویب شورای ارزشیابی می رسد الزامی است. به همین منظور مقررات مرتبط جهت اطلاع رسانی در سایت اداره کل درج می شود.

۲. مدارک تحصیلی در دوره های حضوری برای کلیه مقاطع تحصیلی و نیمه حضوری صرفاً در مقطع دکتری با رعایت سایر ضوابط و مقررات امکان پذیر است.

۳. مدارک تحصیلی کلیه مقاطع غیر حضوری صادره توسط دانشگاه های خارج از کشور به هیچ عنوان قابل بررسی و ارزشیابی نیست.

۴. مدارک تحصیلی مؤسسات غیر قابل قبول، به هیچ عنوان قابل بررسی و ارزشیابی نیست.

۵. مدارک تحصیلی مؤسسات ضعیف در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به هیچ عنوان قابل بررسی و ارزشیابی نیست.

۶. مدارک تحصیلی در چارچوب مقاطع رسمی داخل کشور و شامل: کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری ارزشیابی می شود. کمیسیون های ارزشیابی مدارک، برای تعیین عنوان رشته تحصیلی، رشته و گرایش، وضعیت تحصیلات قبلی متقاضی را مورد توجه و بررسی قرار می دهند.

۷. مدارک تحصیلی دانش آموختگانی که صرفاً دارای ارزش استخدامی یا معادل بوده حتی اگر در یکی از مؤسسات معتبر ادامه تحصیل داده و مدرک بالاتر اخذ نموده باشند، غیرقابل بررسی و ارزشیابی است.

۸. مدارک تحصیلی رشته های مرتبط با "زبان و ادبیات فارسی" از کلیه مؤسسات معتبر خارجی مورد تأیید وزارت، صرفاً در مقاطع تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد، با بررسی کیفی جامع و دقیق، قابل بررسی و ارزشیابی می باشد و به هیچ عنوان، مدارک دوره دکتری رشته مذکور از کشورهای خارجی قابل بررسی و ارزشیابی نمی باشد.

۹. مدارک تحصیلی دوره های شش ساله دامپزشکی (MVM) در صورت ارائه پایان نامه و گذراندن حداقل ۲۲۰ واحد در مقطع "دکتری عمومی حرفه ای دامپزشکی" ارزشیابی می گردد. مدارک تحصیلی دوره های پنج و شش ساله با ارائه پایان نامه و یا بدون آن در مقطع "کارشناسی ارشد دامپزشکی" ارزشیابی می گردد.

۱۰. ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی، حتی چنانچه از دانشگاه‌ها و مؤسسات معتبر صادر شده باشد، می‌تواند به تشخیص شورای ارزشیابی، کمیسیون‌های ارزشیابی و یا مدیرکل پس از ارزیابی توانمندی‌های علمی و پژوهشی و حرفه‌ای متقاضی (انجام مصاحبه، اخذ آزمون، برگزاری جلسه دفاعیه، بررسی پایان‌نامه و رساله، درخواست مقاله و یا بررسی نتایج عملی و قابلیت حرفه‌ای) صورت پذیرد.

۱۱. تحصیلات نیمه تمام خارجی به هیچ عنوان قابل بررسی و ارزشیابی نمی‌باشد و این دسته از تحصیلات در صورت داشتن شرایط لازم برای انتقال می‌تواند در اداره کل امور دانشجویان داخل مطرح گردد.

۱۲. مدارک تحصیلی دانش‌آموختگانی که دوره تحصیلی آنها با محوریت آموزش می‌باشد و پس از گذراندن واحدهای درسی، بدون گذراندن پایان‌نامه دانش‌آموخته می‌شوند، آموزش محور محسوب می‌گردد و در مدرک صادره از سوی این اداره کل واژه «آموزش محور» درج خواهد شد.

ماده ۵- ارزشیابی اختصاصی مدارک تحصیلی حضوری:

ارزشیابی مدارک تحصیلی کاردانی

۱. مدارک تحصیلی کاردانی کلیه مؤسسات سه گروه اول شامل ممتاز، خوب و متوسط، پس از بررسی و اطمینان از صحت صدور و تعلق آن [و پس از بررسی در کمیسیون‌های تخصصی ارزشیابی]، ارزشیابی و ارزشنامه مربوط صادر می‌شود.

۲. مدارک تحصیلی کاردانی مؤسسه ضعیف توسط کمیسیون تخصصی ذیربط بررسی و اتخاذ تصمیم می‌شود.

ارزشیابی مدارک تحصیلی کارشناسی

۱. ارزشیابی مدارک تحصیلی مؤسسات ممتاز و خوب، منوط به داشتن مدرک دیپلم دوازده (۱۲) ساله یا پیش دانشگاهی معتبر است.

۲. برای ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مؤسسات متوسط "ج" و "ضعیف" د" علاوه برداشتن مدرک دیپلم دوازده (۱۲) ساله یا پیش دانشگاهی لازم است:

الف - معدل دیپلم یا پیش دانشگاهی دانش آموخته، حداقل ۱۲ یا معادل آن باشد.

ب - در صورت نداشتن شرایط بند "الف"، مشروط به شرکت در آزمون سراسری کارشناسی ارشد در رشته مربوط و کسب حداقل ۸۰٪ نمره آخرین فرد پذیرفته شده، شرکت در آزمون کتبی و یا مصاحبه علمی به تشخیص کمیسیون تخصصی ذیربط.

ارزشیابی مدارک تحصیلی کارشناسی ارشد

۱. برای ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مؤسسات ممتاز "الف" و خوب "ب"، داشتن مدرک کارشناسی معتبر از دانشگاه‌های داخل یا دانشگاه‌ها و مؤسسات خارجی مورد تأیید وزارت لازم است.

۲. برای ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مؤسسات متوسط "ج"، علاوه برداشتن مدرک کارشناسی معتبر از دانشگاه‌های داخل یا دانشگاه‌ها و مؤسسات خارجی مورد تأیید وزارت لازم است:

الف - معدل کل مدرک کارشناسی، حداقل ۱۲ یا معادل آن باشد.

ب - در صورت نداشتن شرط بند "الف" پس از بررسی کیفی و احراز توانمندی‌های علمی، پژوهشی و حرفه‌ای متقاضی از طریق اخذ آزمون، مصاحبه علمی، ارائه مقاله

علمی - پژوهشی (حسب مورد یک یا همه آنها)، به تشخیص کمیسیون‌های تخصصی ذیربط.

ارزشیابی مدارک تحصیلی دکتری

۱. ارزشیابی مدارک تحصیلی دوره دکتری صادره از مؤسسات ممتاز و خوب، منوط به داشتن مدرک کارشناسی‌ارشد معتبر از دانشگاه‌های داخل یا دانشگاه‌ها و مؤسسات خارجی مورد تأیید وزارت.

۲. مدارک تحصیلی صادره از مؤسسات متوسط "ج"، چنانچه شروع به تحصیل بعد از ۲۲/۶/۲۰۱۹ (۱/۴/۱۳۹۸) باشد صرفاً تا مقطع کارشناسی‌ارشد قابل ارزشیابی می‌باشد و چنانچه شروع به تحصیل قبل از تاریخ یاد شده باشد، شرایط ذیل لازم است:

الف — داشتن مدرک کارشناسی و کارشناسی‌ارشد معتبر از دانشگاه‌های داخل یا دانشگاه‌ها و مؤسسات خارجی مورد تأیید وزارت

ب - بررسی کیفی رساله دکتری توسط کمیسیون تخصصی ذیربط.

ماده ۶- ارزشیابی اختصاصی مدارک تحصیلی نیمه حضوری در مقطع دکتری:

۱. مدرک تحصیلی مربوط به دوره‌های نیمه‌حضوری صرفاً در مقطع دکتری از مؤسسات ممتاز و خوب ارزشیابی می‌شود.

۲. شرایط لازم برای ارزشیابی مدارک تحصیلی دوره‌های نیمه‌حضوری در مقطع دکتری از مؤسسات ممتاز و خوب همان شرایط لازم برای ارزشیابی مدارک تحصیلی دکتری حضوری صادره از مؤسسات متوسط می‌باشند.

۳. مدارک تحصیلی ناشی از تحصیلات نیمه‌حضورى مؤسسات متوسط و ضعیف، غیرقابل ارزشیابی می‌باشند.

۴. بررسی و ارزشیابی مدارک تحصیلی دکتری کسانی که از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، شروع به تحصیل در دوره‌های نیمه‌حضورى نمایند، منوط است به:

الف — تحصیل منحصراً در دانشگاه‌های ممتاز و خوب و در رشته‌های مرتبط با تحصیلات قبلی انجام شده باشد.

تبصره — داشتن استاد راهنمای دوم داخلی، از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های داخل که مجاز به داشتن دانشجوی دکتری می‌باشند (مبتنی بر اخذ موافقت رسمی از معاونت آموزشی و پرداخت هزینه‌های مربوط به تشخیص دانشگاه) برای کسانی که در دوره‌های نیمه‌حضورى تحصیل می‌نمایند توصیه می‌گردد. اداره کل امور دانش‌آموختگان ملزم به تسهیل در روند ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی این دسته از متقاضیان خواهد بود.

ماده ۷- سایر مقررات:

۱. کلیه مقالات علمی - پژوهشی موضوع این آیین‌نامه باید واجد شرایط زیر باشند:

الف — دانش‌آموخته مؤلف اصلی آنها باشد. (دانش‌آموخته مؤلف اول و یا نویسنده / مکاتبه کننده (Corresponding Author) باشد).

ب — چاپ مقاله توسط دانشجو (پس از فراغت از تحصیل) بطوری که نام استاد (آن) راهنما و مشاور بعنوان نویسنده در مقاله ذکر شده باشد. (تاریخ اصلاحیه ۲۰/۰۳/۹۸)

ج - به تشخیص کمیسیون ارزشیابی مدارک، در نشریات علمی - پژوهشی دارای نمایه بین‌المللی معتبر منتشر شده باشد.

د - موضوع و محتوای آنها، هماهنگ با پایان‌نامه تحصیلی یا رساله دکتری باشد.

۲. انتخاب پایان‌نامه یا رساله در ارتباط با نیازهای داخل کشور، منوط به داشتن یک استاد راهنمای دوم از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها می‌باشد.

۱-۲. اصلاحیه: ارزشیابی مدارک دانش‌آموختگانی که موضوع پایان‌نامه/رساله آنها در خصوص مسائل مرتبط با داخل کشور می‌باشد در صورت نداشتن استاد راهنمای دوم در داخل کشور می‌تواند با بررسی محتوایی پایان‌نامه/رساله در این اداره کل انجام شود.

۲-۲. چنانچه شروع به تحصیل بعد از سپتامبر ۲۰۱۹ باشد، ارزشیابی مدارک تحصیلی، می‌تواند بدون داشتن استاد راهنمای داخلی و الزاماً با بررسی محتوایی پایان‌نامه/رساله انجام می‌گیرد.

۳. مدارک تحصیلی مقطع دکتری که بدون گذراندن دوره کارشناسی ارشد اخذ شده باشد، صرفاً چنانچه از دانشگاه‌ها و مؤسسات گروه ممتاز و خوب اخذ شده باشد قابل بررسی و ارزشیابی است.

۴. چنانچه مدرک تحصیلی یک یا دو مقطع پایین‌تر دانش‌آموخته از مؤسسه‌ای اخذ شده باشد که آن مؤسسه در فهرست مورد تأیید وزارت نباشد و مدرک تحصیلی مقطع بالاتر از مؤسسه معتبر گروه ممتاز "الف" باشد، صرفاً مدرک تحصیلی اخذ شده (از مؤسسه معتبر گروه ممتاز "الف") به شرط بررسی کیفی مقطع (های) پایین‌تر

حسب مورد یک یا همه آنها (شامل انجام مصاحبه، اخذ آزمون، بررسی پایان‌نامه، درخواست مقاله و یا بررسی نتایج عملی و قابلیت حرفه‌ای) قابل بررسی و ارزشیابی است.

شایان ذکر است پس از احراز توانمندی‌ها در بررسی‌های کیفی صورت گرفته، جمله "در ارزشیابی این مدرک مقطع/مقاطع قبلی، مورد نظر قرار نگرفته است" در مدرک صادره درج خواهد شد.

۵. مدارک تحصیلی مربوط به رشته‌های تحصیلی هنری، صنعتی و مانند آنها که علاوه بر دروس نظری، مهارت‌های حرفه‌ای خاصی نیز از سوی مؤسسه محل تحصیل به دانشجویان ارائه می‌شود، مشروط به اعتبار مؤسسه، بر اساس ضوابطی که به تصویب شورای ارزشیابی مدارک تحصیلی خواهد رسید می‌باشد و در ارزش‌نامه صادره در کنار ذکر مقطع تحصیلی، کلمه "حرفه‌ای" نیز درج می‌شود.

۶. مدارک دوره (Doctor of Business Administration) DBA، چنانچه متضمن تهیه و دفاع از رساله بوده باشد، به مأخذ دکتری و در غیر این صورت با ارائه حداقل یک مقاله علمی — پژوهشی به مأخذ دکتری با رعایت مفاد مواد (۵) و (۶) و بند (۱) این ماده قابل بررسی و ارزشیابی است.

۷. بررسی و ارزشیابی مدارک مقطع دکتری رشته‌های مربوط به زبان و ادبیات خارجی که بنا به ضوابط خاص ارزشیابی مدارک کشورهای مربوط نیازمند انتشار مقاله در نشریات دارای نمایه بین‌المللی است، می‌تواند در قبال ارائه مقالات چاپ شده در نشریات علمی — پژوهشی معتبر در کشورهای مربوط (کشورهای عربی، روسیه و ...) به تشخیص کمیسیون تخصصی ذیربط مورد بررسی و ارزشیابی قرار گیرد.

ماده ۸- رسیدگی به درخواست ارزشیابی (فرآیند ارزشیابی):

۱. مدارک تحصیلی دانش‌آموختگان پس از وصول به اداره کل، به لحاظ تطبیق با مدت اقامت دانشجویی برابر جدول فوق، مورد بررسی قرار می‌گیرد. تشکیل پرونده برای تعیین مراحل ارزشیابی صرفاً برای مدارک تحصیلی کامل امکان‌پذیر بوده و به مدارک ناقص هیچ ترتیب اثری داده نمی‌شود.

۲. اداره کل مکلف است در ظرف یک ماه از تاریخ دریافت مدارک دانش‌آموخته اقدام به تشکیل کمیسیون تخصصی ذیربط نماید.

۳. برای ارزشیابی مدارک تحصیلی، ارائه اصل و فتوکپی کلیه مستندات مورد اشاره در این آیین‌نامه با داشتن مهرهای معتبر مراکز صادرکننده الزامی است.

۴. کلیه مدارک تحصیلی خارجی دانش‌آموختگان، باید در سامانه تاک (میخک) وزارت امور خارجه بارگذاری و تأیید شود.

۵. مهر و تأیید نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور صرفاً از جهت رعایت تشریفات اداری بوده و هیچ حقی برای متقاضی برای قبول و تأیید مدارک ایجاد نمی‌کند.

۶. پرداخت تمامی هزینه‌های مربوط به ارزشیابی مدارک تحصیلی برعهده متقاضی می‌باشد.

۷. صدور اصل ارزشنامه، منوط به امضای تعهدنامه دانش‌آموخته، مبنی بر اعلام موافقت کتبی با رأی صادره کمیسیون‌های ارزشیابی مدارک و نیز پرداخت وجه تمبر الصاقی و سایر هزینه‌های مربوط در صورت نیاز خواهد بود.

ماده ۹- رسیدگی به اعتراض و تجدیدنظرخواهی:

۱- هرگونه درخواست اعتراض به نتایج ارزشیابی، صرفاً تا یک سال پس از صدور گواهی موقت قابل طرح و بررسی است. بدیهی است پس از صدور اصل ارزشنامه، هیچگونه اعتراضی قابل وصول و بررسی نخواهد بود.

۲- اعضای هیات تجدیدنظر عبارتند از الف) رئیس سازمان؛ ب) مدیر کل دانش آموختگان سازمان؛ ج) نماینده معاون آموزشی وزارت؛ د) مدیر کل حقوقی وزارت؛ ه) مدیر کل حقوقی سازمان

۳- جلسه تجدیدنظر به نتیجه ارزشیابی حداقل با حضور ۴ نفر رسمی یافته و تصمیمات آنها با اکثریت آراء معتبر است.

۴- در صورت موجه دانستن اعتراض، ارزشیابی مدارک تحصیلی متقاضی یکبار دیگر توسط کمیسیون تخصصی ذی ربط مورد بررسی و ارزشیابی قرار می گیرد.

ماده ۱۰- رفع ابهام حقوقی و تفسیر آیین نامه

در صورت اختلاف در چگونگی اجرا یا در موارد سکوت آیین نامه، موضوع توسط کمیته ای مرکب از اشخاص ذیل بررسی و اعلام نظر می گردد.

۱- رئیس سازمان ۲- معاون حقوقی و امور مجلس وزارت؛ ۳- مدیر کل امور دانش آموختگان؛ ۴- مدیر کل حقوقی وزارت؛ ۵- مدیر کل حقوقی سازمان این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه و ۱۰ ماده در تاریخ

به تایید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است و کلیه مصوبات قبلی ملغی الاثر می گردد.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری - کامران دانشجو

موادی از قانون نظام وظیفه عمومی مصوب مجلس

شورای اسلامی و اصلاحات سال ۱۳۹۰

ماده ۲۰ - ماده (۳۱) به شرح زیر اصلاح و تبصره های الحاقی به ماده مذکر حذف می گردد

ماده ۳۱- دانش آموزان مدارس و دانشجویان مراکز آموزش عالی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و یا مورد تأیید آن وزارت و دانشجویان دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی با غیر دولتی داخلی و خارجی مورد تایید وزارتخانه های علوم و بهداشت و طلاب حوزه های علمیه که در حین تحصیل به سن مشمولیت رسیده و با می رسند، تازمانی که به تحصیلات خود ادامه می دهند، از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف می باشد.^۷

ماده ۳۲ - طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اعزام هم طیفه خود عطبق ضوابط مرکز مدیریت حوزه های علمیه^۸ با نمایندگان رسمی آن و یا با مجوز رسمی شورای عالی حوزه های علمیه به تحصیل اشتغال ورزیده در مدت تحمیل می توانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاده کننده ارزشبلی میزان تحمیل باشورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود.

تبصره- مشمولان دیلمه که شورت سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده یشته به ترتیب همانند مشمولان لینی و دکتری خواهند بود و چنانچه بدون دیلم دوره

^۷اصلاحی به موجب مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی

^۸ همان

های مذکور را گذرانده باشد همان تمولان فوق دیپلم و فوق لیسانی می باشند و در هر صورت طلایی که به درجه اجتهاد نایل گردند همانند مشمولین دکترای می باشند.

ماده ۳۳- صدور معافیت تحصیلی دانش آموزان دانشجویان و طلاب علوم دینی موکول به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل آنالت از طریق مراجع ذیربط است و مدت اعتبار آن تا یک سال پس از صدور گواهی پایان تحصیلات در هر مقطع می باشد.

تبصره ۱- حداکثر معافیت تحصیلی برای دانش آموزان تا سن بیست سال تمام و در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی دو و نیم سال، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد ناپیوسته سه سال، کارشناسی پیوسته پنج سال و کارشناسی ارشد پیوسته نلی سال دکترای پزشکی پیوسته هشت سال و دکترای تخصصی شش سال است.

تبصره ۲- در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون موارد خاصی دانشگاه‌های مربوط حداکثر یکسال به علت فوق اضافه می شود.^۹

ماده ۳۴- دانش آموزان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول، در صورت ترک تحصیل، اخراج، انصراف با فراغت از تحصیل، باید برای خدمت دوره ضرورت خود را | معرفی نمایند. مقامات مسؤول مکلفند صورت اساسی این قبیل مشمولین را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی، بدون تاخیر به سازمان محل ارسال دارند.

تبصره ۱- مهلت معرفی مشمولین مذکور حداکثر یکسال پس از تاریخ انصراف ترک تحصیل و اخراج و فراغت از تحصیل الت

^۹ همان

تبصره ۲- مشمولینی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند. پس از ترک تحصیلی با اخراج یا انصراف یا فراغت از تحمل، موظفند برای رسیدگی به وضع مشمولیت خود حداکثر ظرف یکسال خود را به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور معرفی نمایند

تبصره ۳- متخلفین از اجرای این ماده برای بار اول به توبیخ کتبی و فرج در پرونده و برای بار دوم علاوه بر توبیخ کتبی به یک ماه انتقال از خدمت و برای بار سوم به دو ماه انفصال از خدمت محکوم می شوند.^{۱۰}

ماده ۳۵- مشمولین دیپلم که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل در یکی از دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی داخل یا خارج از کشور که مورد تایید وزارتخانه های علوم و بهداشت می باشند پذیرفته شوند تا زمانی که وفق تبصره (۱) ماده (۳۳) به تحصیل اشتغال دارند، می توانند مشروط به این که دارای غیبت غیرموجه نباشند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می شود.

تبصره ۱- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحمیل فقط یک بار قابل تمدید است.

تبصره ۲- ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جر در زمان های اضطراری و جنگ بلامانع است.

^{۱۰} همان

ماده ۳۶- مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتی که از نظر مقررات این قانون و وزارتخانه های علوم و بهداشت، در شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه ها و رشته های آنها مورد تایید وزارتخانه های فوق باشد می تواند با سپردن تضمین های لازم با استفاده از مقررات این قانون برای تحصیلی به خارج از کشور مسافرت نمایند.^{۱۱}

ماده ۳۷- ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مامورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کلی که قانونا تحت کفالت، با ولایت قانونی آنها می باشند، چنانچه در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا موسسات آموزشی کشور های خارج مورد تأیید آموزش و پرورش و طلاب حوزه های علمیه مورد تأیید شورای عالی حوزه های علمیه به سن مشمولیت پرستند، از معافیت تحصیلی بهره مند می گردند و ادامه تحصیل آنان تا سقف یک سال پس از فراغت از تحصیل در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور که مورد تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت هستند بلامانع می باشد.^{۱۲}

ماده ۳۸- آیین نامه اجرایی مواد این بخش، توسط وزارت دفاع با کسب نظر از شورای عالی حوزه های علمیه وزارتخانه های کشور، علوم، بهداشت، آموزش و پرورش و دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان ظرف حداکثر شش ماه تهیه می شود و پس از تایید ستد کلی به تصویب هیأت وزیران می رسد.^{۱۳}

^{۱۱} همان

^{۱۲} همان

^{۱۳} همان

مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۸۷/۰۶/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - واژه ها و اصطلاحات بکار برده شده در این آئین نامه بشرح ذیل تعریف می شود:

الف - سند لازم الاجرا

سند رسمی یا عادی که بدون صدور حکم از دادگاه قابل صدور اجرائیه برای اجراء مدلول سند باشد مانند سند رسمی طلب و چک.

ب - سند ذمه

سند حاکی از تعهد مدیون به پرداخت وجه نقد یا پرداخت جنس یا تعهد به فعل معین که در اصطلاحات ثبتی در معنی مقابل اسناد مربوط به معاملات با حق استرداد بکار می رود.

ج - سند وثیقه

سندی است که دلالت بر عقد رهن یا معامله با حق استرداد یا بیع شرط کند که به موجب آن شخصی (اعم از اینکه مدیون باشد یا نه) عین مال منقول یا غیر منقول خود را وثیقه انجام عملی قرار دهد، خواه آن عمل، رد طلب باشد یا عمل دیگر.

چ - دستور اجرا

یعنی دستور به اجرای سند رسمی (و یا در حکم سند رسمی مانند چک) که حسب مورد توسط مراجع صالح ثبت یا سردفتر تنظیم کننده سند صادر می شود.

ح - سند انتقال اجرائی

بعد از مزایده مال مورد مزایده به موجب سند رسمی به برنده مزایده یا بستانکار منتقل می شود، آن سند را سند انتقال اجرائی می نامند.

خ - بازداشت

توقیف کردن اموال جهت اجرای مفاد سند.

د - حافظ

کسی که ادارات اجراء اسناد رسمی مال توقیف شده را نزد او به امانت گذارند تا حفظ و نگهداری کند.

ذ - صورتجلسه

سندی است که مقامی رسمی در جریان اجرای مفاد سند، عملی را در آن ثبت می کند.

ر - کارشناس رسمی

کسی که به مناسب خبره بودن در فنی می تواند در مسائل مربوط به فن خود به عنوان صاحب نظر اظهار نظر کند و از مراجع ذی صلاح پروانه برای این کار داشته باشد.

ز - خبره

صاحب فنی که به جهت مهارت خود در موضوعات مربوط به فن خود صاحب نظر باشد.

س - مازاد

در اصطلاحات ثبتی مازاد بهای ملک است که زائد بر مقدار طلب بستانکار مقدم باشد و چون معلوم نیست به ملک مورد بازداشت یا مورد وثیقه بستانکار اول بعد از مزایده برای پرداخت طلب او مازادی داشته باشد، آن را مازاد احتمالی هم نامیده اند.

ش - اعتراض شخص ثالث

شکایت شخصی است نسبت به عملیات اجرایی که از طرفین پرونده اجرائی نمی باشد.

ص - اعراض از رهن

یعنی مرتهن از وثیقه اش بگذرد. زیرا عقد رهن از سوی مرتهن جائز است و او می تواند آن را یک جانبه فسخ کند و حق وثیقه اش را ساقط نماید. پس دین با وثیقه او مبدل به دین بی وثیقه می شود و سند رهنی او سند ذمه ای می گردد و مقررات اجراء اسناد ذمه ای بر آن مترتب می شود.

ض - فک رهن

آزاد کردن عین مرهونه از قید رهن، خواه از طریق دادن دین و خواه از طریق ابراء دائن.

ط - فسخ سند

یعنی ثبت انحلال سند رسمی معامله در دفتری که آن سند را به ثبت رسانده است، مطابق تشریفات مقرر در قانون ثبت اسناد و املاک.

ظ - مزایده

صورت خاصی از فروش مال است که از مبلغ ارزیابی مال شروع شده و به پیشنهادکننده بالاترین قیمت واگذار می شود.

ع - نیابت اجرائی

نیابتی که اجرای ثبت در حدود قوانین و مقررات جهت انجام امور اجرائی به اداره ثبت محل دیگر که اقامتگاه مدیون یا اموال بدهکار در حوزه آن قرار دارد بدهد.

غ - هیأت نظارت

هیأتی است مرکب از مدیرکل ثبت استان یا قائم مقام او و دو نفر از قضات دادگاه تجدیدنظر استان به انتخاب رئیس قوه قضائیه که به کلیه اختلافات و اشتباهات مربوط به امور ثبتی در حوزه قضائی استان رسیدگی می نماید.

ف - شورای عالی ثبت

عالی ترین مرجع رسیدگی اداری در امور ثبتی که برای تجدیدنظر در آراء هیأت نظارت که از دو شعبه املاک و اسناد تشکیل می گردد.

ق - ممنوع الخروج

بدهکاری که به دلیل عدم معرفی مال یا عدم دسترسی به اموال وی به درخواست بستانکار وفق مقررات از خروج وی از کشور جلوگیری می شود.

ک - حق استرداد

حق است که به موجب آن مدیون می تواند با رد طلب بستانکار مال مورد وثیقه را تحت تصرف کامل خود درآورد.

گ - حق الاجرا

حق است به صورت پول که دولت از بابت اجرائیه اسناد رسمی می گیرد که پنج درصد مبلغ مورد اجراست.

ل - حق الحفاظه

حق الزحمه ای است که به حافظ برابر مقررات تعلق می گیرد.

ن - قبض اقساطی

قبوضی است که در معاملات اقساطی و اسناد اجاره به تعداد اقساط مورد تعهد صادر می شود.

م - حق سکنی

حق انتفاع هرگاه بصورت سکونت منتفع در مسکن متعلق به غیر باشد، آن را حق سکنی گویند.

فصل دوم - صدور اجرائیه

ماده ۲- درخواست اجراء مفاد اسناد رسمی از مراجع ذیل به عمل می آید:

الف - در مورد اسناد رسمی لازم الاجراء نسبت به دیون و اموال منقول و املاک ثبت شده و نیز املاک مورد وثیقه و اجاره (مشمول قانون روابط موجر و مستأجر) اعم از اینکه ملک مورد وثیقه و اجاره ثبت شده یا در جریان ثبت باشد از دفترخانه ای که سند را ثبت کرده است. در مورد سایر اسناد راجع به املاکی که ثبت در دفتر املاک نشده است برای اجراء مفاد سند ذینفع باید به دادگاه صالحه مراجعه کند.

ب (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — درخواست اجرای مفاد اسناد رسمی در مورد وجه یا مال موضوع قبوض اقساطی و سایر مواردی که صدور اجراییه بر عهده ثبت محل یا اداره اجرای ثبت می باشد از طریق دفترخانه اسناد رسمی صورت می گیرد. نحوه پذیرش و اقدام نسبت به درخواست اجراییه از دفاتر اسناد رسمی مطابق شیوه نامه ای است که به تصویب رییس سازمان ثبت خواهد رسید.

ج — در مورد مهریه و تعهداتی که ضمن ثبت ازدواج و طلاق و رجوع شده نسبت به اموال منقول و سایر تعهدات (به استثنای غیرمنقول) از دفتری که سند را تنظیم کرده است و نسبت به اموال غیرمنقول که در دفتر املاک به ثبت رسیده است از دفتر اسناد رسمی تنظیم کننده سند.

د — در مواردی که موجر بعثت عدم وصول وجه قبوض اقساطی تخلیه مورد اجاره را بخواهد باید به دفتر اسناد رسمی تنظیم کننده سند مراجعه نماید.

ماده ۳- تقاضانامه طبق فرم مخصوص تنظیم می شود و باید شامل نکات زیر باشد:

۱- نام، نام خانوادگی، شماره شناسنامه، محل صدور آن، نام پدر، تاریخ تولد، کدملی، محل اقامت درخواست کننده اجرائیه یا نماینده قانونی او و شماره دفترخانه ای که سند در آن ثبت شده و یا قبوض اقساطی صادر گردیده است.

۲- نام، نام خانوادگی، شماره شناسنامه، محل صدور، نام پدر، تاریخ تولد، کدملی، محل اقامت متعهد و در صورت فوت متعهد، نام و مشخصات ورثه او. هرگاه بین ورثه محجور یا غایب وجود داشته باشد باید نام و مشخصات نماینده قانونی محجور یا غایب معین گردد و متعهدله یا نماینده قانونی او موظف است ورثه متعهد را معرفی و در این مورد احتیاجی به تسلیم گواهی حصر وراثت نیست. در صورت عجز متعهدله از معرفی ورثه، دفترخانه و اجرای ثبت تکلیفی نخواهد داشت.

۳- موضوعی که اجراء آن تقاضا شده است، اگر راجع به چگونگی اجراء مورد درخواست توضیحی دارد باید قید کند.

۴- تصریح به مطالبه خسارت تأخیر تأدیه در مورد بانکها و مراجعی که قانوناً حق دریافت آن را دارند.

۵- شماره و تاریخ مستند درخواست صدور اجرائیه.

تبصره - هرگاه درخواست اجراء از طرف وکیل یا مدیر شرکت یا ولی یا قیم یا سایر نمایندگان قانونی متعهدله به عمل آمده باشد باید مدارکی که سمت متقاضی را محرز بدارد پیوست شود و اگر اختیار انجام تعهد با متعهدله باشد با توجه به ماده ۲۲۶ قانون مدنی باید اخطار یا اظهارنامه رسمی را نیز که طی آن مطالبه به عمل آمده پیوست درخواست نامه کند.

ماده ۴— بستانکار با وثیقه باید در تقاضانامه صدور اجرائیه از دفترخانه نکات ذیل را بنویسد:

۱- میزان اصل طلب

۲- میزان سود

۳- حق بیمه که بستانکار طبق شرط سند پرداخت کرده باشد.

۴- میزان خسارت تأخیر تأدیه تا روز درخواست اجرائیه و از تاریخ مزبور به بعد طبق مقررات مربوطه.

تبصره — محاسبه سود و خسارت تأخیر تأدیه فیما بین متعهد و متعهدله (در مورد بانکها و مراجعی که قانوناً حق دریافت آنها را دارند) تا تاریخ صدور اجرائیه انجام می شود و بعد از آن با اداره ثبت مربوطه است.

ماده ۵ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — سردفتر پس از احراز شرایط قانونی صدور اجرائیه و احراز هویت و صلاحیت درخواست کننده، مکلف است نسبت به ورود و تکمیل اطلاعات در سامانه اجرا اقدام، مدارک و مستندات مربوط را به سند الکترونیکی تبدیل و بانضمام اجرائیه صادره حداکثر ظرف ۴۸ ساعت از طریق سامانه مذکور، به اداره اجرای ثبت محل ارسال و اصول مدارک و مستندات را ضبط و بایگانی نماید .

تبصره اول (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — هرگاه سردفتر در صدور اجرائیه با اشکالی روبرو شود باید از صدور آن خودداری کرده و ظرف ۲۴ ساعت با طرح صریح اشکال، از ثبت محل اعلام و کسب تکلیف نماید.

تبصره دوم (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) - صدور اجراییه فقط نسبت به تعهدات حال شده ای که در سند لازم الاجرا منجزاً قید شده باشد و اجرای آن در صلاحیت اداره ثبت باشد، امکانپذیر است.

تبصره سوم (منسوخه ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) - در مواردی که مرجع صدور اجرائیه اداره ثبت است نیز مدلول این ماده و تبصره‌های مذکور فوق رعایت می‌شود.

ماده ۶ - نسبت به معاملات املاک یک نسخه اجرائیه از دفترخانه اضافه صادر می‌شود که به وسیله مسئول اجراء به ثبت محل ارسال می‌گردد و ثبت محل مکلف است ظرف سه روز و وضع ثبتی ملک و حدود و مشخصات آن را به اجراء اطلاع دهد و تا وصول این اطلاع جز ابلاغ اجرائیه اقدامی نمی‌شود.

ماده ۷ - هرگاه احدی از ورثه قبل از صدور اجرائیه دین مورث خود را پرداخت نماید، پرداخت کننده به عنوان قائم مقام طلب کار می‌تواند علیه سایر وراث نسبت به سهم الارث آنان مبادرت به صدور اجرائیه نماید.

ماده ۸ - دفاتر اسناد رسمی نیز مکلفند در موقع صدور اجرائیه هر نوع سند لازم الاجراء صدور اجرائیه را در ملاحظات ثبت مربوطه با ذکر تاریخ قید و امضاء نمایند.

ماده ۹ - در صورتی که متعهدله فوت کند، هر یک از ورثه می‌تواند با ارائه گواهینامه فوت و شناسنامه وراثت خود را اثبات کرده و درخواست صدور یا تعقیب اجرائیه مورث خود را در سهم الارث خود بکند ولی پس از اجراء اجرائیه وجه یا مال مورد تعهد به اداره ثبت سپرده می‌شود و تسلیم آن به ورثه موکول به ارائه گواهی حصر وراثت و مفاسد حساب مالیاتی خواهد بود.

ماده ۱۰ — در اسناد وثیقه هرگاه دارنده حق استرداد (اعم از بدهکار اصلی یا منتقل الیه) با قید حق بستانکار و ذکر تاریخ انقضاء مدت اسناد با جلب رضای بستانکار حق استرداد خود را واگذار کند اجرائیه باید علیه آخرین منتقل الیه صادر و تعقیب گردد.

ماده ۱۱- هرگاه اجرائیه قبل از اعلام ورشکستگی متعهد صادر و به او ابلاغ و اقدامات اجرائی انجام شده باشد و حکم بدوی ورشکستگی فسخ و این حکم قطعی شود، نیازی به تجدید عملیات قانونی انجام شده قبلی نیست.

ماده ۱۲- با ادعای گم شدن قبوض اقساطی اجرائیه صادر نخواهد شد.

ماده ۱۳ — اجرای ثبت باید اجرائیه های واصله را به ترتیب تاریخ وصول در دفتر مخصوص ثبت کند.

فصل سوم - ابلاغ

ماده ۱۴ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است زیرساخت و سامانه مناسب برای ارسال ابلاغ به صورت الکترونیکی به طرفین پرونده، وکلا، نمایندگان قانونی، کارشناسان رسمی و دیگر اشخاص مرتبط با پرونده اجرایی ایجاد نماید.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — تمامی ابلاغ های مرتبط با پرونده اجرا به نحو الکترونیک از طریق سامانه مذکور، انجام خواهد شد. کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی مرتبط با پرونده اجرایی موظف اند نسبت به ثبت نام در این سامانه اقدام نمایند. رؤیت اوراق اجرایی، با ثبت زمان و سایر جزئیات، ذخیره می شود و کلیه آثار ابلاغ واقعی

بر آن مترتب می گردد. وصول الکترونیکی اوراق اجرایی به حساب کاربری مخاطب و ورود به سامانه از طریق حساب کاربری و رؤیت اوراق از این طریق، ابلاغ محسوب و به منزله رسید است.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — هر شخص جهت دریافت حساب کاربری مستقیماً یا از طریق دفاتر اسناد رسمی، ازدواج و طلاق به سامانه درگاه خدمات مشتریان مراجعه میکند. تأیید و نهایی شدن ثبت نام نیازمند احراز هویت است. احراز هویت می تواند از طریق مراجع فوق الذکر و با هزینه مشتریان صورت گیرد. میزان حق الزحمه توسط سازمان تعیین می شود.

ماده ۱۵ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — در صورتیکه از مخاطب شماره تلفن همراه یا پست الکترونیکی در دسترس نباشد، ابلاغنامه مطابق مقررات قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی در اقامتگاه وی ابلاغ و در ابلاغنامه مقرر می گردد "مخاطب موظف است جهت ثبت نام و دریافت حساب کاربری اقدام و کلیه ابلاغ های بعدی از طریق سامانه ابلاغ انجام خواهد شد".

در صورت ابلاغ واقعی، ابلاغ های بعدی و پیوست های مربوط صرفاً از طریق سامانه انجام و در صورتی که ارسال پیوست های ابلاغیه به صورت الکترونیکی ممکن نباشد، امر ابلاغ به وسیله ابلاغنامه انجام می شود.

الف — در مورد شرکت ها اوراق اجرائی به مدیر شرکت یا دارنده حق امضاء و در صورت انحلال شرکت به مدیر یا مدیران تصفیه ابلاغ می شود چنانچه اشخاص مزبور از رویت یا امضاء اجرائیه امتناع نمایند، مأمور مراتب را شخصاً و کتباً گواهی می کند اگر اشخاص فوق در محل حضور نداشته باشند اوراق اجرائی حسب مورد به اقامتگاه

شرکت یا نشانی مدیر و یا مدیران تصفیه طبق آگهی انحلال شرکت الصاق خواهد شد.

ب- در مورد وزارتخانه ها و ادارات دولتی و سازمان های وابسته به دولت و مؤسسات عمومی و شهرداری ها و بنیاد و نهادها، اوراق اجرائی مستقیماً به وسیله پست سفارشی برای مسئول وزارتخانه یا اداره یا سازمان یا مؤسسه، یا شهرداری فرستاده می شود. در این صورت پس از گذشت ده روز از تاریخ تسلیم اوراق اجرائی به پست با رعایت مواد مقرر در آئین دادرسی مدنی اجرائیه ابلاغ شده محسوب است.

ج- اگر محل اقامت متعهد سند اداره دولتی یا سازمان های وابسته به آن و یا شهرداری معین شده باشد اجرائیه در همان محل وفق مقررات ابلاغ می شود.

د- در صورتی که نشانی متعهد صندوق پستی باشد یک برگ اجرائیه و سیله پست سفارشی به صندوق پستی ارسال می شود و از تاریخ تسلیم به پست پس از گذشت ده روز اجرائیه ابلاغ شده محسوب می شود.

ه- در اسنادی که اقامتگاه متعهد پست الکترونیک نیز قید شده باشد، ابلاغ اجرائیه در اداراتی که از سیستم رایانه استفاده می نمایند از طریق ارسال به پست الکترونیک صورت می گیرد. در این صورت پس از گذشت ۴۸ ساعت از تاریخ ارسال اجرائیه ابلاغ شده محسوب می شود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۲، ۱۳۹۸) - در موارد موضوع تبصره ۱ ماده ۶۸ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، اوراق اجرایی به حساب کاربری مراجع مندرج در تبصره ۱ ماده مذکور ارسال می گردد. اشخاص یاد شده مسئول اجرای ابلاغ بوده و موظف اند ظرف ده روز از تاریخ دریافت، نتیجه ابلاغ اوراق را

از طریق سامانه موضوع این آیین نامه به واحد اجرا اعاده نمایند. برای اجرای مفاد این ماده با هماهنگی مراجع مذکور حساب کاربری مخصوص ایجاد و از آن طریق اقدام می شود .

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — در صورتی که مخاطب در بازداشتگاه یا زندان یا مؤسسات کیفری باشد، ابلاغ علاوه بر حساب کاربری مخاطب به حساب کاربری زندان، بازداشتگاه یا مؤسسه محل نگهداری زندانی نیز ارسال می گردد.

مراجع مذکور مسئول اجرای ابلاغ برابر مقررات خواهند بود و موظف اند نتیجه ابلاغ اوراق را از طریق سامانه ابلاغ به واحد اجرا ارسال نمایند و در صورتیکه مخاطب فاقد حساب کاربری باشد، مراجع فوق الذکر موظف اند همکاری لازم را جهت ایجاد حساب کاربری وی معمول دارند.

ماده ۱۶ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) — در کلیه اسناد رسمی بایستی اقامتگاه متعاملین به طور وضوح در سند قید شود. اقامتگاه متعاملین همان است که در سند قید شده و مادام که تغییر اقامتگاه خود را قبل از صدور اجرائیه به دفترخانه و قبل از ابلاغ به اجرا با نشانی صحیح با ذکر نام خیابان و کوچه و شماره پلاک شهرداری محل اقامت اعم از خانه، مغازه، محل کار و غیره که بتوان اجرائیه را به آنجا ابلاغ کرد، اطلاع ندهند کلیه برگهای اجرائیه — اختطاریه های اجرائی به محلی که در سند قید شده ابلاغ می شود و متعهد نمی تواند به عذر عدم اطلاع، متعذر گردد. دفاتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق مکلفند پس از صدور اجرائیه مراتب را به آخرین نشانی متعهد از طریق پست سفارشی به او اطلاع دهند و برگ های اجرائیه را به ضمیمه قبض پست سفارشی با سایر مدارک جهت تشکیل پرونده و ابلاغ اجرائیه و عملیات اجرائی به ثبت محل در قبال اخذ رسید تحویل دهند .

ماده ۱۷ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — متعهد مکلف است دلیل اقامت خود را در محلی که به عنوان اقامتگاه جدید خود معرفی می نماید به دفترخانه یا اجراء تسلیم و رسید دریافت کند. به اظهاراتی که متکی به دلیل کتبی از قبیل سند رسمی که دلالت بر تغییر اقامتگاه داشته باشد یا گواهی نیروی انتظامی محل در داخل کشور و کنسولگری یا مأمورین سیاسی ایران در خارج از کشور نباشد، ترتیب اثر داده نخواهد شد .

تبصره (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — چنانچه محل اقامت مخاطب خارج از حوزه ثبتی مرجع صادرکننده ابلاغنامه باشد، ابلاغنامه به صورت الکترونیکی به حوزه ثبتی مربوط ارسال می گردد تا حداکثر ظرف ده روز از تاریخ دریافت، نسبت به ابلاغ آن اقدام نماید. در این صورت، واحد ابلاغ کننده موظف است کیفیت و نتیجه امر ابلاغ را در سامانه ثبت و نسخه دوم ابلاغنامه را بایگانی نماید. اطلاعاتی که در سامانه ابلاغ راجع به کیفیت و جزئیات ابلاغ ثبت می شود معتبر بوده و برای واحد اجرا کافیتست .

ماده ۱۸ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — هرگاه محل اقامت متعهد در سند تعیین نشده یا محلی که تعیین گردیده موافق با واقع نباشد و یا به جهاتی محل مزبور از بین رفته و اساساً شناخته نشود اجرائیه یا اخطاریه ظرف ۲۴ ساعت در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار محل و اگر در محل روزنامه نباشد، در روزنامه کثیرالانتشار نزدیک ترین محل فقط یک مرتبه آگهی خواهد شد و در آگهی مزبور باید تصریح شود که ظرف ده روز پس از انتشار آگهی عملیات اجرائی جریان خواهد یافت و در صورتی که متعهدله، متعهد را معرفی نماید اجرائیه طبق مقررات ابلاغ واقعی خواهد شد .

تبصره (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — هرگاه متعهد قبل از صدور اجرائیه فوت شود و درخواست صدور اجرائیه علیه ورثه به عمل آید، اجرائیه در اقامتگاه مورث به آنان ابلاغ واقعی می گردد. در صورتیکه ابلاغ واقعی در محل مزبور به هر یک از آنان

میسر نگردد و متعهدله نیز نتواند اقامتگاه او را به ترتیبی که در ابلاغ واقعی میسر گردد، تعیین نماید، ابلاغ اجرائیه به وسیله درج در سایت رسمی آگهی های سازمان ثبت و یکی از روزنامه های الکترونیکی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۹ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — هرگاه متعهد قبل از صدور اجرائیه فوت شود و درخواست صدور اجرائیه علیه ورثه به عمل آید اجرائیه در اقامتگاه مورث به آنان ابلاغ واقعی می گردد. در صورتی که ابلاغ واقعی در محل مزبور به هریک از آنان میسر نگردد یا کسی که به نحو مزبور ابلاغ واقعی به او ممکن نگردیده اقامتگاه خود را اعلام ندارد و متعهدله نیز نتواند اقامتگاه او را به ترتیبی که ابلاغ واقعی میسر گردد تعیین نماید ابلاغ اجرائیه با رعایت ماده ۱۸ فوق الذکر وسیله درج در جراید به عمل می آید .

تبصره (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — در مواردی که امکان ابلاغ الکترونیکی میسر نباشد و امر ابلاغ به مأمور محول گردد؛ سازمان ثبت می تواند از مأمورین شرکت پست یا شرکت های غیردولتی برابر مقررات استفاده نماید. در مورد افراد مقیم در خارج از کشور ابلاغیه به وسیله دفتر نظارت بر اجرای اسناد رسمی سازمان ثبت به وزارت امور خارجه ارسال می شود تا طبق مقررات ابلاغ نمایند.

ماده ۲۰ — هرگاه متعهد صغیر یا محجور باشد اجرائیه و سایر عملیات اجرائی حسب مورد به ولی یا قیم او ابلاغ می شود.

ماده ۲۱— از تاریخ ابلاغ اجرائیه متعهد باید ظرف ده روز مفاد آن را به موقع اجراء بگذارد یا ترتیبی برای پرداخت دین خود بدهد یا مالی معرفی کند که اجرای سند را میسر گرداند.

اگر خود را قادر به اجرای مفاد اجرائیه نداند باید ظرف همان مدت صورت جامع دارائی خود را به مسئول اجراء بدهد و اگر مالی ندارد صریحاً اعلام کند. بدهکاری که در مدت مذکور قادر به پرداخت دین خود نبوده مکلف است هر موقع که متمکن از پرداخت تمام یا قسمتی از بدهی خود گردد آن را بپردازد.

تبصره (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸)— ادارات اجرای ثبت مکلفند بلافاصله با تشکیل پرونده اجرایی الکترونیکی نسبت به شناسایی و توقیف اموال و دارایی های متعهد از طریق بانک های اطلاعاتی سازمان ثبت و سایر دستگاه ها که به هر نحو اطلاعاتی در مورد اموال اشخاص دارند، اقدام نمایند. مقررات این ماده مانع از توقیف اموالی که از سوی بستانکار به منظور تعقیب اجرائیه و استیفای طلب معرفی می شود، نخواهد بود.

ماده ۲۲— قیمت مالی که برای بازداشت معرفی می شود باید متناسب با دین بوده و نیز بلامانع بودن آن جهت استیفای موضوع لازم الاجراء از هر جهت محرز باشد.

ماده ۲۳— معرفی مطالبات از طرف متعهد در صورت قبول متعدهله اشکال ندارد هر چند که مطالبات مؤجل باشد.

ماده ۲۴— ثالث می تواند مال خود را برای اجراء اجرائیه معرفی کند. در این صورت پس از بازداشت از طرف اجراء معرفی کننده حق انصراف ندارد.

معرفی مال ثالث به توسط مدیون سند و کالتاً از جانب مالک در صورت دلالت صریح و کالتنامه رسمی بر این امر منعی ندارد، در این صورت پس از بازداشت مال، موکل حق ندارد تقاضای استرداد مال مورد بازداشت را بنماید.

ماده ۲۵— معرفی مال از طرف بدهکار یا ثالث مانع از تقاضای بازداشت اموال دیگر مدیون از طرف متعهدله نخواهد بود مشروط به اینکه فروش آن آسان تر باشد، در این صورت پس از بازداشت، معادل آن از اموالی که قبلاً بازداشت شده است رفع بازداشت می شود، این تقاضا از طرف متعهدله فقط برای یک مرتبه تا قبل از انتشار آگهی مزایده پذیرفته خواهد شد.

ماده ۲۶— در صورتی که مال به آسانی قابل فروش باشد نمی توان آن را به مال دیگر تبدیل کرد مگر به رضای ذینفع.

ماده ۲۷— متعهدله می تواند قبل از انقضای مدت مذکور در ماده ۲۱ این آئین نامه تقاضای تأمین طلب خود را از اموال متعهد بکند در این صورت اجراء بلافاصله پس از ابلاغ اجرائیه معادل موضوع لازم الاجراء را از اموال متعهد بازداشت می کند.

ماده ۲۸— اگر اجرائیه بر تسلیم عین منقول صادر شده باشد و تا ده روز پس از ابلاغ متعهد آن را تسلیم نکند مأمور اجراء عین مزبور و منافع آن را (در صورتی که اجرائیه بر منافع نیز صادر شده باشد) به متعهدله تسلیم کرده قبضه رسید خواهد گرفت مگر اینکه مال در تصرف غیر بوده و متصرف نسبت به عین یا منافع آن دعوی مالکیت کند که در این صورت مأمور اجراء متعرض آن نمی شود و متعهدله می تواند به دادگاه مراجعه کند.

اگر اجرائیه بر تسلیم مال غیر منقول ثبت شده صادر شده باشد و متصرف نسبت به منافع آن به استناد حکم دادگاه یا سند رسمی صادر از مالک (که تاریخ آن مقدم بر سند متعهدله باشد) دعوی حق کند مال با رعایت حقوق و تصرفات مستند به حکم یا سند رسمی تحویل متعهدله داده می شود متعهدله در صورتی که معترض باشد می تواند به دادگاه مراجعه کند.

ماده ۲۹— هرگاه موضوع اجرائیه عین معین منقول بوده و به آن دسترسی نباشد یا مال کلی در ذمه بوده و متعهد از انجام تعهد امتناع ورزد یا مثل آن در خارج یافت نشود متعهدله می تواند بهای روز اجراء تعهد را بخواهد در این مورد رئیس ثبت محل بهای مزبور را به وسیله کارشناس رسمی تعیین و از متعهد خواهد گرفت، مگر اینکه در سند ترتیب دیگری بین طرفین مقرر شده باشد که طبق آن عمل می شود.

ماده ۳۰— برگ های اجرائیه که از حوزه ای به حوزه دیگر ارجاع می شود، رئیس ثبت محل مکلف است طبق مقررات این آئین نامه اقدام کند.

ماده ۳۱— در هر مورد که نیابت اجرائی طبق ماده ۳۰ این آئین نامه داده می شود، ثبت نیابت دهنده مادام که از نتیجه اقدام ثبت مرجوع الیه مطلع نشده نباید عملیات اجرائی را خود تعقیب کند و باید متر صد اقدامات مورد نیابت باشد ولی اگر متعهدله مالی را از متعهد معرفی نماید و برای ثبت نیابت دهنده احراز شود که موضوع نیابت توسط ثبت مرجوع الیه انجام نگردیده توقیف مال معرفی شده اشکال قانونی ندارد و در این صورت به ثبت مرجوع الیه مراتب را بلافاصله اطلاع خواهد داد تا دیگر اقدامی از این جهت به عمل نیاورد.

ماده ۳۲— ادارات ثبت نمی توانند نیابت اجرائی از اداره تصفیه یا مدیر تصفیه یا اجرائیات دارائی و اجرای احکام دادگاه بپذیرند ولی مراجع مذکور در حدود مقررات و وظایف و صلاحیت خود می توانند توقیف املاک و مطالبات و دریافت سپرده های ورشکسته و متعهد را از ادارات ثبت بخواهند.

ماده ۳۳— شخصی که در اجرا از بدهی متعهد، ضمانت می کند باید از عهده آن برآید در صورت خودداری، مسئول اجراء مورد ضمانت را بدرخواست متعهدله برابر مقررات استیفاء خواهد کرد.

ماده ۳۴— در موردی که اجرائیه برای انجام تعهدی از قبیل تعمیر بنا، قنات، یا تکمیل ساختمان یا بنای جدید یا غرس اشجار و امثال آن، صادر شده و متعهد پس از ابلاغ اجرائیه اقدام به انجام آن ننماید، اداره ثبت متعهد را الزام به انجام تعهد یا پرداخت هزینه های لازم برای انجام آن می نماید، اگر متعهد اقدام نکند متعهدله می تواند با اطلاع اداره ثبت به هزینه خود تعهد مزبور را انجام دهد و اگر کیفیت انجام تعهد یا تعیین میزان هزینه آن محتاج به نظر کارشناس باشد، اداره ثبت یک نفر کارشناس رسمی برای تعیین کیفیت انجام تعهد یا هزینه آن تعیین خواهد کرد، و حق الزحمه کارشناس به میزان مناسبی جزء سایر هزینه ها از متعهدله توسط اجرای ثبت دریافت می گردد و متعهدله حق دارد کلیه هزینه ها را از متعهد توسط اجرای ثبت مطالبه و دریافت نماید.

ماده ۳۵— در مواردی که متعهد قبوض اداره دارائی و شهرداری را راجع به مالیات و عوارض قانونی و یا فیش بانکی که حاکی از تأدیه بدهی به حساب بانکی متعهدله باشد و یا حکم دادگاه را که مشعر بر برائت او باشد ارائه دهد اداره ثبت یا اجرا باید

وجوه پرداختی را محسوب و مفاد حکم را اجراء کند و در مورد فیش بانکی تأییدیه آن را از بانک بخواهد.

ماده ۳۶- هرگاه در سند برای تأخیر انجام تعهد، وجه التزام معین شده باشد مطالبه وجه التزام مانع مطالبه اجراء تعهد نمی باشد ولی اگر وجه التزام برای عدم انجام تعهد مقرر شده باشد متعهده فقط می تواند یکی از آن دو را مطالبه کند.

ماده ۳۷- حق الوکاله وکیل در صورت دخالت در تمام اقدامات اجرائی تا مرحله وصول طبق قرارداد منعقدہ بین طرفین و حداکثر تا میزان مصرح در آئین نامه اصلاحی قانون وکالت در صورت تقاضای ذینفع قابل مطالبه و وصول است و در مورد اسناد وثیقه همان مورد وثیقه جوابگویی حق الوکاله نیز خواهد بود.

ماده ۳۸- ابراء ذمه مدیون نسبت به خسارت یا قسمتی از اصل مانع از صدور اجرائیه و ارزیابی و مزایده تمام مورد وثیقه نخواهد بود و در صورت عدم شرکت خریدار در مزایده و واگذاری مورد وثیقه به دائن، مبلغ ابراء شده به مدیون مسترد یا به حساب سپرده ثبت تودیع می گردد.

ماده ۳۹ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸)- در مواردیکه مال معرفی شده از طرف بستانکار دارای سابقه بازداشت باشد، بازداشت کننده مازاد می تواند تمام دیون و هزینه های قانونی بازداشت کنندگان مقدم و حقوق دولتی را در صندوق ثبت تودیع و تقاضای توقیف مال و استیفای حقوق خود را از آن بنماید؛ در غیر اینصورت با تقاضای هر یک از بازداشت کنندگان مؤخر اداره ثبت مکلف است بلافاصله به بستانکار مقدم اخطار تا نسبت به درخواست ادامه عملیات اجرایی اقدام نماید. چنانچه ظرف پنج روز از تاریخ اخطار ابلاغ مذکور بازداشت کننده مقدم، اقدامی ننماید، اداره ثبت با

حفظ حقوق بستانکار مقدم نسبت به مزایده اقدام خواهد نمود. در صورت وجود خریدار در جلسه مزایده پس از کسر مطالبات پرونده اجرایی مقدم از محل وجوه حاصل از مزایده، باقیمانده مبلغ به بستانکار مؤخر پرداخت خواهد شد. در صورت عدم وجود خریدار با کسر سهم بستانکار مقدم، باقیمانده به بستانکار مؤخر واگذار می شود.

تبصره (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — در کلیه پرونده های اجرایی که مورد مزایده به بستانکار واگذار می شود، بدهکار می تواند تا قبل از تنظیم و امضای سند انتقال اجرایی اموال یا تحویل مال منقول، حسب مورد اقدام به پرداخت بدهی خود نماید. در این صورت خسارت تأخیر تأدیه برای مراجعی که قانوناً حق دریافت آن را دارند تا روز پرداخت وجه در صندوق ثبت، محاسبه و وصول خواهد شد.

ماده ۴۰ — هزینه آگهی، دستمزد کارشناس، حق الحفاظه، حق الاجرا و حق مزایده نسبت به اموال منقول و غیر منقول و سایر هزینه های قانونی بعهدہ متعهد می باشد و مانند اصل طلب وصول می شود.

در هر مورد که نتوان این هزینه ها را از متعهد وصول کرد متعهدله باید آنرا پرداخت نماید در اینصورت پس از فروش مال یا وصول طلب، بموجب همان اجرائیه وصول و به متعهدله داده شود.

فصل پنجم - بازداشت اموال منقول

ماده ۴۱ — بازداشت اموال متعهد به تقاضای متعهدله صورت می گیرد و مأمور اجرا با حضور نماینده دادستان و در صورت لزوم مأمور نیروی انتظامی و با معرفی

متعهدله اقدام به بازداشت اموال متعلق به متعهد می نماید و حاضر نبودن متعهد یا بستگان و خادמים و نیز بسته بودن محلی که مال در آن است مانع بازداشت مال نیست.

ماده ۴۲- در صورتی که دین و متفرعات تا سی میلیون ریال ارزش داشته باشد و مال معرفی شده حسب الظاهر بیش از مبلغ مزبور به تشخیص مأمور اجرا ارزش نداشته باشد، بدون نظر کارشناس از اموال مدیون بازداشت خواهد کرد. در غیر این صورت مأمور اجراء در موقع بازداشت اموال نظر کارشناس رسمی را جلب خواهد کرد و از اموال متعهد معادل طلب و یک تا دو عشر اضافه بازداشت می کند اگر مال مورد بازداشت غیر قابل تجزیه و بیش از میزان مذکور فوق باشد تمام آن بازداشت می شود.

تبصره - چنانچه مأمور اجرا نتواند ارزش مال را تعیین نماید از خبره محلی استفاده می شود.

ماده ۴۳- اموالی که باید بازداشت شود در همان جایی که هست بازداشت می شود در صورت لزوم به جای محفوظی نقل می گردد. در هر حال باید مال بازداشت شده به حافظ سپرده شود، در صورت عدم توافق متعهدله در انتخاب حافظ انتخاب او با مأمور اجراء است.

ماده ۴۴- کسی که مال بازداشت شده را به عنوان حافظ دریافت می کند به اعتراض او به بازداشت پس از قبول مال به عنوان حافظ در ادارات ثبت ترتیب اثر داده نخواهد شد.

ماده ۴۵ — حافظ باید به قدر امکان دارائی داشته باشد و حتی المقدور بدون نقل مال مورد بازداشت به جای دیگر تعهد حفاظت مال را بکند.

تبصره - مأمور اجراء اگر در انتخاب حافظ واجد شرایط امانت و شرایط دیگر راجع به امین تقصیر کند، با حافظ متضامناً مسئول خواهد بود.

ماده ۴۶ - مأمور اجرا نمی تواند بدون تراضی کتبی طرفین اموال بازداشت شده را به اشخاص زیر بسپارد:

الف - به اقوام و اقربای خود تا درجه سوم از طبقه دوم.

ب - به متعهدله و متعهد و همسر آنان و به اشخاصی که با متعهد و یا متعهدله قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از طبقه دوم دارند و به مخدوم یا خدمه آنان مگر اینکه شخص دیگری برای حفظ اموال بازداشت شده پیدا نشود.

ماده ۴۷ - مأمور اجرا یک نسخه از صورتمجلس اموال بازداشت شده را به حافظ داده و ذیل صورتمجلس رسید می گیرد. مأمور اجرا به تقاضای متعهد یا متعهدله یک نسخه از صورتمجلس اموال را به آنان می دهد.

ماده ۴۸ — حافظ حق مطالبه حق الحفاظه (اعم از کرایه محل و غیره) را متناسب با ارزش مال مورد بازداشت دارد. تشخیص تناسب با رئیس ثبت محل می باشد و اگر تعلق مال مورد حفاظت به شخص ثالث احراز شود پرداخت حق الحفاظه به عهده معرفی کننده است.

در مورد تعیین حق الحفاظه می توان از نظر کارشناس رسمی استفاده کرد.

ماده ۴۹- اگر عملیات اجرائی پایان یابد و صاحب مال از دریافت آن امتناع ورزد و مراجعه نکند و حافظ هم راضی به ادامه حفاظت نباشد، رئیس ثبت محل از طریق مزایده اقدام به فروش آن نموده و به هر مبلغی که خریدار پیدا کند، به فروش رسانیده و ثمن را در صندوق ثبت بنام مالک آن واریز و از آن محل حق الحفاظه پرداخت می شود این موضوع بایستی قبل از مزایده طی اخطاری به صاحب مال ابلاغ شود.

ماده ۵۰- حافظ در صورت مطالبه مال از طرف اداره ثبت باید آن را تحویل دهد، در صورت امتناع یا تقصیر ضامن است و در حکم مدیون اصلی است و اداره ثبت معادل مال بازداشت شده را از دارائی حافظ استیفاء خواهد کرد و در صورت ضرورت تغییر حافظ به نظر رئیس ثبت می باشد.

ماده ۵۱- هرگاه مال بازداشت شده منافع داشته باشد، حافظ باید آن را حفظ و حساب آن را هم بدهد. هرگاه حفاظت مستلزم هزینه فوری قبل از کسب اذن از اداره ثبت باشد حافظ می تواند از مال خود داده و با تسلیم مدارک به اداره ثبت احتساب کند یا به تشخیص خود و اطلاع و تأیید مسئول اجرا در صورت داشتن منافع از محل منافع موجود در غیر اینصورت قسمتی از مال مورد حفاظت را صرف نگهداری مابقی کند.

ماده ۵۲- در صورتی که بخواهند قسمتی از مال متعهد را بازداشت نمایند و متعهد یا بستگان او غایب باشند باید از بقیه اموال صورت جامعی با قید کلیه مشخصات برداشته و نیز اگر بخواهند مال بازداشت شده را از محلی که اموال دیگر متعهد در آنجا است خارج کنند، باید متعهدله شخص معتبری را برای حفاظت سایر اموال متعهد به اجراء معرفی کند.

ماده ۵۳- بازداشت منافع جایز است.

ماده ۵۴- بازداشت حقوق مدیون نسبت به سرقفلی جایز است لکن مزایده آن به لحاظ رعایت منافع اشخاص ثالث جایز نیست در صورت بازداشت منافع یا سرقفلی مراتب به اداره ثبت محل جهت ثبت در دفاتر بازداشتی و ابلاغ آن به دفاتر اسناد رسمی مربوطه اعلام می گردد.

ماده ۵۵- بازداشت حقوق مدیون نسبت به سرقفلی و منافع مانع از این نیست که اگر مال دیگری از متعهد یافت شود به تقاضای ذینفع بازداشت گردد در این صورت هرگاه مال بازداشت شده معادل طلب بستانکار باشد از حقوق رفع بازداشت خواهد شد.

ماده ۵۶- هرگاه چند بستانکار علیه یک نفر اجرائیه صادر کند آنکه به نفع او بازداشت در تاریخ مقدم صورت گرفته است نسبت به وصول طلب از مورد بازداشت حق تقدم دارد.

تبصره - اگر اجرائیه های متعدد علیه متعهد صادر شده باشد و بستانکاران در یک روز درخواست بازداشت اموال متعهد را بنمایند، پس از بازداشت مال مورد بازداشت بین بستانکاران به نسبت طلب آنان قسمت می شود.

ماده ۵۷- قرارداد خصوصی بر خلاف ترتیب مذکور در ماده ۵۶ این آئین نامه و تبصره آن نسبت به ثالث اعتبار ندارد.

ماده ۵۸- در مورد ماده ۵۶ مذکور تفاوتی نمی کند که اجرائیه های متعدد از ثبت صادر شده باشد یا اجراء دادگاه و ثبت و یا از سایر مراجع قانونی که حق توقیف مال مدیون را دارند.

ماده ۵۹ — هرگاه مدیون سند ذمه ای، از ثالثی طلب با وثیقه داشته باشد بازداشت آن طلب نزد ثالث مذکور جایز است. در این صورت بازداشت کننده قائم مقام طلبکار با وثیقه شده و از حقوق دارنده وثیقه طبق مقررات اسناد وثیقه استفاده خواهد کرد.

ماده ۶۰ - در اجرای اسناد ذمه ای علیه ورثه متوفی بازداشت اموال ورثه با رعایت ماده ۲۲۶ قانون امور حسبی جایز است مگر اینکه وارث ترکه را رد کرده باشد و رد ترکه با رعایت مادتين ۲۴۹ و ۲۵۰ قانون امور حسبی محرز و انجام شده باشد.

ماده ۶۱ (اصلاحی ۱۲، ۰۶، ۱۳۹۸) - مستثنیات دین بدهکار به شرح ذیل است.

الف - منزل مسکونی که عرفاً در شأن مدیون در حالت اعسار او باشد.

ب - اثاثیه مورد نیاز زندگی که برای رفع حوائج ضروری مدیون و افراد تحت تکفل وی لازم است.

ج — آذوقه موجود به قدر احتیاج مدیون و افراد تحت تکفل وی برای مدتی که عرفاً آذوقه ذخیره می شود.

د - کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی برای اهل علم و تحقیق متناسب با شأن آنها

ه — وسایل و ابزار کار کسبه، پیشه وران، کشاورزان و سایر اشخاص که برای امرار معاش ضروری آنها و افراد تحت تکفلشان لازم است.

و - تلفن مورد نیاز مدیون

ز — مبلغی که در ضمن عقد اجاره به موجر پرداخت می شود، مشروط بر اینکه پرداخت اجاره بها بدون آن موجب عسر و حرج گردد و عین مستأجره مورد نیاز مدیون بوده و بالاتر از شأن او نباشد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۲، ۱۳۹۸) — چنانچه منزل مسکونی مدیون بیش از نیاز و شأن عرفی او در حالت اعسار بوده و مال دیگری از وی در دسترس نباشد و مشارالیه حاضر به فروش منزل مسکونی خود تحت نظارت مرجع اجراکننده رأی نباشد به تقاضای بستانکار به وسیله مرجع اجراکننده با رعایت تشریفات قانونی به فروش رفته و مازاد بر قیمت منزل مناسب عرفی، صرف تأدیه دیون مدیون خواهد شد، مگر اینکه استیفای دین به طریق سهل تری مانند استیفا از محل منافع بخش مازاد منزل مسکونی مدیون یا انتقال سهم مشاعی از آن به شخص ثالث یا بستانکار امکان پذیر باشد که در این صورت دین از طرق مذکور استیفا خواهد شد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۲، ۱۳۹۸) — چنانچه به حکم قانون مستثنیات دین تبدیل به عوض دیگری شده باشد، مانند اینکه مسکن به دلیل قرار گرفتن در طرح‌های عمرانی تبدیل به وجه گردد، یا در اثر از بین رفتن، عوضی دریافت شده باشد، وصول دین از آن امکان پذیر است، مگر اینکه محرز شود مدیون قصد تهیه موضوع نخستین را دارد.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۲، ۱۳۹۸) — در صورت فوت مدیون، دیون از کلیه اموال به جامانده از او بدون استثناء چیزی، استیفاء می شود.

ماده ۶۲ — بازداشت اموال متعلق به شهرداریها و وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی که درآمد و مخارج آنها در بودجه کل کشور منظور می گردد با رعایت قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین توقیف اموال دولتی مصوب ۱۳۶۵/۸/۱۵ و

قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداریها مصوب ۱۴/۲/۱۳۶۱ صورت می گیرد.

ماده ۶۳ (اصلاحی ۱۲,۰۶,۱۳۹۸) — بازداشت مال منقول فاقد سند رسمی که جهت استیفای دین بستانکار معرفی یا شناسایی شده، لکن در تصرف غیر است و متصرف نسبت به آن ادعای مالکیت می کند، ممنوع است.

ماده ۶۴ — قبل از بازداشت اموال باید صورتی مرتب شود که در آن اسامی و توصیف کلیه اشیاء بازداشت شده نوشته شود و در صورت لزوم کیل و وزن و عدد اشیاء معین شود و در مورد طلا و نقره آلات هرگاه عیار آنها معین باشد در صورتمجلس قید می گردد و در جواهر عدد و اندازه و صفات و اسامی آنها معین می شود.

در کتب اسم کتاب و مصنف و تاریخ طبع — در تصویر و پرده های نقاشی موضوع پرده و طول و عرض آنها و اسم نقاش اگر معلوم باشد — در نوع مال التجاره تعداد عدل تصریح می شود.

در سهام و کاغذهای قیمتی عدد و قیمت اصلی و نوع آنها در صورت مجلس معین می شود و همچنین در صورت ریز اشیاء نو یا مستعمل بودن آنها باید قید گردد.

تبصره ۱- عدد و کیل و وزن باید با تمام حروف نوشته شود و صورتمجلس باید به امضاء و مهر مأمور اجرا برسد.

تبصره ۲- اگر در صورت ریز اشیاء، سهو و اشتباهی به عمل آید در آخر صورت تصریح و به امضاء مأمور اجراء و حاضرین می رسد. تراشیدن و پاک کردن و نوشتن بین سطرها ممنوع است.

تبصره ۳- حتی المقدور صورتمجلس روی برگ های چاپی تنظیم خواهد شد.

ماده ۶۵ — مازاد احتمالی مال مورد وثیقه یا توقیف شده قابل بازداشت است مأخذ محاسبه مازاد احتمالی جمع ارقام ذیل است:

الف - اصل طلب سود و خسارت تأخیر با رعایت ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت و سایر مقررات مربوطه.

ب - حق مزایده (حق حراج).

ج - حق الاجرا.

ه - حق الوکاله اگر جزء قرارداد مذکور در سند باشد.

و - حق بیمه و سایر هزینه هائی که بستانکار با وثیقه (و کسی که اصل ملک در مقابل طلب او توقیف شده است) پرداخته و برابر مقررات این آئین نامه حق وصول آن را از متعهد دارد.

ماده ۶۶ — هرگاه نسبت به اشیائی که بازداشت می شود اشخاص ثالث اظهار حقی نمایند مأمور اجرا اسم مدعی و چگونگی اظهار را قید می کند.

ماده ۶۷ — در مواردی که متعهدله و متعهد یا نماینده داد سرا و گواهان حاضر باشند صورت ریز اشیاء به امضای آنها نیز می رسد و هرگاه امتناع از امضاء نمایند مراتب در صورتجلسه قید می گردد.

ماده ۶۸ — اشخاص مذکور در ماده قبل می توانند ایرادات خود را در باب صورتمجلس تنظیم شده به مأمور اجراء اظهار نمایند مأمور اجراء آن اظهارات را با جهات رد و قبول آن در صورتمجلس قید می نماید.

ماده ۶۹ — هرگاه اموال منقول در جای محفوظ و معین باشد مأمور اجراء مدخل آن را بسته و مهر و موم می نماید و هرگاه اشیاء در جای محفوظ و معینی نباشد به هر کدام از اشیاء کاغذی الصاق کرده و مهر می کند، متعهدله و متعهد نیز می توانند پهلوی مهر مأمور اجراء را مهر نمایند.

ماده ۷۰ — هرگاه طول مدت بازداشت باعث فساد بعضی از اشیاء شود از قبیل فرش و پارچه های پشمی و غیره اشیاء مزبور را باید جدا کرده طوری بازداشت نمایند که بتوان سرکشی و مراقبت نمود.

ماده ۷۱ — هر یک از متعهدله و متعهد که موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی ننماید دیگر حق شکایت از اقدامات مأمور اجراء را نخواهد داشت.

ماده ۷۲ — هرگاه متعهد یکی از زوجین باشد که در یک خانه زندگی می نمایند؛ از اثاث البیت آنچه که عادتاً مورد استعمال زنانه است، ملک زن و آنچه عادتاً مورد استعمال مردانه است، ملک شوهر و مابقی مشترک بین زوجین محسوب خواهد شد مگر اینکه خلاف ترتیب فوق ثابت شود.

ماده ۷۳ — هرگاه مالی که بازداشت می شود بین متعهد و شخص یا اشخاص دیگر مشاع باشد شرکت بین آنان به نحو تساوی فرض می شود مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

فصل ششم - بازداشت اموال نزد شخص ثالث

ماده ۷۴— هرگاه متعهدله اظهار نماید که وجه نقد یا اموال منقول متعهد نزد شخص ثالثی است آن اموال و وجوه تا اندازه ای که با دین متعهد و سایر هزینه های اجرائی برابری کند بازداشت می شود و بازداشت نامه به شخص ثالث ابلاغ واقعی و نیز به متعهد هم طبق مقررات ابلاغ می شود اعم از اینکه شخص ثالث شخص حقیقی یا حقوقی و اعم از اینکه دین او حال باشد یا مؤجل.

ماده ۷۵— هرگاه ثالث مذکور در ماده قبل مصونیت سیاسی داشته باشد ارسال بازداشت نامه از طریق دفتر نظارت و هماهنگی اجرای اسناد رسمی سازمان ثبت صورت خواهد گرفت.

ماده ۷۶— ابلاغ بازداشت نامه به شخص ثالث او را ملزم می کند که وجه یا اموال بازداشت شده را به صاحب آن ندهد و الا معادل آن وجه یا قیمت آن اموال را اداره ثبت از او وصول خواهد کرد این نکته در بازداشت نامه باید قید شود.

ماده ۷۷— هرگاه مال بازداشت شده نزد شخص ثالث وجه نقد یا طلب حال باشد شخص مزبور باید آن را به صندوق ثبت سپرده و رسید بگیرد.

ماده ۷۸— هرگاه شخص ثالثی که مال یا طلب حال متعهد نزد او بازداشت شده است از تأدیه آن امتناع ورزد بازداشت اموال او مطابق مقررات این آئین نامه خواهد بود.

ماده ۷۹— هرگاه شخص ثالث منکر وجود تمام یا قسمتی از وجه نقد یا اموال منقول دیگری نزد خود باشد باید ظرف پنج روز از تاریخ ابلاغ بازداشت نامه به شخص او

مراتب را به رئیس ثبت اطلاع دهد و آلا مسئول پرداخت وجه و یا تسلیم مال خواهد بود و اداره ثبت آن وجه را وصول و یا آن مال را از او خواهد گرفت.

ماده ۸۰- در صورتی که شخص ثالث منکر وجود مال یا طلب متعهد نزد خود باشد و در ظرف مدت مقرر در ماده فوق بعد از ابلاغ بازداشت نامه اطلاع دهد عملیات اجرائی نسبت به او متوقف می شود و متعهدله می تواند برای اثبات وجود وجه و مال یا طلب نزد شخص ثالثی که منکر آن بوده به دادگاه صالح مراجعه کند و یا از اموال دیگر متعهد استیفاء طلب خود را بخواهد.

تبصره — در مواردی که وجود مال یا طلب نزد شخص ثالث به موجب سند رسمی محرز باشد صرف انکار شخص ثالث مانع از تعقیب عملیات اجرائی نسبت به او نیست.

ماده ۸۱ — مقررات مواد فوق در صورتی نیز لازم الرعایه است که مال الاجاره اموال منقول یا غیرمنقول متعلق به متعهد نزد مستأجر باشد در این صورت باید وجوهی که به تدریج وصول می شود تا استهلاك طلب متعهدله به مشارالیه تأدیه گردد و اگر نگهداری موقت وجوه مزبور لازم باشد باید در صندوق ثبت ایداع گردد.

ماده ۸۲ — بازداشت هزینه سفر مأمورین دولت و حقوق و مزایای نظامیانی که در جنگ هستند، ممنوع است.

ماده ۸۳- از حقوق و مزایای کارکنان ادارات، سازمانها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و شرکت های دولتی و شهرداریها و بانکها و شرکتهای و نهادهای و بنیادها و بنگاه های خصوصی و نظایر آن در صورتیکه دارای کسان واجب النفقه باشند ربع و آلا ثلث توقیف می شود.

تبصره - توقیف و کسر یک چهارم حقوق بازنشستگی یا وظیفه افراد موضوع این ماده جایز است مشروط بر اینکه دین مربوط به شخص بازنشسته یا وظیفه بگیر باشد و در مورد نیروهای مسلح طبق قوانین مربوطه به آنان اقدام می شود، چنانچه موضوع پیش بینی نشده باشد بشرح فوق اقدام می شود.

ماده ۸۴ - در مورد ماده قبل پس از ابلاغ بازداشت نامه به اداره متبوع مدیون یا کارگاه رئیس اداره یا مسئول کارگاه و مسئول حسابداری (در مؤسساتی که مسئول حسابداری دارد) باید در کسر و فرستادن مبلغ بازداشت شده طبق تقاضا اقدام کند و گرنه برابر مقررات مسئول خواهد بود (این نکته باید در بازداشت نامه نوشته شود).

تبصره — در مواردی که بستانکار برای استیفای طلب خود تقاضای بازداشت از موجودی حساب و سپرده بانکی بدهکار را می کند بایستی نام، نام خانوادگی و نام پدر و شماره شناسنامه و محل اقامت و شغل بدهکار و حتی المقدور شماره حساب را به نحوی که اشکالی برای بانک ایجاد نشود، در تقاضانامه ذکر کند و در بازداشت نامه نیز قید گردد.

فصل هفتم - بازداشت اموال غیرمنقول

ماده ۸۵ - بازداشت اموال غیرمنقول اعم از اصل و مازاد به نحوی که در مواد ۴۱ و ۴۲ این آئین نامه مقرر است به عمل می آید و مأمور اجراء صورتی که حاوی مراتب ذیل باشد روی نمونه چاپی برای اموال بازداشت شده ترتیب خواهد داد:

الف - تاریخ و مفاد اجرائیه.

ب - محل وقوع ملک در شهرستان و بلوک و بخش و کوی و کوچه و شماره ملک، اگر داشته باشد.

ج - حدود چهارگانه ملک و توصیف اجمالی آن.

د - مساحت تخمینی ملک.

ه - مشخصات دیگر از قبیل این که مشتمل بر چند قسمت است در صورتی که خانه مسکونی باشد و یا مشتمل بر چند ابنیه و متعلقات است. در صورتی که ملک مزروعی باشد علاوه بر مراتب فوق باید متعلقات آن از قبیل گاو و ماشین آلات و توضیحات دیگری که در تسهیل فروش ملک مؤثر باشد در صورت مزبور قید شود.

ماده ۸۶ - هرگاه حدود یا قسمتی از ملک متنازع فیه باشد مراتب در صورتمجلس قید شده و تصریح می شود که طرف منازعه کیست و در کجا تحت رسیدگی است.

ماده ۸۷ - اجراء مکلف است فوراً بازداشت را به متعهد ابلاغ و به ثبت محل اطلاع داده و صورت و وضعیت و جریان ثبتی ملک مورد بازداشت را از اداره ثبت بخواهد، اداره نامبرده در صورتی که ملک ثبت شده باشد در دفتر املاک توقیف شده (دفتر بازداشتی) و در ستون ملاحظات دفتر ثبت املاک، بازداشت را یادداشت می نماید و اگر ملک به موجب دفتر املاک و محتویات پرونده ثبتی متعلق به غیر باشد و انتقال آن به متعهد محرز نباشد، ثبت محل فوراً مراتب را به اجرا اطلاع می دهد و اجراء از آن رفع بازداشت می کند.

ماده ۸۸ - هرگاه ملک مورد بازداشت ثبت نشده باشد مطابق شقوق ذیل رفتار خواهد شد:

۱- هرگاه ملک مزبور از طرف متعهد تقاضای ثبت شده و طبق سند رسمی به غیر منتقل نشده باشد و یا اینکه مجهول المالك باشد، بازداشت در دفتر بازداشتی قید و در پرونده ثبتی یادداشت می شود.

۲- هرگاه نسبت به ملک از طرف کسی دیگر تقاضای ثبت شده و به متعهد هم منتقل نشده باشد یا اینکه اساساً مورد بازداشت جزو نقاطی که به ثبت عمومی گذارده شده نباشد، مراتب به اجرا اطلاع داده می شود.

ماده ۸۹- پس از ابلاغ بازداشت نامه به صاحب مال، نقل و انتقال از طرف صاحب مال نسبت به مال بازداشت شده ممنوع است و ترتیب اثر نسبت به انتقال بعد از بازداشت مادام که بازداشت باقی است، داده نمی شود (هر چند که انتقال با سند رسمی به عمل آمده باشد) مگر در صورت اجازه کسی که مال برای حفظ حق او بازداشت شده است که در این صورت باید اشخاص ذینفع تکلیف ادامه بازداشت ملک یا رفع آن را معین کنند.

ماده ۹۰- بازداشت مال غیر منقول ثبت نشده به نام مدیون که در تصرف مالکانه غیر است ولو اینکه متعهدله مدعی مالکیت متعهد و یا خود متعهد مدعی مالکیت آن باشد مادام که این ادعا به موجب حکم نهایی به اثبات نرسیده ممنوع است و در مورد املاکی که در دفتر املاک به ثبت رسیده و به موجب آن ملک متعهد شناخته می شود، ادعای شخص ثالث اگر چه متصرف آن باشد مسموع نبوده و آن ملک مال متعهد شناخته شده و بازداشت می شود.

ماده ۹۱- بازداشت مال غیر منقولی که نسبت به منافع آن تعهدی به نفع غیر نشده است مستلزم بازداشت منافع آن است مگر اینکه حاجت به بازداشت منفعت نباشد. در این صورت باید مراتب در صورت مجلس منعکس شود.

ماده ۹۲- در بازداشت محصول املاک مزروعی دخالت مأمور اجراء در محصول تا موقع برداشت و تعیین سهم متعهد ممنوع است ولی مأمور اجراء باید برای جلوگیری از تفریط، نظارت و مراقبت کامل نماید.

ماده ۹۳- در دو مورد زیر متعهد می تواند در ظرف مدت بازداشت مال منقول و یا غیر منقول بازداشت شده را با اطلاع مأمور اجرا بفروشد یا وثیقه بدهد.

الف - در مواردی که قبلاً و لااقل در حین وقوع معامله مبلغی را که مال برای استیفای آن بازداشت شده است نقداً تأدیه کند در این صورت پس از استیفای حق متعهدله و هزینه اجراء بلافاصله رفع بازداشت خواهد شد.

ب- در صورت رضایت کتبی متعهدله در فروش یا وثیقه دادن مال توسط خود متعهد.

ماده ۹۴- مال غیر منقول بعد از بازداشت موقتاً در تصرف مالک باقی می ماند و متعهد مکلف است مال غیر منقول را موافق صورت تحویل گرفته و مطابق آن تحویل دهد.

ماده ۹۵- در صورت بازداشت منافع مال غیر منقول یا بازداشت محصول درو شده از نظر تعیین حافظ و سایر موارد، تابع این آئین نامه خواهد بود.

ماده ۹۶- هرگاه شخص ثالث نسبت به مال بازداشت شده (اعم از منقول و یا غیر منقول) اظهار حقی نماید در موارد زیر از مزایده خودداری می شود:

- ۱- در موردی که متعهدله اعتراض شخص ثالث را قبول کند.
 - ۲- در موردی که شخص ثالث سند رسمی مقدم بر تاریخ بازداشت ارائه کند مبنی بر اینکه مال مورد بازداشت به او منتقل شده و یا رهن یا وثیقه طلب اوست.
 - ۳- در صورتی که مال قبل از تاریخ بازداشت به موجب قرار تأمین یا دستور اجرای دادگاه یا اجرای ثبت بابت طلب معترض توقیف شده باشد.
 - ۴- هرگاه شخص ثالث حکم دادگاه اعم از قطعی یا غیرقطعی بر حقانیت خود ارائه کند.
 - ۵- در صورتی که قبل از بازداشت از معترض قبول تقاضای ثبت به عنوان ملکیت یا وقفیت شده باشد.
 - ۶- در موردی که بر اثر شکایت معترض موضوع قابل طرح در هیأت نظارت یا شورای عالی ثبت تشخیص شده باشد.
- درمورد بندهای ۱ و ۲ و نیز در مورد بند ۴ در صورت وجود حکم قطعی از مال رفع بازداشت می شود و در سایر موارد ادامه عملیات اجرائی موکول به اتخاذ تصمیم نهائی علیه معترض در مراجع مربوط خواهد بود.
- متعهدله می تواند از مال مورد بازداشت صرفنظر کرده و درخواست بازداشت اموال دیگر متعهد را بکند.

تبصره ۱— در صورتی که هر یک از موارد مذکور در این ماده پس از انجام مزایده و قبل از صدور سند انتقال یا تحویل مال منقول تحقق یابد اداره ثبت صورتمجلس مزایده را ابطال و سپس به ترتیب مقرر در ماده فوق عمل خواهد کرد.

تبصره ۲— در صورتی که مشخصات مال مورد مزایده با مفاد سند یا حکم مستند شخص ثالث تطبیق نکند اعتراض او مانع عملیات اجرایی نیست و شخص ثالث می تواند به دادگاه مراجعه نماید.

ماده ۹۷— متعهدله می تواند ملک درخواست ثبت نشده متعهد را برای استیفای طلب خود معرفی کند در این صورت پس از مزایده و انقضای مهلت قانونی برابر مقررات جاری اداره ثبت به برنده مزایده سند انتقال می دهد و در آگهی و صورت جلسه و سند انتقال قید می شود که چون در مورد ملک درخواست ثبت نشده اداره ثبت تکلیفی برای تحویل مورد انتقال ندارد و نیز مسئولیتی از جهت اشکالاتی که ممکن است در حین پذیرش تقاضای ثبت و یا بعد از آن از جهت اعتراض و غیره پیش آید، نخواهد داشت.

انتقال گیرنده برابر مقررات جاری بایستی برای درخواست ثبت مراجعه کند و باید کلیه هزینه های مربوط به اقدامات اجرایی را که از جهت توقیف ملک به وجود آمده پردازد و پرونده اجرایی قبلی برابر مقررات تعقیب خواهد شد.

تبصره — معرفی ملک مجهول قبل از پذیرش تقاضای ثبت از جانب متعهد قبول نمی شود.

فصل هشتم - ارزیابی

ماده ۹۸ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — بنا به تقاضای هر یک از طرفین پرونده به منظور ارزیابی اموال بازداشت شده یا مورد وثیقه، رئیس ثبت یا واحد اجرا (حسب مورد) به صورت قرعه از طریق سیستم الکترونیک، یک نفر کارشناس رسمی دادگستری انتخاب می نماید که با مراجعه به محل نسبت به ارزیابی اقدام نماید. حضور متعهد و متعهدله هنگام ارزیابی بلامانع است. عدم حضور متعهد، بستگان یا خادمین او و نیز بسته بودن محل یا ممانعت از ورود به ملک، مانع از ارزیابی نیست. لذا چنانچه اجازه ورود به محل داده نشود و یا به دلیل عدم حضور صاحب مال، این امر معطل بماند و در انجام آن مانع ایجاد گردد؛ ضمن اخطار به مالک ابلاغ می گردد تا زمینه بازدید را فراهم نماید؛ در غیر اینصورت با حضور نماینده دادستان و مأمور نیروی انتظامی نسبت به رفع مانع و یا باز کردن درب محل و ارزیابی در محل اقدام خواهد شد .

تبصره (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — در مورد ارزیابی سهام عرضه شده در بورس اوراق بهادار نیاز به ارجاع امر به کارشناس رسمی نبوده و ارزش اعلامی از طرف مرجع مذکور مناط اعتبار بوده و پس از صدور دستور بازداشت از طریق اجرای ثبت، ارزیابی و مزایده آن از طریق بازار بورس اوراق بهادار به عمل خواهد آمد و مشمول دریافت حق مزایده در اجرای ثبت نخواهد بود.

ماده ۹۹ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — کارشناس مکلف است پس از ارزیابی مال، حداکثر به مدت ده روز نظر خود را به اداره اجرای ثبت اعلام کند. مراتب ارزیابی به انضمام نظر کارشناس و ذکر هزینه دستمزد کارشناسی مجدد حداکثر ظرف سه روز از طرف اجرای ثبت به طرفین ابلاغ می شود.

ماده ۱۰۰- در هر مورد که از طرف متعهد یا ثالث مالی در قبال دین معرفی و بازداشت شود متعهدله می تواند تا قبل از انتشار آگهی مزایده، مال دیگری برای استیفای طلب خود معرفی کند مشروط به اینکه وصول طلب از این مال آسان تر باشد در این صورت مال معرفی شده بازداشت و ارزیابی می شود و معادل آن از اموال بازداشت شده سابق رفع بازداشت به عمل می آید. هزینه بازداشت و ارزیابی مجدد به عهده متعهدله است .

ماده ۱۰۱- هرگاه مخاطب به ارزیابی معترض باشد ظرف پنج روز از تاریخ ابلاغ باید کتباً اعتراض خود را با پیوست کردن قبض سپرده دستمزد کارشناسی مجدد به اجرا تسلیم دارد. در صورتی که به ترتیب مقرر فوق اعتراضی واصل نگردد، ارزیابی قطعی خواهد شد .

ماده ۱۰۱(اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶)- معترض که ضمن امضاء صورت مجلس به ارزیابی اعتراض کرده باید حداکثر ظرف سه روز به اجراء مراجعه و با اطلاع از میزان دستمزد کارشناس مجدد آن را ایداع و قبض مربوط را تسلیم اجراء کرده و رسید اخذ کند در موردی که طبق ماده ۹۸ این آئین نامه نتیجه ارزیابی ابلاغ می شود باید در آن میزان دستمزد کارشناس مجدد درج شود هرگاه مخاطب به ارزیابی معترض باشد ظرف ۵ روز از تاریخ ابلاغ باید کتباً اعتراض خود را با پیوست کردن قبض سپرده دستمزد کارشناس به اجراء تسلیم دارد. در صورتی که به ترتیب مقرر فوق اعتراض نرسید ارزیابی قطعی خواهد شد .

تبصره (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶)- دستمزد کارشناسی مجدد، به عهده معترض است. چنانچه طرفین معترض باشند، دستمزد بالمناصفه به عهده آن ها خواهد بود.

تبصره ۱— در صورت وارد بودن اعتراض معترض دستمزد کارشناس مجدد به عهده مدیر است.

تبصره ۲— در صورتی که یک سال از تاریخ قطعیت ارزیابی مال غیر منقول گذشته باشد، به درخواست هر یک از طرفین تا قبل از تنظیم صورتمجلس مزایده ارزیابی تجدید می گردد.

ماده ۱۰۲ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶)— چنانچه به نظر کارشناس اعتراض شود، رئیس ثبت یا واحد اجرا (حسب مورد) به صورت قرعه از طریق سیستم، هیأت سه نفره کارشناسی را از بین کارشناسان رسمی انتخاب می نماید. هیأت کارشناسی باید نظر خود را ظرف ۱۰ روز از تاریخ ارجاع اعلام نماید. نظر اکثریت اعضا در مورد ارزیابی قطعی است و در صورت عدم حصول نظر اکثریت، میانگین نظر اعضاء ملاک عمل خواهد بود. چنانچه هیأت کارشناسان نتوانند در مهلت مقرر نظر خود را اعلام نمایند، مکلفند به نحو مستدل از رئیس ثبت یا واحد اجرا تقاضای مهلت بیشتر نمایند. در این صورت، مهلت مذکور حداکثر به مدت ده روز دیگر قابل تمدید خواهد بود.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶)— در صورتی که شش ماه از تاریخ قطعیت ارزیابی اموال گذشته باشد، هر یک از طرفین پرونده میتواند تا قبل از انتشار آگهی مزایده، ارزیابی مجدد را به ضمیمه قبض حق الزحمه کارشناسی درخواست نماید. در این صورت، ارزیابی به هیأت سه نفره کارشناسان رسمی به انتخاب رئیس ثبت یا واحد اجرا (حسب مورد) به صورت قرعه از طریق سیستم ارجاع می گردد. این نظریه قطعی است.

در هر مورد که معترض از پرداخت حق الزحمه کارشناسی امتناع نماید، به درخواست وی ترتیب اثر داده نخواهد شد و ارزیابی قبلی ملاک عمل است.

ماده ۱۰۳- دستمزد ارزیابی با در نظر گرفتن درجه علمی و تجربی کارشناس رسمی یا خبره محلی و محل ارزیابی و نوع مال ارزیابی شده و میزان کار توسط رئیس ثبت محل معین می شود.

فصل نهم - در وثیقه

ماده ۱۰۴- هرگاه مورد وثیقه مال منقول باشد بستانکار می تواند بلافاصله بعد از ابلاغ اجرائیه درخواست بازداشت آن را بکند.

ماده ۱۰۵- هرگاه مالی وثیقه برای دین یا ضمانت قرار داده شود و عنوان رهن و معاملات با حق استرداد را نداشته باشد نیز کلیه مقررات اجرائی اسناد رهنی و معاملات با حق استرداد درباره آن مجری خواهد بود.

ماده ۱۰۶- هرگاه منافع مورد وثیقه به وثیقه گیرنده به اجاره واگذار شده باشد اجرائیه ای که برای وصول اجرت المسمی صادر می گردد مانند اجرائیه اسناد ذمه ای است و متعهدله می تواند درخواست بازداشت سایر اموال متعهد را بکند.

ماده ۱۰۷- در مواردی که وثیقه دهنده غیر از مدیون اصلی است ابلاغ اجرائیه و سایر عملیات اجرائی باید به طرفیت مالک وثیقه و مدیون جریان یابد.

ماده ۱۰۸- در معاملات رهنی و یا با حق استرداد و وثایق حُسن انجام خدمات معامله کننده می تواند با قید حق بستانکار مقدم و ذکر تاریخ انقضای سند مقدم مورد معامله را برای وام های دیگر وثیقه یا تأمین دهد در صورت فک معامله مقدم، تمام مال مورد معامله در وثیقه بستانکاران بعدی به ترتیب تقدم قرار می گیرد، معاملات بعدی باید در همان دفترخانه تنظیم کننده سند مقدم واقع شود، سر دفتر مکلف است وقوع معامله مؤخر را با ذکر مشخصات کامل بستانکار معامله مازاد در ملاحظات ثبت سند مقدم نیز قید کند، دارنده حق استرداد اعم از بدهکار اصلی یا منتقل الیه می تواند با قید حق بستانکار یا بستانکاران و ذکر تاریخ انقضاء مدت حق استرداد خود را واگذار کند در این صورت اجرائیه و عملیات اجرائی باید علیه آخرین منتقل الیه صادر و تعقیب گردد مگر اینکه مرتهن از رهن رجوع کند یا از مندرجات سند رهنی و یا سند رسمی دیگر، دفتر خانه احراز کند که مقرر بین طرفین این بوده که مرتهن برای وصول طلب خود اجرائیه علیه راهن صادر کند نه منتقل الیه، مثل اینکه در سند رهنی شرط شود که راهن حق صلح حقوق و یا واگذاری حق استرداد را ندارد که در این قبیل موارد واگذاری حق استرداد به غیر نسبت به مرتهن مؤثر نبوده و اجرائیه علیه بدهکار اصلی و در صورت فوت علیه قائم مقام او صادر و تعقیب خواهد شد.

تبصره - تنظیم هر نوع سند بین بدهکار و یک و یا چند نفر از بستانکاران که موجب شود مدت سند تمدید گردد و یا مبلغ موضوع سند افزایش یابد بدون موافقت بقیه بستانکاران بعدی ممنوع بوده و قابل ترتیب اثر نمی باشد.

ماده ۱۰۹- بستانکار معامله مؤخر می تواند پس از انقضای مدت سند مقدم کلیه بدهی موضوع سند مقدم را قبل از صدور اجرائیه سند مذکور پرداخت یا ایداع نماید نحوه پرداخت یا سپردن وجه و صدور گواهی و انعکاس مراتب در پرونده ثبتی ملک به

شرح مندرج در ماده ۱۴۶ این آئین نامه می باشد و دفتر تنظیم کننده سند، وثیقه بودن مال را در ازاء طلب بستانکار بابت معامله مؤخر و وجوه پرداختی بابت طلب بستانکار مقدم در دفتر قید می نماید در این صورت صدور اجرائیه به مأخذ هر دو طلب و متفرعات آن خواهد بود.

ماده ۱۱۰— بستانکار معامله مؤخر می تواند قبل از فروش مال از طریق مزایده یا تنظیم سند انتقال ملک به بستانکار مقدم کلیه بدهی موضوع سند مقدم را پرداخت و یا ایداع نموده و تقاضای استیفای حقوق خود را از اداره ثبت بنماید. در این مورد عملیات اجرایی نسبت به هر دو سند توأماً انجام می گیرد و در صورتی که مدت سند بستانکار مؤخر، حال نشده باشد پس از حال شدن موعد، عملیات اجرائی به ترتیب مذکور در ماده ۱۴۶ انجام خواهد شد.

ماده ۱۱۱— بعد از ابلاغ کلیه اجرائیه های صادره و اعاده آن، ممیز یا کارشناس اجراء مکلف است با رسیدگی لازم اگر نقصی در ابلاغ اجرائیه وجود نداشته باشد، صحت آن را روی نسخه ابلاغ شده گواهی و به تأیید رئیس یا معاون یا مسئول اجرا برساند.

ماده ۱۱۲— مرتهن می تواند مادام که دین بر ذمه راهن باقی است از رهنه اعراض کند هرگاه اعراض قبل از صدور اجرائیه باشد باید مرتهن در دفتر اسناد رسمی مربوطه حاضر شود و با ذکر توضیح در ملاحظات ثبت سند مراتب قید و به امضاء او برسد، در این صورت با توضیح موضوع اعراض اجرائیه صادر خواهد شد. اگر پس از صدور اجرائیه رهنی اعراض به عمل آید باید مراتب کتباً به اجراء اعلام و رئیس اجراء پس از احراز صحت انتساب تقاضانامه مذکور موضوع را به متعهد ابلاغ کرده و برابر مقررات اسناد ذمه ای عمل بنماید.

تبصره - با تنظیم صورتمجلس مزایده حق اعراض از رهن از مرتهن ساقط می‌گردد.

ماده ۱۱۳- هرگاه اعراض از رهن در حین عملیات اجرائی باشد، اجراء مکلف است مراتب را به دفتر تنظیم کننده سند اعلام کند. در این مورد و نیز در موردی که اعراض در دفترخانه اسناد رسمی به عمل می‌آید دفتر اسناد رسمی اطلاعنامه فسخ مربوطه را به اداره ثبت ارسال خواهد داشت، اگر موعد سند منقضی نشده باشد به مجرد اعراض مورد رهن آزاد و حق عینی بستانکار به حق ذمی تبدیل می‌گردد و مطالبه وجه و صدور اجرائیه برای وصول آن موکول به انقضاء مدت مذکور در سند معامله خواهد بود. در مورد وراثت مدیون و نیز وقتی که راهن متعدد بوده و فک رهن و فسخ موکول به اداء تمام دین شده باشد اعراض از رهن باید نسبت به تمام مرهونه باشد و اعراض از رهن نسبت به سهم یک یا چند نفر از بدهکاران وقتی پذیرفته می‌شود که حق مطالبه دین بدهکارانی که از رهینه آنها اعراض گردیده از سایر بدهکاران اسقاط شده باشد و هرگاه مازاد مرهونه به نفع غیر بازداشت شده باشد در صورت اعراض از رهن بازداشت مازاد به بازداشت اصل تبدیل می‌گردد.

ماده ۱۱۴- در صورتی که مازاد مال مورد وثیقه از طریق اجرای ثبت یا مراجع صالح قانونی دیگر بازداشت شود به مجرد وصول دستور بازداشت باید مراتب در دفتر بازداشتی ثبت شود و بازداشت به مجرد ابلاغ به مدیون یا ثبت مفاد آن در دفتر بازداشتی تحقق خواهد یافت و هرگاه معامله‌ای که مازاد آن بازداشت شده فسخ شود خود به خود بازداشت مازاد به اصل تبدیل خواهد شد، در هر حال مفاد بازداشت باید بلافاصله به دفتر تنظیم کننده سند ابلاغ و دفتر مزبور مکلف است مفاد آن را در ملاحظات ثبت معامله قید کرده و اگر سند معامله به صدور اجرائیه منتهی شده باشد مراتب را به اجراء مربوط اعلام دارد.

ماده ۱۱۵— هرگاه مقداری از وثیقه قبل یا بعد از صدور اجرائیه تلف شده باشد و بستانکار از مورد وثیقه عدول نکند سند وثیقه به نسبت قیمت جزئی که طبق ارزیابی باقی مانده به اعتبار خود باقی است و نسبت به مابقی طبق اسناد ذمه عمل خواهد شد.

ماده ۱۱۶— در مواردی که موضوع وثیقه قبل از ختم عملیات اجرائی به حکم قوانین خاص به تملک ثالث در می آید و یا به علت عدم تکافوی مورد وثیقه متعهده به کل طلب خود نمی رسد متعهده می تواند برای وصول مانده طلب طبق مقررات اجرائی راجع به اسناد ذمه از طریق اداره ثبت اقدام کند.

ماده ۱۱۷— هرگاه مورد وثیقه واقعاً یا حکماً تلف شود، سند تابع مقررات اسناد ذمه ای خواهد بود.

ماده ۱۱۸— تشخیص غیرقابل تجزیه بودن مال (منقول و غیرمنقول) مورد معامله یا مورد بازداشت به عهده اجراء است.

ماده ۱۱۹— انتقال قهری حق استرداد به وراث بدهکار، موجب تجزیه مورد معامله نخواهد بود. هرگاه قبل از صدور اجرائیه یا قبل از خاتمه عملیات اجرائی کلیه بدهی و خسارت قانونی و حق الاجرا در صورت صدور اجرائیه از ناحیه احد از وراث مدیون در صندوق ثبت یا مرجع دیگری که اداره ثبت تعیین نماید، تودیع شود، مال مورد معامله در وثیقه وارث مزبور قرار می گیرد. در این مورد هرگاه هر یک از وراث به نسبت سهم الارث بدهی خود را به وارث مزبور پردازد، به همان نسبت از مورد وثیقه به نفع او آزاد خواهد شد.

ماده ۱۲۰— هرگاه بعد از ابلاغ اجرائیه به مدیون وقوع فوت بدهکار مستند به مدرک رسمی اعلام شود اجرا ضمن عملیات اجرائی اطلاعیه ای حاوی صدور اجرائیه و

اینکه عملیات اجرایی در چه مرحله ای است به محل اقامت مدیون متوفی الصاق می کند چنانچه ابلاغ اجرائیه به مدیون از طریق درج در روزنامه به عمل آمده باشد اطلاعیه موصوف یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشار محل یا نزدیک به محل، آگهی می شود. در این صورت تنظیم صورتمجلس مزایده و یا تنظیم سند انتقال و همچنین ثبت ملک در دفتر املاک به نام خریدار یا بستانکار محتاج به ارائه گواهی حصر وراثت نخواهد بود در مورد فوق هرگاه مال در مزایده به فروش برسد پرداخت مازاد به وراثت موقوف به ارائه گواهی حصر وراثت و گواهی دارائی است.

تبصره — در صورت فوت مدیون در خلال عملیات اجرائی ادامه عملیات موقوف به معرفی ورثه از طرف متعهدله خواهد بود.

فصل دهم - در مزایده

ماده ۱۲۱- در اجرای اسناد ذمه ای یا وثیقه پس از ارزیابی مال و قطعیت آن با رعایت نکات ذیل آگهی مزایده منتشر می گردد:

الف - آگهی مزایده اموال غیرمنقول

در آگهی مزایده اموال غیرمنقول نکات زیر تصریح می شود:

۱- نام و نام خانوادگی مالک.

۲- محل و حدود و مقدار و توصیف اجمالی ملک.

۳- هرگاه واگذاری منافع در اسناد وثیقه مستند به سند رسمی و در اسناد ذمه ای مستند به سند رسمی یا عادی باشد خواه مدت آن منقضی شده یا نشده باشد مراتب با ذکر

مال الاجاره و آخر مدت اجاره در آگهی مزایده منتشره در روزنامه و آگهی های الصاقی قید می گردد.

۴- تعیین اینکه مورد مزایده مشاع است یا مفروز.

۵- تعیین اینکه ملک ثبت شده است یا نه.

۶- اشاره به اینکه پرداخت بدهی های مربوط به آب، برق، گاز اعم از حق انشعاب و یا حق اشتراک و مصرف در صورتی که مورد مزایده دارای آنها باشد و نیز بدهی مالیاتی و عوارض شهرداری و غیره تا تاریخ مزایده اعم از اینکه رقم قطعی آن معلوم شده یا نشده باشد به عهده برنده مزایده است.

۷- روز و محل و ساعت شروع و ختم مزایده.

۸- قیمتی که مزایده از آن شروع می شود.

ب- آگهی مزایده اموال منقول

در آگهی مزایده اموال منقول نکات زیر تصریح می شود:

۱- نوع اموال مورد مزایده و توصیف اجمالی آن.

۲- روز و محل و ساعت شروع و ختم مزایده.

۳- قیمتی که مزایده از آن شروع می شود.

ماده ۱۲۲ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) - آگهی مزایده در یک نوبت در سایت آگهی های سازمان ثبت و یکی از روزنامه های الکترونیکی کثیرالانتشار به تشخیص سازمان

منتشر و نسخه ای از آن تهیه و در محل وقوع مال و محل مزایده و تابلو اعلانات اداره ثبت اسناد محل الصاق می شود. فاصله بین انتشار آگهی در سایت سازمان تا روز مزایده نباید کمتر از ۱۰ روز و بیشتر از ۲۰ روز باشد. به محض انتشار آگهی مزایده در سایت، نسخه ای از آگهی مزایده صرفاً جهت اطلاع به متعهد و متعهدله ابلاغ می شود.

تبصره (الحاقی ۰۶، ۱۲، ۱۳۹۸) — درج آگهی در سایت آگهی های سازمان ثبت به منزله انتشار آگهی در روزنامه کثیرالانتشار محلی است.

ماده ۱۲۳ — هرگاه مورد وثیقه چند ملک باشد که در نقاط مختلف کشور قرار دارند آگهی مزایده در همه نقاط مذکور الصاق می شود و در آگهی تصریح می گردد که جلسه مزایده در اجرای ثبت محل تنظیم سند که شهر است تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۲۴ — هرگاه مال مورد مزایده بیمه باشد باید در آگهی مزایده این نکته اعلام گردد و در صورتی که مال مورد مزایده به دیگری واگذار می شود باید به بیمه گر اعلام گردد.

ماده ۱۲۵ — پس از مزایده در صورت وجود مازاد، برنده مزایده می تواند وجوه پرداختی موضوع فراز ۶ بند الف ماده ۱۲۱ این آئین نامه را از محل مازاد مذکور مسترد نماید. در صورتی که مورد مزایده به بستانکار واگذار می شود کلیه هزینه های مذکور از بستانکار دریافت و جزء مطالبات وی محسوب خواهد شد و به موجب همان اجرائیه قابل وصول است.

تبصره — هرگاه آگهی مزایده برخلاف ماده ۱۲۱ الی ۱۲۴ باشد قبل از تنظیم و امضاء صورتمجلس مزایده به دستور رئیس ثبت آگهی تجدید می گردد.

ماده ۱۲۶ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — مزایده حضوری است و در یک جلسه از ساعت ۹ تا ۱۲ برگزار می شود در صورتی که مال بازداشتی یا مورد وثیقه در جلسه مزایده خریدار پیدا نکند مال با دریافت حق الاجرا و حق مزایده به قیمتی که مزایده از آن شروع می شود به بستانکار واگذار می شود و اگر مازاد بر طلب داشته باشد از بستانکار وصول می گردد .

تبصره (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — چنانچه مال مورد مزایده، مازاد بر طلب داشته باشد، اداره اجرا ضمن تنظیم صورتجلسه برگزاری مزایده به بستانکار تفهیم مینماید که ظرف یک ماه نسبت به واریز مابه التفاوت یا واگذاری سهم مشاعی به میزان طلب، اقدام نماید. در صورت عدم حضور بستانکار مراتب مذکور طی اخطار به وی ابلاغ میگردد. چنانچه بستانکار اقدام به پرداخت ما به التفاوت یا قبول انتقال مشاعی به میزان طلب ننماید، به درخواست متعهد پس از اخذ حقوق دولتی از مازاد، حسب مورد فک رهن یا رفع بازداشت به عمل می آید.

ماده ۱۲۷ — اجراء علاوه بر دفاتر اداری لازم دارای دفاتر زیر خواهد بود:

دفتر مختومه و دفتر اوقات مزایده .

ماده ۱۲۸ — رئیس و کارمندان اداره ثبت محل و اجراء مباشرین فروش و نماینده دادستان حق شرکت در مزایده به عنوان مشتری به طور مستقیم یا غیرمستقیم را نخواهد داشت .

ماده ۱۲۹ — شرکت در جلسه مزایده برای عموم آزاد است و جلسه مزایده با حضور رئیس اداره یا مسئول اجراء و متصدی مزایده و نماینده دادستان تشکیل خواهد شد .

در مزایده اموال منقول مأمور اجرای مربوطه به جای مسئول اجرا یا رئیس اداره شرکت می نماید.

ماده ۱۳۰— مسئول مزایده باید وقت مزایده را در پیش نویس آگهی مزایده تعیین، با قید روز و ساعت در دفتر اوقات مزایده یادداشت کند.

ماده ۱۳۱— حق مزایده (حق حراج) طبق آئین نامه مخصوص و سایر مقررات مربوط در صورت انجام شدن مزایده دریافت و جزء درآمد عمومی به خزانه داری کل تحویل می شود.

ماده ۱۳۲— مسئول یا متصدی مزایده باید وجوه حاصل از فروش را همه روزه به بانک ملی تحویل داده قبض رسید آن را با صورت فروش فوراً به اجراء تسلیم و رسید بگیرد.

ماده ۱۳۳— کتب و رسالات و مقالات خطی صاحب اثر قابل بازداشت و مزایده نیست مگر با رضایت وی.

ماده ۱۳۴— مزایده اموال ضایع شدنی و حیوانات که برای استیفای طلب معرفی می شود به دستور مسئول اجرا بلافاصله و بدون تشریفات در محل بوسیله مأمور اجرا و با حضور نماینده دادستان و نظر کارشناس رسمی یا خبره محلی به عمل می آید.

ماده ۱۳۵— صورتمجلس مزایده باید به امضاء مسئولین امر و نماینده دادستان و خریدار و نیز مدیون و دائن یا نمایندگان آنان در صورت حضور برسد.

ماده ۱۳۶ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶)— شرکت در مزایده منوط به پرداخت ده درصد از مبلغ پایه کارشناسی به حساب سپرده ثبت و حضور خریدار یا نماینده قانونی او در

جلسه مزایده است. برنده مزایده مکلف است ما به التفاوت مبلغ فروش را ظرف مدت پنج روز از تاریخ مزایده به حساب صندوق ثبت تودیع نماید و در صورتی که ظرف مهلت مقرر، مانده فروش را به حساب سپرده ثبت واریز نکند، مبلغ مذکور قابل استرداد نبوده و به حساب خزانه واریز خواهد شد. در این صورت، عملیات فروش از درجه اعتبار ساقط و مزایده تجدید می گردد.

تبصره (الحاقی ۱۲,۰۶,۱۳۹۸) — فروش مال به نسیه در صورتی جایز است که متعهدله فروش به نسیه را قبول و مدیون نیز مازاد را نقداً دریافت و یا نسبت به مازاد نسیه را قبول نمایند. در هر دو صورت، خود مسئول وصول خواهند بود و حق مزایده، نقداً دریافت می شود.

ماده ۱۳۷ — تحویل مال منقول به کسی که برابر مقررات در مزایده برنده شده است و وصول حق الاجرا و حق مزایده و سایر حقوق قانونی و پرداخت وجه مازاد به مدیون با مسئول اجراء و دستور تهیه پیش نویس سند انتقال و ثبت و امضاء آن در دفتر اسناد رسمی طبق مقررات در مورد اموال منقول و غیر منقول با رئیس ثبت محل می باشد.

ماده ۱۳۸ — در موارد زیر فروش از درجه اعتبار ساقط است و باید آگهی مزایده طبق مقررات تجدید شود:

- ۱- هرگاه فروش در روز و ساعت و یا محلی که در آگهی معین شده به عمل نیاید.
- ۲- هرگاه بدون جهت قانونی مانع خرید کسی شوند و یا بالاترین قیمتی را که پیشنهاد شده است رد کنند.

۳- در صورتی که مزایده بدون حضور نماینده دادسرا به عمل آید.

۴— در صورتی که مباشرین فروش و کارمندان اداره ثبت در خرید شرکت کرده باشند.

ماده ۱۳۹— اموال منقول پس از وصول حق الاجرا و حق مزایده بلافاصله در جلسه مزایده تحویل خریدار شده و یک نسخه از صورت‌مجلس مزایده به وی تسلیم می‌شود و اگر قانوناً سند انتقال اجرائی برای مال منقول لازم باشد پیش‌نویس سند انتقال تهیه می‌شود.

ماده ۱۴۰— در مورد مال غیرمنقول پس از انجام مزایده باید اجرا ظرف ۴۸ ساعت پرونده را فهرست و منگنه کرده پیوست گزارش برای صدور سند انتقال نزد رئیس ثبت بفرستد.

تبصره — پس از تنظیم سند انتقال اجرائی در دفتر اسناد رسمی اداره ثبت محل به درخواست خریدار یا بستانکار مکلف به تخلیه و تحویل مورد معامله طبق مقررات خواهد بود.

ماده ۱۴۱— هرگاه بستانکار با وصول قسمتی از طلب خود تقاضای فک رهن از برخی وثایق را بنماید اداره ثبت با وصول حقوق اجرائی بر اساس میزان وصولی بستانکار مراتب را جهت فک رهن از وثایق مذکور به دفتر اسناد رسمی مربوطه اعلام می‌نماید.

ماده ۱۴۲— در مورد معاملات رهنی هرگاه بدهکار و راهنین متعدد بوده و تاریخ ابلاغ اجرائیه به آنان متفاوت باشد برای هر یک از آنها تاریخ ابلاغ مؤخر مبدء احتساب ۱۰ روز می‌باشد.

ماده ۱۴۳- عملیات مزایده جز در موارد ذیل متوقف نخواهد شد:

۱- وصول حکم یا دستور موقت یا قرار توقیف عملیات اجرائی.

۲- اعتراض به نظریه رئیس ثبت تا صدور رأی هیأت نظارت.

۳- رأی هیأت نظارت یا شورای عالی ثبت بر ابطال عملیات اجرائی.

۴- پرداخت کلیه مطالبات بستانکار و حقوق اجرائی.

ماده ۱۴۴- هرگاه مورد مزایده رقبات متعدد باشد اگر برای هر یک از رقبات خریدار جداگانه پیدا شود و جمع مبلغ خرید بیشتر از طلب بستانکار باشد اقدام به فروش و تنظیم صورتمجلس خواهد شد و در صورتیکه حاصل فروش بعضی از رقبات کافی برای پرداخت بدهی گردد، از تنظیم صورتمجلس مزایده نسبت به بقیه خودداری می شود و در این مورد بدهکار می تواند برای فروش یک یا بعضی از رقبات رعایت تقدم را تقاضا کند خرید در این قبیل موارد کلاً نقدی است و خریداران باید وجه نقد تحویل و یا بستانکار معادل طلب خود فروش نسبه را قبول کند که در این صورت شخصاً مسئول وصول طلب از خریدار خواهد بود.

تبصره - چنانچه مورد مزایده اموال منقول باشد، درخواست مدیون برای تقدم و تأخر فروش پذیرفته می شود.

ماده ۱۴۵- در کلیه معاملات مذکور در ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت بدهکار می تواند با تودیع کلیه بدهی خود اعم از اصل و سود و خسارت قانونی به حساب سپرده ثبت

و تسلیم مدارک تودיעی به دفترخانه تنظیم کننده سند موجبات فسخ و فک سند را فراهم کند. در صورت صدور اجرائیه گواهی اداره اجراء مبنی بر بلا مانع بودن فک و فسخ معامله ضروری خواهد بود. هر بستانکاری که حق بازداشت اموال بدهکار را دارد نیز می تواند کلیه بدهی موضوع سند و حقوق اجرائی را پرداخت و تقاضای استیفای حقوق خود را از اداره ثبت بنماید.

ماده ۱۴۶— در کلیه معاملات مذکور در ماده ۱۳۴ صلاحی قانون ثبت بستانکاری که حق درخواست بازداشت اموال بدهکار را دارد و بخواهد کلیه بدهی موضوع سند و حقوق اجرائی را (در صورت صدور اجرائیه) پردازد مورد معامله در ازاء هر دو بدهی و متفرعات قانونی به محض پرداخت مزبور در بازداشت خواهد بود و مراتب در دفتر بازداشتی منعکس می شود و در این صورت مراتب ذیل باید رعایت شود:

۱— در صورت صدور اجرائیه با پرسش از اجراء مربوطه میزان بدهی و خسارات و حقوق اجرائی را تعیین و سپس با ایداع آن در صندوق ثبت قبض آن را به اجراء تحویل و تقاضای فسخ سند را خواهد کرد.

۲— اجراء مکلف است در صورتی که تمامی دین و خسارات و حقوق اجرائی پرداخت شده باشد مراتب را برای فسخ سند به دفترخانه اسناد رسمی تنظیم کننده سند اعلام و به واحد ثبتی مربوطه نیز اطلاع بدهد که رقبه مورد معامله به سود تودیع کننده وجه بازداشت شده است و در صورتی که پرونده اجرائی تودیع کننده مذکور در همان اجراء در جریان باشد بلافاصله مراتب بازداشت را در دفاتر مربوطه منعکس کند و اگر پرونده در آنجا نباشد باید گواهی لازم دایر به تودیع وجه و صدور دستور فسخ با ذکر مبلغ تودיעی و نام پرداخت کننده و شماره نامه ای که ضمن آن بازداشت به واحد ثبتی اعلام شده صادر و به متقاضی تسلیم دارد.

۳- هرگاه نسبت به مورد معامله اجرائیه صادر نشده باشد باید ذینفع با مراجعه به دفتر اسناد رسمی تنظیم کننده سند و با اطلاع از بدهی تمام آن را در صندوق ثبت سپرده و رسید آن را به دفترخانه تسلیم دارد، دفتر اسناد رسمی مکلف است اگر تمام دین سپرده شده باشد نسبت به فسخ سند به شرح فوق اقدام و گواهی لازم دایر به ایداع وجه و فسخ معامله با ذکر نام پرداخت کننده و مبلغ سپرده صادر و به متقاضی تسلیم دارد.

۴- در موردی که پرونده اجرائی در دایره دیگری در جریان است و یا سند مربوط منتهی به صدور اجرائیه نشده، ذینفع باید گواهی مربوط را به دایره اجرائی که پرونده در آن دایره در جریان است تسلیم و درخواست بازداشت ملک را بکند. دایره اخیرالذکر مکلف است بلافاصله دستور بازداشت ملک را صادر کند.

۵- هرگاه مورد معامله در جریان عملیات اجرائی باشد و منتهی به صورت مجلس قطعی مزایده و یا صدور سند انتقال اجرائی نشده باشد. با سپردن وجه از طرف بدهکار یا بازداشت کننده مقدم مازاد مورد وثیقه، سند، فسخ و پرونده اجرائی مخومه می گردد و مراتب به دفترخانه تنظیم کننده سند اعلام می گردد که موضوع را در ملاحظات ثبت سند قید نماید.

۶- در موارد مذکور در ماده فوق و ماده ۱۴۵ هرگاه منافع مال مورد معامله حق سکنی بوده و به بستانکار منتقل شده باشد باید حق نامبرده تا آخر مدت مذکور در سند رعایت شود.

فصل یازدهم - تخلیه و ختم عملیات اجرائی

ماده ۱۴۷— در انتقال قطعی ملک هرگاه اجرائیه تخلیه صادر گردد و ثالث به موجب سند رسمی اجاره در ملک مورد تخلیه ساکن باشد اجراء ثبت از تخلیه ملک خودداری می نماید.

تبصره ۱— در محل هائی که قانون روابط موجر و مستأجر اجرا می شود اجاره نامه غیررسمی از جهت تخلیه در حکم سند رسمی است.

تبصره ۲— در مواردیکه سکونت شخص ثالث مستند به سند رسمی یا عادی اجاره نباشد اجرای ثبت مکلف به تخلیه است.

ماده ۱۴۸— هرگاه مورد وثیقه سهم مشاع از ملک باشد لیکن با توافق به تصرف مرتهن در قسمت مفروز از ملک رضایت داده باشند اجرا سند از جهت تخلیه مال مورد رهن به تخلیه مورد تصرف خواهد بود.

ماده ۱۴۹— هرگاه در سند وثیقه سلب حق انتقال منافع از متعهد شده باشد، تخلف متعهد مانع تخلیه وثیقه به نفع برنده در مزایده نخواهد بود و لو آنکه ثالث به موجب سند رسمی در تاریخ موخر وثیقه را اجاره گرفته باشد.

ماده ۱۵۰— هرگاه وثیقه پلاک معین و بنای واقع در آن باشد و بعداً معلوم شود که قسمتی از بنا روی زمین مجاور که متعلق به غیر است قرار گرفته است تخلیه و تحویل قسمتی از بنا که از پلاک مذکور به خارج تجاوز کرده است مدلول سند نبوده و از صلاحیت ادارات ثبت خارج است.

ماده ۱۵۱- هرگاه موقع تحویل معلوم شود که شخص یا اشخاص ثالث بدون مجوز در آن احداث اعیان کرده اند تحویل مورد وثیقه به وسیله اجرا ثبت با وضع موجود اشکال ندارد.

ماده ۱۵۲- تحویل اگر به طور مطلق در سند ذکر شده باشد محمول به تخلیه است.

ماده ۱۵۳- مأمور اجرا در مورد تخلیه ملک باید با حضور نماینده دادستان و در صورت لزوم با حضور مأمور انتظامی طبق مقررات اقدام نماید عدم حضور متعهد و بستگان و خادمنش مانع تخلیه نخواهد بود و اگر اموالی در محل مورد تخلیه وجود داشته باشد صورت تفصیلی آن را برداشته و حتی الامکان در همان محل در مکان محفوظی گذارده و درب آن را مهر و موم می کند و یا آن را به متعهدله یا امینی سپرده و رسید دریافت نماید.

تبصره ۱- در مورد فوق بستانکار یا امین حق مطالبه حق الحفاظه را دارد.

تبصره ۲- پس از اینکه اموال به حافظ سپرده شد، به درخواست متعهدله، اجرا به مالک اموال اخطار می نماید که ظرف مدت یک ماه به اجرا مراجعه و اموال خود را تحویل بگیرد و الا طبق مقررات، اموال ارزیابی و به مزایده گذاشته خواهد شد و وجه حاصله به صندوق ثبت واریز تا در صورت مراجعه و پس از کسر هزینه های اجرائی، وجه به مالک اموال مسترد گردد. در صورت عدم وجود خریدار در مزایده، حفاظت کماکان ادامه خواهد یافت.

ماده ۱۵۴- اداره ثبت محل در موقع تخلیه عین مستاجر و همچنین ختم پرونده های اجرائی باید مراتب تخلیه و ختم پرونده را به دفاتر اسناد رسمی مربوطه اعلام دارند که در ستون ملاحظات ثبت دفتر قید و اقدام لازم معمول گردد.

ماده ۱۵۵- ختم عملیات اجرائی حسب مورد عبارت است از:

الف - وصول کلیه طلب بستانکار و حقوق دولتی و هزینه های قانونی .

ب - تحویل مال منقول به برنده مزایده .

ج - تنظیم و امضاء سند انتقال اجرائی اموال غیرمنقول در دفاتر اسناد رسمی .

د — تحقق تخلیه یا تحویل در مواردی که اجرائیه برای تخلیه یا تحویل صادر شده باشد .

و - اجرای تعهد متعهد .

تبصره — در صورتیکه مال از طریق مزایده به شخص ثالث فروخته شود ختم عملیات اجرائی تاریخ تنظیم صورتمجلس مزایده خواهد بود .

فصل دوازدهم - هزینه های اجرائی

ماده ۱۵۶— وصول حق الاجرا به همان طریقی که برای وصول موضوع تعهد مقرر است به عمل خواهد آمد و رئیس ثبت می تواند نظر به مبلغ حق الاجرا هر طریق دیگری را که برای وصول مناسب بداند اختیار کند .

ماده ۱۵۷- حق الاجرا از هر اداره یا دایره یا شعبه که وصول می شود به حساب درآمد عمومی منظور و یک نسخه از قبض صادر شده به اداره صادرکننده اجرائیه ارسال می شود .

ماده ۱۵۸- در هر پرونده اجرائی برابر ماده ۱۳۱ قانون ثبت و تبصره آن و سایر مقررات مربوطه (حسب مورد) پس از ابلاغ اجرائیه حق الاجرا وصول می شود مگر اینکه مرجعی که پرداخت حق الاجرا به عهده اوست به موجب مقررات خاصی از پرداخت آن معاف شده باشد.

تبصره ۱- چنانچه بدهکار از تاریخ ابلاغ اجرائیه ظرف مدت ۱۰ روز مفاد آن را بموقع اجرا بگذارد از پرداخت حق الاجرا معاف خواهد بود.

تبصره ۲- هرگاه بدهکار قبل از تنظیم و امضاء صورتمجلس مزایده نسبت به پرداخت تمام بدهی خود اقدام نماید نصف حق الاجرا وصول می شود.

ماده ۱۵۹ — هرگاه سند معامله معارض اشتباهاً منتهی به صدور اجرائیه و ابلاغ شده باشد مادام که حکم قطعی بر اعتبار سند صادر نشده است حق الاجرا تعلق نمی گیرد.

ماده ۱۶۰ — در هر مورد که پس از صدور اجرائیه و ابلاغ به جهت قانونی عملیات اجرائی متوقف یا توقیف شود مادام که رفع توقف یا توقیف نشده باشد حق الاجرا تعلق نمی گیرد موارد مذکور در تبصره ماده ۱۳۱ قانون ثبت از این حکم مستثنی است.

ماده ۱۶۱ — در مواردی که اجرائیه صادر و ابلاغ شده و سپس به علت احراز ورشکستگی به اداره تصفیه ارجاع می شود، حق الاجرا تعلق نمی گیرد مگر اینکه حکم ورشکستگی نقض و عملیات اجرائی در ثبت به انجام برسد.

ماده ۱۶۲- به خسارت تأخیر حق الاجرا تعلق می گیرد و همین طور است حق الوکاله اگر جزو مدلول سند باشد.

ماده ۱۶۳- ابراء ذمه متعهد، بعضاً یا کلاً پس از ابلاغ اجرائیه موجب سقوط ذمه متعهد از حق الاجرا نمی شود و برابر تبصره ماده ۱۳۱ قانون ثبت باید وصول شود.

ماده ۱۶۴- در مواردی که تخلیه مورد اجاره هم جزء موضوع لازم الاجراء باشد حقوق دولتی برای تخلیه مورد اجاره از میزان مال الاجاره سه ماه دریافت خواهد شد اگر بعد از ابلاغ اجرائیه و قبل از تخلیه طرفین سازش نمایند و یا موجد از تخلیه منصرف شود حق الاجرا تخلیه باید وصول گردد لیکن در مواقعی که به علت پرداخت شدن اجور از تخلیه عین مستأجر خودداری و ختم عملیات اجرائی موکول به صدور حکم قطعی دادگاه می شود مادام که عمل تخلیه انجام نگردیده مطالبه حق الاجرای تخلیه مورد نخواهد داشت.

تبصره- در غیر موارد اجاره هرگاه موضوع لازم الاجراء تحویل یا تخلیه عین مورد تعهد باشد حق الاجرا مقرر در قانون ثبت در صورت معامله قطعی از میزان اجاره سه ماهه دریافت می شود و میزان اجاره نسبت به بهای ملک که در سند تعیین شده از قرار صدی دوازده در سال معین می شود و نسبت به مواردی که قیمت در سند ذکر نشده ملاک عمل ارزش معاملاتی موضوع قانون مالیات های مستقیم خواهد بود و در صورت نبودن قیمت معاملاتی طبق نظر کارشناس ارزیابی خواهد شد.

ماده ۱۶۵- هرگاه محرز شود که متعهد در تاریخ ابلاغ اجرائیه ورشکسته یا محجور بوده است حق الاجرا تعلق نمی گیرد.

ماده ۱۶۶- هرگاه بستانکار درخواست کند که از ابلاغ اجرائیه خودداری شود، فقط در صورتی که محرز باشد اجرائیه پیش از وصول و ثبت تقاضای مذکور در دفتر اداره ثبت صلاحیت دار ابلاغ شده است حق الاجرا تعلق می گیرد.

ماده ۱۶۷- جز در مورد ماده فوق در هر مورد دیگر که رأی رئیس ثبت یا قائم مقام او بر عدم تعلق حق الاجرا باشد به مسئول حسابداری و در واحدهای ثبتی که مسئول حسابداری ندارد به حسابدار ابلاغ و نامبرده مکلف است به رأی مزبور اعتراض نماید تا موضوع در هیأت نظارت مطرح و رسیدگی شود رأی هیأت به استناد بند ۸ ماده ۲۵ قانون ثبت اصلاحی سال ۱۳۵۱ قطعی است.

ماده ۱۶۸- مادام که مزایده صحیحاً واقع نشده حق مزایده تعلق نمی گیرد.

فصل سیزدهم - شکایت از عملیات اجرائی و طرز رسیدگی به شکایات

ماده ۱۶۹- عملیات اجرائی بعد از صدور دستور اجرا (مهر اجرا شود) شروع و هر کس (اعم از متعهد سند و هر شخص ذینفع) که از عملیات اجرائی شکایت داشته باشد می تواند شکایت خود را با ذکر دلیل و ارائه مدارک به رئیس ثبت محل تسلیم کند و رئیس ثبت مکلف است فوراً رسیدگی نموده و با ذکر دلیل رأی صادر کند. نظر رئیس ثبت به هر حال برابر مقررات به اشخاص ذینفع ابلاغ می شود و اشخاص ذینفع اگر شکایتی از تصمیم رئیس ثبت داشته باشند می توانند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ شکایت خود را به ثبت محل و یا هیأت نظارت صلاحیت دار تسلیم نمایند تا قضیه برابر بند ۸ ماده ۲۵ اصلاحی قانون ثبت در هیأت نظارت طرح و رسیدگی شود.

ماده ۱۷۰- در مورد اعتراض به نظر رئیس ثبت بایستی رونوشت کامل یا فتوکپی مدارک ذیل به ضمیمه گزارش جامع و صریح و مشروح ثبت محل از جریان پرونده و موضوع شکایت به نحوی که محتاج به تکرار مکاتبه نباشد به هیأت نظارت فرستاده شود:

۱- رونوشت کامل یا فتوکپی اعتراض نامه ذینفع و ضmann آن به عملیات اجرائی.

۲- رونوشت کامل یا فتوکپی گزارش رئیس یا ممیز اجرا که مستند نظر رئیس ثبت بوده است.

۳- رونوشت کامل یا فتوکپی نظر رئیس ثبت.

۴- رونوشت کامل یا فتوکپی شکایت نامه ذینفع و ضmann آن از نظر رئیس ثبت.

۵- رونوشت کامل یا فتوکپی برگ یا برگ هائی از پرونده اجرائی که مربوط به موضوع شکایت است.

ماده ۱۷۱- هرگاه هیأت نظارت محتاج به توضیحاتی از اجرا یا طرفین قضیه باشد، می تواند توضیحات لازم را بخواهد.

ماده ۱۷۲- پس از تنظیم و امضاء صورتمجلس مزایده، شکایت از عمل اجراء از کسی مسموع نیست. این امر مانع از آن نمی شود که هرگاه قبل از تنظیم و امضاء سند انتقال یا تحویل مال، رئیس ثبت محل عمل اجراء را مخالف قانون تشخیص دهد رأی بر تجدید عمل اجرائی داده و رأی صادره برابر ماده ۱۶۹ این آئین نامه به اشخاص ذینفع ابلاغ و قابل شکایت و رسیدگی در هیأت نظارت است.

فصل چهاردهم - امور متفرقه

ماده ۱۷۳- مدیرکل ثبت استان می تواند وظایف رئیس ثبت را در امور مربوط به اجرای مفاد اسناد رسمی به معاون او و یا کارمند دیگری به موجب ابلاغ مخصوص واگذار کند و این واگذاری از رئیس ثبت سلب صلاحیت نمی کند.

تبصره — در مدت مرخصی استحقاقی یا استعلاجی رئیس ثبت، معاون او تکالیف رئیس ثبت در کلیه امور مربوطه به اجرای مفاد اسناد رسمی اعم از صدور دستور اجرا و امور مربوطه به سایر عملیات اجرائی را عهده دار خواهد بود و نیازی به صدور ابلاغ استانی ندارد ولی در واحدهای ثبتی که فاقد معاون است باید برای عضو ارشد ابلاغ کفالت صادر شود.

ماده ۱۷۴— در مورد مطالبات وزارت دارائی و سازمان تأمین اجتماعی صلاحیت اقدام با مراجع مذکور است و ادارات ثبت باید از اقدام اجرائی خودداری کنند.

ماده ۱۷۵— در مورد مطالبات بانک ها تشخیص اینکه از مبلغ پرداختی مدیون چه مقدار بابت اصل طلب می باشد با بستانکار است اگر مدیون نسبت به تشخیص بستانکار معترض باشد مرجع رفع اختلاف دادگاه صلاحیت دار خواهد بود.

ماده ۱۷۶— در احتساب مواعد در کلیه فصول این آئین نامه روز ابلاغ و روز اقدام محسوب نخواهد شد و اگر آخرین روز مهلت اقدام تعطیل باشد، تعطیل به حساب نمی آید و روز بعد از تعطیل آخرین روز مهلت خواهد بود.

ماده ۱۷۷— قراردادهایی که طرفین نسبت به پرونده اجرائی در حضور مدیر ثبت یا مسئول اجرا یا مأمورین اجرای پرونده در حدود صلاحیت قانونی آن ها منعقد می نمایند معتبر و قابل ترتیب اثر است.

ماده ۱۷۸— در اجرای ماده ۷۰۹ قانون مدنی ضامن که در اثر عملیات اجرایی بدهی مضمون عنه را پرداخته است وقتی می تواند به استناد سند ضامن (مستند پرونده اجرایی) اجرائیه را تعقیب کند که حق مراجعه ضامن به مدیون اصلی در سند مزبور ذکر شده باشد.

ماده ۱۷۹— اجرائیه برگ وثیقه انبارهای عمومی مطابق ماده ۱۰ تصویب نامه انبارهای عمومی اصلاحی در تاریخ ۲/ ۱۰/ ۱۳۴۰ روی اوراق اجرائی اسناد وثیقه از ثبت محل صادر می گردد و ضماım درخواست نامه اجرائی و نیز عملیات اجرائی تابع مقررات راجع به انبارهای عمومی خواهد بود.

ماده ۱۸۰— برای اجرائیه های راجع به قانون الحاق ماده ۱۰ مکرر و ۲ تبصره به قانون تملک آپارتمان ها مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی باید اوراق زیر به ضمیمه تقاضانامه اجرایی به اجرای ثبت محل تسلیم شود و در تقاضانامه قید گردد که بدهکار در مدت مقرر گواهی تقدیم دادخواست اعتراض به محکمه را تسلیم نکرده است:

۱- تقاضانامه مخصوص صدور اجرائیه.

۲- رونوشت اظهارنامه ابلاغ شده به مالک یا استفاده کننده.

۳- رونوشت مدارک مثبت سمت مدیر یا هیأت مدیران و صورت ریز سهم مالک از هزینه های مشترک.

ماده ۱۸۱— برای تقاضای صدور اجرائیه بابت عوارض شهرداری موضوع ماده ۷۷ قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ باید اوراق زیر به ثبت محل تسلیم شود:

۱- درخواست نامه مخصوص صدور اجرائیه.

۲- رونوشت مصدق رأی کمیسیون حل اختلاف.

۳- اخطاریه ابلاغ شده رأی مذکور به مؤدی.

ماده ۱۸۲- در مواردی که شهرداری به استناد ماده ۷۷ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و مواد ۸- ۱۳ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷ و تبصره ۱ آن و مواد دیگر از قانون شهرداری از اداره ثبت درخواست صدور اجرائیه می نماید باید دلیل قطعیت رأی مذکور در مواد یاد شده را نیز اعلام دارد.

ماده ۱۸۳ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — درخواست اجرای چک از محلی که بانک طرف حساب صادرکننده چک در آن محل واقع شده یا محل اقامت متعهدله به عمل می آید. برای صدور اجرائیه، بستانکار مکلف است تقاضانامه مخصوص صدور اجرائیه و هم چنین اصل و فتوکپی مصدق چک و گواهی برگشتی آن را به دفترخانه اسناد رسمی مسئول پذیرش اجرائیه ارائه نماید. دفترخانه اصل چک را ممهور به مهر (پذیرش اجرا شد) نموده و آن را به بستانکار مسترد می نماید.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — درخواست اجرای چک های صادره از شعب بانکهای ایرانی خارج از کشور در دفترخانه های اسناد رسمی تهران که در شیوه نامه سازمان ثبت معین می گردد، به عمل خواهد آمد .

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۸، ۱۲، ۰۶) — پس از صدور اجرائیه دارنده چک می تواند ضمن اعلام انصراف، گواهی لازم را از اداره ثبت درخواست نماید. در این صورت، اگر اجرائیه ابلاغ شده باشد، حق الاجراء برابر مقررات وصول و پرونده مختومه می گردد.

ماده ۱۸۴ — هرگاه چک نسبت به قسمتی از مبلغ آن بدون محل باشد، دارنده چک نسبت به باقی مانده حق صدور اجرائیه دارد.

ماده ۱۸۵- هرگاه گواهینامه های متعدد و متعارض از بانک صادر گردد صدور اجرائیه موکول به رفع تعارض از همان بانک است.

ماده ۱۸۶- دعوی صادرکننده چک درمورد مطالبی که گاهی به عنوان بابت... در متن چک نوشته می شود و همچنین مطالب مذکور در ظهر چک در مورد ظهرنویس در اداره ثبت قابل رسیدگی نمی باشد و فقط وجه مرقوم در چک قابل صدور اجرائیه در اداره ثبت می باشد.

ماده ۱۸۷- اعلام جرم علیه صادرکننده چک بی محل به مقامات صلاحیت دار مانع درخواست صدور اجرائیه برای وصول وجه چک از طریق اداره ثبت نخواهد بود مگر اینکه دستوری در این باره از طرف مقامات قضائی صادر شود.

ماده ۱۸۸- اگر عدم پرداخت وجه چک به علت عدم مطابقت امضای زیر چک با امضای کسی که حق صدور چک را دارد و هم چنین فقدان مهر در اشخاص حقوقی باشد در اداره ثبت اجرائیه صادر نخواهد شد.

ماده ۱۸۹- دارنده چک که حق تقاضای صدور اجرائیه دارد اعم است از کسی که چک در وجه او صادر گردیده یا به نام او ظهرنویسی شده یا حامل چک (درمورد چک های در وجه حامل).

ماده ۱۹۰- در صورتی که چک به وکالت یا نمایندگی از طرف حساب صادر شده باشد صادرکننده چک و صاحب حساب متضامناً مسئول پرداخت وجه چک بوده و به تقاضای بستانکار اجرائیه علیه آنها بر اساس تضامن صادر می شود.

ماده ۱۹۱- در مواردیکه صاحبان حساب متعدد بوده و چک با امضای احدی از آنان باشد اجرائیه علیه امضاء کننده نسبت به مبلغ چک صادر می گردد.

ماده ۱۹۲- درمورد چک های وعده دار اجرائیه پس از سررسید صادر خواهد شد.

ماده ۱۹۳- پس از صدور اجرائیه چک دارنده چک می تواند ضمن اعلام انصراف از تعقیب عملیات اجرائی مطالبه استرداد لاشه چک را بکند در این صورت اگر اجرائیه ابلاغ شده باشد، حق الاجرا را باید بپردازد و در این مورد پرونده مختومه محسوب است.

ماده ۱۹۴ (اصلاحی ۱۸، ۵، ۱۳۸۸) - صدور اجرائیه نسبت به آراء داوری بورس اوراق بهادار وفق تبصره ۵ ماده ۳۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ به عهده ادارات و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می باشد.

ماده ۱۹۵- هر یک از شرکت های تعاونی روستائی و اتحادیه های تعاونی روستائی و شرکت های تعاونی کشاورزی و اتحادیه های تعاونی کشاورزی که درخواست صدور اجرائیه به استناد اسناد تنظیمی با وام گیرندگان بر طبق ماده ۱۱ قانون تشکیل بانک تعاون کشاورزی ایران مصوب سال ۱۳۴۸ و تبصره ۶۳ ماده واحده قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور و اصلاحات بعدی دارند باید یک نسخه از سند تنظیم شده طبق فرم مخصوص را به انضمام رونوشت آن به اداره ثبت بفرستند.

اداره ثبت پس از ملاحظه اصل سند و تطبیق رونوشت آن در صورتی که بانک مطالبه نماید اصل سند را مسترد خواهد نمود.

ماده ۱۹۶ — در صورتی که استفاده کنندگان از آب از پرداخت بهای آب خودداری نمایند، اگر قراردادی بین آنها و سازمان ها و شرکت های آبیاری که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به دولت است منعقد شده باشد طبق همان قرارداد و در صورت نبودن قرارداد و عدم توافق [توافق] برابر رأی کمیسیون مذکور در ماده واحده مصوب سال ۱۳۴۶ قانون و وصول بهای آب سازمان ها و شرکت های تابع وزارت آب و برق که قطعی است اداره ثبت محل برابر این آئین نامه به تقاضای مرجع وصول کننده آب بها اجرائیه صادر خواهد نمود و مرجع متقاضی باید یک نسخه از قرارداد یا رأی کمیسیون و رونوشت مصدق یا فتوکپی آنها را به انضمام مطالبه نامه و تقاضای صدور اجرائیه به اداره ثبت محل ارسال دارد. اصل رأی یا قرارداد پس از مقابله و تصدیق برابری با اصل به متقاضی رد می شود.

ماده ۱۹۷ — درمورد تقاضای صدور اجرائیه برای وصول آب بها طبق ماده ۵۳ قانون آب و نحوه ملی شدن آن مصوب سال ۱۳۴۷ و مواد ۳۳ و ۳۴ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ و اصلاحات بعدی آن در نقاطی که دستور اجرای قانون داده شده است، مسئول منطقه یا ناحیه آبیاری یک نسخه از اخطاریه ابلاغ شده موضوع تبصره ۶ ماده مذکور را به انضمام تقاضانامه ای که بر طبق ماده یاد شده تنظیم می نماید جهت صدور اجرائیه به اداره ثبت محل خواهد فرستاد.

ماده ۱۹۸ — ادارات ثبت مکلفند وفق ماده ۱۷ آئین نامه اجرائی قانون استقلال شرکتهای توزیع نیروی برق در استانها مصوب ۱۳/۳/۱۳۸۶ و ماده ۱۸ آئین نامه اجرائی قانون آب و برق خوزستان مصوب ۱۳۳۹ در مورد وصول بهاء برق و سایر مطالبات از مشترکین پس از وصول تقاضا مبادرت به صدور اجرائیه نمایند.

ماده ۱۹۹— قراردادهای عادی که بین بانکها و مشتریان در اجرای ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲ و الحاق چهار تبصره به آن در سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۷۶ مبادله می گردد در حکم سند رسمی بوده و در صورتیکه طرفین در مفاد آن اختلافی نداشته باشند با تقاضای بستانکار ادارات ثبت مکلف به صدور اجرائیه و ادامه عملیات اجرائی طبق آئین نامه اجرای اسناد رسمی می باشند.

ماده ۲۰۰— صدور اجرائیه جهت تخلیه فروشگاهها و غرفه های احداثی در پایانه ها و مجتمع های خدمات رفاهی بین راهی به استناد تبصره ۴ قانون اصلاح قانون تأسیس شرکت های سهامی خاص پایانه های عمومی وسیله نقلیه باربری مصوب ۱۳۶۷ و تبصره ۲ ماده ۴ آئین نامه موضوع تبصره ۴ قانون فوق الذکر مصوب ۱۳۷۵/۱/۲۶ با اجرای ثبت محل خواهد بود اجرای ثبت مکلف به صدور اجرائیه و تخلیه مورد اجاره طبق مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۰۱— در مواردیکه متعهد در اجرای ماده ۱۷ قانون گذرنامه مصوب سال ۱۳۵۱ ممنوع الخروج گردیده باشد چنانچه شخص ممنوع الخروج بنا به ضرورت بخواهد برای یک نوبت حداکثر به مدت ۶ ماه از کشور خارج شود خود یا اشخاص ثالث می بایست ملکی را جهت تضمین مراجعت مدیون به کشور معرفی و در صورتیکه ملک در رهن و یا بازداشت نباشد، پس از ارزیابی توسط کارشناس رسمی و قطعیت آن صورتمجلسی با حضور رئیس ثبت، رئیس و یا مسئول اجرا تنظیم و مراتب جهت بازداشت ملک و انعکاس در سوابق ثبتی به اداره ثبت مربوطه اعلام می گردد و بدیهی است در صورت مراجعت متعهد و معرفی خود ظرف مهلت مقرر از ملک مذکور رفع توقیف شده و ممنوع الخروجی برقرار می شود در غیر اینصورت بدون

رعایت مستثنیات دین طلب بستانکار و حقوق اجرایی با فروش ملک مذکور از طریق مزایده استیفاء خواهد شد.

ماده ۲۰۲- وظایفی که در این آئین نامه به عهده رئیس ثبت محل واگذار شده است در واحدهای ثبتی استان تهران که فاقد اجرا می باشد به معاون مدیر کل ثبت استان تهران در اجرای اسناد رسمی محول می گردد.

ماده ۲۰۳- با تصویب این آئین نامه، آئین نامه های قبلی لغو می شود.

دفتر امور حقوقی و پاسخگویی به شکایات، یکی از
مهمترین دفاتر سازمان دانشجویان در راستای خدمت
رسانی به جامعه نخبگانی و دانشجویان سراسر کشور
است. که در جهت ساماندهی قراردادهای و امور
حقوقی سازمان و همچنین رسیدگی به شکایات،
استعلامات، یافتن نقایص و پیشنهاد برنامه هایی برای
بهبود روند ارائه تسهیلات، فعالیت می نماید.

